flacăra

anul XXXIII
35 (1524)
VINERI
31 AUGUST
1984

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

LA MAREA SĂRBĂTOARE A LIBERTĂȚII

Mîndri de prezent, încrezători în viitor
pagina 3

România și planeta
paginile 4–7

Adevărul muncii și vieții noastre
paginile 16–17

Frumosul chip al țării
paginile 10–12

VIAȚA ROMÂNIEI

23 August 1984: istoria în straie de sărbătoare

• România de azi — ctitorie a Partidului Comunist Român •

Aniversarea a 40 de ani de la victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă a României a îmbrăcat întreaga țară într-o haină de sărbătoare. Marea zi din istoria poporului nostru a fost cinstită în toate orașele țării, în majoritatea capitalelor lumii și-a culminat la București cu momente solemne, demne de cartea de aur a acestor ani. Sărbătoarea noastră națională a prilejuit organizarea în Capitală a unei impresionante expoziții, intitulată sugestiv **„Dezvoltarea economică și socială a României"**, expoziție ce înfățișează în imagini grăitoare, de mare forță sugestivă, dezvoltarea patriei noastre în cei 40 de ani care au trecut de la 23 August 1944. Cu deosebire această oglindă a evoluției României ilustrează realizările din cele două decenii de cînd în fruntea partidului și statului nostru se află tovarășul Nicolae Ceaușescu, perioadă definită deja ca fiind Epoca Nicolae Ceaușescu, un uriaș proces de transformare revoluționară a țării cu profunde mutații în viața societății. Grandioasa expoziție deschisă în aceste zile la București dă măsura creșterii economice și sociale, a dezvoltării fără precedent pe care au cunoscut-o toate sectoarele vieții economice și sociale. Exponatele prezentate — produse de vîrf ale unităților economice românești — cît și impresionantele panouri care redau în cifre și imagini dezvoltarea în ansamblu a societății noastre, conturează sintetic un chip al României noi, o țară angajată într-un amplu program de dezvoltare. Acum România are o industrie puternică, modernă, în continuă dezvoltare, o agricultură intensivă, în plin proces de modernizare, democrație muncitorească, revoluționară.

Toate aceste adevăruri fundamentale din viața țării, atît de pregnante în expoziția **„Dezvoltarea economică și socială a României"** au fost subliniate, cu adîncile lor semnificații, în cuvîntarea pe care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit-o în după-amiaza zilei de 22 august, la Sesiunea solemnă comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Marii Adunări Naționale și Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste consacrată împlinirii a 40 de ani de la înfăptuirea revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă. Avînd valoarea unui document de mare valoare ideologică și practică, cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu a dat o vibrantă expresie gîndurilor de recunoștință pe care întregul popor le nutrește față de eroii care au purtat prin veacuri flacăra luptei pentru eliberarea socială și națională. O deosebită cinstire a fost adusă în această cuvîntare comuniștilor care au ridicat cu eroism, cu dăruire de sine steagul luptei pentru apărarea neatîrnării țării. Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu a înfățișat pe larg marile transformări revoluționare care au schimbat fața societății românești, cu deosebire în anii care au trecut de la cel de-al IX-lea Congres al partidului. Devenită document programatic de o mare importanță teoretică și practică, importanta cuvîntare a secretarului general al partidului stabilește cu mare exactitate reperele muncii și luptei de edificare a prezentului socialist al țării. Partidul, poporul român beneficiază acum de un nou document programatic de mare importanță teoretică și practică care pune în lumină gîndirea creatoare a secretarului general al partidului. Cu acest prilej, tovarășul Nicolae Ceaușescu a exprimat cu claritate și profunzime soluțiile românești la marile probleme care frămîntă populația globului la ora de față, toate pătrunse de ideea de a face totul pentru încetarea cursei înarmărilor și în primul rînd a înarmărilor nucleare, pentru înlăturarea pericolelor unui război atomic.

Noua imagine a țării în anul 40 al libertății a fost oglindită în toată amploarea ei de coloanele sărbătorești care au demonstrat în Piața Aviatorilor din Capitală, în toate județele patriei. Muncitori, țărani, intelectuali, toți oamenii muncii de pe cuprinsul țării, fără deosebire de naționalitate au adus în coloanele sărbătorești ale acestui august raportul lor muncitoresc, înscris pe pancarte multicolore. Ei au subliniat cu claritate ideea că în august 1984 toate marile victorii din anii revoluției socialiste, îndeosebi în perioada de mari înfăptuiri de după Congresul al IX-lea al P.C.R., se leagă de activitatea și gîndirea revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Impresionantele coloane care au traversat Piața Aviatorilor și orașele din județele patriei au dat o vibrantă expresie încrederii cu care privesc viitorul. Direcțiile de dezvoltare economico-socială a României prefigurate de partid pe baza realizărilor din prezent și a tendințelor ce se manifestă în condițiile lumii contemporane, sînt menite să asigure deplina valorificare a resurselor și posibilităților de dezvoltare ale țării.

Intreaga noastră națiune este animată de puternice sentimente de stimă și prețuire pentru tovarășul Nicolae Ceaușescu și dă expresie de fermă voință ca la cel de-al XIII-lea Congres al partidului tovarășul Nicolae Ceaușescu să fie reales în funcția supremă de secretar general — garanție a viitorului spre care aspiră, că proiectele de dezvoltare economico-socială vor fi transpuse în noi și mărețe înfăptuiri.

CORNEL NISTORESCU ■

Măreață zi, măreț conducător

Dimineața de 23 August 1984 a început tonic, prin coloanele de oameni ai muncii revărsîndu-se de pe străzile laterale, ca din culisele timpului, spre magistrala zborurilor noastre celor mai înalte, spre bulevardul și spre Piața Aviatorilor, unde se construiseră cu mult înainte solemnele tribune din drapelele patriei și unde aveau să ia loc conducătorii de partid și de stat în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu. O avalanșă de oameni, de destine, de biografii în marș, un ocean de suflete limpezi, de dimineață, o lume care și-a cîștigat prin propria sa voință un loc meritat sub soare, o lume care a cîștigat bătăliile sale cu timpul, care a dat noi forme legendelor despre eroism, care a triumfat asupra tuturor încercărilor și vicisitudinilor istoriei contemporane și a edificat o Românie nouă, liberă, democrată, socialistă, multilateral dezvoltată, se revărsa spre tribunele oficiale ca din memoria timpului scurs între cei patruzeci de ani de muncă și de luptă. Călcînd pe asfaltul și pe pietrele pline de amintiri ale magistralei care se întinde spre tribunele oficiale, spre fanfarele pline de suflul sonor al alămurilor argintii, spre cerul senin pe mai departe al țării, oamenii au fost pătrunși de semnificația momentului acesta unic, de importanța vîrstei lor, de faptul că în acel moment deveneau martori și eroi ai unui solstițiu fundamental al epocii pe care o trăim, solstițiu cu profil de epopee în analele fiecăruia dintre noi, momentul celor 40 de ani de libertate, de independență, de eliberare de sub impilarea socială și politică, de sub amenințarea imperialismului agresiv. Erau de altfel proaspete în memoria lor cuvintele pline de importanță istorică rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Sesiunea Solemnă comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Marii Adunări Naționale și Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste consacrată împlinirii a 40 de ani de la înfăptuirea actului revoluționar de la 23 August 1944, cuvinte simbol, purtătoare de semnificații pentru toată viața acelora care prin existența lor au clădit, au întemeiat noua Românie de azi, România comunistă de mîine.

Sosirea la tribuna oficială a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, președintele Republicii Socialiste România și a tovarășei Elena Ceaușescu, a fost întîmpinată în această atmosferă cu entuziasm, cu urale și ovații care au durat minute în șir, cei prezenți scandînd numele partidului, patriei și al omului de care se leagă cele mai mari înfăptuiri din istoria contemporană a României. Alături de tovarășul Nicolae Ceaușescu au luat loc în tribuna oficială tovarășii Constantin Dăscălescu, Iosif Banc, Emil Bobu, Lina Ciobanu, Ion Coman, Nicolae Constantin, Ion Dincă, Ludovic Fazekas, Alexandrina Găinușe, Manea Mănescu, Paul Niculescu, Constantin Olteanu, Gheorghe Oprea, Gheorghe Pană, Ion Pățan, Dumitru Popescu, Gheorghe Rădulescu, Ilie Verdeț, Ștefan Andrei, Ștefan Birlea, Miu Dobrescu, Marin Enache, Petru Enache, Mihai Gere, Nicolae Giosan, Suzana Gâdea, Ana Mureșan, Elena Nae, Ion Radu, Ion Stoian, Ioan Totu, Ion Ursu, Richard Winter, Silviu Curticeanu, Constantin Radu, Gheorghe Stoica, Nicu Ceaușescu, precum și Ioan Avram, Ion M. Nicolae, Gheorghe Petrescu, viceprim miniștri ai guvernului, membri ai Comitetului Central și ai P.C.R., ai Consiliului de stat și ai guvernului, membri de partid cu stagiu din ilegalitate, conducători ai organizațiilor de masă și obștești.

In tribună se aflau, de asemenea, oaspeți de pe toate meridianele, de pe toate continentele, conducători de state, de partide, de organizații internaționale, de organizații obștești, reprezentanți ai conducătorilor de state de pe mapamond, trimiși speciali, diplomați acreditați în calitate de mesageri ai unor țări și popoare cu care România întreține relații de prietenie, bună vecinătate, colaborare și cooperare. O lume întreagă se afla în acel moment la București prin emisarii ei înalți, prin rangurile lor semnificative în concertul națiunilor lumii în mijlocul cărora România și-a cîștigat un loc demn, un loc important. A fost momentul nostru, al României în calendarul marilor aniversări ale lumii moderne, al unei Românii care în cei 40 de ani de socialism a ieșit din anonimatul istoriei și a intrat în atenția lumii întregi prin politica sa implicată în toate problemele care frămîntă omenirea. Se concentra în acel moment pe străzile României o parte din umanitatea noastră atît de încercată în acest final de secol 20, secol amenințat cu spectrul dezastrelor, salvat numai prin înțelepciune și prin dialog între toți oamenii de bună-credință de pe mapamond.

Defilarea inaugurată printr-o paradă militară nu a vrut să însemne altceva decît faptul că armata a fost aceea care în anii grei ai războiului a dat jertfa gravă de sînge și de destin în tranșeele odioase ale fronturilor, că prin puterea armată ne putem apăra patria, granițele ei scumpe ca lumina ochilor și că sîntem pregătiți în orice moment să ne apărăm țara cu arma în mînă, printr-o armată bine instruită și dotată cu cele mai noi achiziții ale științei și tehnicii, cu ma-

pe sub arcurile de triumf ale libertăţii

VIAŢA ROMÂNIEI

• O lume care a cîştigat toate bătăliile sale cu timpul •

„Se poate afirma, fără teama de a greși, că în îndelungata sa istorie de peste 2000 de ani, în care poporul nostru a parcurs multe etape grele și importante, epoca acestor 40 de ani este cea mai măreață și înfloritoare din întreaga dezvoltare istorico-socială a poporului român."

NICOLAE CEAUȘESCU

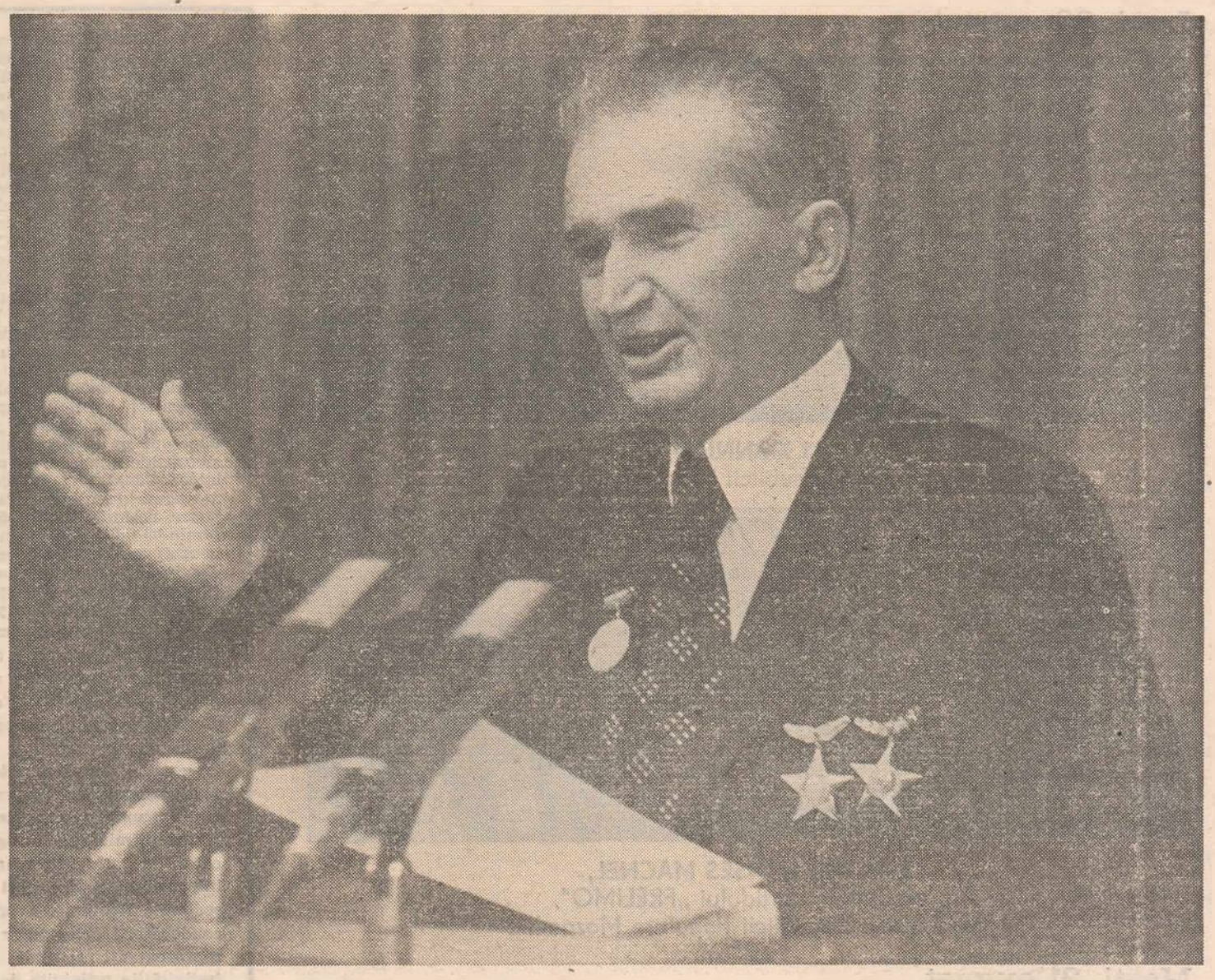

şini de luptă ale tuturor categoriilor de arme concepute de cercetătorii şi inginerii noştri şi realizate de eroica noastră clasă muncitoare. O armată creată şi condusă de partid, o armată care serveşte interesele fundamentale ale ţării. Demonstraţia sa prin faţa tribunelor oficiale a reprezentat, de asemenea, un vibrant omagiu adus de ostaşii ţării tovarăşului Nicolae Ceauşescu, ctitor al României moderne, al doctrinei şi sistemului apărării noastre naţionale. Alături de ostaşii diferitelor arme, alături de infanterişti, vînători de munte, grăniceri, paraşutişti, marinari, scut de nădejde al libertăţii şi independenţei patriei, au defilat gărzile muncitoreşti, purtătoare ale eroicelor tradiţii de luptă ale formaţiunilor muncitoreşti înarmate, organizate de partid, care s-au acoperit de glorie înfruntînd împreună cu armata de fiecare zi duşmanul fascist în zilele fierbinţi ale anului 1944. Veniţi de la strung, din faţa cuptoarelor incandescente ale oţelului, de pe şantierele magnifice ale ţării, luptătorii din cadrul gărzilor patriotice, urmaţi de formaţiunile de apărare civilă şi de Cruce Roşie, de detaşamentele de pregătire a tineretului pentru apărarea patriei, această rezervă imensă de eroism popular, raporta tovarăşului Nicolae Ceauşescu faptul că sînt gata în orice împrejurare să apere cu bărbăţie patria socialistă şi cuceririle ei revoluţionare.

Parada militară a fost urmată de impresionanta demonstraţie a oamenilor muncii. Piaţa Aviatorilor a fost inundată de coloanele sărbătoreşti ale muncitorilor din întreprinderile industriale ale Capitalei, ale cercetătorilor din institutele de cercetare ştiinţifică, ale lucrătorilor ogoarelor din unităţile sectorului agricol Ilfov, ale reprezentanţilor tineretului bucureştean, ale sportivilor fruntaşi care s-au întors recent de la Olimpiadă cu cele mai multe trofee din întreaga istorie a participării noastre la marile competiţii ale sportului şi păcii. Defilarea oamenilor muncii a fost impresionantă prin bilanţurile impunătoare ale muncii, prin victoriile mari în munca şi lupta de zi cu zi pentru propăşirea României moderne, prin entuziasmul lor transfigurat în urale şi ovaţii, în cîntece şi dansuri, în milioane de jerbe de flori, de buchete de flori, prin lozincile panoramice, mobilizatoare, desfăşurate de-a lungul întregului traseu, prin carele alegorice inspirate şi policrome, prin drapelele fluturate în aerul curat de august, în aerul limpede, solar al zilei aniversare. Oamenii muncii defilau în acele clipe prin Piaţa Aviatorilor concentrînd întreaga istorie a ultimilor 40 de ani, reprezentînd metaforic o ţară care se înfăţişează de peste 100 de ori mai puternică decît în dimineaţa libertăţii sale, cu un venit naţional multiplicat de 32 de ori şi cu un produs social de 28 de ori mai mare. Un fluviu uriaş de încredere, de izbînzi personale, de triumf colectiv, de speranţe şi de visuri frumoase de viitor în dimensiunea magistrală, generoasă oferită de Programul de perspectivă al Partidului Comunist Român, tuturor cetăţenilor acestei ţări. S-a văzut din întreaga lor participare, din forţa lor impresionantă, din lumina ochilor lor, din încrederea lor în viitorul patriei, din trecerea lor prin faţa tribunei oficiale, prin faţa conducătorilor de partid şi de stat, hotărîrea lor de nestrămutat de a acţiona strîns uniţi în jurul partidului, a secretarului general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, pentru a da viaţă planurilor fundamentale de perspectivă, pentru dezvoltarea economică şi socială a patriei, pentru a întîmpina cel de-al XIII-lea Congres cu noi şi măreţe înfăptuiri, într-o unanimitate de neclintit în realegerea celui mai iubit fiu al poporului în înalta funcţie de secretar general al partidului.

Urmărind trecerea coloanelor în marşul lor demonstrativ de sărbătoare, realizezi încă o dată ce forţă imensă de creaţie şi de muncă reprezintă clasa noastră muncitoare, generoasă, caldă, entuziastă, romantică, viguroasă, necruţătoare cu tot ceea ce ne e străin ca dialectică şi ca spirit, plină de resurse inepuizabile din care nasc mereu oameni de înaltă competenţă, eroi ai muncii, nucleu fierbinte şi dinamic al întregului nostru popor, inima sa şi nemurirea sa. O coloană de oameni ai muncii care demonstrează de 23 August face parte din istoria noastră, din viitorul nostru, pentru că marşul ei nu se încheie la capătul zilei, ci se continuă în eternitate. Sărbătorind doar 40 de ani din această eternitate, demonstraţia oamenilor muncii din ziua de 23 August reprezintă de fapt bilanţul profundelor transformări petrecute în istoria ţării, victoriile impresionante obţinute în arcul de timp al libertăţii noastre, mai cu seamă în anii de cînd la cîrma partidului şi patriei se află tovarăşul Nicolae Ceauşescu, eminent conducător politic, eminent patriot, personalitate proeminentă a lumii contemporane, reprezintă un angajament conjugat la timpul viitor, un viitor al libertăţii, independenţei, bucuriei de a trăi într-o lume ferită de tragedii, de ameninţarea cu dezastre, un angajament în sensul vieţii şi răspunderilor asumate de comuniştii români faţă de destinul României moderne.

ADRIAN DOHOTARU

Mîndri de prezent, încrezători în viitor

Coloanele de manifestanţi de la Întreprinderea „23 August" din Capitală ajunseseră aproape de tribuna oficială. De cînd l-am descoperit, am observat că manifestaţia lor nu durează cîteva sute de metri, în faţa tribunei, ci pe tot parcursul traseului fixat împreună cu celelalte colective de oameni ai muncii. Erau mai mult de 4 500 de oameni. M-am aşezat în apropierea lui Marin Juvinu, maistru la forjă, în vîrstă de 45 de ani, a lui Ion Văduva, forjor în echipa lui Juvinu, în vîrstă de 35 de ani, şi al lui Gheorghe Gabor, electrician, în vîrstă de 34 de ani. În dreapta, pe un panou purtat de alţi forjori, erau raportate economiile realizate în uzină, în acest an, pînă la 23 August : 1 000 tone fontă, 2 000 tone combustibil convenţional, 1 000 kW energie electrică. Pentru a realiza împreună cu cititorul importanţa cifrelor şi a comportamentului acestor oameni, voi da cîteva date despre întreprindere. A fost înfiinţată în 1921, cu 13 muncitori, un strung, două şepinguri, o maşină. În prezent, ea asigură 19 000 de locuri de muncă. Muncitorii din uzină i-au dat numele de „23 August" înainte de naţionalizare, cînd patronul mai era încă în fabrică. Ajunsă întreprindere a oamenilor muncii, a fost un fel de mecanic şef pentru economia întregii ţări, în timpul reconstrucţiei de după război, în procesul construirii şi consolidării economiei socialiste. Aici s-au construit primele furnale, primele agregate, podul de la Giurgiu etc.

— Adevărata amploare, mi-a confirmat Paul Blaier, directorul general adjunct, cu care am vorbit mai tîrziu, a luat-o întreprinderea în epoca Ceauşescu. Vizitele secretarului general, indicaţiile preţioase primite de fiecare dată, participarea la adunările generale ale oamenilor muncii, au dus la creşterea în ritm susţinut a capacităţii de producţie a întreprinderii. După cum se vede şi la Expoziţia economiei naţionale, oamenii muncii din întreprindere au realizat numai anul trecut 14 produse noi, faţă de cele 12 din ultimul cincinal.

Cele trei fabrici (de locomotive, de motoare, de compresoare) şi-au impus ridicarea nivelului tehnic al produselor, crearea maximei competitivităţi pe linie de export. De curînd, în cinstea zilei de 23 August, oamenii muncii din întreprindere au sărbătorit finalizarea procesului de fabricaţie la locomotiva cu numărul 5 000. Cei doi forjori şi electricianul care mi-au vorbit sînt convinşi că orice nouă realizare înseamnă o mare bucurie a oamenilor, implicaţi trup şi suflet în mai binele întreprinderii, al lor şi, prin extindere, al ţării. Sînt hotărîţi să facă mult mai mult, numai faptă poate constitui un răspuns la înalta încredere ce li se acordă, numai prin faptă se poate cinsti evenimentul pentru care sînt ei aici şi Congresul al XIII-lea al comuniştilor din întreaga ţară.

Cuvintele cinste, eveniment, faptă, încredere, constituiau în gura celor ce îmi vorbeau un cod al demnităţii şi al moralei comuniste, nu un depozit al locurilor comune. Atîta timp cît există fapte de o imensă importanţă ca ale lor, ale tuturor celor 19 000 pe care îi reprezintă cei 4 500, există şi garanţia unui drum ascendent a unei Românii tot mai harnice, tot mai cutezătoare, tot mai fericite.

Îmbrăcaţi sărbătoreşte, după vîrste şi gusturi, individualizîndu-se vestimentar, solidarizîndu-se în privirea spre dreapta şi în scandarea : „Ceauşescu — Pace", „La al XIII-lea Congres Ceauşescu reales", oamenii muncii de la Întreprinderea „23 August" aveau naturaleţea efervescentă a libertăţii, copleşitoarea emoţie a voinţei exprimate simultan cu simţirea. Cînd au ajuns în dreptul tribunei oficiale, secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, a ridicat mîna şi i-a salutat. Strigătele de bucurie ale oamenilor au izbucnit din nou, rapid, ca şi cum ar fi strîns mîna secretarului general, ca şi cum nu ar fi existat distanţa fizică. Nu mi-a trebuit decît o clipă ca să mă lămuresc : tovarăşul Nicolae Ceauşescu face parte din permanenţele lor fundamentale, din componentele de bază ale conştiinţei muncitoreşti şi comuniste, din dominantele vieţii, fiind o garanţie a certitudinilor creatoare.

AURELIAN TITU DUMITRESCU

Un gînd şi o voinţă

Cînd aştepţi cu nerăbdare o anumită zi a anului, cînd de mult ai început să rupi filele din calendar cu gîndul că a început numărătoarea inversă, nu se poate ca atunci, în acea zi a anului, să nu te trezeşti de cum dau zorile, sau chiar şi mai devreme.

Dimineaţa s-a revărsat senină şi, parcă, triumfătoare şi ea, peste străzile Capitalei, în această zi, care, pentru întreaga suflare românească înseamnă sărbătoarea noastră naţională, 23 August 1984, 40 de ani de la înfăptuirea unui act revoluţionar care, prin covîrşitoarea sa importanţă, rămîne fără precedent în istoria românilor, 40 de ani străbătuţi de România pe drumul construcţiei socialismului, moment de bilanţ în care se văd parcă mai bine adîncile transformări înnoitoare petrecute în România, victoriile obţinute de cînd a început libertatea noastră şi cu deosebire în anii de cînd în fruntea partidului şi a ţării se află tovarăşul Nicolae Ceauşescu, eminent conducător politic, patriot înflăcărat, personalitate proeminentă a lumii contemporane. Asemenea gînduri vibrau cu putere în mintea şi în sufletul fiecărui om al

(Continuare în pag. 3)

LIANA MOLNAR

BUCUROȘI DE OASPEȚI

România și planeta:

• O intensă activitate internațională, de dezvoltare activă a colaborării

Luni, 20 august

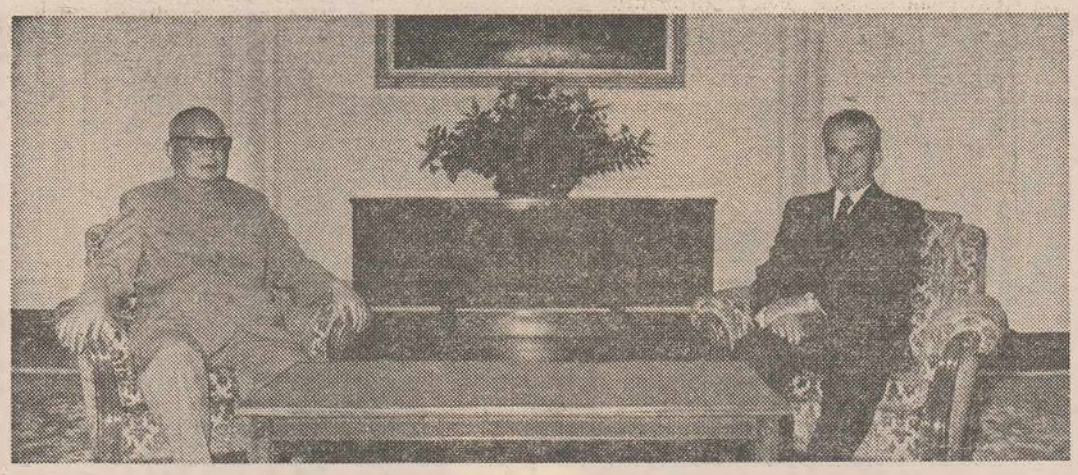

LI XIANNIAN,
președintele Republicii Populare Chineze

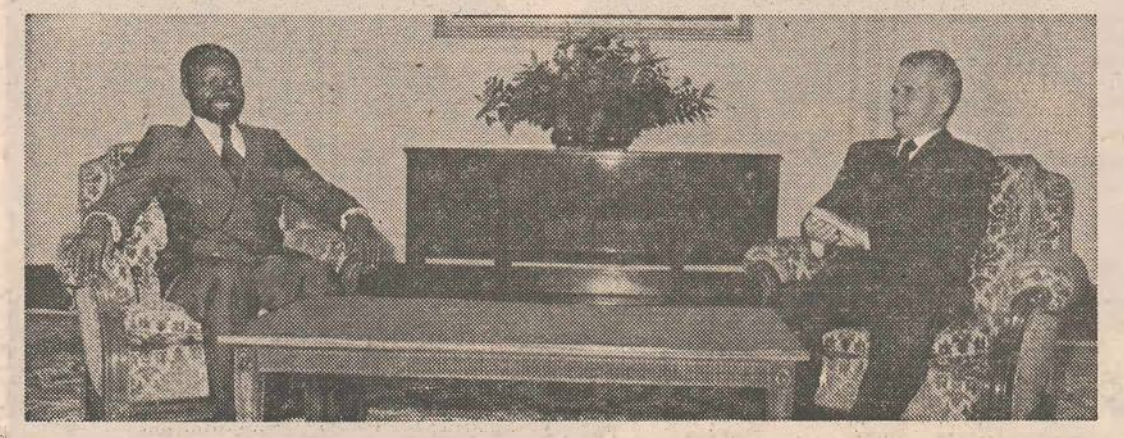

SAMORA MOISES MACHEL,
președintele Partidului „FRELIMO",
președintele Republicii Populare Mozambic

Marți, 21 august

ERICH HONECKER,
secretar general al C.C. al P.S.U.G.,
președintele Consiliului de Stat al R.D. Germane

Sentimentul prin care trăiesc sărbătorile este bucuria, iar bucuria se cere împărtășită. Celebrarea zilei de 23 August a întruchipat întocmai acest adevăr, românii simțind alături de ei, părtași la bucuria lor, oaspeți veniți din cele patru laturi ale lumii. În urmă cu 40 de ani, în această zi de august, în România era inițiată o acțiune politică și militară ce s-a înscris ca un eveniment important, cu un rol distinct, după cum dovedesc istoricii, în desfășurarea războiului al doilea mondial, grăbind ziua victoriei. Aceeași acțiune inaugura un vast proces revoluționar care pe durata celor 40 de ani care au trecut de atunci a schimbat din temelii înfățișarea țării, societatea românească intrînd, mai ales după Congresul al IX-lea al partidului, într-o etapă de o fertilitate fără seamăn în istoria sa și a cărei însușire fundamentală constă în capacitatea întregii națiuni de a-și uni și de a-și concentra eforturile astfel încît prin faptă cutezătoare să-și apropie și să-și îndeplinească idealurile și proiectele de progres. Sînt, acestea, considerente prin care se explică interesul real, sincer, cu care oaspeții noștri au participat, alături de noi, la sărbătorirea zilei de 23 August, sărbătoarea națională a României fiind un prilej de bucurie și de sărbătoare pentru toți prietenii României. În lumea în care numele conducătorului țării noastre, al tovarășului Nicolae Ceaușescu, este cunoscut ca un sinonim al cuvîntului pace, prestigiul României și considerația ce i se acordă pentru demersurile sale în plan internațional, prin care se constituie ca un factor activ în promovarea ideilor de demnitate națională și de respect între popoare, ne îndreptățesc să consemnăm, cu obiectivitate, dar și cu o mîndrie din care nu înțelegem să facem nici un secret, că țara noastră are astăzi prieteni mai mulți decît oricînd, că este de-a dreptul impresionant numărul acestor prieteni care au pornit, ca să vină la noi ca oaspeți, din cuprinsul tuturor continentelor, al tuturor orizonturilor planetei. În lumina sărbătorească a zilei de 23 August ne-am văzut astfel răsfrîntă imaginea și oglindită în ochii lumii, iar orele cît oaspeții s-au aflat în tribuna oficială la marea demonstrație a oamenilor muncii și parada militară din Capitală, alcătuiesc o întruchipare simbolică a permanenței și trăiniciei relațiilor pe care România le dezvoltă în familia mare a națiunilor lumii, pentru edificarea unui sistem de relații între țări în care să primeze înțelegerea, colaborarea și pacea, forța dreptului iar nu dreptul forței.

O reconfirmare a acestor principii au prilejuit-o și întîlnirile și primirile la tovarășul Nicolae Ceaușescu a unor conducători de state, a unor importante personalități ale vieții politice internaționale. În cursul dimineții de miercuri, 22 august, președintele României a primit la Palatul Consiliului de Stat pe conducătorii delegațiilor de stat și guvernamentale, pe ceilalți reprezentanți speciali de peste hotare care au participat la festivitățile prilejuite de marea sărbătoare națională a poporului român. Adresîndu-se tovarășului Nicolae Ceaușescu, cei prezenți au transmis din partea șefilor de stat pe care i-au reprezentat, a guvernelor și popoarelor lor, mesaje de salut, călduroase felicitări cu ocazia aniversării a 40 de ani de la revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, precum și cele mai bune urări de prosperitate și progres pentru poporul român prieten, succese tot mai mari în dezvoltarea multilaterală a țării. Oaspeții au dat o înaltă apreciere realizărilor obținute de poporul român în dezvoltarea economico-socială a țării, politicii de pace, de largă colaborare promovate de România, personal de președintele ei, și au reafirmat în același timp dorința statelor lor de a dezvolta și diversifica în continuare relațiile de colaborare cu țara noastră în diverse domenii, de amplificare a conlucrării pe plan internațional, în avantajul reciproc, în interesul tuturor popoarelor lumii. Salutîndu-i pe oaspeți, președintele Nicolae Ceaușescu a mulțumit pentru prezența lor la aniversarea marii noastre sărbători naționale, pentru felicitările și urările adresate și a rugat să se transmită șefilor de state și guverne salutul său călduros și cele mai bune urări de sănătate, iar popoarelor respective — succese în înfăptuirea aspirațiilor lor de progres și pace. Președintele Nicolae Ceaușescu a subliniat dorința de a dezvolta în continuare, pe diferite planuri, relațiile dintre România și toate statele, indiferent de orînduirea lor socială, în interesul comun al asigurării păcii și securității, al înțelegerii între popoare, pentru

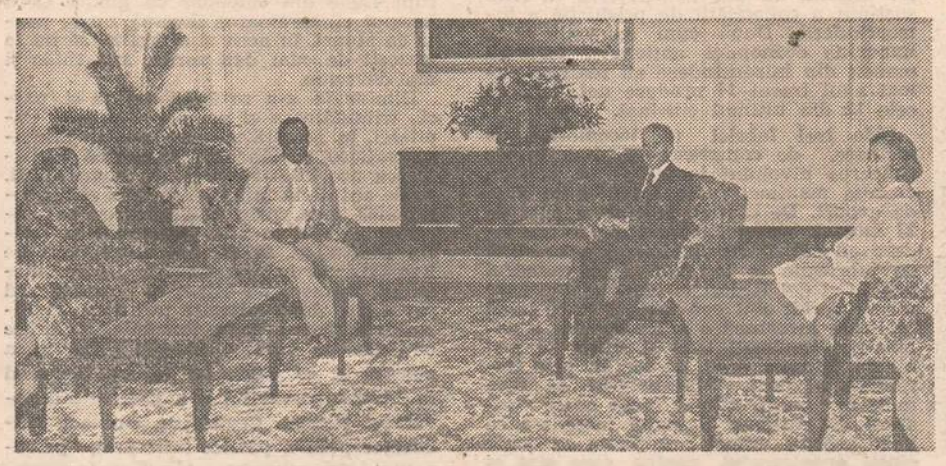

GAAFAR MOHAMED NIMEIRI,
președintele Uniunii Socialiste Sudaneze,
președintele Republicii Democratice Sudan,
și cu **doamna BUTHAYNA NIMEIRI**

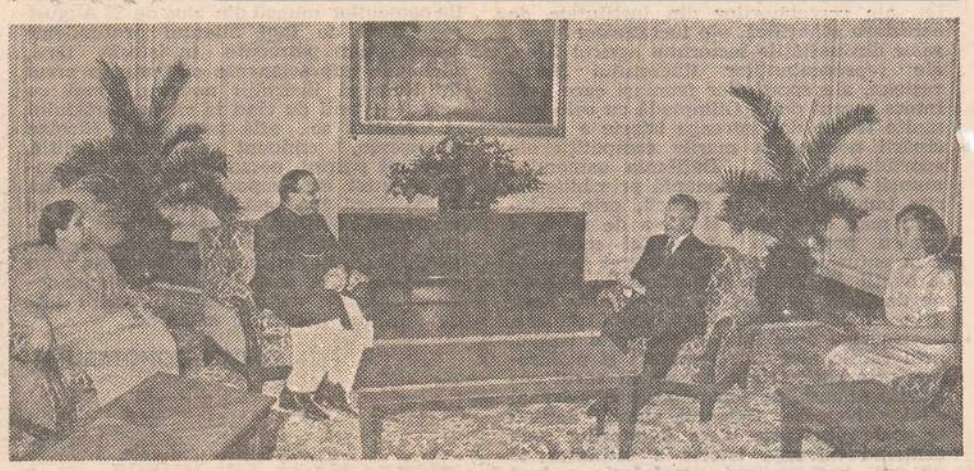

General MOHAMMAD ZIA-UL HAQ,
președintele Republicii Islamice Pakistan,
și cu **doamna ZIA-UL HAQ**

Nobila strădanie românească pentru binele lumii

și relațiilor cu toate statele, fără deosebire de orînduire socială

construirea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

În cursul aceleiași zile secretarul general al Partidului Comunist Român a primit la Palatul Republicii pe conducătorii delegațiilor de partid participante la festivitățile prin care a fost celebrată ziua națională a României. Cu prilejul gloriosului jubileu al poporului român, șefii acestor delegații au adresat calde felicitări din partea conducerilor și a membrilor partidelor reprezentate și au dat o înaltă apreciere succeselor obținute de poporul român în anii de după eliberarea țării, evidențiind în mod deosebit perioada ultimelor două decenii, de cînd în fruntea partidului și statului nostru se află tovarășul Nicolae Ceaușescu. Adresînd tovarășului Nicolae Ceaușescu cele mai vii mulțumiri pentru invitația de a participa la marea sărbătoare a poporului român, oaspeții au relevat importanța acțiunilor și inițiativelor României socialiste, ale Partidului Comunist Român, ale secretarului său general pentru întărirea continuă a colaborării partidelor comuniste și muncitorești, a partidelor socialiste, democratice și progresiste, pentru împlinirea aspirațiilor de pace, progres și prosperitate ale tuturor națiunilor lumii. La rîndul său, tovarășul Nicolae Ceaușescu a mulțumit pentru participarea delegațiilor de partid de peste hotare la sărbătoarea națională a poporului român și a evidențiat că participarea aceasta constituie o expresie a bunelor raporturi existente între România și țările respective, între Partidul Comunist Român și partidele reprezentate la aniversarea actului istoric de la 23 August 1944, a dorinței comune de a dezvolta în continuare aceste relații, spre binele țărilor și popoarelor noastre, al cauzei generale a păcii și socialismului în întreaga lume. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a rugat să se transmită șefilor de partid, popoarelor respective un salut călduros și cele mai bune urări de succes în activitatea lor.

Sub semnul aceleiași bune cunoașteri și prețuiri ale însemnătății internaționale a actului istoric de la 23 August 1944 și ale operei constructive desfășurate de poporul român în răstimpul celor patru decenii care au trecut de atunci, se aliniază și numeroasele manifestări omagiale organizate în diverse țări precum și mesajele de felicitare adresate conducerii de partid și de stat a României cu prilejul sărbătorii noastre naționale, acestea constituind tot atîtea dovezi ale considerației de care România se bucură astăzi în lume prin statornicia și justețea principiilor pe care își întemeiază relațiile cu alte state. Cum este știut, chiar în preajma zilei naționale a României aceste principii au fost reafirmate de către președintele Nicolae Ceaușescu în interviul pe care l-a acordat ziarului elvețian „Basler Zeitung", într-un articol din ziarul sovietic „Pravda" sau în interviurile din publicația franceză „La revue parlamentaire", din ziarul brazilian „Jornal do Brasil" sau din ziarul grec „Ta Nea". Și tot astfel cum în laborioasa operă de construire a societății socialiste multilateral dezvoltate poporul român și-a dovedit unitatea de voință și printr-o solidaritate a ideii cu fapta a înălțat trepte noi de progres în ordinea materială a vieții ca și în planul conștiinței, o expresie semnificativă și tonică a aceleiași unități, a adeziunii depline de care se bucură politica externă a României din partea tuturor cetățenilor ei a prilejuit-o și sesiunea solemnă comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Marii Adunări Naționale și Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste, consacrată împlinirii a 40 de ani de la înfăptuirea actului revoluționar de la 23 August 1944. În cuvîntarea rostită la această sesiune la care au fost prezenți și oaspeții veniți să întîmpine, alături de noi, sărbătoarea noastră națională, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea : „În cei 40 de ani care au trecut de la revoluția de eliberare socială și națională, România a desfășurat o intensă activitate internațională, de dezvoltare activă a colaborării și relațiilor sale cu toate statele fără deosebire de orînduire socială. Astăzi, țara noastră întreține relații cu 150 de state din întreaga lume".

Aceste punți pe care România le-a întins spre lume reprezintă, fără îndoială, un exemplu pentru modul pe care o țară și-l poate alege ca să conviețuiască în familia țărilor lumii și înseamnă totodată triumful omeniei, al respectului pe care și-l datorează popoarele și al gîndului de pace pentru toți.

DUMITRU ELIADE

Miercuri, 22 august

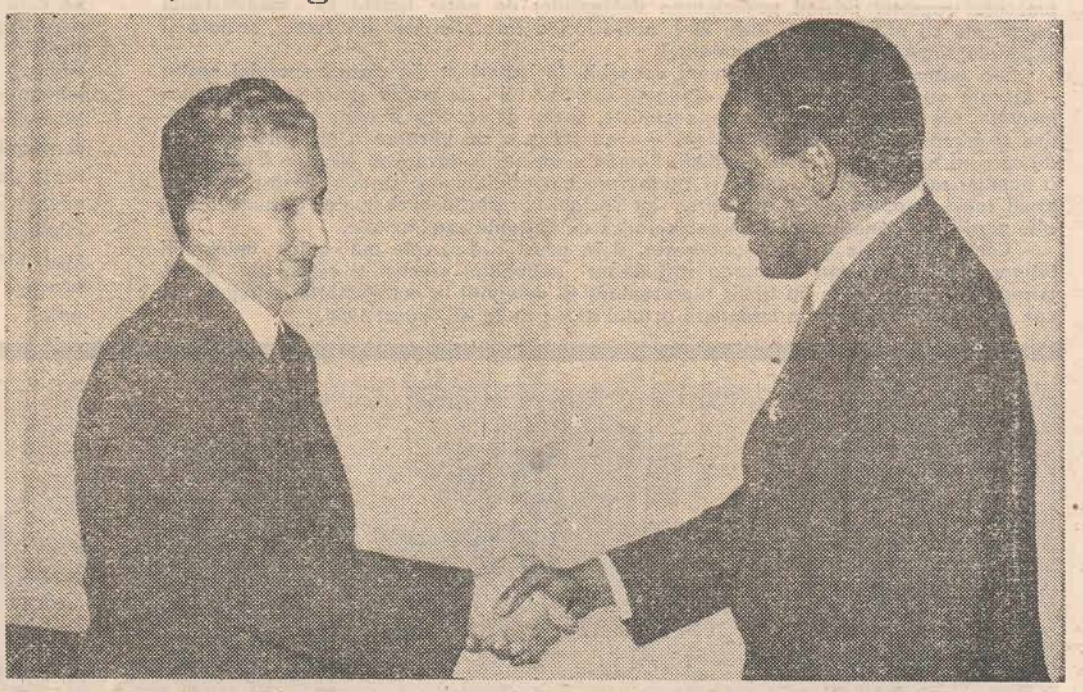

JOSE EDUARDO DOS SANTOS,
președintele M.P.L.A. – Partidul Muncii,
președintele Republicii Populare Angola

CANAAN SODINDO BANANA,
președintele Republicii Zimbabwe

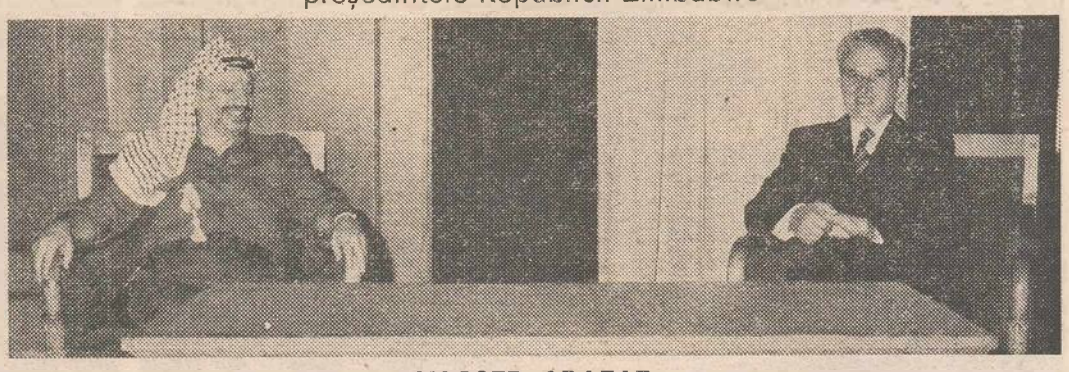

YASSER ARAFAT,
președintele Comitetului Executiv al Organizației pentru Eliberarea Palestinei

CONDUCĂTORII DELEGAȚIILOR DE STAT ȘI GUVERNAMENTALE
participante la festivitățile prilejuite de sărbătoarea națională a poporului român

CONDUCĂTORII DELEGAȚIILOR DE PARTID
participante la festivitățile prilejuite de sărbătoarea națională a poporului român

BUCUROȘI DE OASPEȚI

România și planeta:

● 158 de delegații din 112 țări au participat la manifestările

În ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., de joi, 30 august, a fost prezentat raportul privind participarea delegațiilor de peste hotare la manifestările organizate cu prilejul celei de-a 40-a aniversări a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă.

S-a subliniat că acest eveniment deosebit de important din viața poporului nostru — la care au participat 158 de delegații din 112 țări, de partid și de stat, guvernamentale, ale partidelor comuniste, socialiste, social-democrate și altor formațiuni politice și mișcări de eliberare națională — a constituit o vie ilustrare a înaltului prestigiu de care se bucură pe arena mondială România socialistă, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a bunelor raporturi de prietenie și colaborare ale partidului și statului nostru cu toate țările lumii, indiferent de orînduirea lor socială, cu partidele comuniste și muncitorești, alte partide și formațiuni politice democratice de pe toate continentele.

Comitetul Politic Executiv a adresat, și în acest cadru, cele mai calde mulțumiri tuturor oaspeților noștri la marea sărbătoare națională, precum și șefilor de state, guverne și partide care au trimis reprezentanți și delegații la manifestările prilejuite de cea de-a 40-a aniversare a înfăptuirii actului istoric de la 23 August 1944.

Comitetul Politic Executiv a dat o deosebită apreciere întîlnirilor și convorbirilor pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, precum și ceilalți tovarăși din conducerea partidului și statului nostru le-au avut cu șefi de state, cu prim miniștri și viceprim-miniștri, cu conducătorii delegațiilor țărilor socialiste, precum și cu conducătorii tuturor delegațiilor participante. În cadrul convorbirilor, o atenție deosebită s-a acordat problemelor privind dezvoltarea relațiilor bilaterale, îndeosebi a schimburilor comerciale și cooperării economice, identificîndu-se noi posibilități pentru lărgirea colaborării în toate sectoarele, corespunzător stadiului înalt de dezvoltare a economiei noastre naționale, a creșterii competitivității produselor românești pe piața externă. Pornind de la înțelegerile și acordurile convenite, Comitetul Politic Executiv a stabilit ca, în cel mai scurt timp, să fie elaborate programe de măsuri în vederea concretizării și realizării în practică a celor stabilite în cadrul întîlnirilor și convorbirilor care au avut loc cu acest prilej.

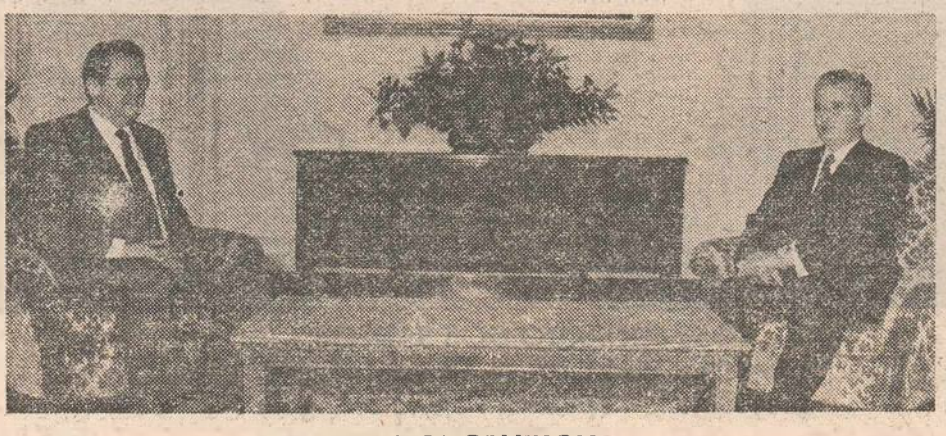

V.I. VOROTNIKOV,
membru al Biroului Politic al C.C. al P.C.U.S.,
președintele Consiliului de Miniștri al R.S.F.S. Ruse

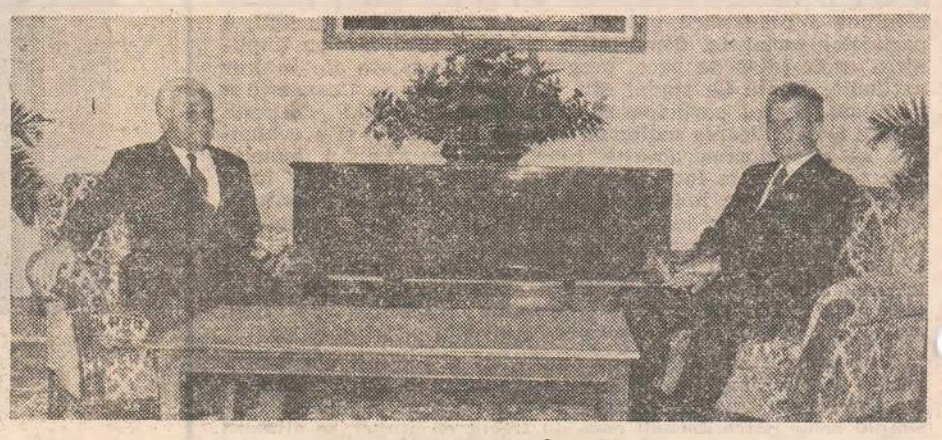

RADOVAN VLAIKOVICI,
vicepreședinte al Prezidiului R.S.F. Iugoslavia

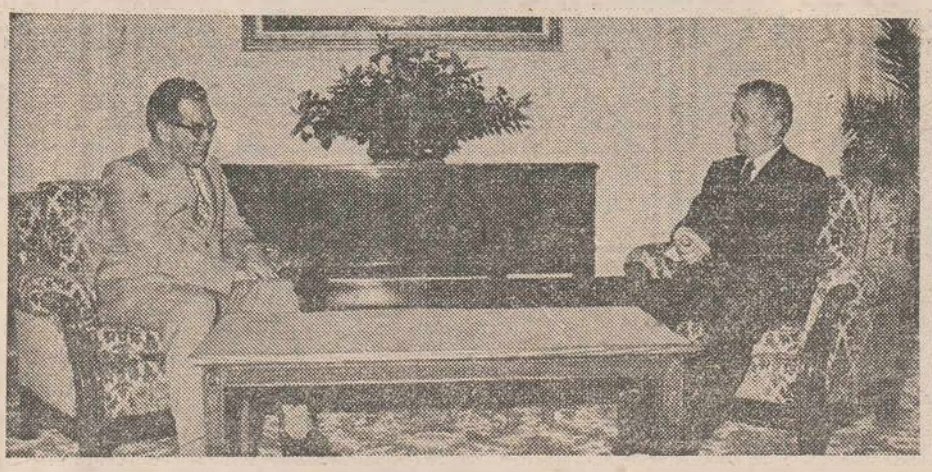

STANKO TODOROV,
președintele Adunării Populare a R.P. Bulgaria

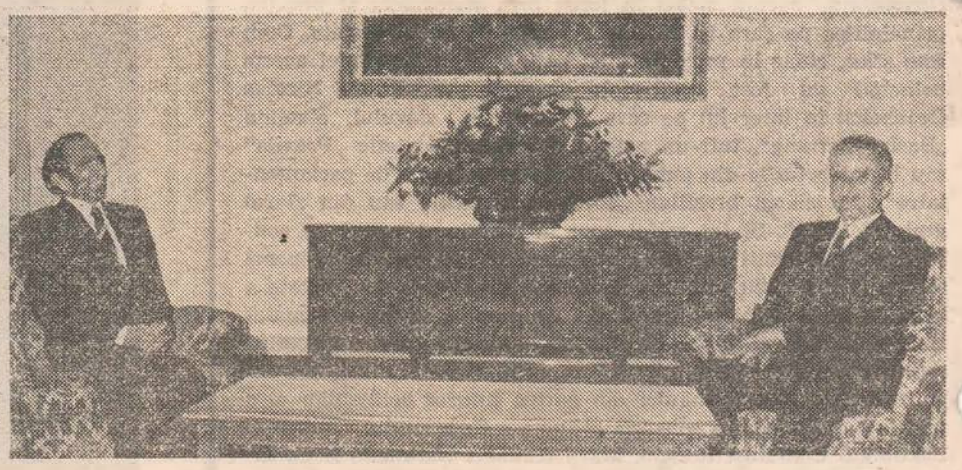

ABDEL RAUF AL KASSEM,
prim-ministru al Republicii Arabe Siriene

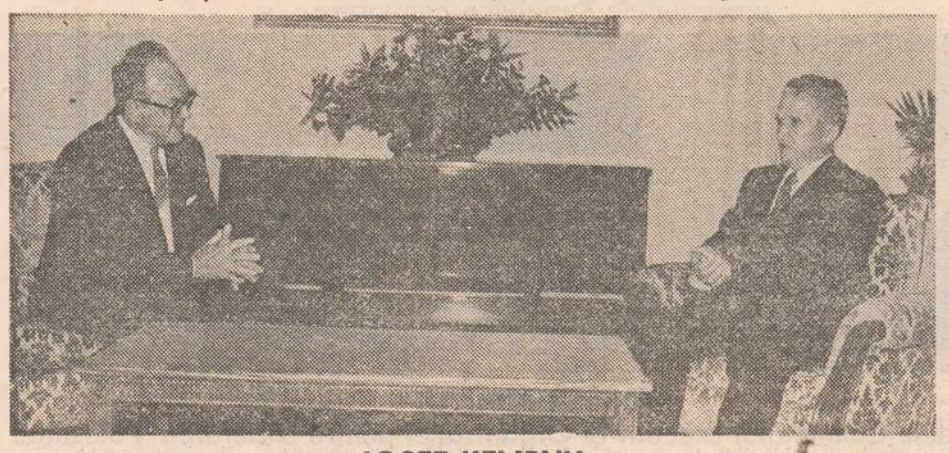

JOSEF KEMPNÝ,
membru al Prezidiului C.C. al Partidului Comunist din Cehoslovacia

TADEUSZ POREBSKI,
membru al Biroului Politic, secretar al C.C. al P.M.U.P.

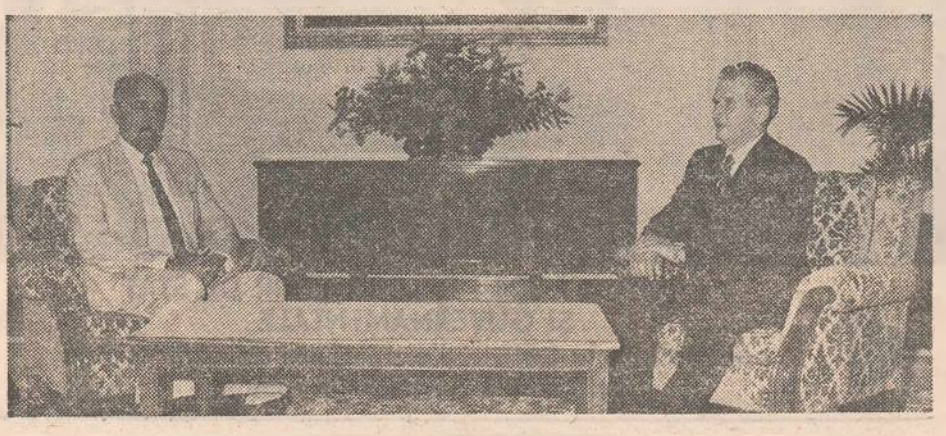

PEDRO MIRET PRIETO,
membru al Biroului Politic
și al Secretariatului C.C. al P.C. din Cuba

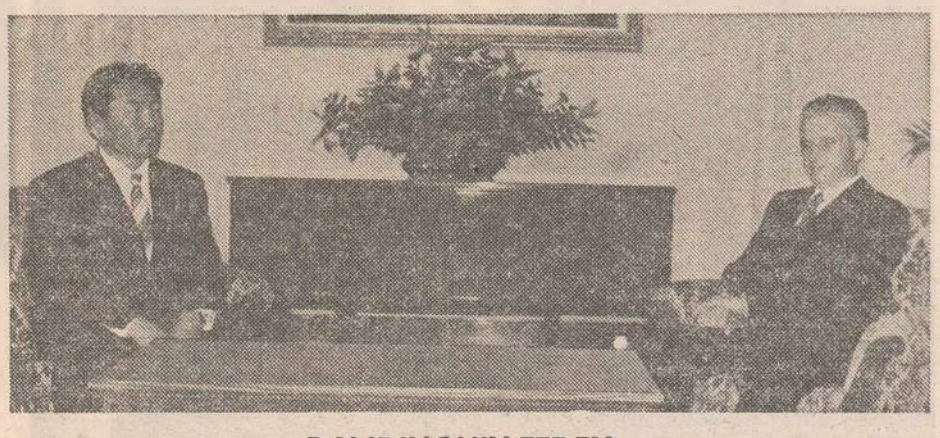

DAMDINGHIN ȚEDEN,
membru supleant al Biroului Politic al C.C. al P.P.R. Mongol

Omagiul binemeritat al lumii pentru țara noastră

organizate cu ocazia zilei de 23 August ●

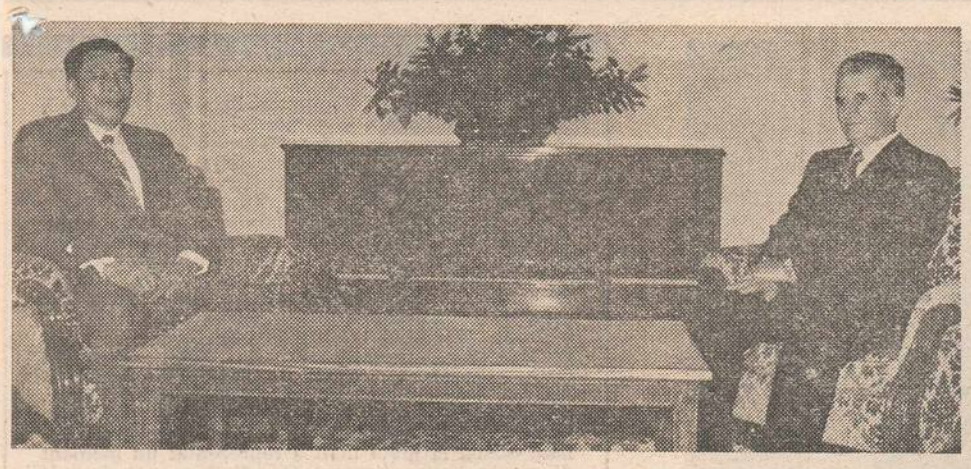

DONG SY NGUYEN,
membru supleant al Biroului Politic
al C.C. al P.C. din Vietnam

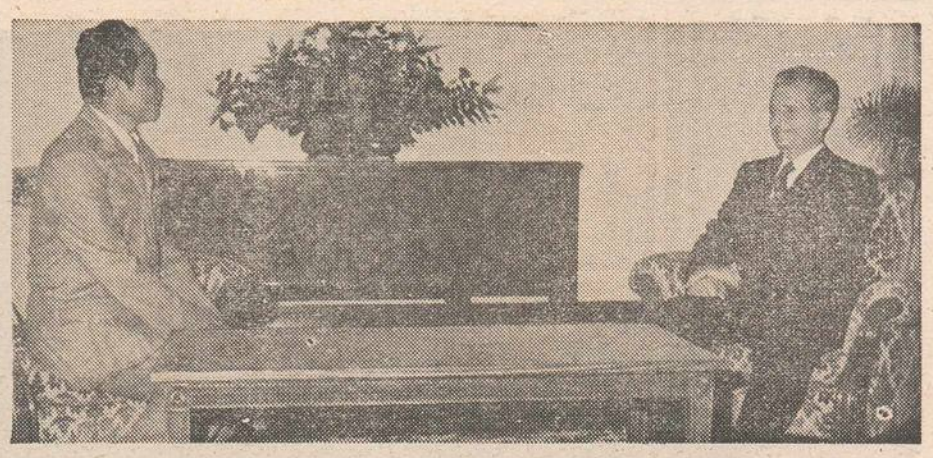

SALY VONGKHAMSAO,
membru al Secretariatului C.C. al P.P.R. Laoțian

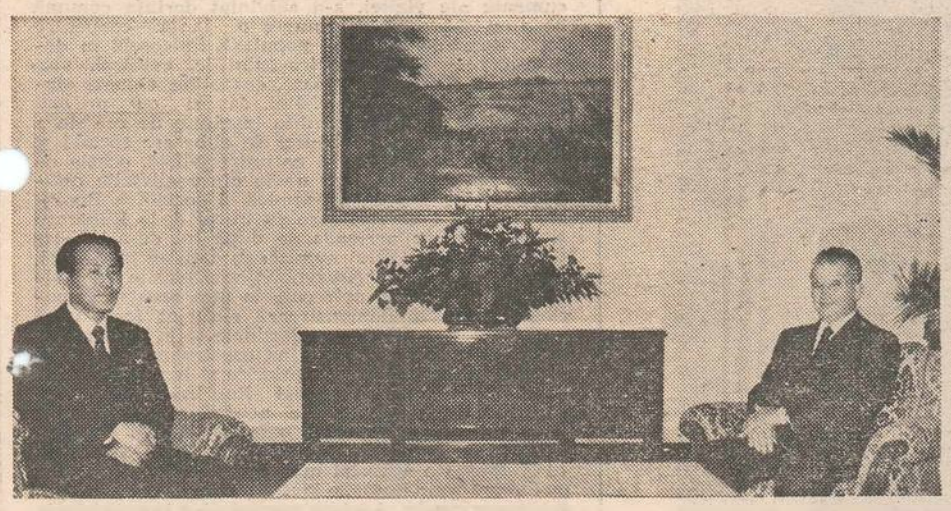

KANG SONG SAN,
membru al Biroului Politic al C.C. al Partidului Muncii din Coreea,
premierul Consiliului Administrativ al R.P.D. Coreene

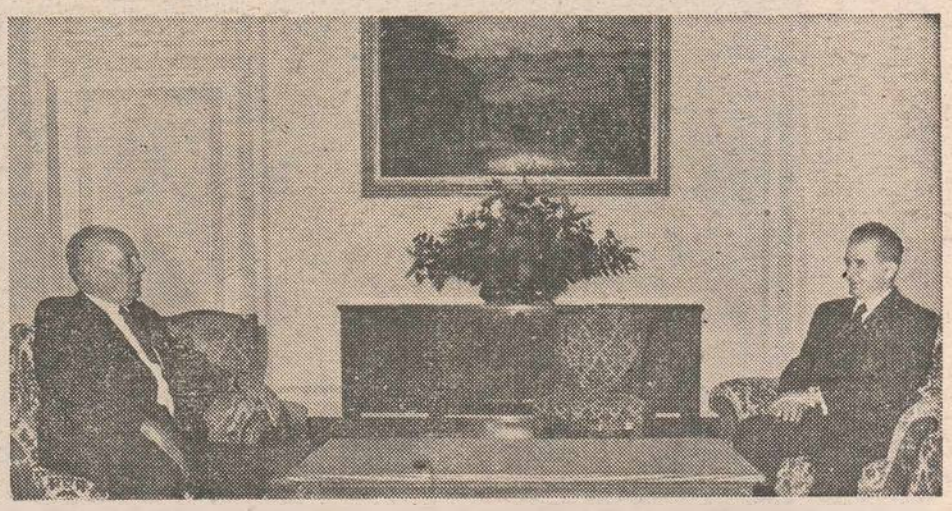

SANDOR GASPAR,
membru al Biroului Politic al C.C. al P.M.S.U.,
vicepreședinte al Consiliului Prezidențial al R.P. Ungare

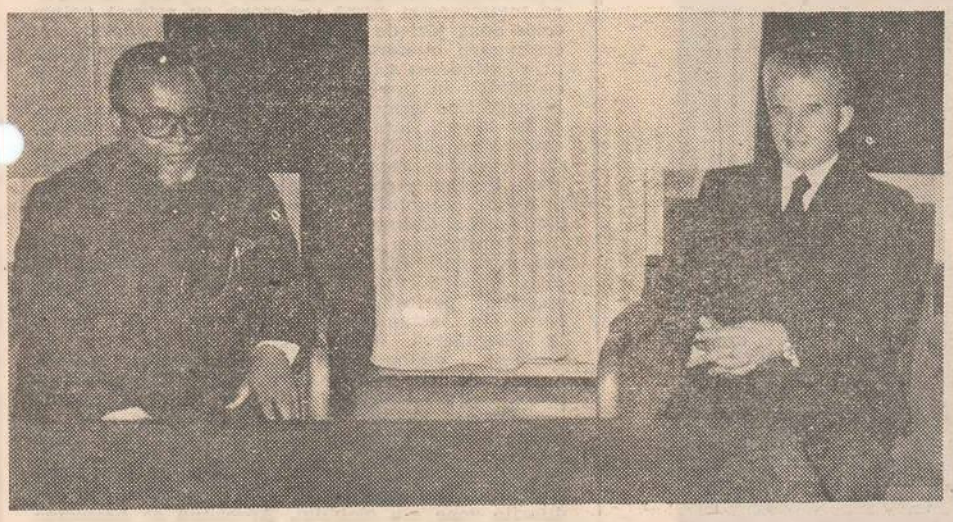

KITITWA TUMANSI,
prim-vicepreședinte al Biroului Politic
al C.C. al Mișcării Populare a Revoluției din Zair

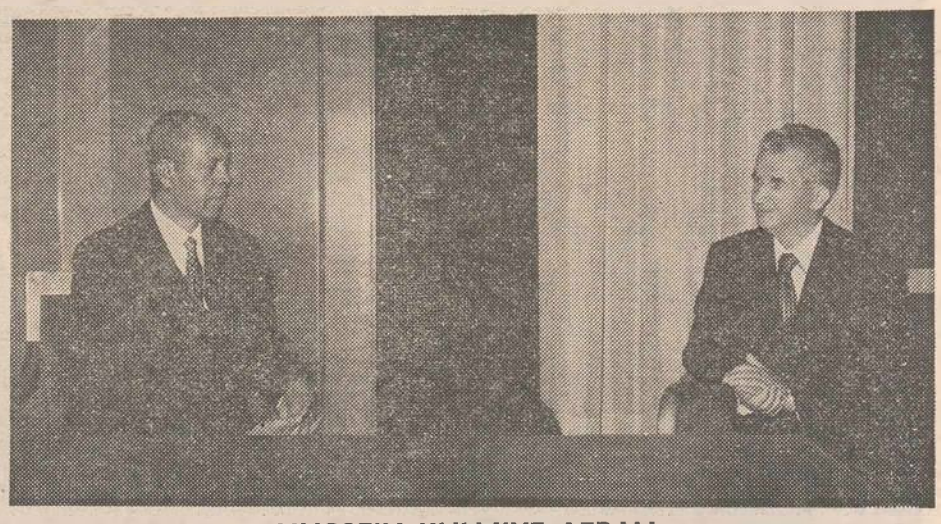

HUSSEIN KULMIYE AFRAH,
membru al Biroului Politic
al C.C. al Partidului Socialist Revoluționar Somalez,
vicepreședinte al Republicii Democratice Somalia

(Urmare din pag. 3)

acestui pămînt și le-am citit pe fața fiecărui cetățean al Capitalei întîlnit în dimineața aceea pe străzi. Străzi îmbrăcate în straie de sărbătoare. Străzi în care s-au revărsat, o dată cu soarele, mulțimile fremătînd de bucuria și nerăbdarea de a ajunge acolo unde, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, avea să se desfășoare impresionanta paradă militară și grandioasa demonstrație a oamenilor muncii din Capitală.

Ora 8,30. Pornesc mai departe, dar mă opresc repede, pentru că zăresc o medalie de aur, o medalie de la Los Angeles atîrnată la gîtul unei fetițe de trei-patru ani, ce pare a se simți foarte fericită în brațele unei tinere femei. De sub pălărioara cochetă, ce face parte dintr-un costum cunoscut acum pe toate meridianele lumii pentru că a fost purtat la Los Angeles, privesc către mine ochii frumoși ai Anișoarei Cușmir. Ce-și dorește cel mai mult ? Un copil. Ca această micuță Bogdana, care a rugat-o să-i dea și ei puțin medalia. Leg o conversație puțin peltică cu Bogdana. Ea vrea cînd s-o face mare, „să sală ca Anișoara și să cîștige multe medalii".

Îmi vine ideea să stau de vorbă și cu o femeie care să aibă vîrsta de 40 de ani și sînt sigură că o voi găsi în coloana Întreprinderii Tricodava. Președinta comitetului sindical, Cotea Lucia, rîde cînd îi exprim dorința mea : „La noi media de vîrstă este de 26 de ani. Cea mai „bătrînă" de aici este de 34 de ani". Mi-o prezintă pe Dragu Maria, maistră la atelierul de croit. Îmi vorbește de ea și de familia ei, despre condițiile bune care i-au fost oferite pentru a-și crește cei doi copii, mărișori acum, despre felul în care a simțit permanent grija care există pentru viața femeilor. În fabrică este fruntașă. E fericită că tot ce și-a propus, a realizat în anii aceștia. „De aceea — îmi mărturisește — astăzi, de 23 August, aș vrea să-mi exprim adeziunea ca tovarășul Nicolae Ceaușescu să fie reales la Congresul al XIII-lea al partidului în funcția de secretar general".

Cîteva minute mai tîrziu am ocazia să cunosc încă două femei, pe pieptul cărora strălucesc medalii proaspăt primite. Aceste femei nu mai croiesc țesătura, ca Dragu Maria, sau ca orice altă femeie, din oricare timp al istoriei noastre. Iași-ciurjinschi Elena și Sărăcin Mihaela „croiesc" poduri. Da, au lucrat la podurile dunărene : Borcea, Cernavodă... Sînt dintre oamenii de la calea ferată „a doua armată a țării", cum o numesc pline de mîndrie. Sînt inginere la Institutul de Proiectări Căi Ferate. După ani de experiență au constatat că pe oameni îi atrag șantierele. Mai puțini vin acum în proiectare. Și asta pentru că acolo, pe șantiere, simt că rămîne ceva în urma lor. O construcție. „Cînd se dă în folosință un obiectiv constructorul e în față, nu proiectantul. Dar pe noi nu ne supără. Noi știm că am contribuit și sîntem mulțumiți. Astăzi, de 23 August, putem raporta că sîntem fruntași an de an. A rămas steagul la noi, de acuma !".

În drumul meu întîlnesc și un om cu părul alb. Este Velicu Cristache de la „Automatica". Adică, a fost la „Automatica". De 2 săptămîni e pensionar. Nu mă primește cu bunăvoință, pentru că îl întreb dacă acum, cînd a ieșit la pensie, nu s-a gîndit să stea acasă. Cum să stea acasă, se răstește, cînd în 44 de ani și trei zile „Așa scrie în cartea de muncă, acum am văzut-o prima dată", n-a lipsit niciodată. Iar de 23 August, a fost în fiecare an cu tovarășii lui. I-au trecut 20 de generații prin mînă. „N-am să-i plictisesc, am să vin la întreprindere doar două-trei ore pe zi. De un sfat tot mai au ei nevoie". Mă părăsește brusc. L-am ținut de vorbă și coloana a înaintat. Îl urmăresc cu privirea și îi văd pasul sprinten. Apoi, atenția îmi este captată de un „spectator" de pe margine. Fotografiază cu înfrigurare. După expresia de pe chip pare că n-a mai văzut niciodată așa ceva. Și, bănuiesc că este un turist străin. Nu mă înșel. Este francez, cercetător în domeniul mineralelor. A sosit de 15 zile în România. „Ceea ce se petrece astăzi în București este fantastic. Și arată spiritul deosebit al poporului român. Manifestația aceasta este ceva particular, foarte particular în Europa. Iată !" Îmi arată o horă de-a noastră care s-a încins după muzica unui taraf. O pancardă îmi spune că sînt reprezentanții sectorului agricol Ilfov. Pornesc mai departe și schimb cîteva cuvinte cu un student la Politehnică, Mihai Berceanu, care va împlini 20 de ani, și se simte un tînăr al acestei epoci, pentru că poate învăța, că i se pune totul la dispoziție. Drumul nu i se pare ușor, dar este frumos și merită a fi parcurs.

Nici nu știu cînd au trecut orele, și cum am parcurs drumul pînă în Piața Romană, dar aici este liniște. Pentru un moment mă nedumirește pustietatea acestui loc al Bucureștiului, atît de aglomerat de obicei. Apoi realizez că este firesc ca la această oră, în această zi, în acest loc să fie pustiu. Întreaga suflare a Capitalei s-a adunat spre a-și exprima bucuria acolo, în Piața Aviatorilor.

BUCUROȘI DE OASPEȚI

Un nou și rodnic dialog

• Vizita de stat în țara noastră, la invitația

Între România și Republica Populară Chineză, între poporul român și chinez, s-au statornicit sentimente trainice, de stimă și prețuire reciprocă, a căror temelie o constituie principiile nobile ale socialismului, ale deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, ale întrajutorării tovărășești. Colaborarea și conlucrarea româno-chineză, cărora convorbirile și înțelegerile convenite la nivel înalt le-au conferit, de fiecare dată, puternice impulsuri, au căpătat o nouă dimensiune în aceste zile cînd, la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, tovarășul Li Xiannian, președintele Republicii Populare Chineze, a făcut o vizită de stat în țara noastră. Înscris în cadrul bunelor relații, mereu ascendente, dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Chinez, dintre cele două țări și popoare, noul dialog la nivel înalt a reprezentat un moment de cea mai mare importanță, dînd un nou impuls adîncirii și extinderii raporturilor bilaterale pe cele mai diverse planuri, în folosul ambelor părți, al cauzei socialismului, păcii și înțelegerii internaționale.

În cursul convorbirilor oficiale, în celelalte documente ale vizitei, s-a subliniat dorința comună de a promova în continuare o largă cooperare între România și China populară, îndeosebi în domeniile economic, tehnico-științific, cultural, precum și în celelalte sectoare, oaspeților chinezi oferindu-li-se în timpul vizitei, ca și cu prilejul participării la manifestațiile inspirate de cea de a 40-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, ocazia de a lua contact direct cu unele din realizările obținute în dezvoltarea economică și socială a României în cele 4 decenii care au trecut de la Eliberare și îndeosebi în perioada de după cel de-al IX-lea Congres al partidului numită, cu depline justificări, „epoca Ceaușescu". Aceste împliniri, marile transformări revoluționare petrecute în țara noastră în perioada amintită demonstrează elocvent forța unui popor liber și stăpîn pe destinele sale, care acționează cu fermitate în slujba construcției pașnice, ducînd țara pe culmi de înflorire și bunăstare altădată de nebănuit. Progresul României socialiste, evident în toate domeniile, a produs o puternică impresie asupra înalților oaspeți chinezi. Vizitînd Canalul Dunăre—Marea Neagră, de pildă, tovarășul Li Xiannian a apreciat măreața construcție ca fiind „o lucrare grandioasă, o strălucită realizare a eroicului popor român. Aceasta reprezintă o mare victorie obținută de poporul român, sub conducerea Partidului Comunist Român, în frunte cu secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu".

Totodată, convorbirile oficiale dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Li Xiannian, desfășurate într-o atmosferă de caldă prietenie, de deplină înțelegere și stimă reciprocă, au relevat voința celor două țări de a face totul pentru amplificarea conlucrării bilaterale, îndeosebi pe plan economic, prin extinderea schimburilor comerciale și adîncirea cooperării în producție, pe baza unor acorduri și înțelegeri pe termen lung. S-a hotărît, în acest scop, să fie intensificate tratativele dintre ministerele de resort din cele două țări în așa fel încît, în condiții reciproc avantajoase, să se asigure valorificarea deplină a posibilităților tot mai mari pe care le oferă economiile în continuă dezvoltare ale României și Chinei.

În conjunctura în care lumea de azi are, datorită încordării fără precedent la care s-a ajuns pe plan mondial, tot mai multe motive de neliniște, crescînd pericolul unui nou război mondial care, în actualele condiții, ar putea duce la distrugerea întregii civilizații, o parte importantă a dialogului la nivel înalt româno-chinez a fost consacrată examinării aspectelor majore ale problematicii internaționale. A fost exprimată îngrijorarea față de primejdia gravă pe care o prezintă pentru pacea lumii intensificarea fără măsură a cursei înarmărilor, a celor nucleare îndeosebi, adîncirea decalajelor dintre țările bogate și cele sărace, accentuarea stărilor conflictuale din diferite zone ale globului. Apreciind că problema fundamentală a epocii noastre o constituie apărarea păcii, oprirea cursei înarmărilor, în primul rînd a celor nucleare, s-a subliniat necesitatea de a se acționa cu toată fermitatea pentru trecerea la măsuri concrete de dezarmare, pentru apărarea dreptului capital al oamenilor, al popoarelor la viață, la existență liberă și demnă, la pace. Cei doi șefi de stat au arătat că trebuie întreprins totul pentru oprirea amplasării rachetelor americane cu rază medie de acțiune în Europa și a contramăsurilor nucleare ale U.R.S.S., pentru reluarea negocierilor dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii. Singura cale de a se acționa, au subliniat tovarășii Nicolae Ceaușescu și Li Xiannian, este cea politică, prin negocieri, care să țină cont de interesul popoarelor respective, al cauzei generale a păcii. Convorbirile oficiale, celelalte documente ale vizitei, au scos în evidență faptul că pozițiile României și Chinei sînt identice sau foarte apropiate în ceea ce privește căile și modalitățile de rezolvare a principalelor probleme cu care se confruntă contemporaneitatea, popoarele lumii. În acest context, a fost reafirmată hotărîrea celor două țări de a intensifica conlucrarea dintre ele pe plan internațional, în folosul promovării politicii de pace, independență și largă cooperare între națiuni.

Vizita președintelui Republicii Populare Chineze în România, cu care prilej tovarășul Nicolae Ceaușescu i-a înmînat tovarășului Li Xiannian Ordinul „Steaua Republicii Socialiste România" clasa I, cu eșarfă, ca și participarea delegației de partid și de stat chineze la marea sărbătoare de la 23 August, s-au înscris ca un nou moment important, de referință, în dezvoltarea și adîncirea continuă a bunelor raporturi de prietenie și colaborare dintre partidele, popoarele și țările noastre, ridicînd pe o treaptă superioară relațiile pe multiple planuri dintre România și China.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

româno-chinez la nivel înalt

tovarăşului Nicolae Ceauşescu, a tovarăşului Li Xiannian •

Şedinţa Comitetului Politic Executiv al C. C. al P. C. R.

Sub preşedinţia tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, miercuri, 29 august, a avut loc şedinţa Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

În cadrul şedinţei, Comitetul Politic Executiv a analizat un Raport privind îndeplinirea consumurilor normate de materii prime, materiale, combustibili, energie electrică şi normativelor de valorificare, în semestrul I 1984. Raportul subliniază că, în această perioadă, au fost intensificate acţiunile pentru gospodărirea judicioasă a resurselor de materii prime şi energetice, pentru asigurarea unui regim riguros de economii, pentru îndeplinirea sarcinilor trasate, în acest sens, de secretarul general al partidului în cadrul analizelor pe ministere desfăşurate în primul semestru al acestui an. În primul semestru al anului curent, pe ansamblul industriei, s-au obţinut reduceri de consumuri, ceea ce a asigurat însemnate economii materiale şi energetice şi a influenţat favorabil, într-o serie de ramuri, cheltuielile de producţie.

Comitetul Politic Executiv a cerut guvernului, organelor centrale de sinteză, ministerelor economice, unităţilor de producţie ca, în lunile care au mai rămas din acest an, să desfăşoare acţiuni energice pentru recuperarea rămînerilor în urmă care s-au manifestat în primul semestru în unele sectoare de activitate şi pentru respectarea consumurilor stabilite şi chiar diminuarea lor în continuare.

Comitetul Politic Executiv a examinat, în continuare, Raportul privind utilizarea maşinilor, utilajelor şi instalaţiilor din industrie, construcţii şi transporturi în semestrul I 1984. Analiza a scos în evidenţă faptul că, acţionînd în spiritul orientărilor şi indicaţiilor tovarăşului Nicolae Ceauşescu, colectivele unor unităţi dintr-o serie de ramuri ale economiei naţionale au obţinut, în semestrul I 1984, unele rezultate pozitive. S-a cerut însă ministerelor, centralelor industriale şi întreprinderilor să ia toate măsurile pentru a asigura, în semestrul II al acestui an, creşterea substanţială a indicilor de utilizare a maşinilor, a instalaţiilor din toate ramurile economiei naţionale.

Comitetul Politic Executiv a dezbătut, de asemenea, Raportul privind îndeplinirea planului productivităţii muncii în industria republicană, construcţii-montaj şi transporturi, în semestrul I 1984. A fost relevat faptul că, datorită măsurilor întreprinse în primele şase luni ale anului, s-au înregistrat — faţă de perioada corespunzătoare a anului trecut — creşteri ale productivităţii muncii în aproape toate ramurile economiei naţionale.

În continuare, Comitetul Politic Executiv a dezbătut Raportul privind îndeplinirea planului costurilor de producţie în industrie, pe primul semestru al acestui an. În perioada 1 ianuarie — 30 iunie 1984, în industria republicană, majoritatea ministerelor şi cea mai mare parte a judeţelor au obţinut economii atît la cheltuielile totale, cît şi la cele materiale.

Comitetul Politic Executiv a analizat, apoi, Raportul privind realizarea bugetului de stat, a planului financiar centralizat şi a celorlalte planuri financiare pe semestrul I 1984, precum şi măsurile pentru realizarea integrală a indicatorilor financiari pe întregul an. S-a apreciat că în această perioadă s-au obţinut, în continuare, o serie de rezultate pozitive în realizarea bugetului de stat şi a planului financiar centralizat, ceea ce a permis desfăşurarea în bune condiţiuni a finanţării obiectivelor şi sarcinilor prevăzute în plan.

Comitetul Politic Executiv a examinat, în continuare, Raportul cu privire la ponderea activităţii de transport în cheltuielile materiale de producţie. S-a subliniat că, pe total, s-a obţinut o anumită reducere a cheltuielilor de transport, dar ponderea cheltuielilor pe ansamblu, se menţine încă la un nivel ridicat. Se impune, deci, să se acţioneze cu fermitate pentru reducerea acestor cheltuieli. Comitetul Politic Executiv a stabilit să se întocmească un studiu temeinic care să cuprindă măsuri concrete pentru reducerea substanţială a ponderii cheltuielilor de transport în totalul cheltuielilor materiale de producţie.

În continuarea şedinţei a fost prezentat Raportul privind participarea delegaţiilor de peste hotare la manifestările organizate cu prilejul celei de-a 40-a aniversări a revoluţiei de eliberare socială şi naţională, antifascistă şi antiimperialistă.

În cadrul şedinţei, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a prezentat o Informare asupra vizitei de stat efectuate în ţara noastră de tovarăşul Li Xiannian, membru al Comitetului Permanent al Biroului Politic al C.C. al P.C. Chinez, preşedintele Republicii Populare Chineze.

Comitetul Politic Executiv a dat o deosebită apreciere convorbirilor dintre tovarăşii Nicolae Ceauşescu şi Li Xiannian, care se înscriu, prin rezultatele lor rodnice, ca o nouă contribuţie de seamă la întărirea prieteniei şi conlucrării dintre ţările, partidele şi popoarele noastre.

În cadrul şedinţei, Comitetul Politic Executiv a soluţionat, de asemenea, probleme curente ale activităţii de partid şi de stat.

N. GRIGORE

VIAȚA ROMÂNIEI

Frumosul chip al țării

• Un județ erou • 130 de medalii de aur •

În dulcele ținut al pîinii

Am nevoie de o „Madelaine"-ă, de „prăjitura" proustiană care să-mi electrizeze străfundurile memoriei, să-mi readucă la suprafață cîteva puncte de reper pentru a identifica orașul solar prin care mă învîrt de cîteva ceasuri, fără să descopăr nimic din înfățișarea lui de altădată, fără să descopăr nimic din contrastele șocante între chipul și numele lui simbolic, nume de libertate — Slobozia. Le caut cu îndărătnicie pe străzile croite din case solide din beton și sticlă, pe bulevardele bordisite cu blocuri ca niște transatlantice multicolore plutind în oceanul zefirului de vară, în centrul civic cu piața uriașă, căptușită cu travertin sidefiu, dîndu-ți senzația că atingi milioane de scoici în lucrarea lor fabuloasă, o piață civică, o Agora albă și deschisă, împodobită pentru primirea mulțimii în ziua de sărbătoare a libertății noastre. Dar „Madelaine"-a nu apare în acest creuzet în care totul s-a preschimbat și s-a luminat. Și totuși, iat-o, ne-o oferă instantaneu un tînăr bărbat, arhitectul șef al Centrului județean de proiectări, Nelu Chiriță, povestind simplu cît de repede și cum a crescut acest oraș al secolului XX, pe un spațiu și pe o sociologie sintetizate de localnici — ironic și trist, în versul unui cîntec binecunoscut — **„De la moară pîn' la gară..."** Stop-cadru ! Asta era Slobozia, declarată oraș în 1912, dar care n-a reușit să se ridice niciodată pînă acum la această condiție ! O singură arteră mai răsărită ce se desfășura între două puncte cardinale, singurele evenimente ale urbei — gara și moara —, care îi dominau peisajul și existența.

Ialomițean prin părinți și prin locul de naștere — a venit pe lume în comuna Făcăieni, în anul cînd revoluția noastră era în marele ei mars — în 1946 — în familia unui mecanic comunist, pe care sarcini de partid îl vor mîna prin multe locuri din țară — a cunoscut tîrziu Slobozia. În trecere spre litoral, ori adus de tată în popasuri frugale pentru a-și cunoaște locurile nașterii sale. Își amintește de un fel de sat, a cărui arteră principală era șoseaua națională, pardosită cu bolovani de rîu peste care hurducau căruțe răsunătoare trase de cai costelivi, învelind totul în nori groși de praf cenușiu. A venit aici, la cerere, în 1975, după 2 ani de stagiu în Capitală, venind să se afirme și venind să afirme ceea ce studentul cu personalitate și arhitectul cu talent purta în resursele sale și în ambițiile de a-și lăsa numele pe „cartea de istorie modernă" a ținutului natal, prea conștient fiind că niciodată altfel, în alte timpuri, fiul unui mecanic dintr-un siloz de cereale n-ar fi putut ajunge, n-ar fi putut aspira la o profesie de elită ca arhitectura. Cînd a sosit, „orașul era trasat — zice — era în mare parte înălțat, evoluția lui impresionantă avînd loc prin anii 1969—1970, imediat după reîmpărțirea administrativ-teritorială a țării din 1968, opera gîndirii tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru dezvoltarea armonioasă a tuturor zonelor țării, cînd investiții masive au fost încredințate și Ialomiței, aducînd în destinele sale industria, marea industrie. Platformele industriale însemnînd forță de muncă, iar forța de muncă însemnînd locuințe, școli, cultură, edificii pentru sănătate, pentru comerț, însemnînd o viață civică nouă și un habitat, un mod de locuire nou pentru acești oameni. Dacă ne vom reîntîlni în anul 2 000 veți mai afla doar într-o zonă a orașului cîteva case-etalon, cîteva locuințe-martor pentru modul în care a arătat și s-a construit într-o anumită istorie pe aici, ca un muzeu viu de arhitectură și sociologie". Acest tînăr debordînd de vise, reprezentînd prima generație de intelectuali născuți de acest pămînt al secetelor aspre, al ciulinilor, al țăranilor desculți și în majoritate analfabeți, a trasat pe planșetă proiectul Sloboziei anului 2 000, cu încă un oraș urcat pe colina de pe malul celălalt al riului Ialomița, ca pe o veritabilă metropolă europeană dispusă cu farmec pe axul unei ape curgătoare...

...Arhitectul Nelu Chiriță ne-a prezentat doar un capitol din trăirea Ialomiței în acești ani. Profesorul de matematici Dumitru Costică, directorul liceului de matematică-fizică din capitala județului, liceu cunoscut azi și la New York și la Frankfurt pe Maine, prin elevii care l-au reprezentat și s-au distins la Olimpiadele internaționale de chimie și matematici — ne amintește că în Slobozia s-a înființat primul liceu abia în anul 1950, iar în Urziceni, Fetești și Țăndărei mult mai tîrziu. Astăzi există în județ 10 licee și 160 școli generale și numeroase alte școli profesionale în care sînt cuprinși 80 573 de elevi, ceea ce mai înseamnă că unul din patru locuitori ai Ialomiței învață, ceea ce mai înseamnă de întinerire a unui județ ce părea să îmbătrînească ireversibil. Ne reamintește profesorul Dumitru Costică, sosit aici dintr-un act de disciplină, acum 21 de ani, cu gîndul să rămînă doar unul singur și să plece spre alte zări mai promițătoare în realizarea sa, despre marile valuri de plecări ale tineretului din Bărăgan. Lăsînd satele și orășelele lui, cu nume insignifiante, înscrise cu caractere mici pe hărțile fizice ale țării, pustiite de copii. Îmi reamintesc, făcînd parte din acea generație, de primul val, ca o răsplată, a zecilor și miilor de pui de țărani plecați către cetățile de învățătură din marile orașe, în sfîrșit, prin marea rotire a Istoriei, devenite accesibile și lor. Îmi amintesc, revăd, retrăiesc, cum, în fiecare toamnă la început și sfîrșit de vacanțe, trenurile dinspre Slobozia spre București se tîrau gîfîind peste trupul cîmpiei, oprind obosite și ticsite pînă la ultima scară și pînă pe acoperișul vagoanelor, prin hălțile satelor, încărcînd tot mereu puzderia de școlari cu geamantane ponosite de carton și cu serviete scîlciate, doldora de cărți. Gara de Nord era asaltată de uniformele lor gri și albastre, cu mînecile și cozorocul șepcilor ca niște cărți de vizită oferite tuturor sau, mai mult ca niște chestionare completate pentru sondaje sociologice despre realitatea românească a zilei. Roiau pe peroane, în goană spre tramvaie tot soiul de nume de școli, de școli profesionale, de școli tehnice, de licee... Ei sînt clasa muncitoare matură de azi și intelectualitatea din care tot mai mulți s-au întors să pună umărul la ridicarea județului din care s-au ridicat. Era chemarea prin rădăcini și suflet, chemarea pămîntului de-acasă, chemarea dulceiul ținut al pîinii. Așa a revenit, chiar din primii ani, și inginerul agronom Vasile Berbecel în Smirna sa natală, în casa părinților săi țărani. E astăzi președintele C.A.P. Smirna. Era printre cele mai slabe din județ, ca în următorii ani s-o situeze alături de cele mai renumite, nu numai din Ialomița ci din întreaga țară. Alături de cele din Gîrbovi, Grindu, Gh. Doja, Munteni Buzău..., alături de campionii grîului, de campionii cerealelor ce răsturnau istoria agriculturii din Bărăgan și nu numai, sfărîmînd toate prejudecățile despre puterea pămîntului și a omului care îl lucrează. Alături de președinții-țărani Marcel Dobra, Anghel Mircea Dan, Ion Spătărelu, Gheorghe Ghiță, de cooperativele agricole și președinții Eroi ai Muncii Socialiste. Vasile Berbecel simte că are o datorie în plus, el trecuse prin amfiteatrele universitare ale agriculturii și în scurt timp atinge recordul național absolut, din toate timpurile pămîntului românesc la grîu, obținînd, în 1982, peste 6 000 de kilograme la hectar. Își înalță satul la titlul de Erou iar satul îl înalță pe sine la acest nobil titlu.

...Așa a revenit acasă și inginerul Aurel Ghiu, directorul Întreprinderii de ferite din Urziceni, bărbat tînăr care și-a urmat liceul chiar în mica urbe prăfoasă devenită cochetul orășel ce se înalță spre cer în cîntecul lui de ciocîrlii. Ca și inginerul Virgil Băncilă, fiu de țărani din Urziceni, care a urcat din treaptă profesională în treaptă și a ajuns directorul adjunct al fabricii. Ca și inginerul Valentin Ioniță, născut tot pe aproape, în comuna Grindași, tot în casa unui vajnic țăran. A terminat Facultatea de electrotehnică din București și a fost repartizat la o întreprindere de mașini electrice din Timișoara, dar și-a schimbat repartiția contra unei monede mai grele sufletului său, pentru orașul în care și-a făcut liceul, pentru ținutul unde se află înfipt arborele său genealogic cu o dinastie întreagă de plugari, pînă la acei moșneni liberi și demni din vremuri feudale, care au știut să-și păstreze moșia și libertatea. Este acum inginerul șef al întreprinderii și ne vorbește cu competență și cu nedisimulată mîndrie despre întreprinderea al cărui act de naștere s-a semnat în 1969, „ca în 1971 să producă deja la întreaga capacitate", întreprinderea care a racordat Urzicenii la industria mare a țării. Întreprinderea care a pornit de la 2 produse pe bază de licență și care de cîțiva ani asigură întreg necesarul de ferite și magneți pentru întreaga economie națională, pentru industrii delicate ca cea electronică, de aviație, de mecanică fină, de autoturisme... atingînd un vast nomenclator de produse dintre care nu puține sînt brevete și licențe românești, create în fabrică. În fabrica a cărei capacitate s-a dublat cu fiecare cincinal, așa cum se petrec lucrurile și în cel pe care îl parcurgem. Tot astfel, a revenit în Slobozia și a urcat treptele muncii și treptele competenței inginerul Gheorghe Bălan născut în chiar anul 1944. Inginerul Bălan conduce Întreprinderea de ulei de pe Platforma de Vest, unitate etalon a țării.

...Asemenea bărbați, asemenea oameni din dulcele ținut al pîinii noastre — pîine numită grîu sau îngrășăminte, numită ferite sau prefabricate pentru case, numită construcții sau zootehnie, numită industrie sau agricultură — sînt cei care poartă pe umerii lor noul destin al unui județ înnoit. Dacă este un simbol și o emblemă pentru ialomițeni faptul că prima vizită de lucru a secretarului general al partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, inaugurînd și pecetluind modul său de lucru, permanent în dialog cu țara, cu poporul, s-a efectuat în comuna Gh. Doja, tot un simbol este și faptul că Ialomița a fost și primul județ Erou al Muncii Socialiste din România. Blazon pe care îl poartă cu semeție prin timp.

CICI IORDACHE-ADAM ■

La Murfatlar pînă și roua are gust de vin

Ajunși la Murfatlar, în „centrul spiritual al vinurilor românești", simți mai degrabă fluxul toamnei decît căldura uscată a verii pline de praf și de pulbere. Aici se află una din bornele celor mai tulburătoare încrucișări de vînturi, dinspre continent și dinspre mare. Un aer sărat și umed pătrunde în nări vibrînd ca din corăbii orientale și un aer proaspăt, un aer violent și plin de zgomotele civilizației, de clinchetul cupelor cu șampanie se întrepătrund și se iubesc în acest orizont al vinurilor pure. Murfatlarul este un amestec de vin catifelat și plin de voluptăți, de vin dulce ca de odalisce, de vin licoros și cristalin trezit ca din respirații de copii și din priviri de adolescenți, de vin sec și tăios ca o încrucișare spirituală de spade. Cineva nota într-un volum de însemnări despre vinul de Murfatlar că e „seducător ca o ispită, captivant ca un surîs și elegant cînd curge în cupe ca o trenă de mireasă". Sînt rare vinurile care să inspire atîta reverie poetică, atîta suplete pentru dans și atîta frenezie pentru conversații și comunicare în orice limbă de pe mapamond, precum în elixirul de Murfatlar.

Murfatlarul este de fapt o vale largă, liniștită, răscolită în ultimii ani doar de prefacerile irizate ale Canalului Dunăre-Marea Neagră, o vale cu clinuri line și povîrnișuri alunecate sub cer, cu întîrzieri și melancolie de la tropice, o vale în care se produc licori dulci și aromate prin fructele boabelor de struguri, ce adună întreaga sevă a solurilor calcaroase și nisipoase, întregul crîng de aur al soarelui de stepă „asiatică", bîntuită de febre mediteraneene. Un loc demn de fenomene ciudate precum „fata morgana".

Viile nu par ce sînt, adică nu vin din vremuri fără memorie, nu vin din preistorie, nu cunosc cronici elegante și cronicari euforici de-a lungul secolelor. Ele sînt creația unei epoci recente care începe imediat după eliberare, adică prin anii 1944—45, cînd vechile înclinații pentru creșterea viței de vie în culturi sporadice și cu unelte primitive, s-a transformat în industrie, în cercetare științifică prin crearea, în această vale de mic deșert a unei stațiuni experimentale viticole și a unui imens bazin de viță de vie care se întinde, la această oră, de-a lungul și de-a latul a 8 600 de hectare ! S-a plantat enorm și obsesiv în primii ani de după eliberare și în acest moment al trecerii Murfatlarului spre altă epocă de germinație se află în lucru reîntinerirea viilor și eliberarea din vechile canoane ale lucrărilor viei cu mîna și sudoarea lacrimilor de salahor. La Murfatlar, în acest moment toate lucrările de rezonanță din vie sînt executate mecanic și automatizat rămînînd doar culesul și fasonatul la nivel manual, meșteșugăresc. A crește viță de vie înseamnă a fi astăzi nu numai un meșteșugar ci și un artist și mai ales un om de știință. A combina gusturile și aromele și miresmele și culorile vinurilor de Murfatlar înseamnă a studia sub microscop, și în plantații experimentale, strop cu strop, decantările mustului de struguri pînă la forma lui superioară de balsam. 8 600 de hectare de viță de vie înseamnă un teritoriu fascinant de portative pe care se ridică acordurile unei simfonii repetate obsedant pînă în miezul lunii septembrie, în struguri care captează sevele din lut și nectarul din soare. Aici e cald, uneori luni de zile, fără strop de apă, pînă cînd se face roua de zahăr și strugurele de miere. Noaptea, în viile de la Murfatlar auzi cum cad stropi de lună în struguri, cum se face răcoare ca în valuri de mare. Și undeva, în mijlocul acestui ocean de viță de vie cu frunze foșnind în sălucuri metalice, argintii, sub soare, cu liniște de stalactite și stalagmite, sub lumina lină a zilei, se află unul dintre cele mai mari combinate de prelucrare a vinurilor de pe mapamond. În vie strugurii atîrnă în liniște în boabe cărnoase, unii negrii ca păcura dar cu iradiații de sidef, alții albi, aurii, străvezii și diafani ca niște diamante încrustate, pe cînd în combinat vuietul e de uzină, zgomotul de flux tehnologic, strugurii (deocamdată cei din anii trecuți) devin elixir limpede, cristalin, întunecat și pătimaș, demn de îmbrățișare și de euforie romantică. Unul dintre specialiștii combinatului ne spune că a calculat în cît timp se dezleagă limbile și se eliberează oamenii de prejudecăți în timpul degustărilor organizate prin oficiile de turism. „Vin oamenii, îi spune Nicolae Cojocaru, nu se cunosc, vin din diferite țări, sînt invitați să ia loc la mese cum se nimerește, nu-și vorbesc, decît eventual de protocol, dacă știu unele limbi de circulație, și într-o jumătate de oră sînt cei mai buni prieteni de pe pămînt și pleacă mai departe schimbînd adrese cu promisiunea că își vor scrie pînă la sfîrșitul vieții și că se vor revedea în fiecare an cel puțin o dată la un pahar de vin de Murfatlar." Desigur, lucrul acesta nu se prea mai întîmplă dar vinul de Murfatlar face și el un serviciu cald pentru o mai fericită planetă a iubirii dintre oameni. Poetul Adrian Păunescu nota inspirat într-o poezie transfigurată ad hoc în Cartea de onoare a Murfatlarului că „Oameni buni, vedeți că vinul are gust de libertate" ! Dar dincolo de aspectul predominant poetic al reprezentației pe care ți-o oferă Murfatlarul cu degustările sale miraculoase, în combinat se distilează la propriu vinurile noastre cele de toate zilele, vinuri scumpe, vinuri glorioase prin numărul de medalii cîștigate la diverse „olimpiade ale vinurilor" de pe mapamond : peste 130 de medalii de aur la competiții de gust, mireasmă, putere, dulceață, culoare și cîntec, competiții cu sediul la Montpelier, Lubliana, Budapesta, Bratislava, Tbilisi, Sofia, Bruxelles etc. Combinatul are aspectul unei uzine dar și al unui laborator septic, aluminizat, al unei farmacii, al unei stații de panouri solare, al unei crame antice. Vinul, indiferent de anotimp, indiferent de zilele de recoltat ale anului se prepară gîlgîind suav în butelii enorme și pe fluxuri tehnologice savante, într-o atmosferă de orologerie industrială, sub starea de veghe a unor orare reglate pe ore, pe luni, pe ani și pe decenii. Liniile de flux și de voluptate a vinurilor de Murfatlar sînt următoarele : pentru vinificarea strugurilor albi, pentru vinificarea strugurilor aromați și roșii, pentru prepararea vermutului special, o distilărie de rachiu, o secție de îmbuteliere, o stație de refrigerare, o stație termică de frig, o secție mecanică (autoarea între altele, a unei instalații fabuloase de panouri solare și de producere a apei calde și a aburilor prin circuitul zilnic al soarelui, demnă de o mică termocentrală). În acest concern al vinurilor decantate prin utilaje moderne, de ultimă rețetă, în condiții de farmacie, se elaborează valuri de producții de vin în ritm de 100 000 sticle pe zi ! Ce fel de vinuri ? Inginerul Prelipceanu Victor, unul dintre aezii inspirați ai acestor vinuri, unul dintre autorii rafinați ai preparatelor acestui elixir, artist al gusturilor și miresmelor conținute în vinuri, ne face o prezentare a produselor combinatului demnă de un proces verbal : Noi producem vinuri albe, seci precum Rieslingul și Fetească, vinuri albe și dulci precum Chardonet, Pinot Gris, Sauvignon, Traminer, vinuri aromate precum Muscat Otonel, vinuri roșii precum Cabernet Sauvignon, Pinot Noir, Merlot și Băbească, vermuturi care pot concura la această oră băuturi renumite de pe mapamond cum sînt Campari sau Martini, vin ars, coniac etc. Dar care este vinul specific acestor locuri și care a intrat în conștiința publică drept emblematic pentru stațiunea Murfatlar ? Evident, vinul Chardonet, soiul etalon pentru noi. Și încotro se îndreaptă vinurile produse la Murfatlar, spre care beneficiari ? Spre toate colțurile țării și spre cele cinci continente, nominalizînd Franța, R.D.G., R.S. Cehoslovacia, Polonia, U.R.S.S., S.U.A., țările scandinave, Orientul Mijlociu, Africa, America Latină, Noua Zeelandă Australia, etc. Prin ce anume ați caracteriza acest uluitor Chardonet care a intrat în conștiința lumii ca un vin al bucuriei de a trăi, al luminii solare și al păcii ? În acest vin, ca de altfel în aproape toate soiurile de Murfatlar întîlnești nectar, ulei fin și înmiresmat, raze de soare, licoare, voluptate, catifea la gust. Vinul de Murfatlar are o personalitate distinctă, conferită de cadrul microclimatic al podgoriei. Un cadru unic : secetos, solar și ușor vîntos. Care sînt vinurile pe de mapamond cu care se aseamănă ? Se aseamănă oarecum cu vinurile de Sicilia, de Bordeaux, de Crimeea, de Tokai și pe undeva cu cele de Cotnari. Dar complexitatea lor poetică și chimică e absolut unică pe mapamond.

Trăim momentul în care Combinatul de prelucrare a vinului se pregătește de recolta care vine. În cîteva zile din septembrie, în acest combinat vor intra între 15 și 25 de tone de struguri care se vor transforma treptat, treptat în vin.

Prin urmare, deocamdată, la Murfatlar e liniște, o liniște care anunță culesul viilor din septembrie și regenerarea viilor pregătită laborios, an de an. (de remarcat faptul că viața unei generații de viță de vie durează cam 30 de ani, adică tot atît cît o generație la nivelul umanității noastre atît de fragile) o liniște care, în cramele de la Murfatlar a devenit istorică, o liniște în care vinurile de Murfatlar împlinesc iată 40 de ani. Aici se află vinul aniversării noastre celei mari, al eliberării noastre de sub agresiunile tuturor timpurilor.

ADRIAN DOHOTARU ■

în anul 40 al libertăţii ei

VIAŢA ROMÂNIEI

• „Vin minerii" • Un destin pentru căi nebătătorite •

Baia de Aramă nostalgia păsării Phoenix

Raportarea la istorie

Nu cred că numai marile oraşe au dreptul la istoria şi legendele lor. Cred că şi micile aşezări, asemeni unor particule, îşi au locul în marele sistem al naţiunii. Mai ales cînd aici planează mai multe milenii de istorie. Căci, pentru a vorbi de o localitate mai puţin cunoscută, trebuie să-i cauţi rădăcinile şi trecutul. Apariţia, şi numele, Băii de Aramă este evident legată de exploatarea cuprului, care s-a făcut în mai multe etape, cu întreruperi. Aşezarea, pierzîndu-se o dată cu epuizarea bogăţiilor sale, a avut însă mereu puterea să se regăsească pe sine, să renască din propria-i uitare.

Este aproape o certitudine că arama se extrăgea aici încă din epoca bronzului. În mod sigur exista o exploatare pe vremea dacilor care a luat amploare după cucerirea romană. Incertitudinile unor vremuri tulburi nu ne-au lăsat mărturii timp de mai multe secole, dar aşezarea nu putea să dispară pentru a reapărea din neant. O reîntîlnim în 1391 în documentele lui Mircea cel Bătrîn. La sfîrşitul secolului al XV-lea, exploatarea este abandonată. Va trebui să se scurgă mai bine de un veac ca Matei Basarab s-o redescopere. Frămîntările politice după moartea marelui domnitor fac ca exploatarea să intre în paragină. Îşi va reveni de-abia în vremea stabilităţii pe care o aduce Brâncoveanu, cînd va căpăta şi o deosebită amploare. Cam în această perioadă oraşul se aşază pe actualul amplasament.

În secolul al XVIII-lea, exploatarea este din nou abandonată, fiind reluată pentru o scurtă perioadă pe la jumătatea secolului al XIX-lea. Aşezarea însă nu dispare şi trebuie să fi căpătat o anume importanţă căci, la crepusculul epocii fanariote, este deja vătăfie de plai. Tudor, a cărui obîrşie tot de-aici se trage, îşi va încerca puterile, intrînd în Baia de Aramă la 26 ianuarie 1821 şi, în fruntea pandurilor săi va spulbera oastea boierească.

Cu mină sau fără mină, localitatea continuă să se dezvolte. Pe la mijlocul secolului trecut este principalul centru de schimb al acestor plaiuri. O „comisie a tîrgului" a fiintat aici pînă la 1864. După această dată este urbe de reşedinţă a subprefectului. Tradiţia progresistă s-a păstrat însă cu grijă. La alegerile din 1936, Blocul Democratic a obţinut aici o majoritate covîrşitoare. „Pe drumul de Turnu Severin la Baia de Aramă, reprezentanţii blocului au fost salutaţi cu entuziasm de locuitorii ce vedeau în ei

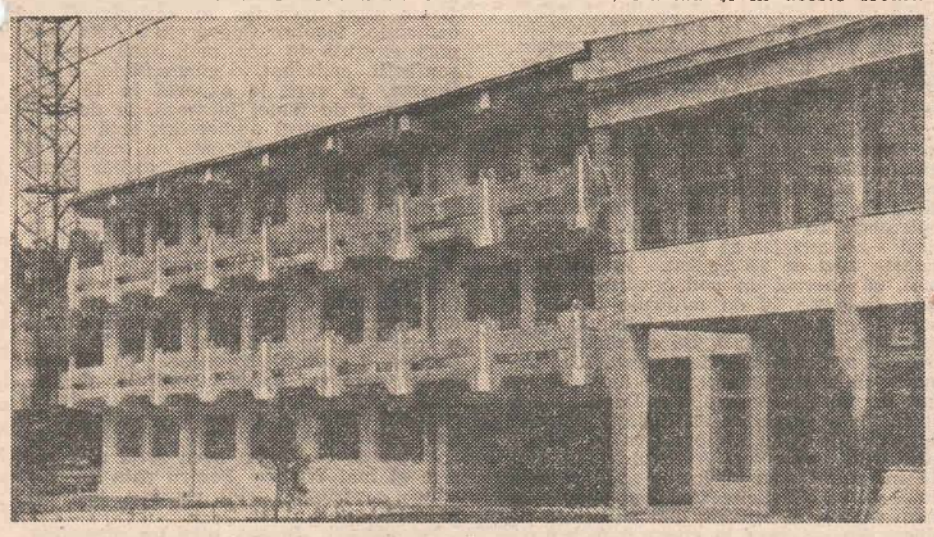

simbolul luptei împotriva pericolului fascist". Localitatea şi-a adus tributul ei de jertfe la marile încleştări la care a participat ţara.

Baia de Aramă este centru de plasă pînă în 1950 apoi, centru de raion. În 1968, devine oraş în cadrul judeţului Mehedinţi. De acum începe ultima sa contemporaneitate.

Oraşul de ieri şi de azi

Baia de Aramă nu are nimic din trepidaţia marilor oraşe, din ritmul ametitor al centrelor industriale şi nici din respiraţia elegiacă a cetăţilor culturale. Este un tîrguşor adunat. Mai multe sate şi-au dat mîna pentru a constitui aici, în inima văii, un orăşel. Sau, mai precis, localitatea Baia de Aramă a înghiţit mai multe sate pentru a deveni oraş. Pe la 1845, clucerul Preda făcea o descriere a oraşului : „Oraşul Baia de Aramă, fiind aşezat din vechime numai în trei rînduri de case clădite din bîrne, una lîngă alta, cu prăvălioare înaintea lor, adică brutării, boiangerii, racherii, cîrciumi cu vînzare de vin şi altele (...) avînd fiece casă în dos grădiniţele lor şi peste acestea mai sunt şi alte case risipite în afară de oraşi". Aşezarea păstrează şi azi ceva din nostalgia tîrgului de odinioară. În centru, casele sunt mici şi înghesuite una într-alta, cu uşă la stradă, amintire a vocaţiei negustoreşti a localnicilor. Pe unele ziduri se mai păstrează urmele unor firme dispărute. Strada principală are sinuozitatea unui bazar. Bucureşteanului venit aici îi aminteşte de Calea Victoriei. Chiar aşa se şi numeşte. Micul scuar este dominat de bustul lui Tudor, cea mai venerată personalitate a acestor locuri. Doar spre periferie casele se mai depărtează una de alta, pentru a lăsa loc unor grădini.

Timpul însă n-a încremenit aici. Vechile case au fost renovate, acoperişurile de şindrilă au fost înlocuite cu tablă sau ţiglă. În locul vechilor firme negustoreşti au apărut altele noi, caracteristice anilor noştri. Cîteva clădiri impozante, de construcţie mai recentă, au căpătat funcţiuni pe măsura importanţei lor. Aşa sunt spitalul orăşenesc, consiliul popular, casa de cultură, casa pionierilor, liceul. În Baia de Aramă există şi blocuri. Unele sînt cam terne, e adevărat, construite după proiecte tip mai vechi, altele însă, cu acoperiş în şarpantă, îmbinate tradiţiei locale s-au dat de curînd în folosinţă sau mai sunt în lucru. Mai există două complexe de deservire a populaţiei, unul mai vechi şi unul modern, un restaurant şi un motel. De asemeni, case noi sau în construcţie apar pe-aici pe colo, mărturie a schimbărilor. Oraşul are aspectul unui sat răsărit, de fapt, este un oraş copil, în creştere. Nu e asta oare geneza marilor oraşe ?

Oameni şi gînduri

Oamenii de aici păstrează ceva din lentoarea locurilor cu natură darnică. Sunt calmi, lenţi în mişcări, liniştiţi la vorbă. Ei înşişi se consideră olteni. Folosesc adesea verbul la perfectul simplu, dar graiul lor împrumută o anume căldură lină, specifică Banatului.

Aşezarea părea pînă nu de mult că vegetează. Nimic din stressul marilor oraşe, nimic din agitaţia febrilă a zonelor industriale, nici una din problemele datorate dezvoltării ca poluarea, suprapopularea, ameninţarea echilibrului ecologic, nu păreau s-o tulbure. Poate şi anumite mentalităţi contribuiseră la asta. Fusese aici un centru de raion. Veniseră oameni de prin alte locuri şi cu alte interese. Nici nu avuseseră timpul, căci erau mereu schimbaţi, nici preocuparea de a dezvolta zona. Se menţinea letargia tîrgului de odinioară ; timpul se scurgea lent şi monoton.

Asta însă nu putea să dureze mult. Prefaceri profunde în viaţa ţării, înnoiri substantiale, iradiau şi în aceste locuri. Oamenii auzeau, vedeau şi comentau. Unii au început să părăsească oraşul. S-au angajat pe la Tîrgu-Jiu, Drobeta Turnu-Severin, Craiova şi chiar la Bucureşti. Au plecat şi nu s-au mai întors. Majoritatea s-a îndreptat spre minele de la Motru, mulţi mai lucrează încă acolo. Naveta zilnică pînă la Motru nu e prea uşoară. Trebuie să te scoli la patru dimineaţa, ca să prinzi rata de cinci. Se face mai bine de o oră pe drum. Se intră în schimb şi te întorci seara pe la şase-şapte, vara pe căldură, iarna pe frig. Munca este grea, dar minerii sunt bine plătiţi. Era singura posibilitate, oamenii n-aveau încotro.

Rămînerea în urmă a zonei, a atras atenţia organelor de partid şi de stat. Existau posibilităţi de dezvoltare, care fuseseră ignorate. Prin 1974 au început prospecţiuni geologice. Se ştia de vechea mină, dar se credea epuizată. Trebuia luat totul de la capăt, sistematic, organizat, la nivelul tehnicii actuale.

Vestea sosirii geologilor s-a răspîndit prin telegrafia fără fir a micilor aşezări, creînd surprindere. Toţi doreau deschiderea minei. Unii visau lucrări grandioase, alţii se gîndeau la ceva mai modest, numai să găsească de lucru. Toţi se interesau. Mina devenise subiectul de predilecţie, lucrul cel mai discutat şi comentat. E adevărat că mai existau şi unii,

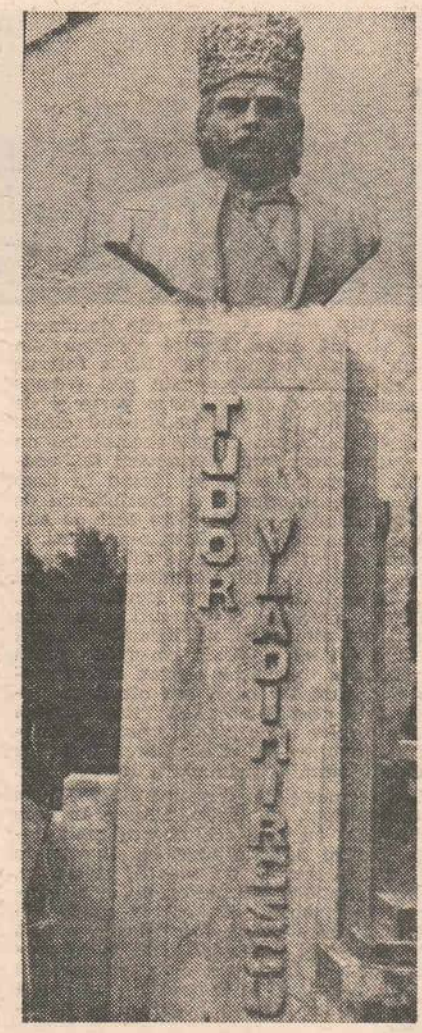

care întrebau dacă vor fi posturi călduţe pe la birouri.

Dar, lucrările de geologie nu se fac în cîteva zile. Trebuiau făcute prospecţiuni de suprafaţă, deschise galerii, săpate tunele, scoase probe, apoi analize de laborator, trebuia alcătuit un proiect, era necesară o antecalculaţie şi, în sfîrşit trebuia aprobată şi deschisă investiţia. Asta a durat ani buni. Începuseră ironiile, bucuria răutăcioasă a unora, dezamăgirea altora. Timpul a trecut, iar lucrurile au revenit la vechea lor matcă. Se ştia că sunt nişte geologi bărboşi prin munţi, dar nu se ştia prea bine ce fac. Lumea s-a obişnuit cu ei, iar vechiul vis al minei a căzut în uitare. Pînă într-o zi cînd, ascunse speranţe au devenit certitudini, iar visele s-au transformat în fapte.

Un vechi vis împlinit

La începutul anul 1981 a poposit aici inginerul Ion Buretea. Venise să vadă aşezarea şi oamenii. Avea un titlu impunător, ceea ce-i făcea pe localnici să plece timizi capul în faţa lui, era directorul Exploatării miniere. Răsunătoarea funcţie nu avea însă nici un fundament, căci exploatarea minieră era doar pe hîrtie, minerii nu veniseră, iar impozanta întreprindere nu avea nici măcar sediu. Inginerul Buretea era astfel un general fără armată. Vestea însă, a căzut ca un trăsnet asupra aşezării, stîrnind tulburare. De data asta nu mai încăpea nici o îndoială — se vor deschide minele.

Inginerul Ion Buretea este un bărbat la vreo 40 de ani, dar pare mult mai tînăr prin entuziasmul pe care-l afişează. În modestia cu care vorbeşte acest om, cu greu îi poţi descoperi vocaţia de ctitor. Aflu că inginerul Buretea a lucrat pe la Tîrgu-Jiu, apoi a fost şef de exploatare la Moldova Nouă. Ce l-a determinat să părăsească căile bătătorite şi să pornească o muncă de pionierat ? Ne mărturiseşte chiar el, cu modestia-i caracteristică : „Trebuia s-o facă cineva şi p-asta !"

Alături de ing. Ion Buretea a venit aici un nucleu de specialişti, oameni entuziaşti şi greu încercaţi în a smulge pămîntului comorile. Printre ei subing. Ilie Radu, maistru minier Gh. Beneş, maistru electromecanic G. Godinel, brigadierii Ion Petrescu, N. Căplescu şi artificierul Gh. Udatu. Unii au venit din diferite colţuri ale ţării, alţii au fost fericiţi că se întorc pe plaiurile natale, cum a fost subing. Gh. Coteţ, sau minerul N. Pătraşcu. Printre ei s-au angajat şi tineri localnici, care făceau cunoştinţă pentru prima oară cu munca. Matei C. Constantin, muncitor constructor, este localnic. „M-am născut aici în Baia de Aramă — povesteşte el. Casa mea se află pe un deal şi pot spune că am avut oraşul la picioarele mele. Încă de acum zece ani au venit geologii şi, ne bucurăm că vom avea o industrie la Baia. Apoi a trecut mult timp şi nu s-a mai auzit nimic. Ne pierdusem speranţele. Mă pregăteam ca şi alţii să plec în căutarea unui loc de muncă. Cînd s-a auzit că se deschide mina, am fost printre primii care m-am angajat, practic lucrez de cînd s-a înfiinţat întreprinderea. Am ajuns la mină şi gura galeriei de-abia se vedea. În jur era numai pădure, iar prezenţa noastră speriase căprioarele. Am pornit la treabă. Copacii i-am tăiat cu securea. Am muncit cu roaba şi cu unelte aduse de-acasă. Am cărat pietre enorme la trasarea drumului. Apoi, au venit utilajele. Cu dinamita şi buldozerul am tăiat platformele, am dat direcţie galeriilor. Iarna a fost cel mai greu. Făceam drumul pe jos, circa zece kilometri. Aveam o singură baracă, unde era frig şi se mai şi inunda. Au fost începuturi grele, dar oamenii s-au ajutat între ei. Asta a contat foarte mult. Acum şantierul minei arată altfel !"

Rana pămîntului

În epoca romană, „arama era extrasă din ocne şi prelucrată în cuptoare, utilizîndu-se lemn pentru ardere şi apă pentru învîrtirea roţilor". Peste 17 secole călătorul Paul de Alep face o descriere a lucrului la mină care nu evoluase prea mult : „stratul metalifer se prezintă acoperit cu un fel de verdeaţă, provenită de la oxidarea cuprului. Spart în bolovani mici, minereul este transportat sus, cu ajutorul roţilor şi fringhiilor trase de cai".

Ceea ce se vede azi are măreţia şi spectaculozitatea tehnologiilor secolului XX. Şantierul este grandios, enorm, fabulos. Mina unui uriaş pare a fi intervenit aici, frămîntînd muntele, agăţîndu-se de el, stringîndu-l, rupîndu-l, astfel încît utilajele şi construcţiile omeneşti par nişte jucării liliputane, ridicole faţă de grandoarea minei. Se observă urmele unei încleştări dramatice între om şi natură în care ultima avea, inevitabil, să piardă. Bătălia a început acum vreo trei ani. Copaci seculari au căzut cu geamăt surd pentru a se deschide galeriile, muntele a fost mutilat cu dinamită pentru a se face loc platformelor şi drumurilor de acces. S-a folosit tehnica cea mai modernă şi experienţa acumulată de-a lungul anilor. S-a avut mare grijă de om. Galeriile au aspectul tunelului de metrou. Un tunel de trei kilometri leagă mina de staţia de flotaţie care se află de cealaltă parte a muntelui, la Mărăşeşti. Aici se află în construcţie noul sediu al minei, o cantină modernă, grupuri sanitare, magazii. Extracţia propriu-zisă a minereului a început la 1 iulie 1984. Acum lentila de cupru este muşcată din toate părţile. Inginerul Dorin Supuran a venit în martie de la Deva pentru a pune în funcţiune uzina de flotaţie. Rodarea utilajelor este o operaţie de mare finete şi răspundere. A fost o iarnă grea şi au apărut multe probleme tehnice. 90 la sută dintre oameni nu mai lucrează în preparare. S-au rebobinat motoare, s-au recentrat utilaje, s-a învăţat pe parcurs. „Cînd încep o treabă — spunea ing. Supuran — îmi place s-o duc la bun sfîrşit". El e doar detaşat aici şi i-ar plăcea să rămînă în Baia, soţia are însă rezerve.

Spre seară, întunericul aduce o oarecare liniştе asupra minei. Natura pare că reintră în drepturile ei. Este doar o iluzie, ea rămînînd în continuare umilită. Mina are ceva care o depăşeşte. De jos, ea pare o catedrală gotică, tentată să mîngîie cerul, de sus pare o necurmată rană a pămîntului. Cel mai tulburător efect care se vede aici este munca.

Deschideri şi perspective

Baia de Aramă este un centru cu pretenţii în viaţa economică şi spirituală a zonei. Dacă n-ar fi fost mina trebuia să apară altceva din necesitate. Aşezarea freamătă în prezent şi se pregăteşte de viitor. Important e că la Baia exodul s-a inversat, oamenii se întorc, şi mai vin şi alţii noi, cu gînduri statornice. Numai directorul exploatării a adus cu el vreo 60 de oameni. Atît primarul cît şi vicele sunt oameni de prin partea locului care s-au întors şcoliţi să rezolve treburile obştei. La Baia există deja 120 de apartamente şi se vor mai da în folosinţă două blocuri cu spaţii comerciale la parter. Alţii însă au revenit la vechile lor gospodării şi nu se dau în lături ca la ieşirea din mină să facă agricultură. Oraşul prosperă şi este bine aprovizionat. Astfel că şi ambiţiile oamenilor cresc. O pătrăvărie a fost de curînd inaugurată şi se află în perspectivă apropiată un complex meşteşugăresc, încă un bloc, o fabrică de pîine, o poştă cu centrală telefonică automată. Fiind vorba de urbea lor, oamenii pun ei singuri mîna. O staţie PECO, în valoare de două milioane, a fost executată numai prin muncă patriotică. Pentru mai tîrziu, o dată cu terminarea drumului spre Herculane, Baia de Aramă îşi va deschide perspective turistice. De asemeni se prevăd dotări culturale şi administrative. „Sunt probleme, bineînţeles — spunea vicepreşedintele Sabin Popescu — şi eforturi, fără luptă n-am face nimic". Însă nu se pot rezolva toate dintr-o dată. E nevoie de răbdare şi muncă, de bunăvoinţă şi fonduri. Iar pentru astfel de planuri trebuie oameni entuziaşti şi cu idei noi.

Încercată de istorie, uitată şi renăscută, Baia de Aramă a intrat pe cursul ascendent, iremediabil al prefacerilor din ultimii ani. Simbolul păsării Phoenix a rămas doar o nostalgie.

Reportaj de
IULIAN COSTANDACHE

Frumosul chip al țării

● *O așezare pentru toate anotimpurile: Breaza* ●

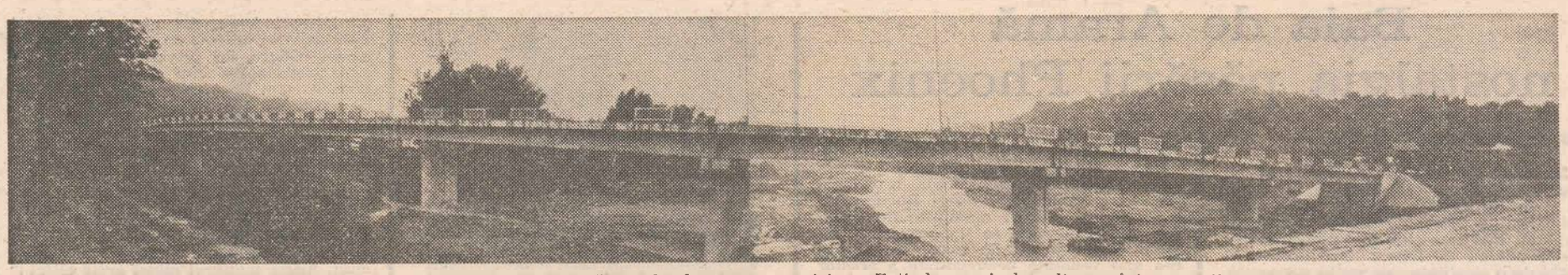

Fotografii de PAUL AGARICI ■

Din 1510, anul atestării sale documentare, și pînă astăzi, Breaza a parcurs un drum lung. Pînă în anul 1958 a fost un sat ca oricare altele, poate mai frumos și mai norocos așezat, de o parte și de alta a riului Prahova, pe drumul dintre Ploiești și Brașov. Nimic spectaculos nu intervenea în ritmul dezvoltării lui, acumulările erau line și se făceau în timp îndelungat, obiceiurile și deprinderile de viață rămîneau neschimbate zeci de ani. Ca toate așezările din România de azi, și Breaza a fost cuprinsă de febra dezvoltării, de dorința de schimbare a felului de viață și de muncă a locuitorilor ei. Oameni, născuți și crescuți aici sau veniți din alte părți, sortiți unor meserii și unui fel de viață care n-aveau șansă să iasă din tipicul bine știut, au constatat cu entuziasm că li s-a oferit cu generozitate posibilitatea să intre în rîndurile masive ale celor care puneau umărul la înnoirea și dezvoltarea locurilor lor de baștină și prin ele a întregii țări.

S-o recunoaștem, decretul din 1958 care a transformat, pe hîrtie, Breaza în oraș nu a adus cu sine schimbarea mult dorită. Pentru a se ajunge la situația de azi, a fost nevoie de muncă, pricepere, efort susținut al brezenilor, cît și de ajutor și îndrumare din partea conducerii partidului și statului. Într-adevăr, o țară este bogată și frumoasă cînd toate așezările ei sînt frumoase, cînd toți oamenii ei trăiesc liniștiți și îndestulați, au locuri de muncă pe măsura hărniciei și pricerii lor.

În 1965, valoarea producției industriale a orașului era de 50 milioane lei. Și pentru Breaza, schimbarea de destin a constituit-o Congresul al IX-lea al partidului. Cincinalul 1971—1975 a însemnat pentru oraș alocarea unui fond de investiții de un miliard lei. Tocmai aici, unde industrie însemna fabrica de var și cărămidă, și-a făcut debutul o ramură de vîrf a economiei, construcția de mașini. În anul 1974 a intrat în funcțiune Fabrica de elemente de precizie, unitate dotată cu cele mai moderne utilaje și procese tehnologice. Brezenii, obișnuiți să-și caute de lucru prin localitățile industriale din jur, la Cîmpina și pînă la Brașov sau Ploiești, nu s-au mai sculat cu noaptea-n cap să-și ocupe locurile în autobuzele și trenurile tixite de oameni și și-au găsit de lucru în propria lor vatră. Fabricile au venit după ei. Astăzi 3 700 de locuitori ai orașului lucrează la Fabrica de elemente de precizie din oraș, scoțînd din mîinile lor, de curînd dar temeinic învățate cu tehnica de vîrf, injectoare, distribuitoare, elemente de supape și multe altele. Tovarășul Spiridon Mușat, secretar adjunct al Comitetului orășenesc de partid, ne spunea cu îndreptățită mîndrie că în această unitate s-au asimilat și produs în moderna turnătorie în modele ușor fuzibile culbutorul și cama pompei de benzină pentru autoturismul OLTCIT, pînă la sfîrșitul anului urmînd să fie asimilate încă trei repere cu aceeași folosință. Crearea și dezvoltarea acestei unități au ridicat producția industrială a orașului la 840 de milioane lei.

Un moment de referință în istoria nouă a orașului îl constituie vizita de lucru din 3 februarie 1983 a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Speranțele brezenilor legate de această vizită nu numai că au fost pe deplin îndreptățite, ci le-au depășit cu mult așteptările. Cu această ocazie s-a dispus dublarea pînă în 1988, în două etape, a producției de elemente de precizie. Extinderea și dezvoltarea întreprinderii a început imediat. Noua hală, cu o suprafață de 5 000 metri pătrați, care va adăposti forja ușoară, turnătoria de aluminiu sub presiune, extinderea matrițeriei și atelierul de autoutilare este într-un stadiu avansat de execuție. Și pentru că scopul declarat al politicii partidului nu este altul decît bunăstarea oamenilor, în paralel cu dezvoltarea industrială a crescut proporțional și nivelul de viață al celor ce muncesc. Noua cantină-restaurant, cu 300 de locuri, seamănă mai mult a restaurant și aceasta nu semnifică altceva decît respectul pentru cei care muncesc aici. Asupra acestei cantine, a constructorilor și beneficiarilor lor, vom reveni.

Și tot în aceeași zi a vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu la Breaza, s-a hotărît construirea a două poduri-pasaje, peste calea ferată și riul Prahova, și desființarea barierelor care îngreunau legătura orașului cu Drumul național 1.

La nici două luni de la această hotărîre, a început construcția podului-pasaj Comarnic. Executat de Antrepriza de drumuri și poduri Brașov din aprilie și pînă în septembrie, un adevărat record, avînd 6 deschideri între 27 și 33 de metri și o lungime de 192 metri, lucrarea înglobează în ea ultimele noutăți tehnice în materie. În numai cîteva luni a fost gata un obiectiv pentru care în mod obișnuit sînt necesari aproape doi ani.

Orașul dintre două poduri

Dacă acest lucru a fost posibil, o explicație este și aceea că aici au lucrat șeful de lot, inginerul Pompiliu Diaconescu, dulgherii Gheorghe Piciorea, Gheorghe Bidiuța, Gheorghe Ciocan și fierarul betonist Ion Ardeleanu.

Al doilea pod-pasaj, cel de la intrarea în Breaza, Podul Vadului, care face legătura dintre DN 1, DJ 101 A și DC 4 B, avînd 9 deschideri de 33 metri și o lungime de 333 a fost executat în perioada noiembrie '83 — 18 august 1984. Constructorii s-au angajat să predea lucrarea în cinstea zilei de 23 August. În nici zece luni, să execuți un pod a cărui valoare este de peste 28 de milioane înseamnă muncă îndirjită, pricepere tehnică, siguranță în ceea ce faci. Să consemnăm în treacăt, așa cum ne-a fost relatată, informația că în timpul execuției lucrările au fost de două ori calamitate. De două ori, apele rîului Prahova au depășit digurile de protecție și au spulberat ca pe nimica eforturile oamenilor. Aproape două luni de întîrziere i-au costat pe podari cele două viituri. Să încercăm, pentru un moment măcar, să scoatem din anonimat pe cîțiva din cei care în cîteva luni au ridicat un pod care va dura sute de ani : inginerul Rică Ungureanu, șeful formației Podul Vadului a Brigăzii poduri București, ajutoarele sale inginerul Sandu Bibiș și subinginerul Constantin Cioacă, șefii de echipă Constantin Tîrhoacă, Gheorghe Carpen, Nicolae Burtea, Radu Mocănescu și Ion Manea, muncitorii Constantin Moise, Alexandru Moise, Ghica Dudău, Vasile Burtea, Dumitru Ciobanu, șoferii Dobre Pătrașcu, Gheorghe Manea și Andrei Bulgărea, mecanicii de utilaje Alexe Tuțu și Ion Tudor. Și mulți alții. Să amintim de proiectanții lucrării : șeful de proiect Costin Hartia, mai de curînd numit directorul tehnic al Institutului de proiectări Prahova, inginerii Liviu Filoneanu și A. Popoacă. Poate, îndrăznim să sugerăm, la cîți bani s-au cheltuit, la cîtă muncă a fost înglobată, racordarea podului la artera principală, DN 1, ar fi putut fi mai generoasă, intrarea în fluxul de circulație și vizibilitatea pe măsura și valoarea lucrării principale. Dar despre această faptă de muncă să nu încheiem astfel. Să spunem în încheiere că 120 de oameni s-au încrîncenat împotriva viiturilor, a apelor și a frigului, că au fost nevoiți să lucreze peste orele de program, pînă la ore înaintate din noapte (așa o cerea procesul tehnologic de multe ori) pentru a-și onora angajamentele.

Breaza a avut și are ambiția, ne spune primarul orașului, Gheorghe Marinescu, să rămînă un oraș frumos și aparte. Industrializarea și dezvoltarea unui oraș nu trebuie să-l facă să semene neapărat cu toate celelalte. Breaza, așa cum se poate

constata, e o bijuterie. Casele frumoase, bine îngrijite ale oamenilor semnifică atît hărnicia lor, cît și nivelul de trai. N-am uitat tradițiile meșteșugărești ale oamenilor locului. Cooperativa Arta casnică execută în cea mai bună tradiție confecții artizanat, cunoscutele ii de Breaza, pe care le exportă în 15 țări. Cinci mii de femei lucrează, la domiciliu sau în cadrul atelierelor, artă populară autentică. În fiecare an, colectivul de creație propune cumpărătorilor peste 500 de modele noi. Elena Guraliuc, Elena Crăciun, Elena Pavel sînt doar cîteva din creatoarele distinse cu premii la Festivalul național „Cîntarea României". Victoria Vasilescu este președinta cooperativei de 28 de ani. Avem în vedere în permanență că Breaza este stațiune climaterică. Numărul locurilor de cazare a crescut de la an la an. Avem în perspectivă 3 corpuri hoteliere cu 750 de locuri, care vor dubla capacitatea de cazare. Anul trecut a fost captat un izvor cu ape minerale, indicate în afecțiunile gastrointestinale. Breaza este un oraș frumos, pe care vom avea grijă să-l facem și mai frumos. Pentru asta își vor aduce contribuția, sînt convins, toți cei 20 000 locuitori ai lui.

Într-adevăr, Breaza este un oraș frumos. Și iarna și vara și chiar cînd plouă.

OPREA GEORGESCU ■

Vineri, 31 august 1984

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

ELENA DACIAN:

O cucerire a artei socialiste — afirmarea baletului românesc

— Ați fost o răsfățată, Elena Dacian ?

— De ce spui asta ? Fiindcă am avut norocul să am un tată celebru ? Fiindcă am avut șansa ca la 14 ani să plec la Leningrad și să studiez timp de șase ani la școala academică de coregrafie Vaganova? De asta spui că am fost o răsfățată ?

— N-ați cunoscut lipsurile, Elena Dacian. Mă grăbesc să spun că vă admir cu atît mai mult izbinda ca artistă. Nimic nu vă împiedica să trăiți comod, alegînd o profesie care să nu ceară atît efort. Poate că la început numele tatălui dumneavoastră — marele Ion Dacian — v-a fost de folos. Dar nimeni nu poate să rămînă pe scenă multă vreme numai pentru că e protejata cuiva. Publicul simte și nu iartă.

— Chiar crezi c-am fost protejată ? În 1955, cînd am plecat la Leningrad, am fost aleasă împreună cu alte patru colege cu care mă aflam într-o sală unde ne antrenam cîteva zeci de fete. A fost pur și simplu vorba de hazard. Dacă Gabovici nu intra în sala aceea și dacă ochii lui nu se opreau și asupra mea, cine știe care mi-ar fi fost destinul ?

— Credeți atît de mult în hazard ?

— Hazardul are în viața noastră un rol mult mai mare decît ne închipuim. Cel puțin în viața mea. A fost o întîmplare că în casa în care locuiam — aceeași în care vorbim acum — o casă mare, desigur, frumoasă, fără îndoială, așa cum poți să observi, se făcea multă muzică. Aici pianul lui tata, dincoace își ținea partiturile, acolo se afla magnetofonul iar alături benzile, zecile de benzi de magnetofon... Eram ca fermecată cînd îl auzeam cum își repetă rolurile. Tîrziu, cînd nu mai eram o copilă cu ochii mari de uimire și ajunsesem solistă la operă, am simțit, mai întîi, ce reconfortant este să porți un nume vestit, care e ca o parolă ce-ți deschide orice cale. De-abia pe urmă am realizat că de fapt purtam o mare povară. O povară ce mi se părea prea grea pentru mine. Uneori — să nu rizi — mi-a venit să-mi schimb numele. Mi-era frică să nu-l fac de rîs pe tata. Zici că n-am cunoscut lipsuri ? Așa e. Dar știi, cu siguranță că știi, nu se poate să nu știi, că nici unui om nu-i este dat să fie pe deplin mulțumit. Te-ai întrebat vreodată — doar ne cunoaștem de atîta vreme — cu ce a trebuit să plătesc pentru că am trăit într-un univers confortabil ?

— Știu. Știu prea bine. Dar experiența lui Ion Dacian n-a fost de folos ?

— O, mai încape vorbă... Dacă ai știi cu cîtă finețe îmi sugera felul în care trebuie compus personajul respectiv, ce gesturi să facă sau ce expresie a feței să aibă! Era extraordinar să-l asculți.

— Cum începe ziua de lucru a unui balerin, a unei balerine ?

— Mai întîi, o încălzire treptată a ligamentelor, a spatelui, a întregului corp. Fără să te plictisești, fără să dai semne de nerăbdare fiindcă știi că orice superficialitate în acest sens îți poate fi fatală. Apoi treci la bară, unde iarăși urmează mișcări plicticoase, care unuia profan îi par inutile și chiar hazlii. După care, fără sprijinul barei, faci piruete, sari, treci de pe un picior pe altul. O dată, de două ori, de zeci de ori. Asta în fiecare dimineață, indiferent dacă ai sau n-ai repetiție, indiferent dacă ai sau n-ai spectacol în ziua respectivă. Întregul corp capătă suplețe, se modelează așa cum dorești, îți răspunde la comenzi în așa fel încît nu se poate să nu simți o bucurie imensă. Îți spui : și astăzi trupul meu mă ascultă, e gata în orice clipă să mi se supună, l-am îmblînzit. E ca și cum ai acorda un instrument înainte de a începe să cînți. De-abia după ce treci vreo oră și jumătate prin exercițiile astea monotone poți să-ți pui poantele și să te apuci de artă, să începi repetiția.

— Ce e mai fragil la o balerină ?

— Gleznele. Sau genunchii. Sau spatele. De fapt, întregul corp. Dacă nu ești bine încălzit, oricînd ți se poate întîmpla un accident. Și știi ce greu se mai revine pe scenă ?

— Cît durează o repetiție ?

— Depinde. Două-trei ore. Pentru **Giselle**, pentru **Lacul lebedelor**, pentru **Spărgătorul de nuci** e obligatorie o astfel de perioadă.

— Iar seara ?

— Dacă spectacolul începe la șapte, la ora cinci trebuie să fii în teatru. Pînă cînd te încălzești, pînă cînd te machiezi trece mai bine de o oră și jumătate. La șapte fără douăzeci e bine să fii pe scenă. Să-ți reamintești traseele. Să-ți readuci aminte relațiile cu celelalte personaje. Să te familiarizezi din nou cu decorul.

— Nu e o viață ușoară. Dar aveți și mari bucurii.

— Desigur, cele mai mari bucurii sînt acelea pe care ți le oferă reușita spectacolului. Vezi, ceea ce e curios, s-ar putea ca de pildă primul act să nu-ți iasă atît de bine. E nemaipomenit că în actele următoare poți să crești, poți să dai într-adevăr tot ce știi. Scapi de rigiditatea de la început.

— Cum vi se pare publicul de azi ? Mai exigent ?

— Cu siguranță. Datorită filmului, televiziunii gustul publicului s-a modificat. El a luat cunoștință de marile realizări și pretinde să i se ofere numai lucruri de calitate. Din păcate, nu o facem întotdeauna.

— Dar știu că avem o mulțime de talente. Sînt o mulțime de băieți și fete foarte bine pregătiți.

— Nu la talentul lor — real, fără îndoială, — mă refeream. Mă gîndeam la faptul că pe unde am colindat am văzut baletele clasice ca **Romeo și Julieta, Lacul lebedelor, Coppelia** montate mai îndrăznet, fără a dori să șocheze cu tot dinadinsul. La noi spectacolele de balet — ca și multe din cele de operă — sînt cam învechite. Din această pricină publicul uneori ne ocolește. De ani de zile spectatorii văd aceleași balete clasice. S-au cam săturat. De asta și există o problemă a Operei. Cred că trebuie un repertoriu mai variat și abordat cu mai mult curaj. Trebuie lucrări cu un dramatism mai puternic. Altfel, riscăm să nu mai interesăm pe nimeni.

— Baletul modern nu v-a ispitit ? Numai cel clasic ?

— Mi-a plăcut foarte mult și baletul modern. Dar nu m-a tentat. Poate pentru că neavînd cu cine să lucrez, neavînd cine să-mi arate toate tainele, nu m-am apropiat prea mult de el. Eu am învățat baletul clasic la Leningrad și dacă mai dansez și acum e din această pricină, fiindcă am venit cu o bază serioasă de cunoștințe.

— Care v-au fost modelele ?

— Fără discuție, în primul rînd Ulanova. Bănuiesc că n-ai prins-o : era fantastică. Apoi, Plisețkaia, profesoara mea

(Continuare în pag. 19)

GEORGE ARION ■

Continuitatea culturii române

La începutul oricărei perioade în care o societate își schimbă radical structurile și cînd scara valorilor ca și noțiunile despre valoare de pînă atunci se prăbușesc, există tentația nu numai latentă ci și instantaneu metamorfozată în fapt de a tăia net și categoric toate punțile de legătură cu spiritualitatea trecutului apropiat sau îndepărtat. Văzînd în formele de expresie artistică reflexul imediat, nemijlocit a ceea ce „a fost" pe plan politic, social, moral și filozofic, considerînd nu numai o dată că actul de creație a înrîurit conștiințele, formîndu-le în spiritul slujirii necondiționate a orînduirii ce se prăbușea nu puțini au crezut, teoretizînd și aplicînd cu tenacitate timp de cîțiva ani acest principiu, că orice proces de metamorfoză și de continuitate nu poate fi decît dăunător. Cu atît mai mult cu cît arta ce se năștea trebuia să reflecte transformările sociale, să le confere prin imagini legitimitatea istorică și statutul moral. De aceea ideea continuității și realizarea ei au avut în istoria culturii românești o evoluție care merită să facă obiectul unui studiu special. În fapt mărită să fie reținut, chiar și în momentele în care mulți din marii scriitori în viață nu puteau să publice, iar cea mai mare parte a moștenirii clasice și mai ales cea dintre cele două războaie mondiale nu mai avea drept de circulație fiind interpretată în mod deformat, unilateral și tendențios, continuitatea a fost o realitate. Mai tenace decît dogmele, decît acțiunea potrivnică a unor ideologi mai mult sau mai puțin literari care vedeau venind spre ea stihiile unui trecut înnegurat sau întunecat ea a fost o dimensiune spirituală care a trăit sufletește, adică datorită conștiinței pe care au avut-o cei mai mulți că trecutul nostru reprezintă o valoare certă atît din punct de vedere al sensibilității cît și al înțelesurilor umane. A fost credința tenace chiar în anii în care ceea ce numeam „reconsiderarea trecutului" era limitată în timp în special la veacul al nouăsprezecelea și cu cîteva timide și uneori nesemnificative sau nu cele mai semnificative opere ale perioadei interbelice. Prezența unora din scriitorii care în anii dintre cele două războaie mondiale își cuceriseră prin valoarea operei lor statutul unor maeștri a avut iarăși un rol benefic, chiar dacă operele unora dintre ei nu mai erau dintre cele menite să întărească o notorietate și reprezentau doar încercări de a afla un ton nou. Unii însă precum Tudor Vianu, G. Călinescu, Perpessicius, Al. Philippide au avut și în anii aceia un rol ce nu se poate în nici un caz uita pe tărîmul propagării valorilor culturii românești și universale clasice, întreținînd prin articole, conferințe, prefețe, comunicări academice, lecții universitare și nu o dată consfătuiri de specialitate sau publice încrederea în cultura dinainte și speranța că ea va fi restituită. Cînd, după 1966, acest proces firesc a căpătat amploarea cuvenită și s-a manifestat nu numai cu fervoare dar și într-o deplină posibilitate de a aduce în circuitul vieții noastre spirituale ceea ce cultura românească a dat mai valoros am avut conștiința dimensiunilor, adîncimii și perenității ei. S-a vorbit nu o dată de un complex pe care unii din noi cei de astăzi îl avem mai ales față de literatura dintre cele două războaie. Afirmația nu are nici o acoperire în realitatea acestui proces atît de viu și de complex desfășurat timp de două decenii. Și aceasta deoarece evoluția culturii noastre contemporane în această perioadă ne dovedește că pe măsură ce cunoșteam mai mult și mai profund din trecutul apropiat sau îndepărtat, pe măsură ce recunoșteam ca direcții caracteristice ale culturii noas-

(Continuare în pag. 15)

VALERIU RĂPEANU ■

Iubirea de frumos

La munte

Cît de mult se bucura Nicolae Iorga cînd vedea familii de români drumețind în Carpați.

Să ieși din casă, să pleci spre înălțimi, așa cum de mult o fac locuitorii atîtor și-atîtor țări europene. Aerul bun, apa de stîncă, frumusețea naturii, cu adevărat divină, împrospătează viața.

Acum, pe drumuri, spre munți, vei vedea mulți oameni, tinere familii și-i o bucurie asta.

Nu-mi este îngăduit însă a spune și o anumită tristețe legată de negrija multora ce drumețesc ?!

Se fac focuri, se ia masa acolo, în neprihana naturii dar la plecare cuvine-se să lăsăm locul curat.

Cu mihnire să vezi cutii de conserve goale, hîrtii, pungi de plastic, coji, resturi ! Numai pentru că nu te vede nimeni dinspre lume ?! Iată ce curat e locul după toate vietățile, omule, încoronare a creaturilor, rege al naturii ! Fii cu luare aminte în toate gesturile și faptele și vorbele tale. Lasă muntele curat pentru cei ce-l urcă după tine, lasă plaja curată și izvorul neprihănit, fii atent cu sufletul tău și cu viața ta și a celorlalți, din grija față de puține te vei adeveri vrednic să ți se încredințeze multe în timp și în eternitate.

IOAN ALEXANDRU ■

Fragmente critice

La granițele spiritului modern

Goethe, care are cultul desăvîrșirii și socotește că marea operă este un **tot**, o armonie a părților, are oroare de cuvîntul **compoziție** care vine, crede el, tot de la francezi. „E un cuvînt cu totul infam — zice el — și de care ar trebui să ne descotorosim cît mai repede". Și mai departe, socotind că esențial este **geniul**, nu meșteșugul : „Compoziție ! Ca și cum ar fi o bucată de cozonac sau de biscuit, pe care o frămînți din ouă, făină și zahăr ! E vorba de o creație spirituală, care, și ca parte, și ca întreg, e pătrunsă de un spirit și de un suflu de viață. Făuritorul ei n-a încercat să procedeze, bucată cu bucată, așa cum îi tăia capul, ci, stăpînit de spiritul demonic al geniului său, a fost nevoit să execute ceea ce îi poruncea acesta".

Peste nici douăzeci de ani, Poe descrie modul în care și-a compus poemul și coboară mitul inspirației. Goethe și Poe reprezintă două momente importante în gîndirea artistică. Unul face elogiul genialității (al **spiritului demonic**), altul introduce ideea artei ca elaborație lentă. O dată cu ea se naște spiritul modern în poezie. A doua parte a secolului al XIX-lea și în întregime secolul nostru trăiesc sub puterea acestui nou mit : mitul creatorului care își fabrică discursul de care are nevoie. Dacă e adevărat ceea ce spunea Goethe și anume că francezii au impus noțiunea de **compoziție** (deși tot Goethe le refuza simțul **formei !**), atunci ușuraticii francezi au simțit cu o oră mai devreme încotro merge arta timpului. **Forma** lor s-a impus, **compoziția** s-a substituit inspirației, dacă acceptăm ideea (în fond greu de acceptat) că este posibilă în artă o construcție fără o inspirație a construcției.

De neînțeles este furia lui Goethe împotriva romanului **Notre Dame de Paris**, în care vede un triumf al **nefericitului** (acesta e termenul !) curent romantic. „E cartea cea mai groaznică ce a fost scrisă vreodată ! Și, cel puțin dacă, pentru caznele pe care trebuie să le rabzi, ai fi despăgubit prin plăcerea pe care ai simți-o la descrierea naturală a firilor și caracterelor omenești. Cartea lui e lipsită, dimpotrivă, și de tipuri, și de adevăr. Personajele reprezentate și care, chipurile, ar trebui să acționeze nu sînt oameni vii, în carne și oase, ci niște biete păpuși de lemn, pe care le manipulează așa cum i se năzare și pe care le pune să se strîmbe și să se schimonosească, potrivit efectelor urmărite. Ce fel de timpuri sînt însă astea în care nu numai că e cu putință să fie scrisă o asemenea carte, dar mai e socotită și suportabilă și chiar amuzantă ? !"

(Continuare în pag. 18)

EUGEN SIMION ■

Delimitări

Dumbrava Roșie

Cu acest titlu a apărut recent la Editura Militară (București, 1984), romanul semnat de Petru Rezuș, autorul mult disputatei lucrări **Mihai Eminescu** (Editura Cartea Românească, 1983). Cartea își depășește promisiunile, deoarece sus-zisul episod al războiului polono-moldav ocupă ultima ei parte, pe cînd ceea ce ni se oferă, în bună cunoștință de cauză, este un tablou viu al Moldovei lui Ștefan cel Mare din ultimul deceniu al secolului al XV-lea. Moldovean el însuși, autorul s-a emancipat de tiparele romanelor istorice sadoveniene, deși, la o lectură superficială, s-ar putea afirma contrariul. Ba chiar ar fi interesant de urmărit, în cadrul unui seminar universitar, decalajul dintre romantismul învăpăiat al **Șoimilor** (1940) și, la interval de optzeci de ani, realismul **Dumbrăvii Roșii**, deși nu lipsește cuvenita evlavie față de marele voievod moldovean, eroul de fundal al **Fraților Jderi**, ea însăși o epopee mai aproape de romantism decît de realism.

Aparținînd mai mult legendei decît istoriei, episodul final, al înjugării la plug al unor străluciți sleahtici prizonieri, deoarece singurul izvor figurează în anecdotica din **O samă de cuvinte**, adică tradiției orale, rămîne plauzibil, ca o soluție preferabilă morții, sub o formă sau alta.

De altfel istoriografia polonă încearcă să reducă proporțiile marilor pierderi din Codrul Cozminului, atribuindu-le unor cete „țărănești" neînsemnate. Cronicarii însă nu s-au ferit de a folosi cuvîntul „dezastru" (Cromer), iar unul prusian, Nacker, „catastrofă". N. Iorga a culeș cele mai categorice confirmări ale acesteia în corespondențele cavalerilor Ordinului Teutonic, care participase la expediție cu o trupă de circa 500 de călări, și cu pedeștri, pierzînd peste jumătate din efectivul lor. Însuși conducătorul lor, după moartea Marelui Maestru al Ordinului, a raportat propriile pierderi, iar pe acelea ale regelui Ulbrecht, în materie, le evalua la 600 de care acoperite și altele, fără număr, nemaipunînd la socoteală părăsirea artileriei care nu putuse înfringe rezistența cetății Suceava.

Spuneam însă că bătălia nu stă în centrul cărții, care ne-a surprins prin intuiția exactă, pe cît posibil, a vieții în Moldova de mai acum o jumătate de mileniu: de familie, a boierimii luptătoare, de toate vîrstele, în stare de alarmă, la știrea coborîrii marii oștiri regale pe altă cale decît cea convenită dimpreună cu domnitorul de bună-credință, încrezător într-un aliat, pornit să elibereze Chilia și Cetatea Albă. În realitate, mîndrul Jagelon, ai cărui frați domneau, unul în Lituania, altul în Ungaria, dorea să-l înlăture pe bătrînul voievod al Moldovei, în folosul unui ultim frate, ca astfel nimic să nu-i stea în cale pentru marșul triumfal către Istanbul. Cum a fost cu putință ca mica țară a Moldovei să fie mormîntul acestor visuri de mărire, ar fi de mirare, dacă la lectura romanului lui Petru Rezuș n-am simți ce puteri poate polariza sentimentul solidarității naționale și geniala strategie a lui Ștefan cel Mare, în care, după cum se știe, un alt cronicar polonez, Dlugosz, a văzut pe unicul bărbat vrednic să conducă întreaga creștinătate în lupta contra Semilunei. Într-adevăr, cu neînsemnate excepții, boierimea i-a rămas credincioasă domnitorului, iar poporul vedea în el un părinte înțelept. Romancierul a evaluat, de asemenea, cu justețe rolul „vitejilor" în armata moldoveană. Ce erau aceștia ? Frau omologii cavalerilor occidentali, cu deosebirea că nu se recrutau, în urma unei speciale educări, din rîndul clasei conducătoare, ci după criteriul, fără deosebire de obîrșie, al comportării pe cîmpul de luptă. Vechile cronici slavo-române, și în special cea de la Bistrița, menționează în repetate rînduri, după bătălii, instituirea de către domn a vitejilor, ba chiar, la ospețuri, locul întîi ce-l ocupau înaintea boierilor! Aceasta m-a îndemnat să consider acea cronică mai însemnată decît cea (sau cele două !) de la Putna, ca scrisă de un călugăr, dar dictată de viteji, într-un moment al domniei marelui voievod, cînd acesta simțea nevoia să se știe apărat împotriva uneltirilor boierimii, de care nu putea fi totdeauna sigur.

Unde n-aș fi de acord cu Petru Rezuș, ar fi în afirmația sa, fără acoperire documentară, că domnitorul le dădea, vitejilor, o dată cu instituirea lor, după izbîndă, pămînturi. Or, din totalitatea documentelor emanate pe vremea lungii domnii a lui Ștefan cel Mare (1457—1504), publicate de I. Bogdan și de M. Costăchescu, nici unul nu are ca obiect o asemenea donație, ba mai mult, nici un viteaz nu figurează în uricele respective, din patru volume, sub nici o formă. Aceasta m-a îndemnat, cînd am scris despre viteji, să enunț ipoteza acordării unor proprietăți rurale uzufructuale, adică netransmisibile ereditar, analoage acelora rusești, din același veac, denumit fiind sistemul de drept domenial, **pomestnaia sistema** (cf. V. I. Lenin, Opere, I, 1893—1894, Editura politică, București, 1958, la Adnotări, n. 27, pag. 507). Cum numărul vitejilor, instituiți în victoriile marelui căpitan moldovean, era, probabil, superior aceluia al boierilor, toți proprietarii de sate, dacă li s-ar fi dat vitejilor pămînturi în plină proprietate, nu era posibilă dispariția totală a uricelor voievodale în beneficiul lor !

Să ne întoarcem însă la tabloul vieții moldovenești, din pragul marilor hotăriri, cînd începe acțiunea romanului. Tineri și chiar bărbați în toată firea, neînsemnați, iubesc și pun la cale căsătorii, se bucură de ospitalitatea caselor boierești cu fete de măritat, discută despre starea politică și norii ce se string dinspre miazănoapte, răspund chemării domnitorului, participă la lupte, iar Bogdan, fiul domnitorului, ne informează Petru Rezuș, primește o lovitură adîncă de sabie într-un obraz și își pierde ochiul chiar în bătălia de la Codrul Cozmin. Mai prudent, C. C. Giurescu opinează pentru pierderea ochiului într-o bătălie sau din altă cauză. Nu-l voi șicana pe romancier pe această temă, amintindu-mi de versul francez :

„Même quand il a tort, le poète a raison"
(Chiar cînd se înșală, poetul are dreptate)

Ce alta este romancierul care are viziunea intuitivă (pe bază de cunoaștere !) a unei epoci, decît un poet (epic, liric, dramatic, rînd pe rînd) ?

Așa ne apare Petru Rezuș cînd explică în ce fel se răspîndea alarma cu prilejul invaziilor: „ciuhele se aprindeau cu mult fum, care se ridica spre cer, dînd șfară în țară" (pag. 131). Ai spune, citind pagina întreagă, că autorul ei a luat însuși parte la un asemenea spectacol, de zi și de noapte.

Dascălii de istorie, la lectura unei cărți ca aceasta, se vor întreba dacă adevărul istoric e peste tot respectat. Răspunsul meu este pozitiv, în linie generală. Se pare însă că nici craiul, nici domnitorul n-au participat, fizicește vorbind la lupta din Codrul Cozminului. Înfrîngerea a fost însă a celui dintîi, care a ales itinerarul grosului armatei, iar biruința a celui de-al doilea, care a inițiat „capcana", cum o numește romancierul-poet.

Cartea se citește pe nerăsuflate, cum se zice, pentru lecturile captivante, cu tot atîta plăcere cît folos (ca să ne putem retrăi trecutul de glorie și să ni-l iubim, cunoscîndu-l mai bine).

ȘERBAN CIOCULESCU

LUMEA CĂRȚILOR

● **Cele mai frumoase poezii**, prestigioasă colecție a Editurii **Albatros**, s-a îmbogățit cu un nou volum, al 193-lea, dedicat poetului **Ion Horea**, poet despre care, în prefața volumului, reputatul critic **Edgar Papu** precizează : „La noi, ca și în alte cercuri de cultură, există poeți ce debutează strălucit, pentru ca imediat apoi să se stingă asemenea unor explozii efemere. Devin propriii lor epigoni, deoarece se consumă integral, o dată cu apariția lor inițială. Cu totul opus se prezintă cazul lui Ion Horea. Poetul își face apariția cu modestie, gospodărește, am spune ardelenește. Își așază chibzuit temeliile simple, dar nu mai puțin solide, pe care își va înălța încetul cu încetul edificiul propriu-zis..." Firește, Edgar Papu va face o succintă și pertinentă descriere a edificiului pe care Ion Horea l-a ridicat cu trudă și neclintită încredere în sine, de-a lungul timpului, iar noi vom mai adăuga că volumul în cauză, alcătuit cu o exigență maximă, este, fără tăgadă, o veritabilă legitimație pentru eternitate.

● O carte de excepție publică Editura **Dacia : Culorile cîntecului**, de **Margareta Sterian**. O carte de excepție, întrucît ea este în același timp o carte de poezie (întîlnim în paginile ei o parte din poe-

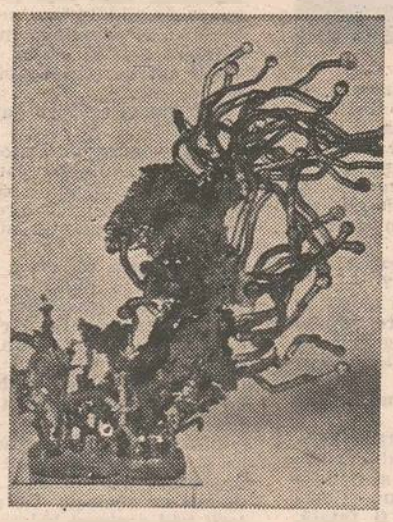

mele pe care poeta Margareta Sterian le-a publicat în 1973 sub titlul **Soarele difuz**, la Editura **Cartea Românească**), dar și o carte de reproduceri (magnifice reproduceri după lucrările pictoriței Margareta Sterian : **Olimpia în Eleusis, Cu gîndul la giuvaeruri, Cabaret în Harlem, Lumini, Torentul, Mirii, Întîlnirea, Balerinii, Flori minerale, Ospăț cu măști, Așteptînd semne, Domniță, Flori, Bilci, Arșită**, plus cîteva elegante lucrări de grafică). S-ar mai cuveni să spunem că poeziile (tipărite în trei limbi, română, franceză și engleză, traducerile aparținînd autoarei), alăturate lucrărilor de artă, se-ncarcă de un plus de taină și frumusețe, împlinindu-se astfel chiar gîndul Margaretei Sterian care ține să-și anunțe cititorul : Strădania mea a fost aceea de a servi cu fervoare Poezia, adăugîndu-i cîntecul culorilor spre a-i amplifica un posibil mult dorit și trăit mesaj". Un ultim amănunt : **Cîntecul culorilor** a fost tipărit de prestigioasa **Întreprindere poligrafică din Sibiu**, fapt ce i-a asigurat o ținută grafică remarcabilă.

● Ajunși la acest capitol, al ținutei grafice, semnalăm o altă carte, de această dată pentru copii, deci publicată de Editura **Ion Creangă**, care, cu un alt text semnat de **Maria Zetea**, povestește, în versuri, aventurile unui ursulet ce se numește **Clăbucel**. Semnalăm această carte, mai exact spus patru broșuri legate, datorită ținutei grafice, adică desenelor semnate de Ecaterina Draganovici, desene demne de toată atenția unui mic cititor. Nu același lucru îl vom spune și despre versurile cărții. Iată, spre exemplificare, o strofă din sutele de strofe : „Te-ajung, pasăre **rapace** (s.n.) / strigă ea înfuriată / e un pui de urs, de-al noștri / n-o să-l mai ataci vreodată". Așa vorbește o ursoaică brună care îl salvează pe Clăbucel, puiul de urs polar ajuns la noi, în Carpați. Cu alte cuvinte, o carte frumoasă doar ca ilustrație.

● **Fantastic Club**, colecția de literatură S.F. a Editurii **Albatros** (dat fiind interesul tinerilor, și nu numai al tinerilor, pentru acest gen de literatură, n-ar fi nimerit, oare, să existe colecții asemănătoare și la alte edituri ! ?) ne dăruiește, acesta este cuvîntul, o nouă carte, **Marele prag**. Autorul, ei, **Alexandru Ungureanu**, nume întîlnit în multe din culegerile și almanahurile de anticipație, se dovedește a fi un veritabil profesionist al genului. Ceea ce ne cucerește la acest tînăr autor este nu numai inventivitatea, viziunea poetică și romantică, dar, totodată, ultramodernă cu care-și construiește misterioasele sale povestiri, cît mai ales starea de literatură propriu-zisă cuprinsă în scrierile sale. Încă trei-patru astfel de tineri scriitori și literatura românească de anticipație se poate mîndri cu un al doilea adevărat val de scriitori specializați în literatura S.F.

● Pentru cei interesați de devenirea limbii și literaturii române, colecția **Biblioteca critică** a **Editurii Eminescu** a scos de curînd un amplu studiu dedicat unui veritabil monument cultural apărut în zorii cuvîntului scris și tipărit în românește, **Palia de la Orăștie**. În cuprinsul studiului : interpretări ale textului acesteia de către **N. Iorga, Ion Bălu, Mario Roques, Ștefan Ciobanu, G. Mihăilă, Ion Dodu Bălan, I. Ionescu, Viorica Pamfil, Octavian Schiau, Eugen Pavel, Florica Dumitrescu.**

● **Cenușa de pe inimă** se numește noul volum de versuri pe care **Ion Chiriac** îl publică la Editura **Junimea** și care debutează cu un poem, **Așa să fie**, din care vom

reproduce doar finalul : „Nu spun și nici n-am spus, niciodată, nimic / Nu sînt cuvinte ceea ce auziți / Nu-s nici măcar gînduri ceea ce auziți / Nu-i nici măcar fluturele / Care mi s-a așezat pe inimă ceea ce auziți / Nu-s nici măcar țînțarii / Care au intrat în celulele mele nervoase / Ceea ce auziți / Nici foșnetul cenușii omenești pe limba mea / Nu-i ceea ce auziți / Ceea ce auziți e doar zornăitul / Lanțurilor de lacrimă din mîinile voastre / Care se prăbușesc, destrămîndu-se, / Absorbite-n adîncul ochilor mei". Pînă-nspre acest admirabil final care foarte bine ar fi el însuși un poem asupra inefabilului mărturisirii poetice, o contorsionată și mult prea discursivă expunere de explicații și motivații asupra condiției poetice, asupra actului poetic. Cu alte cuvinte un volum ale cărui poeme conturează un profil demn de toată atenția, dar care, totodată, păcătuiesc și prin lungimi neiustificate.

● **Singur în Paring, (Editura Militară)**. Cel de-al cincilea volum al prozatorului Mircea Cărloanță nu este, cum ar putea sugera titlul și coperta, o carte despre inegalabilele frumuseți ale munților noștri, deși cîteva pagini surprind, cu eleganță stilistică și evident fior poetic, lumea de basm și adevăr inefabil a munților, ci o carte de povestiri, gen în care excelează Mircea Cărloanță. Eroii povestirilor sînt, în general, oamenii care, acum 40 de ani, au luptat cu arma în mînă, eliberînd pămîntul patriei. Lipsesc din aceste povestiri cuvintele mari, pompoase, festivismul declarat, clișeele de paradă, locul lor fiind preluat de rostirea blîndă, pe-alocuri ironică, pe-alocuri omenească, uneori chiar sentimentală, astfel încît eroii, deși autori ai unor fapte de arme remarcabile, sînt oameni în carne și oase, oameni de toate zilele, cu micile sau marile lor drame sufletești. Este, fără doar și poate, meritul autorului de-a fi renunțat la bronzul rece al statuilor în favoarea crîmpeiului de viață adevărată.

● **Ion Boroda**, un poet despre care am mai scris, comentîndu-i favorabil cele două cărți de poezie pe care le-a scos la Editura **Litera**, este prezent în librării **...primite retur**, cea de-a treia carte a sa, tot la Litera, volum care, pentru ardoarea și talentul cu care a fost scrisă, beneficiază de o mișcătoare prefață semnată de Octavian Paler : „...A stat multă vreme în salină, unde a coborît deoarece medicii i-au spus că aerul aspru al salinei e binefăcător pentru astmul său bronșic. De-atunci se consideră un ocnaș al lăcomiei de-a trăi și.... un ocnaș al poeziei... Îmbolnăvindu-se de poezie, a reușit să se opună ofensei bolii adevărate. Faptul că Ion Boroda are pînă acum două plachete la Litera poate să nu spună mare lucru. Dar nu e chiar dragostea sa pentru poezie un omagiu adus poeziei ? Nu știu cît îi va fi fertilizat experiența talentul. Dar ce importanță mai are aceasta cînd e vorba de un poet autentic ?". Dar iată și o mostră din poezia lui Ion Boroda : „har binecuvîntat / îți este chemarea : / moștenire sfîntă / îți naște Cuvîntul // — fii, tu, unule născut / din strigătul Logosului : / iubire pe veci / zidită-ntru oameni // făclie de veghe / și tandră lumină / din potirul graiului tău / se vor naște". **(Poetul).**

VICTOR NIȚĂ

CAP LIMPEDE

O antologie

Aflată sub patronajul revistei **Stilb**, una din cele mai de seamă reviste literare din Italia, editura **Quaderni di Stilb** a publicat recent, în luna iulie a anului curent, sub semnătura poetului și criticului literar Fabio Doplicher, o amplă antologie poetică. Punctul de plecare al acestei antologii însumînd peste 700 de pagini, l-a constituit **Congresul internațional de poezie** organizat de revista Stilb și oficialitățile provinciei de **Pesaro** și **Urbino**, acum doi ani, la **Fano**.

Să adăugăm acestor prime amănunte despre această antologie intitulată **Poesia della metamorfosi**, că în paginile ei sînt prezenți poeți din **Italia, America Latină, Austria, Belgia, Canada, China, Franța, Germania, Japonia, Marea Britanie, Irlanda, Iugoslavia, Polonia, Portugalia, România, Spania, S.U.A., Suedia, Ungaria** și **U.R.S.S.**

În ceea ce ne privește sîntem reprezentați de **Nichita Stănescu, Ion Gheorghe, Adrian Păunescu, Marin Sorescu, Ana Blandiana, Marius Robescu, Mircea Ivănescu, Mircea Dinescu, Grigore Arbore** și **Traian T. Coșovei**. Aceștia sînt, deocamdată, poeții români care, traduși fiind în diverse reviste italiene între anii 1970—1980, au slujit ideea antologatorului, a poetului și criticului Fabio Doplicher, ce și-a propus să surprindă perspectivele poeziei în Italia și în lume la hotarul anului 1980. Că poezia română ar fi putut fi mai amplu reprezentată, și cu alte nume, asta este, firește, dorința noastră, dar, după cîte am înțeles, antologatorul, întru totul suveran în opinia sa, a ales numai din poeziile și poeții români traduși și publicați în limba italiană între anii '70-'80. Acest amănunt poate fi o explicație, credem noi, a faptului că din paginile antologiei lipsesc o seamă din poeții de primă mărime ai lumii.

Cu toate acestea Poesia della metamorfosi, este considerată cea mai completă antologie poetică internațională, ilustrînd, raporturile dintre poezia italiană și poezia lumii contemporane publicată în Italia.

O expoziție

Galeria **Simeza** a găzduit, de curînd, o foarte incitantă expoziție a unuia dintre cei mai neobosiți și neînduplecați designeri, **Alexandru Ghiduș**. Neobosit pentru că el face parte din categoria acelor artiști plastici care au înțeles că singura adevărată șansă a designului este să refacă, pe cît posibil, toate obiectele lumii înconjurătoare, și neînduplecat pentru că, dincolo de scepticismul cu care industria se manifestă față de această atît de necesară perspectivă asupra propriilor sale produse, Alexandru Ghiduș propune și iar propune și iar propune...

Cine a trecut pragul expoziției de la Simeza nu se poate să nu fi fost cucerit de eleganța și funcționalitatea mobilierului modular pentru copii, a jucăriilor, a microscoapelor, a sistemelor electronice audio-vizuale, a casetofoanelor, a lămpilor de birou, a aparatelor de filmat sau de proiecție și a atîtor și-atîtor alte obiecte regîndite de designerul Alexandru Ghiduș.

Subscriem întru totul criticului **Radu Ionescu** care, în catalogul expoziției, consemnează : „Alexandru Ghiduș este un vrăjitor ale cărui vrăji, adevărate, nu sînt

Continuitatea culturii române

(Urmare din pag. 13)

tre nu numai realismul înțeles ca o copie directă a unor situații din viață ci toate celelalte modalități de exprimare ale sufletului autohton și literatura contemporană trăia un proces de îmbogățire și de diversificare pe toate planurile. Un studiu anume dedicat acestei relații care s-a stabilit între valorificarea trecutului și progresele literaturii generațiilor de astăzi ne-ar arăta nu numai faptul că procesul s-a desfășurat într-o deplină concordanță ci și că departe de a trezi un complex a avut un rol de vitalizare a unor direcții esențiale de investigație și de tălmăcire a lumii. Cultura trecutului, mai ales cea apropiată în timp de noi, a creat un spirit emulativ cu consecințe din cele mai fericite asupra evoluției literaturii deceniilor din urmă. Cînd vom explica fenomenul cultural în complexitatea tuturor factorilor ce îl constituie, îl modelează și îl influențează vom vedea că aportul operelor trecutului a fost considerabil pentru crearea spiritului nou al tuturor domeniilor literaturii și artei românești. Nu-i mai puțin adevărat faptul că revelarea tezaurului clasic a stîrnit, nu se putea altfel, un sentiment de legitimă și aleasă mîndrie națională. Și chiar dacă acest sentiment a fost exprimat cîteodată și în tonuri patetice, în fraze grandilocvente ce au dus la vehicularea unor clișee și la banalizarea unor sensuri profunde, esențial este cu totul altceva. Conștiința că înaintea noastră am avut o cultură de o mare și adevărată semnificație, jalonată cu opere de valoare, și că trecutul nu e o abstracție sentimentală. Faptul că din ce în ce mai largi categorii ale publicului și din toate generațiile au avut acces și au acces la aceste opere creează creatorilor de azi nu numai o obligație sentimentală ci îi pun într-o relație valorică ce îl obligă să dovedească un spirit ridicat de exigență. Mîndria de a fi avut altădată o cultură, artiști și opere nu se poate exprima doar prin articole ce reiau la infinit aceleași locuri comune, aceleași banalități grandilocvente și pompoase ci trebuie să se concretizeze prin strădania de a afla modalitățile care au dus la crearea acelor opere, „secretul" zămislirii și al perenității lor. Mîndria de a fi continuatorii unui trecut de o înaltă spiritualitate, de o exemplară efervescență a ideilor, de o permanentă neliniște intelectuală, creează obligații pe toate planurile și tuturor celor ce au un cuvînt și un rol în crearea unui climat propice afirmării și dezvoltării unui climat de emulație spirituală în România de astăzi. Tocmai de aceea vom spune că procesul la care ne-am referit nu poate avea limite în timp și niciodată nu va fi socotit încheiat. O primă și esențială cerință deși pare extraestetică — e permanența acestor opere în circuitul vieții noastre cotidiene. Să repetăm mereu ce a spus N. Iorga : o conștiință națională nu poate exista fără o cultură națională. Dar o cultură națională nu poate exista în abstract, numai prin exegeze despre opere, personalități și curente. Acestea trebuie să existe în mod obligatoriu dar odată cu opera. Să nu uităm un adevăr elementar că în fluxul vieții noastre sociale apar noi generații și că ele nu-și formează conștiința aparteneței și continuității decît prin impactul direct cu opera de artă. În același timp se impune continuarea unui proces amorsat cu întîrziere și nu cu destulă consecvență și anume retipărirea operelor de gîndire și de exegeză istorică deoarece pe acest tărîm „petele albe" ca să folosim un termen comun sînt cele mai numeroase. Și pentru că sîntem la acest capitol trebuie să spunem că după patruzeci de ani avem capacitatea să abordăm și ceea ce pare sau este „dificil". Uneori greșelile omului care trebuie explicate în lumina contextului istoric, al tuturor factorilor care l-au determinat și l-au condiționat fac ca opere de certă valoare să nu reintre în viața noastră spirituală. Alteori opere cu un caracter contradictoriu care exprimă nu numai limitele subiective ale autorului ei ci și limitele obiective ale cunoașterii din acea vreme nu s-au bucurat de atenția pe care ele o merită. Toate acestea sînt etape ale afirmării unei filozofii românești văzută nu ca o expresie a unei discipline aparte ci ca o viziune de sinteză, ce-nglobează într-o expresie unitară toate domeniile afirmării noastre spirituale.

Cred că putem spune astăzi un fapt : filosofia românească nu a rămas în limitele disciplinei respective ci a născut fie către acele sinteze spirituale care să ofere o perspectivă asupra structurilor morale autohtone, asupra direcțiilor ce ne definesc fie către o evaluare proprie a curentelor și tendințelor gîndirii universale.

Și în sfîrșit, deși sînt numeroase edițiile de mare merit unele din ele avînd caracterul unor ediții critice definitive, înscriindu-se fără exagerare printre monumentele culturii contemporane, este absolut necesar ca în cazul tuturor marilor creatori și gînditori să avem aceste ediții de referință. Unele trebuie continuate cu aceeași competență și spirit de înaltă răspundere științifică dar într-un ritm care să facă prezența lor în cultura României de astăzi o realitate. Altele trebuie reluate deoarece istoria literară e o știință care a înregistrat în ultimele două decenii progrese însemnate pe toate tărîmurile. Să nu înțelegem cum se mai întîmplă că valoarea unei ediții critice rezidă doar în acribia filologică și în precizia bibliografiei. Ea este ca și o monografie un act de interpretare critică, de exegeză științifică. De aceea mai vechile ediții trebuie reluate, îmbogățite și nuanțate mai ales din perspectiva a ceea ce diferitele alte domenii ale cercetării din ultimii ani au înregistrat ca fapt de progres pe tărîmul explicării vieții politice, sociale, a locului oamenilor publici în istoria țării noastre, a curentelor de gîndire.

Toate acestea și încă altele asupra cărora se cuvine să revenim vor da noilor generații sentimentul că aparțin unui popor ce a creat o cultură de mare și certă valoare ce va arunca peste timp acel arc de cunoaștere și sensibilitate ce se numește continuitate și care numai el conferă conștiința permanenței.

FILM

Întoarcerea Vlașinilor

Cu „ÎNTOARCEREA VLAȘINILOR" (precedat de „PLECAREA" acelorași), se încheie ecranizarea romanului în două părți purtînd titlurile de mai sus și scris de **Ioana Postelnicu**. De altfel — cu foarte puține excepții — echipa realizatorilor, conduși de regizorul **Mircea Drăgan** (coscenarist, alături de autoarea volumelor), este aceeași.

Transilvania sfîrșitului de secol XVII — aflată sub dominația Habsburgică (sîntem informați încă din primele cadre ale filmului că s-a stins un împărat, urmînd altul : Maria Theresa și, respectiv, Franz Josef) : ani de prigoană și asuprire sălbatecă a românilor de pe aceste locuri ce le aparțin de drept. Epocă cruntă, în care dreptatea pare a se fi întors cu spatele la cei sărmani, huzurul străinilor de neam împletindu-se, pe față, cu viclenia, atrocitatea și minciuna.

„ÎNTOARCEREA VLAȘINILOR" urmărește grupul ciobanilor refugiați în Țara Românească și care — prin trădarea unuia dintre cei „rămași" în zdruncinatul și instabilul „imperiu" (este vorba de proaspătul uns primar de către autorități și întreprețat de **Silviu Stănculescu**) — este ademenit a se întoarce pe plaiurile natale : unde însă, firește, nu-i poate aștepta decît prăpădul... Și, la fel de firesc, răscoala acestora se dezlănțuie.

Subiectul, în sine, permite realizarea unui film istoric, dar poartă în sine și toate datele tramelor **romantice** iar **Mircea Drăgan** nu a ocolit acest din urmă aspect : există în acest film și fast al curții, și execuții capitale, și torturi ; există și pitoresc local (remarcabil, și nu în puține cadre, operatorul **Ion Marinescu**), și iubiri imposibile (dintre primar, de pildă, și tînăra salvată de la moarte — al cărei nume e pronunțat pe parcursul filmului, pînă la obsesie), există și (tot în personajul primarului) acel tip drag romanticilor, de om atît de ahtiat după bani și putere, încît își pierde orice brumă de omenie etc. În general, filmul urmărește tocmai drama acestui om, primarul — și poate că din pricina asta, restul acțiunii (cealaltă dramă, cea a ciobanilor purtați de colo-colo și împinși mai ales în latul trădării) scapă din zona de interes, devenind un simplu fundal. Fundal susținut — repet, vizual — de către imagine (și adaug aici și de muzica semnată de **Theodor Grigoriu**), dar subțiat, din nefericire, prin prezența stearsă a personajelor episodice ; și nu mă refer la interpretarea unor actori, ci la slaba consistență a acestor personaje încă din replici, adică din scenariu (acea „lecție de geografia patriei" la care este supus un copil de către un bătrîn cioban, este evidentă în acest din urmă sens !). Și mai jenează perucile imense aplicate fără pic de har pe capetele țăranilor și hainele și mai ales cojoacele mițoase, de un alb imaculat, aproape incredibil, pe care le poartă acestia !

„ÎNTOARCEREA VLAȘINILOR" prezintă totuși — față de primul episod — un plus de dramatism, o acțiune mai legată. Are ceva din benzile desenate cu subiect istoric ce apar în revistele pentru copii și tineret : dincolo de desenul, adeseori neglijent, privitorul reține esența momentelor redate — „epoca" mai ales îi devine familiară, iar asta nu e puțin ! În ceea ce ne privește însă, îl așteptăm pe Mircea Drăgan cel din „Setea", sau „Lupeni '29", sau chiar și din „Eruptia" — adică pe acel cineast ambitios, care ne-a dat cîteva repere ale cinematografiei naționale **contemporane**.

HORIA PĂTRAȘCU

CAP LIMPEDE

altceva decît rodul pasiunii, al bucuriei de a înțelege, al curiozității și desigur al dragostei față de om ca și față de bucata amorfă de material în care discerne un licăr de viață ce se cere adus la suprafață".

Cînd, oare, lumea acestui artist plastic care, respectîndu-și profesiunea de designer, a devenit între timp și proiectant și inginer și economist și specialist în marketing, va depăși actualul stadiu, de unicat, și o vom întîlni în producția de serie ?! Nu este, la drept vorbind o întrebare, ci o sugestie, o invitație pentru cei care vor să adauge calității tehnice a unui produs o nouă calitate, deloc neglijabilă în competiția internă și internațională, cea a frumosului, a esteticului.

Un afiș.

Un afiș, un simplu afiș, așa cum este cel al Școlii populare de artă din București, prin care se anunță organizarea concursurilor de admitere pentru anul școlar 1984/1985 trece aproape neobservat, sau, mai corect spus treci pe lîngă el aproape fără să-l observi. Sigur că da, afișul în cauză putea fi un veritabil afiș, ceva care să te oblige să te oprești, să-l privești, să-l citești, ba chiar să ajungi la concluzia că te interesează, că era exact ceea ce-ți trebuia, pentru tine, pentru prietenii tăi, pentru copii, sau chiar pentru soția sau prietena ta. Dar problema afișelor care arată exact așa cum nu trebuie, parcă anume făcute ca să nu le iei în seamă, este ceva mai veche și multă apă va mai curge pînă să se-ndrepte ea. Un astfel de afiș este, din păcate, și cel al Școlii populare de artă. Întrucît, după bănuielile noastre, nu v-ați oprit în dreptul lui, îi vom reproduce informațiile, dar nu înainte de-a preciza că mai toate cursurile sus numitei școli beneficiază de lectori cu înaltă pregătire, iar absolvenții, la finele cursurilor, s-au dovedit a fi apți pentru a continua școlarizarea în cadrul unor școli și institute specializate. Ar fi vorba mai întîi și-ntîi de secțiile de regie-teatru, actorie, artă fotografică, artă cinematografică, pictură (inclusiv secție de pictură pentru copii), coregrafie (dans popular, dans contemporan, dans clasic, balet copii), grafică, sculptură, ceramică, artă decorativă, arta sticlei, țesut-cusut, sau o grupă mare de secții de muzică precum canto clasic, canto muzică ușoară și populară, pian (și pian pentru copii) vioară, violoncel, violă (vioară pentru copii) acordeon, contrabas, chitară, chitară bass, instrumente populare (țambal, nai, cobză, fluier, caval, ocarină), instrumente de suflat (clarinet, saxofon, flaut, oboi, trompetă, block flöte), instrumente de percuție. Firește, simpla înșiruire a acestor secții spune și nu spune totul. Sînt necesare zeci și zeci de alte explicații, amănunte de tot felul. Le puteți afla formînd două numere de telefon : 50.46.48 sau 59.51.85.

Cronica literară

Receptarea lui Tudor Arghezi

Cei care doresc aplicarea în istoria literaturii a principiilor lui Hans Robert Jauss ale receptării fac abstracție de faptul că studiile prealabile asupra receptării literaturii române măcar în conștiința criticilor sînt extrem de puține, iar cele asupra publicului care a receptat pozitiv sau negativ, sînt ca și inexistente. De aceea adepții școlii de la Konstanz (al manifestului **Literaturgeschichte als Provokation der Literaturwissenschaft**) se pierd în discuții despre metodă. Un semn al ieșirii din acest impas îl reprezintă cartea **Dorinei Grăsoiu, „Bătălia Arghezi"** (Dacia, Cluj-Napoca, 1984) în care însă numele lui Hans Robert Jauss nu figurează.

O primă dificultate pe care autoarea a întîmpinat-o este că nu avem o cronologie completă a celor o sută de poezii din primul volum arghezian **Cuvinte potrivite**, publicat în 1927, cînd poetul avea 47 de ani. Debutase pînă atunci de trei ori, întîi în **Liga ortodoxă**, cu ciclul **Agate negre**, reluat în 1910 la **Viața socială**. De aici încolo îi întîlnim numele în reviste scoase de el însuși cu diverși colaboratori, ca și înainte (V. Demetrius, Gala Galaction, Ion Pillat) sau la reviste scoase de alții la al căror program nu aderă sau subscrie parțial, cel mai aproape fiind de **Viața Românească** și de publicațiile anexă **Adevărul literar și artistic** și **Lumea**. În 1926, susține Dorina Grăsoiu, probabil conform rezultatului obținut prin cercetări proprii, Arghezi avea publicate șaizeci de poezii, la care în volum a adăugat, prin urmare, patruzeci de inedite. Cred (vezi ediția noastră de **Versuri** din Tudor Arghezi, Craiova, Scrisul românesc, 1980) că rămîn improbabile cel puțin cinci inedite.

Despre primul Arghezi din perioada revistei **Viața socială** scrisese dubitativ („poezia aceasta sau este de domeniul psihiatriei sau anunță un geniu") G. Ibrăileanu, dar trebuie spus că a revenit în **Viața românească**, 1927, nr. 1, în articolul **În jurul limbii literare**, referindu-se la publicist : „Un scriitor care, în limba publicisticei, a ieșit din cercul tras de Maiorescu și se mișcă cu succes estetic pe registrul cel mai întins al graiului românesc ni se pare a fi T. Arghezi, un adevărat revoluționar în limba noastră literară". Altă ocazie i-o oferă criticului apariția **Istoria literaturii române contemporane**, III, 1927, de E. Lovinescu, unde capitolul despre Arghezi se întemeiază pe ipoteze anterioare, din 1922 (**Critice**, VII) și 1923 (**Critice**, **IX**). Articolul polemic al lui G. Ibrăileanu se numește **Greutățile critice estetice**. Lovinescu, susține acum Ibrăileanu (**Viața românească**, 1928, nr. 1), nu a izbutit să arate de ce Arghezi este un poet mare, „cel mai talentat poet contemporan", și-i ia în deridere argumentele (în rezumat : „Pentrucă asociază un termen abstract cu unul concret ca și d-nii, Maniu, Baltazar, Voronca, Brăescu ; pentrucă exprimă abstractul prin materie ; pentrucă transformă expresia vulgară în expresie poetică ; pentrucă rupe fraza prin introducerea unei incidente..."). Ibrăileanu nu aduce el însuși argumente în plus în favoarea poetului, dar important este că-l socotește cel mai mare poet român în 1928 și-l trece printre ai săi, delimitîndu-l de poeții din cercul **Sburătorului**, supralicitați de Lovinescu, tip Camil Baltazar. Există motive de a afilia pe Arghezi cercului revistei **Viața românească** la care a colaborat începînd din 1910 cu versuri, cronici și proză. Doar cu această revistă, unde va fi elogiat de Mihai Ralea și de alții, Arghezi nu a avut dispute.

Se cunosc (și Dorina Grăsoiu le expune foarte exact) celelalte atitudini provocate de poezia și proza lui Tudor Arghezi din 1896, cînd Macedonski îi face un portret în **Liga ortodoxă (Poezie și poeți contemporani)** și pînă în 1976, cînd Eugen Simion analizează opera postbelică a lui Arghezi în **Scriitori români de azi**, II, 1976, așadar pe parcursul a optzeci de ani (**Opera lui Tudor Arghezi** de Nicolae Balotă din 1979 și culegerea **Tudor Arghezi interpretat de...** din 1981 de Al. Ștefănescu nu au fost avute în vedere). După G. Ibrăileanu se exprimă despre **Agate negre** în **Tribuna** (1911) Ilarie Chendi considerînd că forma și concepțiile lor sînt împinse uneori pînă la bizarerie, dar melancolia și resemnarea blîndă din altele atrag. În 1913, în revista **Absolutio**, J. Ludo, răspunzînd **Vieții românești** (articolul **Curentul nou la noi**), declară că Arghezi e „cel mai mare poet român de la Eminescu". Păcat că admiratorul de la 19 ani devine la 53 de ani nesăratul autor al broșurii, **D. Arghezi, baba Ioana și dezrobirea țiganilor**. Printre primii admiratori ai lui Arghezi se numără și B. Fundoianu care-l proclamă vrac (sic) în **Rampa** din 1919, demiurg în Rampa din 1921, omagiindu-l și în 1925 sub emblema **Agatelor negre** (nu era de acord ca noul volum să se intituleze **Cuvinte potrivite**). N. Davidescu îl opunea în **Flacăra** din 1922 poeților de la **Semănătorul**, raliindu-l simboliștilor. Îi recenzează favorabil volumul **Cuvinte potrivite** în Universul literar din 18 martie 1928, dar își retrage toate laudele în articolul **D. Tudor Arghezi ca poet minor** din **Vremea**, mai-iunie 1937, de orientare naționalist-extremistă. Printre apărătorii statornici ai lui Arghezi se numără : F. Aderca din 1924, Perpessicius și Șerban Cioculescu din 1926 (ultimul pînă la **Introducere în poezia lui Tudor Arghezi** din 1946, reeditată în 1971), G. Călinescu din 1927 pînă la eseul din 1939, Pompiliu Constantinescu, din 1927 pînă la eseul **Tudor Arghezi** din 1940, Vladimir Streinu (mai puțin receptiv la început), Mihai Ralea, Alexandru Phillippide. Între cei care au rămas insensibili la poezia lui Arghezi se află Ovid Densușianu și Mihail Dragomirescu. L-au negat violent N. Iorga, G. Bogdan-Duică și Nichifor Crainic. Nu au aderat la cultul lui Arghezi (**Cuvîntul**, din 1927), Mircea Eliade (considera apariția volumului **Cuvinte potrivite** o greșeală tactică, deoarece furniza argumente cu privire la lipsurile lui) și Eugen Ionescu începînd din 1932 (articolele apărute în **Floarea de foc**, apoi reproduse în volumul **Nu** din 1934), amîndoi scriitorii luînd însă apărarea poetului cînd acesta a fost acuzat de imoralitate. Nici chiar D. Caracostea, în genere opac la poezia arghezian, nu l-a acuzat pe Arghezi de imoralitate crezîndu-l însă caduc pînă în 1940 și sperînd să-și asigure trăinicia de-abia de-acum încolo (articolul **Contrapunct** din **Revista Fundațiilor Regale**, decembrie, 1941). Ultimii detractori ai lui Arghezi au fost Miron Radu Paraschivescu (articolul : **Un impostor : D. Tudor Arghezi în România liberă**, din 21 februarie, 1945) și Sorin Toma (broșura **Poezia putrefacției sau putrefacția poeziei**) 1948, recenzat pozitiv de Ion Vitner (**Contemporanul** din 13 iulie 1948).

Excelent lămurită în cartea Dorinei Grăsoiu este polemica Ion Barbu-Tudor Arghezi terminată cu o împăcare. Interesant scrutinul revistei **Săptămîna muncii intelectuale** (condusă de Camil Petrescu) la întrebarea : care sînt cei doi fruntași ai poeziei românești de azi ? pusă în 1924. Răspunsurile au fost : Arghezi (382 voturi), I. Minulescu (380 voturi), I. Pillat (304), L. Blaga (304), G. Bacovia (225), G. Topîrceanu (156), N. Crainic (155), O. Goga (154). Arghezi a pierdut de mai multe ori premiul național de poezie : în 1926 l-a primit Alfred Mosoiu, în 1929 Al. Davila, în 1933 Cornelius Moldovanu. Îl va lua abia în 1934, **ex-aequo**, cu G. Bacovia. Studiul Dorinei Grăsoiu a fost la origine o remarcabilă teză de doctorat.

AL. PIRU

Adevărul muncii și vieții noastre, marele pavoaz al sărbăt

le la 23 August: PARTIDUL, CEAUȘESCU, ROMÂNIA!

Fotografii de ELENA GHEȚA, E. DICHISEANU, S. CRIȘAN și [illegible]

ROMULUS GUGA:

„Cred cu hotărîre în om, în adevăr, în dreptate"

Există lucruri pe care conștiința nu le poate accepta, deși ele, din păcate, sînt adevărate. Nici astăzi, după atîtea luni de la dispariția fulgerătoare, la numai 44 de ani, a poetului, prozatorului și dramaturgului Romulus Guga nu îmi vine să cred că acesta a trecut, răpus de o boală necunoscută de medicii care l-au tratat, în lumea eternă a umbrelor, devenind de acum o amintire. Cu numai trei luni înaintea morții sale, în casa medicului arădean Iulică Voinea, ne-a acordat ultimul său interviu. Ne spunea atunci cu binecunoscutu-i patos patriotic, că el nu a făcut niciodată altceva decît să slujească cu toate forțele sale OMUL acestui timp în care i-a fost dat să trăiască, contribuind prin creația sa literară la umanismul epocii noastre, la creșterea gradului de conștiință a acestui contemporan de-al nostru. Nu își dorea și nu și-a dorit niciodată altceva decît să-și slujească poporul propriu, tradițiile, iubirile de neam și mai ales să fie alături de acest popor în zilele care-i vor urma în istoria sa multimilenară. O expresie fidelă a acestui crez patriotic și umanist o constituie însă opera sa literară, care începînd cu primele volume de versuri, Bărci părăsite, Totem, *continuînd cu proza* — Nebunul și floarea, Viața Post-mortem, Adio, Arizona, Paradisul pentru o mie de ani, *apoi cu dramaturgia* — Speranța nu moare în zori, Noaptea cabotinilor, Evul mediu întîmplător *și* Amurgul burghez, *se decantează ca parte vie a spiritualității contemporane. În calitate de redactor-șef, Romulus Guga s-a impus pregnant și în planul publicisticii literare transilvănene și naționale militînd, prin întreaga „arhitectură" pe care i-a conferit-o noii serii a prestigioasei reviste* Vatra *fondate la 1894 de I. Slavici, I. L. Caragiale și G. Coșbuc, un patriotism și umanism viguros. În paginile închinate documentelor continuității, o prezență masivă au cunoscut istoria, memoriile, diversele documente și aspecte legate de tradițiile culturale și istorice ale poporului român, alături de o bogată și importantă creație literară, artistică, științifică, filozofică, medicală. Remarcîndu-se totodată ca un bun cunoscător al spiritualității naționalităților conlocuitoare din țara noastră, el a militat pentru iubirea de oameni, pentru o bună înțelegere transilvană.*

Acum, cînd a trecut „ca o lacrimă / pe obrazul acestei planete albastre", Romulus Guga continuă să ardă prin scrisul său în toți cei care l-au iubit și prețuit, rămînind ca o floare în inima cărților cele mai frumoase.

— Stimate tovarășe Romulus Guga, ați debutat în literatură cu versuri, după care ați scris romane și totodată teatru. Ce ne puteți spune despre anii debutului dv. în literatură ?

— În primul rînd cred că cea mai frumoasă amintire rămîne faptul că în decursul întregii mele activități am slujit cu toate forțele Omul acestui timp în care mi-a fost dat să trăiesc, contribuind într-un anumit fel la umanismul epocii noastre, la creșterea gradului de conștiință a acestui contemporan al nostru. Ce își poate dori altceva un scriitor decît să-și slujească poporul propriu, tradițiile, iubirile de neam și mai ales să fie alături de acest popor în zilele care-i vor urma în istoria sa multimilenară.

— Vă rog să vă referiți la perioada creației dv. literare în care ați publicat volumele de versuri Bărci părăsite **și** Totem, **continuînd cu drumul pe care l-ați parcurs spre afirmarea în roman.**

— Într-o epocă atît de schimbătoare, plină de transformări, de radicale transformări, scriitorul trebuie să se implice mai rapid nu numai în viața literaturii, ci și în viața socială ; el trebuie să se implice într-o măsură deosebit de serioasă alături de cauzele pentru care poporul său depune cele mai mari eforturi. În acest sens, desigur, la un moment dat am considerat că poezia este cea care îmi este mai aproape pentru a convorbi cu cititorul epocii mele. Apoi am socotit romanul (care începînd din deceniul trecut a avut un cuvînt greu de spus în literatura română) mai important, gen literar la care rămîn în continuare un partizan și sper că o nouă carte își va găsi în acest sens concretizarea, așa cum voiesc eu, adică o lucrare capitală.

— Pentru că ați vorbit despre roman, reamintesc că originalitatea prozei dv. constă din „combinația discontinuă dintre elementele realiste și parabolice". Ce rol acordați parabolei în proza noastră contemporană și cum se particularizează acest lucru în proza dv. în mod concret ?

— Este, altfel spus, o continuă existență a individului acestui timp între realitatea imediată și lumea imaginată sau întrebătoare. Multă lume își spune că nu ar fi necesar să ne ocupăm de fantezii, că fantasticul nu își are rolul lui în literatură, baza trebuie să rămînă exclusiv realismul. Dar realismul fantastic este la rîndul lui un realism, deoarece omul nu numai că a pășit în cosmos, dar el trăiește cu întrebările cosmosului deopotrivă cu întrebările propriei sale planete. Dacă mai acum cîtiva zeci de ani, principalul era studiul societății, la ora actuală, cînd societatea socialistă, concomitent cu perfecționarea sa, pășește în spațiul intergalactic (să ne gîndim la faptul că Prunaru este un cosmonaut român, fapt ce nu este neglijabil) atunci cred că este de la sine înțeles că este necesar să folosim parabola, fantasticul, imaginația omului contemporan, care, dincolo de efortul imediat își imaginează, se întreabă și dă răspunsuri asupra lumii sale de mîine într-un mod pe care eu îl socotesc la ora actuală nu numai exemplar, dar de-a dreptul revoluționar pentru istoria umanității.

— Pornind de la specificul acestei modalități literare, credeți în valabilitatea personajului literar, ori acesta își va diminua tot mai mult rolul în proza contemporană ?

— Este greu de imaginat în lumea de mîine, hipertehnică, faptul că doi roboți vor traversa piața centrală a Aradului ținîndu-se de brat ! Și peste o sută de ani tot oamenii vor fi aceia care vor face gesturile cele mai profunde și cele mai simple, dar și cele mai complicate, cum sînt cele ale afectivității, ale sufletului și simțirii.

— Ați amintit la începutul dialogului nostru că ați slujit și slujiți cu toate forțele omul acestui timp. Ce rol are literatura pentru triumful dreptății și adevărului în viața oamenilor ?

—Cred cu hotărîre în om, în adevăr, în dreptate și mai cred în menirea scriitorului de a se implica în cele mai arzătoare probleme ale timpului său. Cînd spun acest lucru nu mă gîndesc la faptul că scriitorul trebuie să-și canalizeze în mod exclusiv existența în domeniul literaturii. Literatura își are orele și rostu-rile ei. Omul însă, în trepidația în care trăiește, are nevoie de sprijinul scriitorului, de sprijinul nostru al tuturora. De multe ori, la șezătorile literare ni se spune că ar trebui să se scrie romane despre țesătoare, despre mecanici de locomotivă, despre chimiști etc. Dacă ne gîndim că fiecare om consideră domeniul lui de activitate cel mai important, acest lucru este real, dar departajarea strict profesională nu se va putea face niciodată. Indiferent că oamenii sînt chimiști, mecanici de locomotivă, țesătoare etc., ei sînt aceiași, indiferent de specificul muncii lor. Noi, scriitorii, trebuie să ne adresăm omului în plenitudinea sa, problematicii sale majore, iar pe de altă parte trebuie să ținem seama că trăim într-o umanitate în care există condiții catastrofic diferite în ceea ce privește viața și condiția umană. Una este soarta luptătorului pentru libertate în America de Sud, una este sistemul concentraționar pe care am încercat să-l discut în piesa **Evul mediu întîmplător,** alta este condiția acestui individ a cărui libertate este pusă la mezat în fiecare clipă din piesa **Amurgul burghez** și cu totul alta este condiția noastră în epoca în care trăim, raportată la cea în care începea marele elan constructiv al socialismului. Să ne gîndim la faptul că în anul 1945 puțini ar fi putut îndrăzni să vorbească despre faptul că într-o zi la Arad se va face un mare combinat chimic, că metroul va circula în anul 1980 în București, că sîntem în pragul marelui moment cînd Canalul Dunăre — Marea Neagră va deveni un mare fluviu românesc, toate construite de inteligența românească.

— Așa după cum bine se cunoaște, literatura este o oglindă a epocii și timpului în care ea este scrisă. După opinia dv. ce trebuie să însemne adevăr în literatura noastră contemporană ?

— Este o chestiune fundamentală, întrucît bătălia pentru lărgirea democrației, pentru dreptate și adevăr este și cauza și menirea literaturii în plan social, deoarece nu se poate ca adevărul social să fie unul, iar adevărul estetic să fie altul. Cititorul sancționează neadevărurile întîlnite în pagină cu propria sa responsabilitate. Din această cauză nu iubesc în mod deosebit literatura „curajosilor" și nici nu cred în așa ceva. Dar există o literatură a realismului, a realismului conform realității și, în primul rînd, în această chestiune scriitorul este dator să rostească despre timpul său numai asemenea adevăruri, să-și înscrie numele în rîndul acelora care au străbătut etapa contemporană a vieții poporului nostru în primele coloane.

— Cînd v-am pus întrebarea de mai sus m-am gîndit și la faptul dacă între adevăr și necesarul imediat pot exista stări de incompatibilitate ?

— Absolut. Pentru că sub masca necesarului în anumite etape s-au întîmplat lucruri nedorite nu numai pentru literatură, dar și pentru societate. Pe de altă parte nimic nu poate să motiveze aceasta. În prezent aniversăm 18 ani de la Congresul al IX-lea al partidului, care a deschis drumul societății noastre în normalitatea și firescul ei, dar, în același timp, a dăruit și literaturii perspectiva care era greu de imaginat înainte. Este o mare victorie a măsurii trecerii societății românești de pe calea necesității, pe calea adevărului, construcției libertății și demnității umane.

— Scriitorul Romulus Guga a fost întotdeauna sincer cu omul Romulus Guga ?

— Nu prea am ce să-mi reproșez. Dimpotrivă, dacă e totuși să-mi reproșez ceva, este faptul că mă nemulțumește cîteodată că am făcut prea puțin într-un domeniu sau altul. Uneori, poate din „valurile tinereții", am amînat săvîrșirea unor gesturi pentru clipe mai mature (ziceam eu atunci), fără să țin seama de faptul că viața nu-ți mai dă posibilitatea să te întorci la întrebarea rostită într-un anumit punct al evoluției tale.

— În activitatea dv. literară ați traversat și momente mai grele, mai dificile ?

— Am avut asemenea momente, am cunoscut și eu așa-numita „dramă" a scriitorului ce caută forma cea mai perfectă și nu o găsește imediat. Sînt de fapt zilele și nopțile pe care le dăruim meditației, pentru că a scrie presupune a medita, a observa și mai ales a te rosti în forma cea mai elevată. Dar poate că cele mai grele momente nu au trecut niciodată, deoarece în meseria noastră de scriitor e greu fiecare pas ! Totuși, dacă e să vă fac o mărturisire, poate cele mai grele momente au fost la întîlnirea fiecăreia dintre lucrările mele cu marele public. Nu sînt un autor, cum sugerai la începutul convorbirii noastre, comod. Iar eventuala originalitate pe care o poți întîlni în lucrările mele șochează de cele mai multe ori, trezește nedumeriri. Dar, spre marea mea bucurie, de fiecare dată mi-a fost dat să constat că atunci cînd dialogul s-a încheiat, lucrarea și-a găsit drumul firesc spre marele public.

— Romanul și teatrul sînt două genuri literare de mare forță, pătrund adînc în spiritul epocii, se afirmă în sprijinul formării și modelării conștiințelor. Cum s-au întrepătruns pînă în prezent cele două genuri literare în cazul scriitorului Romulus Guga ?

— În ceea ce mă privește, consider că există o întrepătrundere firească între teatrul și proza pe care o scriu. Practic, pe undeva chiar primele piese și scenete pe care le-am gîndit și le-am schițat au intrat în primul meu roman „Nebunul și floarea". Teatrul pe care l-am cunoscut din interior (am petrecut aproape cinci ani într-un teatru), m-a ajutat în concizie, în stăpînirea dialogului, în firescul și normalitatea mișcării personajelor. O experiență de teatru bogată poate duce la pagini memorabile de proză. Din păcate, se mai întîmplă ca teatrul să fie înțeles ca o dialogare de idei, ori ca un reportaj dramatic pus pe mai multe voci ! În realitate teatrul trebuie să trăiască prin replici. Acest lucru l-au făcut marii greci antici, l-a făcut Shakespeare, l-a făcut Molière, l-a făcut Lope de Vega, îl face teatrul autentic contemporan. Personal, am pornit de la ideea că a fi dramaturg înseamnă a învăța o meserie. Evident, meseria aceasta nu este una oarecare, deoarece ea se impune a fi dublată de talent și de lectură. Dar nu doresc să încarc cu prea multe amănunte această convorbire plăcută a noastră. La ora actuală lucrez la o nouă piesă de teatru, care va încheia trilogia începută cu piesa **Evul Mediu întîmplător,** urmată de **Amurgul burghez,** ceea ce va constitui axul central al viitorului meu volum de teatru, ce va apărea, probabil, în 1984.

— Considerați că dramaturgia actuală reprezintă o măsură fidelă a epocii pe care o parcurgem, ori rămîne încă o „cenușăreasă" a literaturii ?

— Este foarte greu să considerăm că o societate cu atîtea transformări înnoitoare, cum este a noastră, poate fi acoperită, în fiecare moment, de preocuparea unei poezii naționale, a unei proze naționale sau de dramaturgie, la modul în care copilul poate fi acoperit cu o plapumă seara cînd se culcă ! Cred că trebuie să abandonăm această formulă, care a fost bună pentru o anumită epocă, atunci cînd în țara noastră se aflau treisprezece milioane de analfabeți. E greu de conceput astăzi, cînd aproape fiecare cetățean este un om cu studii liceale (deci nu prezumtiv creator și beneficiar de literatură), că poți acoperi gustul, opinia, tematica și mai ales voința, în totalitate, a celor 23 de milioane de oameni ciți are țara noastră ! În schimb, apar mari opere literare sau dramatice în diferite zone ale țării, opere care pot trezi și trezesc opinia publică și aceasta nu înseamnă altceva decît un grad sporit de cultură. Este tocmai ceea ce s-a întîmplat cu marile romane ale acestei epoci, ceea ce s-a întîmplat cu piesele cele mai interesante, este ceea ce am trăit eu însumi cu piesa **Evul mediu întîmplător,** piesă care, deși este dificilă din punct de vedere al montării scenice, se joacă fără nici o întrerupere de patru ani, cu săli arhipline, la Teatrul Mic din București, fiind tradusă în cinci-șase limbi de circulație universală. Același lucru îl pot arăta și despre recenta piesă (interpretată de un colectiv de actori al Teatrului Național din Tîrgu Mureș), **Amurgul burghez,** premiată la Festivalul dramaturgiei românești de la Timișoara. Deci, personal, consider că succesul oricărui scriitor român se leagă de modul în care știe să iasă în dialog cu umanitatea, de modul în care, prin arta sa, știe să dea soluții atît problemelor contemporaneității poporului căruia îi aparține, dar și altor neamuri, altor popoare, pentru ca în lumea întreagă omul să fie liber, respectat, să-și poată trăi viața în cinste și demnitate.

— Indirect, din răspunsurile dv. am aflat și despre proiectele pe care le aveți în planul creației dramatice. Dar în domeniul romanului ce ne puteți arăta ?

— După ce voi încheia piesa la care lucrez, voi continua să scriu proză și o anumită etapă să nu mai scriu teatru. Și, probabil, se va spune atunci de unii critici că am abandonat teatrul și m-am reîntors la roman. În realitate nu se va întîmpla astfel, deoarece nu voi mai avea niciodată timp să mă reîntorc la experiențele mai vechi, îmi voi continua pe mai departe drumul pe care am pornit, călăuzindu-mă după cît adevăr, bucurie și încredere voi găsi în ochii cititorilor pe care îi slujesc.

— Întrucît ne aflăm la Arad, vă rugăm să vă referiți la sentimentele dv. personale față de acest oraș și arădeni.

— Aș dori să fac aici o mărturisire, un amănunt legat de viața mea. M-am născut la Oradea, am crescut în Bihor, studiile universitare le-am urmat la Cluj-Napoca. Cu toate acestea sînt foarte mult legat și de Arad, întrucît meandrele celui de-al doilea război mondial i-a determinat pe părinții mei să se refugieze, în urma Dictatului de la Viena, în acest oraș, unde s-a născut apoi fratele meu, mai mic decît mine cu patru ani. Deci mă simt foarte mult legat de Arad și de arădeni. Iubesc în mod deosebit oamenii de cîmpie, poate chiar de aici — din Siria lui Slavici — au pornit cei din Tîrgu Mureș cu revista **Vatra,** în anul 1971. Iată de ce ne-am gîndit, la împlinirea a 90 de ani de la apariția primei serii a **Vetrei** de la București (1894), revistă ce are ca directori fondatori pe I. Slavici, I. L. Caragiale, G. Coșbuc, să marcăm această aniversare și în Orașul de pe Mureș prin organizarea unor zile culturale.

Arad, 9 iulie 1983

EMIL ȘIMĂNDAN

La granițele spiritului modern

(Urmare din pag. 13)

Ce timpuri sînt astea? ! Este interogația neliniștită a geniului care simte că iese, nu din viață (s-a împăcat de mult cu această fatalitate), ci dintr-o lume constituită. Un clar sentiment al sfîrșitului trece prin aceste fraze indignate. E sentimentul unui mare spirit care a gîndit într-un fel lumea și vede deodată că lumea o ia în altă direcție. Încotro ? Goethe nu e chiar străin de direcția pe care o va lua lumea spiritului după el. Deși nu crede prea mult în Revoluție*), admiră pe Napoleon și acceptă ideea primenirii spiritului, și se socotește el însuși un spirit modern : „Noi, cei moderni, spunem ca și Napoleon : **politica** înseamnă destinul"...

Într-o privință cel puțin Goethe confirmă ideea de modernitate : gîndește literatura germană în orizontul universalității. De ar fi numai atît și rolul lui e uriaș în formarea spiritului european. Dar sînt și alte idei care îl despart pe omul de la Weimar de lumea în care se formase și-l apropie de lumea modernă. Spiritele noi s-au despărțit mereu de el, dar nu l-au uitat niciodată. Totdeauna este o cale de întoarcere spre Goethe pentru că afli la el mereu ceva care te satisface și te mîntuiește. În Goethe nu te poți odihni, deși este un mare spirit stabilizator. Cu el regîndești lumea, bunul lui simț este filozofia cea mai adîncă, iubirea lui față de lucruri este enormă. **Am stat de vorbă mult cu lujerii de viță,** îi spune într-o zi lui Eckermann, și **lujerii mi-au dăruit idei bune.** Asta dovedește că are bune relații cu natura și cunoaște limba elementelor. E foarte mîndru de teoria lui asupra culorilor și socotește chiar că dacă va rămîne ceva după el va rămîne tocmai această descoperire... N-a fost așa, teoria culorilor a fost infirmată, adversarul Newton a cîștigat, după Goethe a rămas creația lui uriașă, știința s-a dovedit infidelă. Însă, slavă domnului, Goethe a avut atîta spirit și atîta talent încît erorile lui au devenit componente ale personalității sale.

Goethe nu este un talent, Goethe este o **natură,** în sensul pe care îl dă el cuvîntului cînd vorbește de Dante. O disociere la care merită să meditățm.

*) Duminică, 29 februarie 1824, Goethe spune lui Eckermann : „întreaga revoluție franceză a fost dirijată cu ajutorul mituirii". Convingerea lui este că „prin mită poți obține orice în Franța"... fapt explicabil, după el, „la un popor cu atîtea elemente vicioase"...

atelier literar

de G. Dumitrescu

V. Antonie: Nu ne exasperează, cum presupuneți, numărul fix de texte trimise, ci ne dezamăgește ținuta lor neglijentă, improvizația facilă, indolentă, precum și acest agramat **„ultimile"**, pe care-l repetați la infinit. Se pare că nu sînteți dispus să vă luați în serios zestrea prețioasă de care dispuneți, să-i dedicați toată preocuparea și străduințile dv... Păcat !

S. Laetitzia : Încă nu se poate ști unde și cîte sînt șansele dv. literare. Versurile, cu aer învechit, bătrînesc, stîngace și monotone, nu vă mai reprezintă (pe cea de acum). Prozele, însemnările de jurnal, par mai consistente și mai pătrunzătoare (cînd nu sînt jenate de o grea afectare, de un gust, adesea strident, al artificiului, al morbidității, al fantasmagoriei). Firește, ne vor bucura, în continuare, scrisorile dv.

V. D.-Bîrcă : Scrisă relativ îngrijit, schița e însă cam schematică, dacă nu chiar și ușor idilică. Mai încercați, totuși, firește.

Oreste : Nu sînt noutăți decisive, dar unele pagini par să marcheze un plus de consistență (nu și de lirism, din păcate !) : „Năvodul", „Nu mai am inimă", „Autumnală".

I. Similie : În general, lucruri modeste, cu multe șovăieli și stîngăcii. Ceva mai bine, în „Mai întoarce-ți privirea" și, intrucîtva, „Poem pentru Maria".

R.C.N.: Lucruri inegale, în care, uneori, se aud și zvonuri de poezie („Săli de dans"). Să vedem, în continuare.

Ov. Clanca : Încă nu s-au ivit indiciile unui progres concludent (mai sînt nesiguranțe de gust, cruditați ostentative de limbaj etc.). Ceva mai bine, în „Jegoșii" (? !) și, parțial, în „Simțuri".

R.-E. Messer : „Sînt o tînără valoare / Exprimată prin candoare" — nu e rău (în ciuda zîmbetului adiacent...) dar e încă foarte puțin. În rest, într-adevăr, foarte multă candoare (care, pe alocuri, se poate numi mai de-a dreptul neștiință !...) și altceva nimic...

Gicuțu Bădița : Textele dv. arată un nivel de pregătire școlară cu totul insuficient. Nu vă mai pierdeți timpul cu ele (cel puțin deocamdată), ci ocupați-vă serios de învățătură.

Cristina Toma : Sînt dovezi de lirism foarte inegale din păcate, alăturînd metafore reușite unor vorbe inerte, de umplutură, unor expresii neglijente și superficiale. Lucruri ceva mai bune, în „Ceasul cînd", „Cîntecul lebedei", „Poem" și mai ales, „Idilă".

Gh. Rădulescu : Mulțumim pentru amabilele aprecieri. În ce privește problema (foarte veche) a accesibilității, n-aveți întru totul dreptate. E bine să existe poezie pentru toate gusturile, pentru toate treptele de înțelegere etc. și orice restrîngere a acestei diversități, prin impunerea forțată a unui gust sau etalon oarecare, n-ar fi decît spre paguba cititorului și a creației lirice.

M. Sârbu : Recrudescență a manierei vechi, de temporizare și impas. Și cîteva pagini tinzînd șovăitor spre claritate : „Am îndrăznit", „Nu cer nimănui", „Îndoiala", „Culori însingerate", „Pateticul clovn", „Cîndva" „Corbii", „Liber în zbor", „În sumarul", „Echilibru". (Numărul de telefon pe care-l indicați nu e al nostru ; pe cel corect îl puteți afla de la secretariatul redacției).

Oct. Bejan : Exerciții de început, încă îndoielnice, în care, uneori, se ivesc și „muguri" de poezie (atunci cînd vorbele sînt mai atent filtrate și nu lăsate să prolifereze parazitar). Cîte ceva deci prin „Clepsidra", „Unui visător", „Hm !" „Un fel de destin" „Dialog de unul singur".

El. Chico : Încă nu e ce trebuie, dar perspectivele nu lipsesc. Mai bine, în „Culorile toamnei", „Scrisoarea".

Ella Bertzi : Cîteva lucruri mai bune de data asta : „Contemplare", „Umanitate", „Amăgire".

O. Calexo, Irina Nicolau, Vasile Mihalcea (Mai bine, în „Maiakovski"), **Raluca, Belinda, Bogdan Ștefănescu, P. I. Alexandrescu, Cristina Nicoleta Dumitru, Drum lung, Cris Georgia** (mai bine, în III) : Nimic nou !

Gh. Mazurchevici, Peidi Svilengatyin, Marinela Adamescu, Alexis Nora, Iosif Sfeta, Constantin Pițu, Gabriela Nour, Maria Aprodu, Amelia Bălan, Benone Irava, A. N. Drumeanu (ceva în „Satul"), **Dorel Adrian Chira, Nicolae Giurgiu, Doriana Cerasela Toduț, Alexandru Alexonian, Flamingo:** încercări de nivel modest.

Liliana A., Erik Bio, Mihaela Rusu : E ceva, încă nu îndeajuns. Continuați.

GEO DUMITRESCU

N R. Manuscrisele nu se înapoiază.

POEM

o clepsidră vie
este copacul —
o rădăcină
înfiptă în
întunericul pămîntului
și încă o rădăcină în
lumina galaxiei noastre

ANGELA FILIP

ZBOR ÎNALT

Să-și sune-n zborul nostru peste vreme
Ninsoarea, instelații zurgălăii,
Că-n sănii prin păduri de mari poeme
Noi trecem peste dealuri, peste văi,
Cu zmei din basm în hamuri aurite,
Plutind vrăjiți de cer și de pămînt,
Stîrnind fuioare lungi și viscolite,
Din neaua ce ne-nvăluie cîntînd,
Ca pe frumoșii zei din templul-soare,
Unde întîi ne poposiră-n zări,
Descălecînd, semeți la cingătoare
Cu săbii, voievozii-acestei țări,
Cei cărora ne închinăm cu inimi,
Cu sarea și cu piinea-acestui neam
Trecut printr-un pîrjol prin care nimeni
N-a mai trecut să poarte astăzi hram,
Să-și fluture ca soarele surîsul,
Mărețul țel cu flamuri lungi de zori,
Să fim azi liberi, să-i pricepem visul
Și jertfa-acestor ne-ntinate flori,
Care răsar în orice primăvară,
Care rodesc sub cerul blîndei țări.
Spre care tinerețea noastră zboară
Cu roibii minunatelor visări !...

ION CRAIOVA

SÎNT FIUL CELOR

Sînt fiul celor ce dorm rotund în frunze
dar am fost scos la lumină ca un medalion
să zîmbesc și să plîng trecătorilor
să ridic perdelele de la ferestrele cuvintelor
să ar cu tinerețea mea cîmpiile,
dar am fost împins în afară
să țin minte ora cînd ierburile răsar
să sparg ochelarii minciunilor
să spun adio vîntului
să deschid poarta pe care intră viitorul
să mă întristez cînd livezile
adorm pe genunchii stelelor
să înalț stindarde
pămîntului să-i fiu durere și lumină.

V. PETRESCU MARGEAN

TÎNĂR SOLDAT

Trecuse prin conturul
umbrei lui ca
printr-o ușă deschisă
și nimeni nu-l oprise.

Tînărul soldat nici
nu știa că ochii lui
imenși, privesc cerul
fără să-l mai vadă.

Lîngă el, căzută,
arma automată
cu care nu apucase
să tragă.

În jur,
foșnet molcom
de ierburi singerinde
și-un mare
cerc de păsări,
crescîndu-și
umbra rotitoare.

OANA KADAR

SATUL

Viile s-au copt. Miroase satul a ananas,
nucile cad din nuc desghiocate,
o liniște, o siguranță și o bucurie
aprind lumini fermecate

în sufletul meu însetat de-nălțimi,
de frumuseți, de o fericire supremă.
Picla fragilă destramă vată pe dealuri,
o frunză rătăcește prin aer boemă.

Cîmpul arat e ca o bivoliță
care duce pămîntul etern în spinare
ici-colo, cîte-un tufiș ca un șmoc de păr
odihnește păsări migratoare.

Soarele bătrîn și anemiat
abia mai paște prin spații alpine,
ca un cioban rezemat în bîte de aur
meditează la iarna ce vine

Și e duminică și sufletele-s noi
ca niște cămăși întîi îmbrăcate
și vor fi neguri și vor fi ploi
vînturi dușmane și singurătate...

Dar toate acestea au mai fost și-n trecut
și s-au dus — cine le mai știe !
Tot ce trece devine frumos,
împodobește sufletele cu nostalgie'

Satul se-odihnește să prindă putere
să culeagă porumburi și struguri și prune...

Soarele moare-n amurgul solemn,
dar satul niciodată n-apune

EMIL GAVRILIU

ELENA DACIAN

(Urmare din pag. 13)

Dudinskaia, cubaneza Alice Alonso. N-are rost să le-nșir pe toate. De la fiecare am învățat cîte ceva.

— O să vă pară rău cînd n-o să mai dansați ?

— Acum încă dansez. Acuma, deci, nu-mi pot da seama ce voi simți în clipa cînd n-o să mai urc pe scenă. Oricum, meseria asta nu se poate face bine mai mult de douăzeci de ani. Cred că o să-mi pară rău cînd n-o să mai dansez. Dar aș vrea să nu fie așa. N-aș vrea să mă doară prea tare.

— Cum vi se pare că sînteți ca artistă ?

— Nu știu. Știu doar că sînt foarte corectă, foarte disciplinată, foarte conștiincioasă. Ar fi trebuit întotdeauna să am mai multă încredere în mine. Tata reușea să-mi insufle încrederea asta.

— V-ați simțit vreodată singură pe scenă ?

— Pe scenă ? În nici un caz. Oriunde, numai acolo nu. Te simți singur doar în cabină, înainte de spectacol. Și te mai simți singur după terminarea lui. Desigur, eu fost aplauze, au fost flori dar te descoperi cu mirare în oglindă și te întrebi : cine sînt eu? Ce caut eu aici? Sufletul mi-e atunci pustiu. Încerci încet, încet, să-ți aduci aminte de tine, să redevii cel ce-ai fost în viața de toate zilele. Dar e foarte greu. Tot ce-a fost mai bun în tine ai dat altora, incîntîndu-i, aceștia nebănuind nici o clipă că bucuria lor se plătește cu suferința ta. Nu, nu te uita așa la mine. Nu exagerez cu nimic. Poți să întrebi orice artist. Fiecare simte la fel. Deci, deși îți vorbesc din experiența mea, nu îți vorbesc de o descoperire care-mi aparține în exclusivitate.

— Dar ce vrei să le oferi spectatorilor de pe scenă ?

— Vreau să le creez senzația de fluiditate, de ușurință, de eliberare de orice efort. Vreau să-i învăț să aprecieze frumusețea corpului uman, să-i inițiez în plasticitatea lui, să le demonstrez marile performanțe de care e acesta capabil. Și vreau să-i fac încrezători în forțele lor. Nu e vorba de un optimism de comandă, ci de unul izvorît din învingerea spaimelor care ne bîntuie de atîtea ori.

— Ce e un spectacol de balet ?

— O propunere amicală de a uita pentru două ore, să zicem, de grijile, de problemele care ne asaltează zilnic. O încercare de a purifica omul și de a-l face mai bun, astfel încît ajuns acasă să se întrebe : oare fac prin existența mea viața celor din jur mai frumoasă ? Desigur, acum mă las furată de visuri, foarte puțini se întreabă așa. Dar dacă n-aș avea convingerea că măcar un singur spectator, măcar unul singur, plecînd de la un spectacol de balet nu și-a pus o astfel de întrebare, n-aș mai urca pe scenă.

— Cînd dansați, vi se luminează fața într-un surîs larg. V-am cercetat cu atenție : nu e ceva forțat. E ca o lumină care răzbate din interiorul dumneavoastră. Din păcate, în viața de toate zilele, nu v-am surprins pe chip niciodată această iluminare.

— Vezi ? Și mai ziceai că sînt o răsfățată.

— Baletul este o artă care s-a născut la curțile regale. Ea a devenit treptat-treptat o artă care se adresează unui număr cît mai mare de oameni.

— La noi, caracterul elitar al baletului s-a pierdut în special după 23 August 1944. Nu vreau să spun vorbe mari și de altfel sînt lucruri știute de toată lumea : e o mare cucerire a artei noastre socialiste afirmarea baletului românesc, care a ajuns să fie apreciat așa cum se cuvine nu numai de un grup restrîns de rafinați, ci de un public larg, tot mai competent. De altfel, cred că ai remarcat: ca o recunoaștere a rolului pe care îl joacă baletul în viața noastră spirituală, nu există spectacol de gală în care el să nu fie prezent. E un semn.

— Ați fi suportat să nu fiți prim-solistă ?

— Nu știu. Ți-o spun cu toată sinceritatea. Dar le admir pe colegele mele care au știut să se păstreze în prima linie a ansamblului de balet. E o dovadă de noblețe pentru ele.

— Aș fi curios să aflu cum trăiți în afara scenei.

— Cu obligațiile pe care le ai cînd ești mamă. Îmi place natura, îmi place să citesc. Nu prea mă bucur, dar știu să-mi inventez bucurii. Bucurii mărunte, bucurii oarecare, bucurii la îndemîna oricui. De altfel, viața nu e formată din zilele care trec, ci din cele care-ți rămîn în memorie. Dar tocmai de astfel de bucurii mi-e dor. Nu duc o viață mondenă, deși aș putea. De fapt, dacă stau și mă gîndesc bine, eu nici nu exist în viață. Execut un ritual și atîta tot. A, da... Îmi place să conduc mașina. Mi-ar fi plăcut să știu să scriu. Mă enervează să simt atîtea lucruri și să nu le pot așterne pe hîrtie.

— Mi-ați spus odată că v-ar fi plăcut să știți să patinați.

— Mai îți minte ? Așa e. Mi-ar fi plăcut enorm să tai gheața cu lama subțire a patinelor. Nu știu de ce, dar m-aș fi simțit — cred — mai liberă chiar decît atunci cînd dansez. Dar ar fi fost riscant. Mai e nevoie să-ți spun de ce? Însă zilele **trec.**

Constelația lirei

Zidit

Se răzuiesc mereu pereți
în dosul acestei lumi.
Tencuiala,
unde e tencuiala dintotdeauna ?
Bufnete,
Tipete,
Tropote de elefant
zidesc carapace,
încuie uși
peste această absență
care nu mai sînt eu,
ci timpul.

ANCUȚA VULTUR

Avram Iancu

Cine bate
cu trunchiul meu
în inima Transilvaniei

cine
deasupra neființei colindă munții țării
cu fluieru-n șerpar

cine
îmi picură oseminte în cofele de rouă

cine stă într-un pridvor să vadă
peste tîmpla țării
cîntec de baladă

RADU LUCACI

Căpitanul Nemo

după ce colindase toate mările lumii
vasul începu să se scufunde
cei mai fricoși se aruncară primii în bărci
cei mai curajoși înotară spre țărm
așa era regula căpitanul trebuia să
rămînă pînă la urmă
nimeni nu-l întrebă însă nimic fugiră cu toții
așa că el desfăcu sticla de rom
scrîșnind printre dinți „Ticăloșii !"
și apăsă pe buton
submarinul continua să se scufunde
în timp ce căpitanul înghiți o gură de rom

IOAN IACOB

Buletin meteorologic

Iubirea noastră stă sub semn ridicol :
un vînt de dor de ducă o îndoaie,
pe marea ochilor trec nori de ploaie
și frigul se strecoară spre ventricol,

în glas domină biciul unui crivăț,
curenții urii-au stins boarea de glumă,
cuvintele pe buze lasă brumă —
mi-s contra toate, toate împotrivă-ți.

Te las în nordul cu dezastre multe
și plec spre alte puncte cardinale —
așa, e pentru amîndoi mai logic ;

vreau soare-n restul vieții mele scurte
în schimbul nebulozității tale —
vreau, deci, alt buletin meteorologic...

SANDU ȘTEFANESCU

Fata Morgana

Fumegă Jiul
albia descătușează
talazuri, talazuri.
Liniște, nădejdea pavează cărarea !
Apa morții plutește
sub zări
stinse, bizare.
Perfidia pătrunde, despică
liniștea care se sfărîmă.
Zodiile se mistuiesc
malul se surpă-n stană.
Arunc năvodul
și prind fata morgană.

MIHAI PASCULESCU

Un muzeu in labirint

Luchian sau simbolul anemonelor (VI)

Vehemența neîmblînzită

Luchian. Autoportret (desen)

S-a vorbit mult despre melancolia șoptită a lui Luchian. Comentîndu-l pe pictorul nostru, Henri Focillon vorbește, în schimb, și cred că are dreptate, despre „acea neîmblînzită vehemență după care îi recunoști pe maeștri". Și întrucît orice maestru este un maestru în primul rînd prin credința lui și abia pe urmă prin meșteșugul lui, acesta este, aș spune, nu numai semnul personalității, ci și al incapacității artistului autentic de a se consola, de a se concilia cu destinul.

La urma urmei, este oare consolarea o valoare? Ea poate fi cel mult un analgezic, o înfrîngere calmă, împăcată și luminoasă, o cucerire de victimă care într-o suferință mai găsește doar puterea sau mîndria de a o asuma. Consolarea e un mod de a diminua tristețea, pactizînd tacit cu ea și dîndu-i astfel în parte dreptate ; e un mod de a sabota violența suferinței consimțind că ea e implacabilă. E, deci, o îndulgență solicitată suferinței cu prețul renunțării la revolta împotriva ei ; un pact între cel învins și boala pe care n-o mai poate îndura altfel ; o îmblînzire. Dar asta să înțelegem că a fost Luchian, un consolat? Că după ani de boală, de chin, de speranță, de dezamăgire, de zbucium, a murmurat stins „nu mai pot" și a luat penelul pentru a mai picta o anemonă, o garoafă, un mac sau propriul său chip emaciat de suferință pentru a se consola? Arta sa, tablourile sale din ultimii ani fiind astfel un compromis cu destinul? Deci, o operă de inițiat care găsește în artă o ultimă alinare, care a renunțat la orice speranță?

Recunosc că nu pot să cred într-o asemenea înțelegere a picturii lui Luchian. Deoarece mi se pare firesc ca arta adevărată să pună mereu în cauză destinul, să întreteze continuu proces suferinței, răului, mi se pare că nici un cuvînt nu este mai străin de sensul artei decît consolarea. Goya avea patruzeci și ceva de ani cînd a surzit și a devenit, dintr-un pictor de serbări galante, „Goya". Ca mare pictor el s-a născut, și poate nu întîmplător, odată cu suferința sa. Sigur, o suferință nu dă talent. Dar ea îți poate fi, dacă nu profesor, adversar. Și, silindu-te să privești pînă în străfundurile tale, ea te poate reda ție însuți, ajutîndu-te să descoperi în tine valori pe care nici măcar nu le bănuiai poate. Luchian, se știe, era „Luchian" și atunci cînd încă nu arăta ca „un zugrav", cînd era un bărbat înalt, cu un aer sportiv, la care numai ochii trădau melancolia. „Safta florăreasa" a fost pictată cîțiva ani înainte de declanșarea bolii. Dar există un mod de a vorbi al celor care s-au ridicat deasupra infernului lor și care poate apropia artiști foarte deosebiți : înțelegem din ceea ce spun ei că arta lor n-a fost o profesie, ci o cale de izbăvire și că, descoperindu-se vulnerabili, și-au găsit forța de care au avut nevoie tocmai în vulnerabilitate. Și nu e important că în timp ce au existat oameni sănătoși care au predicat resemnarea, un bolnav poate rămîne neconsolat? Tablourile lui Luchian au aparent subiecte modeste : un peisaj, un buchet de flori, un pîlc de sălcii. În realitate, exemplul lui ne arată doar cît de modest, cît de discret poate fi uneori eroismul. Și poate tocmai în acest amestec de gheață și foc, de iubire și rană, de delicatețe și cutremur interior stă pecetea lui Luchian, „cel mai român dintre pictorii noștri" cum îl socotea Iser. Înlăuntrul anemonelor grăuntele de noapte a devenit un stimulent al focului. În luptă cu boala, cu opacitățile, nu neapărat ignorante (G. Murnu, traducătorul „Iliadei" și „Odiseii", care preda istoria artelor, îl considera pe Luchian inferior lui Verona !), cu indiferența, cu răutatea chiar, delicatul Luchian avea de partea sa, ca și imprecativul Goya, neconsolarea.

M-a emoționat, e drept, răspunsul dat de Sartre cînd a fost întrebat dacă nu-l copiește perspectiva iminentă de a orbi și de a nu mai putea scrie : „Dar cui să mă plîng?" E un răspuns de om singur în univers, sub un cer pustiu. Dar dacă mă gîndesc bine nu acesta e strigătul care se aude în tăcerea bibliotecilor și muzeelor. Există totdeauna o rațiune pentru a vorbi. Cînd nu avem un interlocutor, ne putem adresa celor care caută și ei același lucru. Și oricît de mult ar fi degradat uneori omul însuși ideea de om, nu există totuși o valoare mai prețioasă decît neliniștea unei inimi omenești. Înțeleasă fără emfază și fără acel amar nihilism care pustiește pînă și disperarea, ea e deajuns pentru a ne dezvălui că umanitatea nu e o utopie, iar dacă este o utopie, e, oricum, singura spre care putem tinde... mie asta îmi murmură cărțile în nopțile cînd nu pot să dorm și asta îmi șoptesc și florile lui Luchian cu discreta, dar neîmblînzita lor ardere ; că o artă pe deplin consolată e o contradicție în termeni și că un pictor care a învins ca artist în vreme ce era înfrînt ca om ne pune fără voia lui o oglindă în față ; dacă o mînă chinuită de boală n-a renunțat să caute frumusețea, cum să nu te rușinezi că ai fost de atîtea ori orb? Probabil, din acest motiv nu pot vorbi pe un ton didactic despre artiști ca Van Gogh sau Luchian ; cînd am încercat să-l adopt, am simțit că o fac artificial. Nu, nu sînt atît de stăpîn pe mine încît să nu iubesc ceea ce admir și nu sînt nici atît de prevăzător încît să o spun cu măsură. Am visat odată, în tinerețe, naiv cum eram pe atunci, o catedră de istoria și filosofia culturii, dar îmi dau seama că n-aș fi fost potrivit pentru această ambiție vanitoasă. Sînt prea subiectiv ca să înfrunt exigențele unei obiectivități reci ! A mărturisi e pentru mine un mod de a respira. Și n-ar fi ridicol să vorbesc despre frumusețea „Anemonelor" lui Luchian spunînd că, privindu-le, mi se pune un nod în gît? Aici, într-o confesiune de scriitor mi se poate ierta că totuși asta simt.

OCTAVIAN PALER ■

Desene pe asfalt

Olimpiada mea

Ce vară ciudată! Vara noastră olimpică i-a tulburat într-atît pe olimpieni încît i-a robit unor frumuseți ce se oferă îndeobște numai inițiaților. După meșterul Kalustian iată-l debutînd în publicistica sportivă pe Florin Mugur! Bătrînul meu prieten și-a petrecut cîteva bune felii de vară stînd în fața televizorului și comentariile sale tipărite în pagina de gazetă în care și eu îmi încizez desenele pe asfalt sînt incîntătoare! Poetul reține nume de sportivi greu de memorat și le așterne cu caligrafia lui (incapabilă de a produce flori de hîrtie ; precisă și gravă) apoi le transcrie exact, dîndu-le pe ele neuitării.

Los Angeles a rămas în urmă. A rămas (nu era) în legendă. Fascinat de ideea că undeva, la capătul lumii există un Oraș al Îngerilor, angelicul diavol al scenei și versului, Emil Botta a scris mai demult o poezie care se numea, se numește, chiar „Los Angeles"! Despre un lac apropiat de Los Angeles, Yozemiti, îi scria poetesa Veronica Micle iubitului ei Mihai Eminescu!

Ce mi-a plăcut mai mult și mai mult la ultima Olimpiadă, la Olimpiada mea? Acele 20 (douăzeci!) de secvențe solemne, admirabil filmate, în care onor publicul spectator era invitat să se ridice în picioare spre a asculta astfel Imnul de stat al României. Eu însumi, în bdaia mea solitară m-am sculat de cîteva ori din fotoliu și am dat curs invitației grațios rostite în două limbi universale...

Mi-a plăcut că o micuță gimnastă americană a executat un „sol" pe răcoroasele euritmii ale „Saniei cu zurgălăi" și că o romîncă s-a produs, zinatic, pe muzică de Gershwin.

Mi-a plăcut momentul în care, învinși la 500 m Patzaichin și Simionov au urcat pe treapta a doua (atenție, a doua din lume!) a podiumului, cu atît de triste chipuri încît ai fi crezut că s-au clasat pe ultimul loc al bătăliei. Văzînd obrajii lui Ivan, literalmente „sfîșiați" de pumnalele de sare și vînt și sudoare și disperare ale efortului, am răsuflat liniștit : știam că pe 1 000 m nu ne va mai bate nimeni. Și așa a fost. După 1 (un) km parcurs, Ivan și Toma aveau în gesturile lor atîta omenească (și neomenească) oboseală încît puteau fi confundați cu doi navigatori care tocmai încheiaseră traversarea, pe o coajă de nucă, a oceanului Pacific.

Oricîte argumente mi s-ar aduce pentru a-mi tempera entuziasmul, nu-mi pot ascunde imensa bucurie că în clasamentul neoficial am obținut un incredibil, stupefiant loc 2 între națiunile participante, că România, o țară cu doar 22 de milioane de locuitori a devenit o mare putere sportivă!

Olimpiada a fost un spectacol de vis. Un vis pe care televiziunea, sper, îl poate repeta pentru noi, măcar în fragmente.

Ce nu mi-a plăcut în acest vis? Fastul, fastul excesiv, grandoarea regizorală prea cu ostentație — și dolari — căutată. Sportului îi e propice un decor mai simplu, mai auster, mai apropiat de **joc**. Nu accept sporirea nejustificată a disciplinelor de întrecere. Ce are comun cu sportul mirificul, altfel, program de bar numit înot sub apă? Cred că multe regulamente au ruginit ; rigiditatea lor poate ucide, practic, unele sporturi, ducînd la o nedorită „nivelare" a mijloacelor de „exprimare". Chiar iubitul de noi handbal e amenințat. Trecerea de la cel cu 11 jucători la cel în 7 s-a făcut cam peste noapte și el a devenit monoton, previzibil, cînd nu e facil, automatic, dur. În acest moment noutățile sînt excluse, inovațiile sînt prea lesne anihilate. Echipele mediocre pot, grație literei veștede a regulamentului să contracareze strălucirea celor cu adevărat „mari". Poezia (ca în atîtea alte domenii!) e îngenuncheată de brutalitate.

Nu mi-a plăcut că o țară poate să ajungă într-o finală de 6 (la atletism, să zicem) cu 3 competitori, aceștia ocupînd în final primele 3 locuri și adjudecîndu-și astfel chiar **toate** medaliile ce se oferă în concurs. O participare „restrictivă" ar fi mai loială, mai democratică...

Visez așadar Olimpiade care să semene tot mai puțin cu showurile publicitare și tot mai mult cu cele **antice**, organizate (dacă nu totdeauna în Grecia, cum ar fi firesc) atunci nu doar în țări socotite a fi foarte bogate ci și în țări mai „mici". Dar există țări mici cînd e vorba de magnificele ambiții olimpice?

Eu unul sper (și dumneavoastră, iubiți cititori?) să devin la rîndu-mi o bună gazdă de Olimpiadă. Pe cînd Olimpiada de la București?

Curînd, de va fi pace...

GHEORGHE TOMOZEI ■

Biblioteca în aer liber

O sută și una de nopți

O carte cu cele mai frumoase declarații de dragoste... Se pare că există. Oricum, în adolescență mi se spusese că ar fi — și de n-ar fi nu s-ar povesti. Dar cine o scrisese? Unde se afla? În ce bibliotecă? O căutam. O caut și azi. La un moment dat, negăsind-o, m-am gîndit s-o scriu eu. N-am putut. O să mai încerc. Dar iată, citesc volumul de proze **Nopțile unui provincial** de George Bălăiță, tipărit sub egida Editurii „Junimea" din Iași, și mă gîndesc că a auzit și el de cartea aceea, ba poate că i-a devenit și autor. Pentru că acest volum — al șaselea în douăzeci și cinci de ani de activitate literară, socotind de la debutul prozatorului în presa băcăuană — e o culegere de superbe declarații de dragoste. Făcute cui? În primul rînd, femeilor. Firește. De pildă, frumoasei Ingrid Bergman. (Și-mi amintesc de o declarație a partenerului ei din filmul **Casablanca**, Humphrey Bogart, care spunea cam așa : cum să nu mă admire spectatoarele, dacă minunăția asta de Ingrid Bergman se uită la mine de parcă aș fi frumusețea lumii?) Deci, Ingrid Bergman — un portret al actriței sau un autoportret? „Ea era din specia rară a celor ce reușesc să rămînă senini, oricît întuneric ar fi în viața lor. Ei sînt capabili să dea enorm, fără teama că nu le mai rămîne nimic. Firește, fiindcă au de unde. Puterea lor stă în a nu se folosi de ură și dispreț. Iubire? Ei iubesc lucrurile simple, nu iubirea în sine, nu clamează, își trăiesc sentimentele, nu le ascund, dar nici nu se dau în stambă..." Ce să însemne acest „ei iubesc lucrurile simple, nu iubirea în sine"? Poate cineva iubi iubirea? Nu e atît de ușor de răspuns, iar pentru cititorul atent și prietenos al cărților lui George Bălăiță, al volumului de nuvele **Conversînd despre Ionescu**, al importantelor romane **Lumea în două zile** și **Ucenicul neascultător**, al noii sale cărți de proze, expresia „ei iubesc lucrurile simple, nu iubirea în sine" are un sens aparte. Și ascunde un anume mister. Misterul acestui artist? Să ne mai gîndim... A nu iubi un sentiment, ci lucrurile simple, inclusiv gesturile normale ale dragostei dintre prieteni, ale dragostei dintre un bărbat și o femeie, dintre un bărbat și o frezie, dintre un bărbat (cînd vesel, cînd ușor melancolic, străbătînd cu o grabă lenesă spațiul ce desparte veselia de melancolie) și străzile orașului său natal sau ale Bucureștiului, dintre un poet și drumurile cu automobilul, și Scufița Roșie, și elefantul, și muzica veche, și mai ce? Oho, vorba prozatorului, cîte nu mai sînt! În primul rînd, dragostea pentru femeie, scriam. Și dragostea pentru femeile din cărțile bune. Și pentru autorii acestor cărți. Văd enorm și simt monstruos — e vorba lui Caragiale. Văd mirific cu o mie de ochi (cu o privire desfăcîndu-se precum coada păunului), ar putea spune autorul **Nopților unui provincial** ; dar și pipăie cu o sută de degete, gustă pofticios — și te-ai aștepta să înfulece, dar n-o face, are gusturi fine — adulmecă și ascultă cu șapte capete legănate pe înălțimi ca un balaur cumsecade... Și nu vede, nu pipăie, nu gustă, nu miroase, nu aude decît minuni. Minunea. Pe ea o caută, pe ea o găsește, în fața ei rămîne contemplînd mirat și fericit. Minunea se poate chema oricum, numai adevărată să fie. Minunea numită medic : „Ca un muncitor osteni se așază pe marginea patului unde bolnavul așteaptă, așteaptă... Și îl întreabă simplu, banal, omenește, prietenos etc., ca în viața de toate zilele, cînd te întîlnești pe stradă cu un om la fel de trist și de vesel ca și tine : ei, ce faci, cum mai merge?" Iată minunea numită „mătușa din localitatea N." : „Puțin înainte de miezul nopții sună telefonul. O mătușă din N. Are vreo două sute de ani. Ne roagă, ne obligă chiar să-i spunem într-un singur fel : baba. Ai auzit de Scoția? mă întreabă. Cei cu ea? E gata! Cum așa? Ninge, s-a acoperit de tot, dar tu ce faci? Prost, spun. Păi te cred, din cauza eclipsei. Hait, asta să fie? Păi sigur, zice ea, semne. Fugi de-aicea, babo, superstiții. Ea rîde: bineînțeles, dar să vezi la primăvară, cînd or intra planetele în linie dreaptă. Ascultă, mă înviorez eu, glumim sau vorbim serios? Glumim, susură ea".

„Susură" — observă Bălăiță. Vesel, încîntat, cu o delicatețe tăioasă. Plăcîndu-i nespus baba care „crede în semne", pentru că și el, autorul, de! (Să recitim **Lumea în două zile...**) Iar expresia „delicatețe tăioasă" e a lui. Ia să vedem. E vorba de altă minune, de minunea numită „Ionel Perlea bătrîn". Unde se ascunde ea? „Nici pasiunea dominatoare, orgolioasă a lui Karajan. Nici delicatețea tăioasă, prea rece a lui Celibidache. Nici precizia chirurgicală, de răsăritean perfect adaptat profesionalismului american a lui Zubin Mehta. Am înțeles că suferința era de data asta mesagerul. (...) Bătrînul care, atît de inspirat, nevăzut parcă, stăpînea fără nici un efort orchestra era însăși muzica". Să afirmăm că delicatețea tăioasă a lui Celibidache nu e prea rece, să ni-l amintim pe marele dirijor, cabotin sublim, dansînd în timp ce conducea orchestra pe drumurile **Rapsodiilor** enesciene, și să ajungem acolo unde am dorit să ajungem, la întrebarea : cum își dirijează frazele George Bălăiță? Cu delicatețea tăioasă, plină de căldură, a lui Celibidache. A lui Celibidache concentrat, inspirat, grav. A lui Celibidache bucurîndu-se uneori atît de mult de muzica senină a lucrurilor acestei lumi încît începe să danseze. Și fraza scurtă a lui Bălăiță e uneori dansată. Nu cîntată, niciodată dulceag și poeticește cîntată, ci dansată, dansul nefiind altceva — cine spunea asta? parcă Valéry — decît mersul adus la perfecțiune.

O carte cu cele mai frumoase declarații de dragoste. O carte de minuni. De povești. Cine se va sătura vreodată de povești frumoase? Cele o sută și una de nopți ale unui provincial. Ale unui provincial care, fiu al unui mic funcționar comercial, s-a născut la Bacău, care tot la Bacău și-a terminat liceul, care publică o carte o dată la cîțiva ani ca și Bacovia, tot George și el, tot fiu de mic funcționar comercial din Bacău, unde și-a terminat studiile liceale. Pe stă, în **Nopțile unui provincial**, zeci de referiri la Bacovia. E obsesia principală a prozatorului-poet. Un idol! Bacovia, cu care Bălăiță se aseamănă atît de mult. De care se deosebește total. Ce simplu ar fi să-i pui eticheta „bacovian"! Dar nu i se potrivește. Numai că din punctul acesta începe altă poveste. Desigur, tot o poveste de dragoste. Dar de ce s-o spunem noi? E în carte — și așteaptă să fie citită.

FLORIN MUGUR ■

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și Revista Flacăra

Realități și necesități

Spectacolele cenaclului sînt mereu inedite, par improvizate, se modelează după nivelul de receptare al publicului și mai ales de participare, după starea de rezonanță a celor care le urmăresc și le trăiesc, dar nu sînt niciodată efemere ! Ele se imprimă în memorie. Cenaclul Flacăra oferă unui public eterogen, unui public extrem de variat ca vîrstă, ca mentalitate, ca pregătire intelectuală, bucuria de a se afla împreună, de a se regăsi unii pe alții prin poezie și prin muzică, prin dans și prin focurile de artificii ale spiritului. Pentru că publicul e mereu altul. Există o tactică și o strategie complicată de a relua în fiecare seară de la început „lupta" membrilor Cenaclului Flacăra de a trezi publicul din reacția confortabilă, pasivă față de artă, și de a-l implica. Efortul e uneori epuizant dar merită orice investiție pentru că adevărata artă revoluționară face din spectator un erou nu un simplu receptor de idei și de teze.

Tulburător este, de asemenea, faptul că manifestările Cenaclului Flacăra sînt inepuizabile ca spectacol și ca ansamblu de valori. Înaintea acestui lung și obositor turneu cîțiva dintre membrii consacrați ai cenaclului s-au desprins din formulă, au abandonat reprezentațiile, au uitat faptul că datorează enorm, dacă nu cumva totul, cenaclului care i-a lansat. Și cu toate acestea ansamblul a fost întotdeauna proaspăt, a fost puternic și valoros ca prezență, ca număr și calitate. Membrii Cenaclului Flacăra au demonstrat, în actuala formulă, inedită, cu foarte multe nume noi în alcătuire, cu mulți debutanți, că se poate regenera oricînd ca ansamblu pentru că există deja o bază de masă uriașă, o pleiadă impresionantă de noi cîntăreți și instrumentiști, de trubaduri inspirați ai timpului pe care îl trăim și al aceluia care ne așteaptă. Și mai demonstrează faptul că publicul are încredere în ceea ce propune, în actualitate, cenaclul, în numele pe care le consacră, în versurile și cîntecele pe care le înscrie în repertoriu.

Cenaclul nu a însemnat doar un maraton de spectacole ci și un laborator continuu de creație, de consultare între membrii săi, pentru șlefuirea noilor cîntece din repertoriu, pentru alcătuirea unor texte noi și a unor linii melodice noi pentru versurile consacrate în alte formule de interpretare devenite vetuste. Aceasta a fost partea nevăzută, de culise, impresionantă prin căutări, prin tatonări, prin descoperiri, prin revelații.

Întreg acest spectacol în devenire care a fost turneul Cenaclului Flacăra în stagiune de vară pe litoral a avut în poetul Adrian Păunescu un organizator inspirat și exploziv, un personaj implicat trup și suflet în fiecare moment din reprezentații, trăind catastrofal decepțiile și trădările vechilor membri ai cenaclului care l-au părăsit pe drum, trăind debordant, superlativ momentele fericite de comunicare cu publicul, regizînd fiecare detaliu, simțind fiecare hiatus în dialog, improvizînd, lansînd idei și talente remarcabile, întreținînd o atmosferă de poezie sublimă, înțelegător cu slăbiciunile unora dintre cenacliști și necruțător cu indisciplina pe scenă sau în afara ei, recitînd furtunos și sensibil, cîntînd alături de ceilalți, scriind versuri chiar în timpul manifestărilor, răspunzînd biletelor trimise din arene ; un om fără somn și fără astîmpăr.

Sînt însă cîteva lucruri care pot fi retușate în viitoarele stagiuni ale cenaclului, care pot fi amintite în vederea manifestărilor ce urmează. Dacă din punct de vedere muzical, dacă din punctul de vedere al cîntecelor noi lansate în spectacol membrii cenaclului se pot considera satisfăcuți, din punct de vedere al versurilor rostite pe scenă, interpretate pe scenă, mai sînt încă unele rezerve. Un actor excepțional pentru versuri face deja parte de mai mulți ani din cenaclu. dacă nu cumva chiar de la începuturile cenaclului. Nu e destul. E loc pentru o mai mare diversitate de stiluri în interpretarea poeziei pe scenă, fie de către unul sau altul dintre actorii noștri tineri, fie de grupuri de teatru care să dea poeziei farmecul rostirii spectaculare, expresivitate și plastică în vorbirea scenică devenind etalon pentru fiecare spectator. De asemenea, trebuie avut în vedere faptul că sînt încă melodii care se cîntă în cenaclu și a căror finisare a rămas în suspensie, melodii care pot fi asemănate cu altele. Momentele corale ale cenaclului trebuie exersate mai atent pentru o polifonie mai sensibilă, mai limpede. Asupra prezenței scenice a unor membri ai cenaclului trebuie revenit. Unii dintre aceștia nu știu să păstreze în scenă o ținută estetică la nivelul exigențelor unei trupe care influențează opinia publică nu numai prin ceea ce cîntă sau recită ci și prin aspectul vestimentar, prin gesticulație și printr-o siluetă armonioasă. Momentele de umor sînt prea rare. Chiar dacă prin dialog direct cu publicul umorul și satira sînt uneori excepționale.

Pe de altă parte considerăm că vechile gale ale Cenaclului Flacăra pot reveni în atenția organizatorilor pentru a pune mai spectaculos în valoare calitățile excepționale ale unor interpreți, apelînd chiar și la veteranii muzicii și poeziei tinere care din diverse motive nu au mai participat la turneele maraton din fiecare anotimp. Mai ales că mulți dintre membrii actuali ai cenaclului au un repertoriu mult mai bogat decît acela programat în timpul spectacolelor de fiecare seară unde scenariul trebuie să țină cont nu numai de criterii estetice ci și de exigențe fundamentale politice, sociale, filozofice, culturale și pedagogice, în sprijinul ideilor propuse de o adevărată manifestare a tineretului revoluționar. De asemenea, inițiativa mai veche de a invita în cenaclu mari creatori din diverse domenii ale spiritului trebuie continuată, așa cum s-a întîmplat și în cadrul cenaclului de la Tulcea din această vară, unde a fost prezentă poeta Constanța Buzea.

Forța cenaclului rezidă, între altele, în a face accesibile marelui public tînăr fenomene ale artei contemporane care par încifrate sau convenționale. Cenaclul Flacăra poate reuși să le scoată din convenție și să le comunice publicului mai bogate în semnificații și mai pline de rezonanță. Credem că ar fi util ca stagiunile Cenaclului Flacăra să cuprindă ca spectacol, concert, expoziție, film, tot ceea ce reprezintă spirit tînăr în artă, contribuind prin marea sa forță de dialog cu publicul la relansarea unor genuri de spectacol compromise uneori printr-un „protocol" inutil, fals, artificial și atrăgînd atenția asupra calității lor excepționale pentru cultura noastră, contribuind, de asemenea, la bugetul trupelor de teatru sau al formațiilor de concert, în acest moment de bilanțuri administrative pozitive dar și negative. Un Festival al Cenaclului Flacăra care să concentreze manifestările artistice tinere în spirit ale vieții noastre teatrale, cinematografice, muzicale, plastice și literare ar fi bine venit pentru că ar da un suflu proaspăt comunicărilor cu publicul.

Toate acestea sînt propuneri pentru o etapă viitoare de muncă, propuneri prilejuite de impactul fericit dintre spectacolele de fiecare seară cu publicul care a umplut spațiile de joc pînă la refuz. Forța de comunicare a spectacolelor Cenaclului Flacăra, forța de înrîurire asupra publicului, de convingere sau de respingere a tuturor prejudecăților și convențiilor artificiale sînt semne că fenomenul Cenaclului Flacăra poate cuprinde manifestări și mai diverse ca spirit și ca modalitate de expresie, sporind nivelul de exprimare a artei și de receptare a publicului. Pentru că, în primul rînd, Cenaclul Flacăra reprezintă nu numai un fenomen estetic ci și unul profund implicat politic, social, cultural. Cenaclul Flacăra rămîne același element dinamic, deschis tuturor experimentelor nobile, revoluționar și novator, rămîne o formulă de spectacol politic unic, fără precedent la nivelul experienței noastre, profund angajat în asupra idealurilor noastre scumpe de libertate și dreptate socială, de patriotism și internaționalism, un spectacol partinic pînă în cele mai intime manifestări. Un spectacol orientat inspirat de conducerea organizației revoluționare de tineret din România și realizat seară de seară pentru oameni.

ADRIAN DOHOTARU

Mulțumim cu toată recunoștința conducerii organizației revoluționare de tineret, tovarășului Nicu Ceaușescu, prim secretar al C.C. al U.T.C., tuturor activiștilor implicați la nivel central în această activitate pentru tot ceea ce s-a făcut în beneficiul tinerilor din România și pe această cale a Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar. Iubitorii Cenaclului Flacăra trebuie să știe încă o dată că dragostea pe care ne-o arată se cuvine distribuită echitabil tuturor celor prin care acest cenaclu există cu substanța, libertatea și la popularitatea sa imensă de azi.

Plusuri și minusuri

Calitatea prestațiilor membrilor cenaclului, privită în ansamblu, a fost adeseori determinantă în stabilirea relației de comunicare cu publicul. Alteori însă, publicul a fost acela care a ridicat ștacheta expresivității la înălțimi spre care unii nu s-ar fi încumetat poate niciodată. Găsim de accea locul să facem și unele succinte caracterizări din care să reiasă adevărul despre contribuția fiecăruia. Astfel, Valeriu Penișoară a avut seri frumoase în care a reușit să comunice publicului bogăția de idei cuprinse cu generozitate în textele cîntecelor sale. El a fost însă marcat de un declin de formă determinat de lipsa oricărui progres sub raport instrumental și vocal, cultivarea acelui sentimentalism specific, ce face bine, neputîndu-i suplini vocea alterată de prea dese solicitări alcoolice, obligîndu-l în mai toată ultima perioadă nu atît să cînte cît să falseze. Grupul de folk feminin Partaj, Magdalena Pușkaș și Tatiana Filipoiu, două voci bine armonizate, susținînd un repertoriu larg, a avut o evoluție la cota înaltelor exigențe ale acestei scene. Unele manifestări de vedetism par a se întrezări. Sperăm să treacă. Ducu Bertzi a avut pe tot parcursul turneului o contribuție bună și uneori foarte bună, nu doar în scenă dar și în rezolvarea unor probleme organizatorice. El a revenit în cenaclu după terminarea suspendării sale, reintegrîndu-se mecanismului din care face parte. Grupul Metropol a fost o prezență temporară, cu prezență scenică adesea remarcabilă. Succes în activitatea viitoare ! Grupul Pro Musica s-a restructurat pe parcurs încercînd să-și învingă propriile dificultăți și reușind în parte prin omogenitate și seriozitate. Îi lipsește în continuare un solist pe măsura valorii și devotamentului față de artă a celorlalți. Carmen Antal a fost în acest turneu o voce sigură și o prezență sobră, activă în momentele de vîrf ale spectacolelor noastre la care a contribuit decisiv. Trupa Totuși a urcat cel mai vizibil, lărgindu-și considerabil repertoriul foarte bine prizat de publicul tînăr. Cu o secție ritmică sigură (Nicolae Dinescu, tobe, și Ioana Păunescu, bas), două chitare completîndu-se inspirat (Dan Cărăbaș, sobru și precis, și Andrei Păunescu, expansiv și plin de imaginație) și un solist de marcă, prob și devotat (Cristian Minculescu) trupa Totuși a fost pretutindeni preferata publicului. Cristian Buică, mereu constant în evoluțiile sale, a reușit să devină un component de bază al ansamblului printr-o participare activă la toate momentele spectacolelor. Repertoriul bogat și de substanță este susținut de o voce bine tensionată. Mai multă maturitate și un leac împotriva ametelii succesului i-ar fi prins bine. Octavian Bud a făcut dovada talentului său, insuficient însă pentru a motiva o anume labilitate comportamentală. Încălcarea interdicției privitoare la consumul băuturilor alcoolice l-a pus în cîteva situații nedorite, incompatibile cu exigențele statutului artistic spre care aspiră. Emilian Onciu, serios și profund, modest și tenace, poate fi unul din cîștigurile reale ale cenaclului. Voce caldă, baritonală, chiar dacă uneori prea monotonă, are o expresivitate convingătoare. Păcat că starea sănătății pare a-l împiedica să acceadă la marea performanță. Nicolae Cenan, umorist de talent, cu o mare forță de invenție, direct și la obiect, remarcabil prin efortul autodepășirii permanente, s-a achitat în scenă de toate sarcinile ce-i reveneau și, printr-o exemplară dăruire, a preluat chiar și din sarcinile altora, devenind o piesă de bază în angrenajul cenaclului. Prezențe tandre : grupul Acropolis și Daniel Dumitrescu. Copiii Sorina Hașigan, Lelia Vaida și Maria Amăriei au înțeles uneori mai bine decît mai marii lor colegi necesitățile acestei scene, impresionînd nu doar prin puritate dar și prin modul în care au știut să răspundă sarcinilor uneori prea mari pentru o vîrstă atît de mică. Raul Cârstea, venit „de probă" în acest turneu, s-a impus prin consecvența cu care și-a urmat chemarea. Cîntecele sale dovedind o sensibilitate melodică aparte, suferă încă din pricina unei interpretări neglijente. Nu și-a refuzat nici una din șansele ce i s-au oferit și sînt speranțe ca talentul său să se impună definitiv. Dar viața de cenaclu trebuie privită serios și de Cârstea. Prezențe sporadice : Mihaela Popescu, Arpad Domokoș, Ștefan Dinu, Valentin Moldovan (acesta dovedind o intolerabilă lipsă de responsabilitate, recidivînd la băutură), Vali Șerban, Adrian Jacotă. Grupul Poesis , o prezență artistică de calitate, implicat doar printr-o jumătate a sa (Marius Bațu) în preocupările de ansamblu ale colectivului, a suferit la acest capitol prin ecalaltă jumătate a sa (Eugen Baboi). O echilibrare de fond și o reevaluare de formă ar putea face ca acest grup să redevină ceea ce ni s-a părut la un moment dat a fi cu adevărat. Au cîntat frumos, Camelia Daj și Florin Săsărman. Extinderea repertoriului este în cazul lor o condiție absolut necesară obținerii certificatului de maturitate. Talent au dovedit Dana Fărcuț, Maria Gorghiu și Liliana Ioniță. A fost într-un fel revelația acestui turneu talentata și sensibila Nica Zaharia. Ea a cîntat cu același succes și cu o nealterată modestie șlagăre ale cenaclului și creație proprie. A rămas desprins de o realitate ce ar trebui să-l determine la acțiune, Dinu Olărașu. Remarcabil pe toată perioada în care a fost alături de ceilalți membri ai cenaclului, Gil Ioniță. Noile sale creații n-au scăzut ștacheta ridicată de cunoscutele sale producții, azi clasicizate în repertoriul cenaclului. Situația personală l-a defavorizat lăsîndu-ne să așteptăm în continuare o implicare în viața cenaclului pe măsura întregii sale capacități. A cîntat corect, emoționant uneori, dar a dovedit și carențe caracteriale ce pot cîntări uneori mai mult decît calitățile artistice, Maria Tănase. S-a alăturat, la sfîrșitul turneului, unora dintre membrii cenaclului care, neînțelegînd că prezența lor în turneul viitor cere o garanție, au semnat dovada incalificabilei lor lipse de moralitate. Valentin Gerea a fost aceeași prezență discretă, emotivă și sensibilă. Au avut umor în prezență și evoluții Florin Constantin și Valentin Văran. Două achiziții mai noi, cu contribuții de mai mică durată în desfășurarea turneului dar elocvente în ceea ce privește talentul : Florin Șerban și Sirma Granzulea. Talent împlinit pe coordonatele sensibilității alese, prezență caldă și liniștitoare, muzicalitate emoționantă, modest și activ, Mâjay Győző. Tentată prea curînd de păcatul înfumurării ingrate, Mirela Atudorei pare a fi înțeles finalmente că pentru a se împlini, talentul are nevoie și de muncă și de generozitate. Membrii trupei Flapo (Alexandru Zărnescu, Jerry Schwartz, Romeo Beianu, George Ivanov), deși s-au abătut și ei în cîteva rînduri, mai mult sau mai puțin motivat, de la normele de disciplină ale cenaclului, dînd astfel celor noi exemple păgubitoare, rămîn pe scenă aceeași profesioniști fără repros, de mare travaliu și de greutate. Actorul Mihail Stan, interpret excepțional al poeziei românești și universale, devotat trup și suflet cauzei căreia i s-a dăruit conștient și irevocabil, a fost ca întotdeauna unul din oamenii cei mai siguri, la bine și la greu.

CONSTANTIN DRAGOMIR

În serviciul dumneavoastra

Dacă arta nu e drog
Ci e adevăr și rană
Nu-i artistul tolerat
În condiția umană.

Către om și către cer
Arta-i veșnică fereastră
Cu talent și caracter
În serviciul dumneavoastră.

«În serviciul dumneavoastră»,
Asta ni-i filozofia
Noi, Cenaclul Flacăra, din România,
Nu există idealuri
Care n-au porniri concrete
H_2O nu poate ține loc de sete.

Celor care ne înjură,
Fără chiar să ne cunoască,
O profundă salutare omenească.
Nu ne doare-n cot de nimeni,
Nici măcar de spectrul ciumii,
Dar ne doare inima de drama lumii.

Asta e problema noastră
Că sîntem băgați în toate
Să-i fim țării de folos, cu demnitate.
Nu lozinci de tinichele
Și nici muzică ușoară
Ci o artă pentru om și pentru țară.

Nu vedeți ce surogate
Năpădesc nedrept cultura
Și afonilor nu le mai tace gura.
Caracterul și talentul
Sînt probleme capitale,
Fără ele în cultură este jale.

Să fim una cu poporul,
Cu drapelul și cu brazda
Noi, Cenaclul Flacăra, jurăm aceasta.
Însă nu se poate pune
Tot mereu aceeași placă,
Arta e ceva ce trebuie să placă.

Nu se face nici prin ordin,
Nu se naște prin somații,
De o doină-adevărată plîng Carpații.
Însă de probleme false
Rîd și oamenii cu silă,
Totuși arta nu-i rulota inutilă.

Nu pui arta la nevoie
Și o scoți ca incomodă.
Arta nu e numai imn și marș și odă.
Ea e omul cum e omul,
Ea e fire și nefire,
Arta-mbracă libertatea de gîndire.

Arta e și-acestea toate
Dacă au esență vie,
Și distanța de la imn la elegie
Arta e sinceritate
Și talentul celor sinceri
Arta este arma-naltelor convingeri.

Pentru om și pentru țară,
Pentru tot ce ne unește,
Noi cîntăm sub cerul lumii românește.
Noi cîntăm și-n limba celor
Ce-și împart cu noi destinul,
Toți servind aceeași patrie continuu.

N-am crezut și nici nu credem,
Nu vom crede niciodată
În cultură ca-ntr-o faptă izolată.
Cîntăm cîntecele lumii
Fără nici o plecăciune
Numai din motivul simplu că sînt bune.

Tinerețea românească
Are dreptul la valoare,
Pofta ei de fapte bune este mare.
Cînd pramatiile lumii
Vor să bage-n oameni groază
Tinerețea românească le sfidează.

Dacă-i bună pentru muncă,
Dacă-i bună pentru toate
Roua ta o-nlăcrimează, libertate.
În adidași sau în tenișI,
Ori cu blugi și jambiere
Ce să facem, asta-i mica lor plăcere.

Toate modele sînt mode
Or să treacă, or să vină,
Influența-i sufletească, nu-i străină.
Și atunci cînd e străină
Ea își ia de-aicea nume
Și ce forță sînt toți tinerii din lume.

Dacă trag pe șantiere
Ori la carte, ori la șaibă,
Tot al lor rămîne dreptul să și aibă.
A cînta acestea toate
Asta ni-i filozofia,
Noi, Cenaclul Flacăra, din România.

ADRIAN PĂUNESCU

INTELIGENȚA ROMÂNEASCĂ ÎN ACȚIUNE

O lume a tehnicii, o firmă tehnică în lume

• Totul despre Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică — „Titan" București •

Răscrucea pe care o aducea Congresul al IX-lea se impunea, în primul rînd, într-o problemă fundamentală a construcției societății socialiste și anume într-o nouă strategie a industrializării. O industrializare — ca bază a dezvoltării — nu oricum, ci racordată, aliniată nivelului tehnic atins în lume. Și pentru aceasta, toate ramurile economiei naționale aveau nevoie de o dotare corespondentă, de mijloace de producție corespondente. Iată noua orientare, rezultînd din gîndirea economică novatoare a secretarului general al partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu : să creăm în țară, prin gîndirea noastră și cu mijloacele noastre această dotare. Să concepem, să proiectăm și să executăm pentru toate ramurile și sectoarele mașini și utilaje de cea mai înaltă tehnicitate, în pas cu cele mai avansate cuceriri mondiale. Astfel, se dirijează dezvoltarea cu precădere, dezvoltarea în avans, față de ritmul general al industrializării, a producției mijloacelor de producție, a ramurii producătoare de mașini-unelte și agregate, inclusiv pentru ea însăși. „Practic, sublinia recent tovarășul Nicolae Ceaușescu, industria românească dotată în cea mai mare parte cu mașini și instalații de înaltă tehnicitate, poate produce astăzi orice utilaje și mașini pentru toate sectoarele de activitate — inclusiv pentru centrale nucleare". Ca să ajungem aici, și încă atît de repede, în mai puțin de două decenii, s-au înființat institute de cercetări în profil, au fost angrenate toate valorile și forțele științelor tehnice și ingineriei naționale. Un asemenea institut, devenit repede o citadelă științifică și o firmă de renume, este Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru mașini-unelte și agregate „Titan" București, pe care vi-l prezentăm în rîndurile ce urmează.

„Viitorul pe planșetă: fabricile fără muncitori"

Doctor inginer Tiberiu Vasilescu avea 28 de ani și doar cîțiva ani de experiență inginerească în citadela Industriei Optice Române, cînd a fost selecționat să lucreze ca proiectant într-un atelier de mașini-unelte și agregate, ce urma să devină un institut de cercetări și proiectări. Pentru tînărul inginer ce purta încă în spate povara studenției, sacul cu vise, cu idei, cu speranțe, cu ambiții, cu o forță și o nerăbdare clocotitoare era exact ceea ce îi trebuia. Precum îi trebuia el însuși noului nucleu. Începe să se ocupe de acționări electro-hidraulice, o problemă la zi a mașinilor-unelte, pentru strunguri, pentru mașini de alezat și frezat, pentru numeroase alte mașini-agregat. În cîțiva ani își dă doctoratul și în alți cîțiva ani ajunge la conducerea institutului, ca director adjunct științific, timp în care biografia sa se topește și se aliază în biografia fiecărui proiect și fiecărei mașini ce a ieșit pe poarta acestei instituții, iar viața fiecărei mașini a luat cu sine un strop din viața și din forța sa. Au și trecut 18 ani. Sîntem în biroul său și desferecăm ușile acestei biografii. Începe :

— Institutul a fost creat în 1966, ca urmare a sarcinilor trasate de către conducerea de partid și de stat privind orientarea și dezvoltarea construcției de mașini-unelte, mașini-agregat, linii automate și sisteme flexibile aliniate la vîrfurile domeniului ce se realizau în lume, necesare industriei proprii cît și pentru export.

— Cu alte cuvinte, unul din modurile de a ajunge din urmă țările avansate industrial...

— Să producem altfel era un non sens al istoriei, al timpului. Lucruri învechite, depășite moral nu mai foloseau nimănui, nu-și mai justificau existența. Atunci, am început să cercetăm și să proiectăm toate tipurile de mașini-unelte cît și organe de mașini — mecanice, electrice, hidraulice — specifice acestora. Concomitent se dezvolta baza noastră materială și bazele noastre de microproducție, laboratoarele și atelierele în care să putem testa, urmări și desăvîrși primele prototipuri, punctul de plecare al producției de serie din întreprinderile producătoare de mașini-unelte. Lucram chiar pentru dotarea acestora, numeroase mașini gîndite de noi și realizate de oamenii lor le veți găsi chiar aici la Întreprinderea de mașini-unelte și agregate București, în curtea căreia ne aflăm și noi, lucrînd cu ele alte mașini și agregate pentru alții, le veți găsi la Roman, la Arad, adică în toate fabricile specializate. Institutul avea menirea să fie coordonatorul și dirijorul directiilor actuale și de perspectivă a fiecărei etape de dezvoltare a industriei din țara noastră.

— Direcții definite cum, definite prin ce ?

— Prin crearea mașinilor-unelte cu înalt grad de automatizare, a celor cu comandă-numerică și comandă-program, a liniilor automate și ajungînd azi la robotii industriali și sisteme flexibile. Ce să vă mai spun, ați stat lîngă noi, lîngă echipele noastre de cercetători și proiectanți și muncitori de toate specialitățile cînd s-a materializat aici, la IMUAB, strungul carusel greu de 16 metri, o veritabilă uzină el singur, foarte complex și complet automatizat. El a fost o asemenea etapă și o definiție și o demonstrație a capacității tehnicii și industriei noastre în acest domeniu foarte pretențios al mașinilor-unelte. O premieră devenită obișnuință ca atîtea altele. Acela s-a dus, lucrează la Întreprinderea de mașini grele București, al doilea este și el demult în producție la Combinatul de utilaj greu Iași, al treilea este în drum spre un beneficiar extern, spre Uniunea Sovietică. Așa s-au petrecut lucrurile cu toate mașinile-unelte agregat, apoi cu liniile de transfer, cu mașinile de strunjit de înaltă precizie, cu centrele de prelucrare... Numeroase au la bază soluții originale, înglobează brevete de invenții și nu ne este rușine nicăieri în lume cu ele. Strunguri carusel cu comandă numerică și comandă-program proiectate de noi s-au exportat și se exportă în întreaga lume, inclusiv pentru firme cu reputație în domeniul tehnic ? ! Cu aceste mașini ale noastre obținem performanțele lor **„Autocamionul"** și **„Tractorul"** Brașov, **„Autoturisme"** Pitești și **„Oltcit"** Craiova, **„Balanța"** Sibiu, **IMGB** și **IMUAB** București și cîte altele. La ora actuală, acoperim cu proiecte și chiar cu mașini-unelte unicat întregul necesar al țării pentru o largă paletă de ramuri industriale, foarte deosebite între ele. Am fost chemați să realizăm utilaje pentru industria metalurgică, pentru industria de aviație, pentru cea de mecanică fină, pentru cea de aparatai electronic etc. Lucru ce a necesitat și necesită o documentare și o responsabilitate deosebită.

— Vorbim foarte des despre acest act uman numit responsabilitate, ce forme concrete are el în instituția dumneavoastră, tovarășe director ?

— Întîi, se traduce prin grija tuturor celor investiți cu o muncă de conducere, de la șef de atelier la director, de a-și alege oamenii, oamenii cei mai capabili, capabili nu numai prin suma de cunoștințe ci dublată de spirit și posibilități creative, dar și de multă putere de muncă și forță interioară de dăruire profesiei și lucrului încredințat. Dacă se spune că arta cere sacrificii, creația în tehnică cere și mai multe. Apoi, este preocuparea pentru dezvoltarea tehnică a cadrelor, care să poată răspunde pretențiilor fiecărui moment. Azi sînt la zi strungurile carusel, mîine centrele de prelucrare, iar cealaltă mîine fabricile fără muncitori ,complet automatizate. Cine nu ține pasul, pierde ori ce fiere. Orice alt domeniu al științei și tehnicii evoluează prin mijloacele tehnice de care dispune ; nu e o tautologie și nici un paradox, tehnica este elementul cel mai mobil, cel mai revoluționar într-o întreagă revoluție tehnico-științifică atît de vertiginoasă și omniprezentă în lumea contemporană.

— Să revenim la realizările dumneavoastră, pe care le socotiți în pas cu această revoluție tehnico-științifică ?

— Cum spuneam, la momentul ei fiecare mașină a fost în consens cu epoca. Acum, sînt liniile automate pe care, în prezent, le și exportăm. Adică nu o singură mașină-unealtă automatizată capabilă să execute o piesă ori un grup de piese ci o linie întreagă de producție, de prelucrări total automatizate. Este foarte semnificativ că România se enumeră printre țările capabile să producă și să exporte asemenea tehnică de vîrf. Ca și realizarea primelor sisteme de mașini pentru producția flexibilă.

— Ce înseamnă producție flexibilă ?

— O să vă concretizeze mai mult unul dintre realizatorii acestor mașini, cu care vă recomand să stați de vorbă, inginerul Ion Dumitrescu, punctez doar rolul imens al acestora pentru productivitatea muncii. Imaginați-vă o mașină ce prelucrează mai multe tipo-dimensiuni de piese complet singură, pe durata unui întreg schimb ori chiar a două schimburi. Muncitorul doar îi încarcă magaziile — de piese pentru prelucrat și de scule, — și îi dă programul pe care îl are de executat. O pornește și misiunea lui s-a încheiat, pînă a doua zi cînd repetă operația. Sînt mașini complexe în componența cărora intră numai mașini-unelte cu comenzi numerice și centre de prelucrare cu microprocesor, cu sisteme de alimentare și transport automat de tip roboți mecanici, manipulatori, cu sisteme de control activ, cu sisteme de diagnostic care etc. Lucrăm la ora actuală la crearea de module de fabricație și sisteme automate flexibile care să lucreze independent, fără intervenția subiectivă a muncitorului cel puțin pe 2 schimburi, avînd în vedere mai ales schimburile doi și trei, cînd se știe, randamentele sînt mai reduse, urmînd ca în schimbul unu să se facă verificarea instalațiilor și asigurarea funcționării continue în următoarele 16 ore. Vom continua cu linii flexibile automatizate la care sarcina personalului să se reducă doar la observarea și dirijarea procesului de producție cu ajutorul sistemelor electronice puse la punct în acest scop.

— Cu alte cuvinte veți proiecta și vor funcționa fabrici fără muncitori ?

— Exact, acesta este viitorul ; le avem deja pe planșetele cercetătorilor și proiectanților. Secții și fabrici întregi complet automate. Ne preocupă în acest sens, introducerea, atît în institut cît și în procesele de producție ale întreprinderilor de mașini-unelte, a tehnicii de calcul. În munca noastră de cercetare și proiectare — în scopul de a accelera procesul de proiectare și de a crea mașini cu un consum optim de materii prime și energetic, păstrînd în același timp performanțele și precizia tehnologică solicitate. Prin mașinile noastre unelte introducem această tehnică de o mare eficiență în industrie, garantîndu-i obținerea unor produse calitative comparabile cu cele mai bune de pe piața mondială cu o productivitate, de asemenea, competitivă.

— Ați pronunțat, la un moment dat, cuvîntul personal în loc de muncitor...

— Întocmai, fiind vorba de un nou tip de muncitor cu o pregătire superioară, cu un asemenea statut de calificare încît să poată coordona întreg procesul de fabricație. Și nu numai un nou tip de muncitor, dar și de tehnician, de maistru, de inginer. Au apărut în domeniul mașinilor-unelte atîtea noutăți, atîtea surprinzătoare lucruri pe care nu le cuprinde nici un curs universitar de acum 10 ani și chiar mai puțin. Inginerul că și muncitorul sînt în situația de a asimila rapid noi domenii de cunoaștere, noi discipline pentru care n-a fost format în școala de pînă acum. După aprecierea mea, în următorii 10 ani dacă nu vom reuși ca inginerii să cunoască limbajul calculatoarelor de producție vom fi ca niște analfabeti. Pentru că toată această dezvoltare despre care vorbim se bazează pe o înțelegere deplină a automatizării, a calculatoarelor, a proceselor de producție bazate pe acestea. Un sprijin deosebit în activitatea de ridicare tehnică a oamenilor muncii va trebui să-l avem din partea învățămîntului superior și chiar a școlilor profesionale. Personalul să vină în uzine format pentru această etapă a industriei noastre, etapă care a și început.

● Înființat în 1966, Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru mașini-unelte și agregate „Titan" are astăzi peste 2000 de cercetători, proiectanți și muncitori ce își desfășoară activitatea în București și în 9 filiale din țară.

● A fost decorat de 4 ori cu Ordinul Muncii clasa I și cu titlul de Erou al Muncii Socialiste.

● Deține 83 de brevete de invenții și două premii pentru tehnică ale Academiei R.S.R.

● Medalia de aur pentru o mașină automată de rectificat la Tîrgul internațional de la Leipzig.

● „Titan" devine marca internațională a mașinilor unelte românești.

Strunguri pentru firma Krupp

...Ne întîlnim iarăși. A cîta oară ? Am făcut cunoștință în 1977, în uriașa hală de montaj din curtea Întreprinderii de mașini unelte și agregate București, special construită pentru carusel de 16 metri. Era dirijorul de scenă. Capul de concepție. Căci existau numeroși alți dirijori de partituri și de partide de orchestră. Colaborau numeroase alte institute, uzine, fabrici, furnizori. Inginerul Speriatu gîndise ansamblul, cunoștea astfel fiecare părticică, fiecare șurub. Strungul uriaș, strungul greu, capabil să mînuiască și să prelucreze piese și repere cu diametru pînă la 16 metri și cîntărind tone însemna o închidere-deschidere a unei experiențe industriale și a unui destin ingineresc. Închidea, încununînd, o experiență a noastră în construcția de strunguri carusel cu comenzi numerice și comenzi program de toate tipurile și dimensiunile, cu comenzile și acționările cele mai moderne, unelte pe care le executăm în serie la București, la Arad, la Roman, la Tîrgoviște. Deschidea, iată, porțile unei alte familii de asemenea mașini, a strungurilor grele pe care puține firme din lume le produc. Dacă totul poate părea prea tehnic și prea sec, trebuie să înțelegem, în schimb, că acest **totul** a trecut prin mintea și viața unor oameni, a fost neodihna lor și chiar un punct de reper în biografia lor. Unul dintre ei, unul cu misiunea de a fi întîiul ginditor și ultimul dintre cei ce părăsesc o lucrare, de fapt, n-o părăsesc decît formal, trecînd la o alta, cea dinainte, urmărindu-l mai departe, purtînd răspunderea ei în cazuri de eșecuri ori avarii, unul dintre acei oameni care își asumă asemenea riscuri, se numește -- în chip ciudat și antonim firii sale, fiind un caracter integru și de curaj, — Nicolae Speriatu. O întîmplare ? zice. O întîmplare este și faptul de a se fi specializat în strunguri, visul său de student și de proaspăt inginer fiind hidraulica. Tot o întîmplare este și întîlnirea noastră, în același institut, acum doi ani, în preajma Anului Nou, cînd efectuau o ancheta despre timpul trăit și despre cum vrem să-l consumăm pe cel ce va veni. Am descoperit un intelectual subtil, cultivat și sensibil, mare iubitor de muzică, de Wagner și de Bach, de poezie și teatru. Pasiunea pentru muzică i-o datorează — căci s-a născut într-o familie de țărani care nu știau cine este Wagner —, unui profesor de mecanică din studenție „celebrul Stoenescu, pe care l-am avut în anul întîi, și care ne spunea cam așa, dacă vreți să faceți treabă ca ingineri, duceți-vă cel puțin o dată pe lună la Atheneu și ascultați un concert. Ascuțiți-vă simțurile și sensibilitatea". Pasiunea pentru poezie și teatru i-o datorează, în parte, criticului și istoricului literar Marin Bucur pe care l-a întîlnit, cam tot în vremea studenției, printr-o întîmplare, în sala unei cantine. Grație lui a frecventat ani și ani conferințele lui Ion Marin Sadoveanu de la Atheneu despre Wagner și ale lui Călinescu de la Academie despre poeți și poezia română. O întîmplare este faptul ca întîlnirea noastră din vara aceasta să se petreacă în chiar anul (doar la cîteva luni), cînd a împlinit 50 de ani. Un prag, spune. O vîrstă a deplinei maturități, cînd te uiți în urmă cu ochi severi și înainte cu o mare exigență.

Îl găsim contradictoriu. N-are verva să obișnuită, se urnește greu spre conversație. Paradoxal, pentru că are motive să fie fericit. Nu demult i s-a acordat Premiul „Traian Vuia" al Academiei R.S.R. pentru caruselul de 16 m. Cu cîteva zile în urmă, fiica sa, primul său născut, i-a intrat la facultate. Tot Politehnică. La Energetică. Se bucură, desigur, bucurii care, de regulă, ne fac mai vorbăreți, mai deschiși, mai elocvenți. Cînd a început carusel de 16 era cel mai tînăr din colectiv, acum, în cel ce gîndește și proiectează prima linie automată de prelucrare a tamburilor de frînă auto (destinată pieței externe), purtînd, de asemenea, responsabilitatea ei, este aproape cel mai vîrstnic. Dar nu acest decalaj îl preocupă, e prea lucid să-l apese vîrsta, știe că poate fi abia la jumătatea vieții și că, sigur, mai are încă mult și multe de împlinit, abia acum spiritul îi este mai deplin, mai rotund, mai puternic. Nu-l preocupă nici faptul de a fi intrat iarăși într-un vîrtej de tensiuni și nopți albe pentru a coordona și dirija fabricația și motajul instalației, munca a 5 institute de cercetări și a altor 7 ateliere din propria sa instituție, o muncă solicitantă și obositoare. E obișnuit, rezistă. Îl irită astfel, întrebarea „cîți ani din viață ați investit în carusel de 16 ?". „Nu puneți asemenea întrebări!, răspunde. Dacă nu-l făceam, timpul tot trecea. Cît a trecut de cînd a fost o idee pe o planșetă și pînă s-a realizat e altceva. A fost o muncă intensă normală, cînd ai o preocupare". Atunci ? Intuim cu greu prin ocolișurile prin care ne poartă, prin profunzimile spiritului său, că, de fapt, e preocupat dacă a reușit sau nu să transmită colegilor și colaboratorilor săi mai tineri, precum și copiilor săi starea de consecvență. De consecvență și perseverență „fără de care nu se poate realiza nimic. Numai consecvența formează, de pildă, o tradiție, formează marile experiențe, generează idei, duce la creație și originalitate". Consecvența de la individ la colectivitate, consecvența prin ins dincolo de ins. Așa s-au născut marile tradiții ale omenirii și, mai ales, tradițiile industriale. Dacă ar fi să-și scrie amintirile, memoriile, ca unul dintre inginerii care au participat din start la viața și destinul mașinilor unelte moderne românești ar scrie, zice, despre consecvență, despre încredere, despre convingeri și despre seriozitate. Încrederea fiecăruia în sine și a fiecăruia în toți, în noi laolaltă. Ar scrie mai puțin despre mașini, dar ar scrie mult despre „niște întîmplări pe care le-au provocat acestea. Unele mai amuzante, altele poate dramatice, dar toate cu o tentă filozofică, purtînd în simburele lor un adînc adevăr — dorința de a finaliza ceva. Dorința de a izbuti. Strungurile carusel românești, de pildă, se exportă și în R.F.G., au fost solicitate de însăși firma Krupp, iar firma Krupp e firma Krupp, știm cu toții ce reprezintă ea în tehnică. Anul trecut, parcă tot în august, cînd ați venit în institut să scrieți despre mașina de cojit sîrmă din colac în colac, o altă premieră a noastră ce înglobează și niște invenții, nu m-ați găsit. Eram la Tîrgoviște pentru montarea ei și de unde n-am plecat pînă n-am văzut-o funcționînd bine. Nu mi-am părăsit niciodată pentru orice altă tentație obligațiile".

Așa a rămas consecvent strungurilor, născînd o competență și o conștiință.

Pagină realizată de
CICI IORDACHE-ADAM ■

Pasiunea: singurul orator care convinge totdeauna

SĂ GÎNDIM CU CAPETELE NOASTRE

● Experimentul a început în cămară! ● „Copilul teribil" al roboticii românesc ●

Un extract natural cu rezultate excepționale

Ce e ERIDIAROM-ul ? Rețineți : un extract natural de plante medicinale și fructe din flora spontană, experimentat și utilizat deja de doi ani în zootehnie cu rezultate excepționale ! Ce-nseamnă „excepțional" în acest caz ? Răspunsul e clar, edificator : reducerea mortalității cu mai mult de 50% în primele 15 zile de viață ! Și încă ceva : toate testele și experimentările au demonstrat că produsul nu este toxic, nu se cumulează și nu dă obișnuință. În plus, costul este practic banal raportat la efecte: un leu pentru tratarea unui purcel, 4—5 lei pentru un vițel...

Stau de vorbă cu medicul veterinar Roman Morar, șef de lucrări la Institutul agronomic „Dr. Petru Groza" din Cluj-Napoca, cercetătorul care a pus la dispoziția zootehniei acest excepțional produs. Firul „povestirii" începe pe la debutul anilor '80. S-a-ntîlnit atunci cu „necazurile" vechiului său colaborator Octavian Osianu, epizootologul-șef de la I.S.C.I.P. Bonțida. Era pur și simplu alarmat de pierderile prea mari la purcei în primele zile de viață. Și venise pur și simplu să ceară ajutorul catedrelor de la agronomie... Gîndul tînărului șef de lucrări Roman Morar a zburat repede spre atît de științifica și verificata de practică milenară — medicina populară :

— Era de mult trecut sezonul plantelor medicinale. Singura șansă de a devansa cu un an primele experimente nu-mi rămînea decît propria cămară, pregătită cu multă grijă pentru iarnă de soția mea. Practic, n-a mai rămas în ea nici un singur fruct dintre cele ce intrau în experimentele la care mă gîndisem...

— Și primele teste unde au fost făcute ?

— Bineînțeles, în laboratoarele noastre și apoi la ferma didactică experimentală a institutului. Apoi, cînd experimentele au fost încheiate, primăvara, am mutat laboratoarele „Agronomiei" în unitățile de producție, evident între primele fiind și I.S.C.I.P. Bonțida...

— Care au fost primele concluzii ?

— Au confirmat integral pe cele din laboratoarele noastre ! Și asta în absolut toate unitățile în care s-a utilizat : în aproape toate unitățile județului Cluj, la I.A.S. Prejmer (jud. Brașov), Sieu Odorhei (jud. Bistrița-Năsăud), I.A.S. Dumbrăveni și I.A.S. Ocna Sibiului (jud. Sibiu), I.A.S. Biharia (jud. Bihor), I.A.S. Drăgășani (jud. Vîlcea), la Iași, Mediaș, Beclean, Tășnad, Carei, Baia-Tulcea, în numeroase alte unități din județele Alba, Mureș, Sălaj, Hunedoara...

— Din cele ce-mi spuneți, rămîn cu imaginea unui volum uriaș de muncă, dincolo de investiția intelectuală. Mă gîndesc că a fost nevoie de o puternică bază materială, de tehnologii.

— Aveți dreptate. Primele rezultate ne-au încurajat, ne-au entuziasmat, dar ne-au pus și destule probleme. Primul sprijinitor al căutărilor noastre a fost însă chiar rectorul institutului, profesorul Ioan Puia, care ne-a ajutat în înființarea unui mic laborator care a devenit mica fabrică de Eridiarom, „botezată" laborator de microproducție. Pînă azi, în acest laborator, unde am lucrat efectiv ajutat de o singură persoană, am produs acest extract în cantități practic impresionante față de condițiile ce le avem. Dar crearea acestor condiții n-a însemnat doar spațiul propriu-zis și tehnologiile ce au trebuit elaborate. A-nsemnat și procurarea unor utilaje...

— ...pe care am aflat că le-ați găsit uitate undeva, mai precis gata-gata de a fi topite !

— Da. Le-am găsit într-un subsol, așezate acolo de cineva căruia i-a fost milă să le predea la topit, că le venise vremea casării. Cred că au vreo 60 de ani, dar cu ajutorul ce ni l-au dat cîțiva meseriași de elită de la institut și de la Terapia, le-am redat dreptul la viață. Și merg foarte bine. În fiecare minut putem produce aproape 100 de tablete. Ce mai, fără a mă hazarda, pot spune că beneficiind de un personal extrem de restrins și avînd asigurată materia primă necesară (existentă din belșug dar în prezent exportată în cantități destul de mari în stare naturală !) am putea asigura încă din acest an necesarul de Eridiarom pentru întreaga zootehnie românească !

— Privind retrospectiv, cîte vieți a salvat în zootehnie extractul natural pe care l-ați realizat ?

— Cîte ? Conform rapoartelor înaintate institutului nostru, de unitățile utilizatoare, rezultă că la cele 200 000 doze aplicate pînă în prezent, numărul animalelor salvate este de cel puțin 50 000 !

— Asta mă scutește să vă mai întreb despre eficiență. E clar că sîntem în fața unui produs de excepție destinat zootehniei...

— Aș aduce în acest sens un argument neștiințific, dar foarte practic și edificator. În registrul nostru de comenzi, portofoliul celor pe care nu mai avem posibilitatea să le onorăm, crește. Avem deja comenzi pentru 1985 ! Vă asigur că nici o unitate din lume n-ar face aceste demersuri dacă n-ar avea convingerea fermă a efectelor. Noi ne zbatem atît cît putem, dar sînt momente cînd entuziasmul nostru atinge cotele celo mai de jos...

— Din ce cauză ?

— Aș zice că din mai multe. În primul rînd, timpul nu-mi mai ajunge să fiu și cercetător, și preparator, și contabil, și expeditor și cîte altele. Ce să vă spun ? De pildă, partea contabilă e un adevărat festival ! Se cer atît de multe, încît uneori simți nevoia de a-ți cruța eforturile : proces-verbal de transformare a materiei prime în tablete sau soluție, notă de restituire în magazie, proces-verbal de recepție, și nici nu mai știu ce ! E mult. Poate sînt necesare toate astea dar trebuie găsite soluții. Mă gîndesc apoi la asigurarea materiei prime și la crearea unor condiții adecvate de păstrare...

— Înțeleg din cele spuse că Eridiarom-ul se prezintă atît sub formă de pastile cît și de soluție...

— Comprimatele au 0,30 g, iar soluția este concentrată. Indiferent însă de forma în care se prezintă, extractul conține o bogată paletă de principii naturale, vitamine (C, A, PP, B_1, B_2, etc.), săruri minerale (K, Ca, P, S, Mg. Cl, Mn, Fe, etc.), Fitoncide, tanini, pectine, glucoză etc.

— Și modul de acțiune ?

— Precipită proteinele proprii bacteriene, determină modificarea pH-ului, acționează bacteriostatic și antiseptic prin fitoncidele și substanțele polifenolice pe care le conține. Practic, realizează o foarte bună reechilibrare a presiunii osmotice de la nivelul celulelor epiteliului mucoasei intestinale, reglînd totodată și permeabilitatea vasculară și tranzitul intestinal. Evident, toate acestea îl recomandă să fie utilizat în special în prevenirea și combaterea diareelor neonatale nespecifice, a enteritelor, a colitelor la animalele de fermă...

— Pe ce animale s-au făcut experimentările pînă în prezent ?

— Am început cu administrarea la purcei, apoi la viței, miei, mînji, nutrii, iepuri, cățel. Experimentările făcute în ultimul timp la puii de găină și porumbei au dat aceleași rezultate, adică foarte bune. Revenind la conținutul extractului natural, se poate ușor vedea că el este în același timp și un puternic energizant și vitaminizant !

— Spre ce direcții se-ndreaptă în prezent cercetările colectivului de zootehnie generală și tehnologia creșterii animalelor ?

— Practic considerăm că acest extract este deja viabil pentru introducerea pe scară largă în producție. Avem însă în vedere și alte direcții care vizează, așa cum ne-a cerut secretarul general al partidului, creșterea continuă a producției zootehnice. De fapt, recent, venind direct în sprijinul unităților de profil, din zonă, am elaborat, împreună cu alți colegi, un îndrumar practic privind folosirea unor plante medicinale în afecțiunile gastrointestinale la tineretul animalelor de fermă. Am avut în vedere un număr de 36 de plante medicinale din flora spontană și cultivate, a căror activitate terapeutică a fost verificată și confirmată științific. Și acest îndrumar e doar începutul unei colaborări sistematice cu toate unitățile de profil, ca rezultat al integrării și apropierii noastre firești de producție.

— Se vorbește mult la Cluj-Napoca și despre pătrunderea Eridiarom-ului în medicina umană !

— De vreme ce acest preparat provine din medicina populară, fiind un extract natural, nu e nimic nefiresc. Zic că e normal. Da, în cîteva clinici se folosește cu rezultate bune. Medicii au zis că sînt chiar spectaculoase. Imaginați-vă, de pildă un copil aflat în cumplită suferință a unei diarei rebele, vindecat, după luni de suferință, de la o zi la alta, prin cîteva pastile de Eridiarom ! Dar cîte exemple din acestea nu se mai pot da ! Poate însă cu alt prilej...

— De acord, dar parcă totuși trebuie să vă întreb ceva și despre „ziduri". „Ziduri" potrivnice acestui veritabil aur pentru zootehnie. Înțeleg din unele reținerі că aceste „ziduri" sînt cele care duc entuziasmul spre limita de jos...

— S-ar putea să nu fie și în acest caz? Cu gîndul acesta oarecum m-am împăcat. Am zis că e firesc să fie și așa ceva. Dar, oricum, pe mine mă mîhnește rigiditatea și obtuzitatea unora. Mă jenez să fac nominalizări, cu gîndul că n-au înțeles încă un fapt : că sîntem cu cele mai bune gînduri de a fi alături de înfăptuirea marilor sarcini care stau în fața zootehniei românești, pe care vrem s-o servim cu întreaga noastră capacitate !

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

Mîna ce ne-o întind roboții înseamnă de fapt productivitate

Intrăm într-una din sălile Întreprinderii Automatica pentru a asista la un „show" dat de unul din membrii familiei de roboți industriali în coordonate polare, de concepție și realizare românească. Ca într-un balet al grației și exactității, robotul suda un subansamblu, potrivindu-și singur piesa și punctînd sudura cu o ploaie de stelute incandescente. Totul conform scenariului gîndit de om și imprimat în memoria calculatorului. După ce a plăsmuit cu gîndirea lui aceste „mașini inteligente", după ce le-a cizelat memoria, rolul omului este doar acela de a supraveghea travaliul robotului și eventual de a dialoga cu el de la distanță, modificîndu-i la nevoie programul. De altfel — aflăm de îndată — la „Autobuzul", brațul robotului sudează deja continuu subansamble de autovehicule, iar Electroaparatajul își va încărca și descărca presele cu ajutorul docilului „mecanism gînditor", ce prestează cu hărnicie această muncă monotonă, fără să se plîngă de oboscala mușchilor. Deschidem agenda și întrebăm cum se numește robotul și cine sînt părinții lui. În loc de răspuns, inginerii Florian Moșoiu, Alexandru și Lucreția Voinescu se apropie de calculatorul robotului, îi dictează un program, iar acesta, tacticos, ca într-o pantomimă electronică, își aranjează o placă de metal pe care, folosindu-se de jetul de foc, scrie următoarele cuvinte : RIP 6,3 ; Automatica+ IPA+ICI, toate cu o regularitate și o frumusețe, care ar stîrni invidia celui mai bun elev la caligrafie. Ni se explică că RIP 6,3 este numele robotului, iar triumviratul de har profesional și pasiune care l-a conceput și realizat este compus din Întreprinderea Automatica, Institutul de Proiectări pentru Automatizare și Institutul Central de Informatică. Mai aflăm că acest „copil teribil", născut din luni de muncă încrîncenată, din căutări febrile, a și obținut un premiu, și nu unul oarecare : Premiul Academiei „Aurel Vlaicu". Între timp robotul și-a continuat recitalul. Umple un pahar cu apă și ni-l oferă cu eleganță fără să verse o picătură, pentru ca apoi să introducă cu exactitate o bilă metalică într-un orificiu. „Să nu credeți că aceste demonstrații sînt de un spectaculos gratuit, — intervine inginerul Cosmin Dan. Ele sînt de fapt niște teste de precizie, deoarece, mîine în locul paharului cu apă, robotul va manevra un creuzet incandescent cu metal topit, iar în locul bilei introduse în orificiu, cu aceeași exactitate, va asambla piese mecanice și va implanta piese electronice". Înțelegem că roboții acestei familii pot presta cele mai diverse munci, dacă sînt grefați în diferite fluxuri tehnologice, cum ar fi : deservirea mașinilor unelte, manipulări piese fierbinți la forje, operații de finisare și curățire, ambalare și expediere la bandă a sacilor cu produse chimice, etc. Să nu uităm că substituind, prin robotizare, omul în multe munci cu calificare scăzută, monotone, ce reduce cu mult efortul fizic brut, se crește spectaculos productivitatea muncii, se rentabilizează sensibil gama operațiilor. Ținînd să completeze calitățile de deșteptăciune și hărnicie ale celui mai mic membru al familiei, inginerul Laurențiu Geambașu ne face să notăm că forța de ridicare este 6,3 daN, precizia de ±0,5 mm, iar capacitatea de manevrare mare, ilustrată prin cele 5 grade de libertate ale brațului. De altfel, fratele mai mare și mai puternic, RIP 63 aflat în faza de prototip, își va demonstra și el profesionalismul în halele de montaj ale automobilelor Dacia și la turnările de la Fabrica de aluminiu Slatina. Așa cum le stă bine unor cercetători cu permanentă efervescență a spiritului, și cei de la Automatică nu au închis într-un sertar al dosarelor rezolvate ideile roboților RIP, ci se frămîntă cum să le șlefuiască calitățile, să-i facă tot mai competitivi și pe plan internațional. Doctor inginer Gheorghe Drăgănoiu ne informează că pe planșete se află deja creionată concepția unei alte rude a roboților, avînd o structură de manipulare care nu mai consumă energie pentru deplasarea maselor proprii, ci practic doar pentru deplasarea sarcinii utile, idee ce este în competiție cu frămîntările la zi ale firmelor gigant cu veche tradiție în domeniu. Ne continuăm excursia în această lume fascinantă a automatizării care este Întreprinderea

Automatica, avînd drept ghid pe secretarul comitetului de partid, Ioan Mărginaș. „Să nu credeți că a face robotizare este o ambiție gratuită de a fi moderni, ne spune. Saltul în acel parametru de importanță covîrșitoare care este productivitatea muncii poate fi de la simplu la dublu, sau chiar la triplu. În plus, îmbunătățirea calității produselor este evidentă, iar condițiile de muncă ale oamenilor sînt mult mai bune. Or, nu sînt acestea principalele sarcini pe care ni le pune în față partidul pentru îmbunătățirea activității economice ?" Aveam să ne convingem la fața locului, că cei de aici au scotocit toate rezervele interne din fabrică, dar mai ales au scotocit în sertarele minții idei cît mai ingenioase, ieftine și economice, și au reușit să realizeze prin autodotare robotizarea liniei de vopsire a panourilor și de eloxare în culori a aluminiului. Știți cum arată linia de vopsire înainte de montarea manipulatoarelor robot ? În boxa de vopsire, cu destule noxe, doi muncitori vopseau panourile aduse de transportor. Acum, cu o viteză mult mai mare, panourile intră în boxă, o barieră optică le sesizează și declanșează cele două dispozitive robot, care, glisînd uniform, acoperă cu un strat compact de vopsea suprafețele. Ce avantaje au adus inginerii Mircea Pavlu, Iuliu Pleșa, Adrian Hudici și Florin Tigănilă cu invenția lor ? O creștere a productivității cu 300%, o calitate sporită a vopsitoriei, o viteză de lucru mărită, folosirea la capacitate maximă a benzii și cuptorului, precum și o reducere sensibilă de energie. Cam la fel de eficientă este și robotizarea liniei de eloxare, gata să ia startul, realizată tot cu forțele și disponibilitățile fabricii. În locul oamenilor introducînd piesele în diverse băi ale fluxului tehnologic și ținîndu-le un timp apreciat oricum subiectiv, brațele automatului prind mai multe subansamble deodată, le îmbăiază la temperaturi, totul în funcție de programul de operare, astfel că treaba iese și mai repede și mai bine. Roboții ne întind mîna lor puternică, neobosită și docilă pentru a ne ajuta, îmbunătățind productivitatea, eficiența și rentabilizînd produsele. Să-i primim în întreprinderile noastre ca pe niște prieteni gata să ne înlocuiască în muncile grele, de uzură, monotone, lăsîndu-ne să ne îndreptăm spre munci de înaltă calificare și de concepție !

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

SĂ GÎNDIM CU CAPETELE NOASTRE

Cea mai mare suferinţă este aceea care îţi aparţine

• Ce legătură e între acupunctură şi stress? • Din nou despre izvoarele de la Bălţăteşti •

Despre doctorul Dan Vlad Filimon, cititorii revistei noastre au mai auzit. Este specialist în balneofizioterapie şi de aproape zece ani practică, printre alte metode de tratament, acupunctura. De patru ani este medic coordonator al Staţiunii balneo-climatice Bălţăteşti, judeţul Neamţ, unde, reunind acţiunile benefice ale apelor minerale de aici cu acele ale acupuncturii, ajunge uneori la rezultate spectaculoase în tratarea unor afecţiuni reumatice. De curînd s-a întors de la Congresul internaţional de studii asupra stressului, desfăşurat la Leiden — Olanda.

„Cînd pun mîna pe un loc dureros, pacientul afirmă că-l doare mai puţin"

— Cum aţi ajuns la acest congres? Dv. ocupîndu-vă, după cum ştim, de acupunctură?

— Am fost invitat să prezint o concepţie mai veche a mea care face legătura între modul de acţiune a acupuncturii şi stress. Am prezentat o dezvoltare a acestei concepţii, constînd în afirmarea următorului fapt: acul introdus în **punctul** de acupunctură produce o iritaţie a ţesutului conjunctiv care declanşează instalarea unui sindrom general de adaptare. În consecinţă, organismul e obligat să se pună în situaţia de a-şi mobiliza forţele proprii în mod nespecific, în vederea reechilibrării adecvate a stărilor de boală.

— Înseamnă că, studiind şi aplicînd acupunctura, puteţi aborda şi alte domenii? Găsiţi în acest studiu căi noi de cercetare?

— Astăzi, de acupunctură nu te poţi apropia numai ca medic: cu aceeaşi curiozitate, necesitate, se apropie fizicienii, filosofii, matematicienii, poeţii chiar. S-a convenit, într-un fel, să se spună că acupunctura este doar o metodă terapeutică, cum ar fi de pildă galvanizarea, pentru durerile reumatice. Opinia este greşită! Acupunctura este un cuvînt european mai puţin adecvat, care nu acoperă semnificaţia integrală a acestei metode exprimată în limba chineză. Mai înainte de a fi o metodă de tratament, acupunctura, în totalitatea ei, este o ştiinţă cu o verificare şi aplicare practică asupra viabilităţii sistemelor biologice. Îndrăznesc să afirm că este chiar o filosofie şi e frumos ca o filosofie să se poată verifica şi practic.

— Probabil la partea de filosofie vă gîndeaţi cînd afirmaţi că de acupunctură încearcă să se apropie chiar şi poeţii?

— Ion Gheorghe, de pildă, asta face cu una din cărţile sale: **Zicere la Zicere**, se apropie mult de gîndirea antică extrem orientală. Chiar şi marele dispărut, Nichita Stănescu, se apropie cu multe din poemele sale de această gîndire.

— Asta înseamnă oare o îndepărtare de gîndirea românească sau o completare a acestei gîndiri?

— Nu poate fi vorba de o îndepărtare! Gîndirea e universal valabilă, aparţine speciei umane, simţirea, în schimb, aparţine unei etnii, naţiuni. Un mare filosof român spunea că noi, românii, avem marele avantaj de a ne situa la o răscruce geografică şi spirituală, poziţie care ne permite să înţelegem simultan şi Occidentul şi Orientul...

Între timp, uşa cabinetului medicului Dan Vlad Filimon, s-a deschis de trei ori: asistenta dorea, astfel, să-l prevină că o altă serie de bolnavi îl aşteaptă să-i „trateze cu ace". Doctorul se ridică şi, drept scuză, foloseşte următoarea expresie: „înţep şi vin imediat". Şi, iată-l, revine..., iar eu, ca să reiau firul gîndului, întreb:

— Dv. cu ce altă gîndire filosofică, decît cea românească, vă completaţi cunoştinţele?

— Caut să-mi însuşesc amîndouă aceste moduri de înţelegere a lumii: gîndirile occidentală şi orientală. Dealtfel, această stare de hibridare, mai ales în medicină, determină cei mai reuşiţi **copii** ai gîndului. Astăzi, în medicină, căutăm, cu mijloacele de explorare ale ştiinţei moderne, manifestări ale lumii vii, la care anticii au ajuns, de milenii, în urma unor observaţii judicioase, exacte şi amănunţite. Azi evidenţiem cu ajutorul tehnicii (aparate electronice, de fotografiere specială, în care intră şi electronografia) manifestări electrice ale structurilor vii, manifestări de care depinde în ultimă analiză întreaga funcţionalitate de la membrană la enzimă şi pînă la integrarea marilor aglomerări celulare. Acupunctura are un capitol foarte interesant pentru orice medic — semeiologia, care descrie semnele tulburărilor stării de sănătate a organismelor. E o descriere extrem de amănunţită şi în acelaşi timp precisă a fiecărei variaţii de la starea de echilibru a organismelor. Asta mi-a permis (coroborînd datele din diagnosticul de model extrem oriental cu cele din medicina modernă) să constat cu mai multă precizie starea de boală cînd încă nu este constituită organic, adică foarte gravă, ci cînd boala se află încă în stadiu precoce, cînd intervenţia medicului mai este şi necesară şi utilă.

— De aici, poate, şi succesul acupuncturii, revenirea ei în prim-planul medicinei moderne?

— Da, şi trebuie ca acupunctura să fie cunoscută de orice student în medicină, medic, nu în sensul ca, neapărat, fiecare „să înţepe", ci pentru a dobîndi cunoştinţe de semeiologie, pentru ca viitorul medic să-şi completeze cultura medicală pe de o parte, iar pe de altă parte să-şi îmbogăţească gîndirea-diagnostic-terapie care are la bază metoda dialectică. Astfel se dezvoltă acea acuitate în stabilirea diagnosticului cu care orice medic este confruntat la cercetarea fiecărui bolnav.

— Deci, înţeleg, pentru dv. acupunctura este o metodă de cercetare: ce cercetaţi?

— Caut substratul morfofunctional care permite manifestările bioelectrice influenţate prin metoda acupuncturii. Concret, am reuşit să evidenţiez, prin tehnici chimice, histologice şi prin modificări funcţionale specifice, faptul că la baza acestui fenomen (bioelectric) este situat ţesutul conjunctiv: că **punctul** (de acupunctură) reprezintă o aglomerare de sarcini electrice negative sau pozitive, iar **meridianul** este un traseu virtual care reprezintă o diferenţă de potenţial între puncte succesive.

— Sînt observaţii proprii, înţeleg: le-aţi comunicat undeva?

— Da, la al VII-lea Congres internaţional de acupunctură, de la Palma de Majorca, în 1980, şi în 1982, la Sorento, în Italia.

Uşa se deschide din nou, medicul e chemat iar „să înţepe". De data asta îl urmez şi cîţiva pacienţi mă roagă să notez: „De patru ani am mers numai ajutată de baston. Acum, după acest tratament (acupunctură şi băi) am lăsat bastonul, piciorul nu mă mai doare, merg normal": Tinca Olaru, din Piatra Neamţ. **„Am venit în baston şi după trei zile de tratament urc şi cobor scările ca un om normal":** Nicolae Movileanu, 64 ani, din Roman. **„Eu sufăr de polinevrită toxică, cu incapacitate funcţională mare. Am venit tot în baston şi după a şasea şedinţă, iată-mă, umblu fără ajutorul cuiva":** Constantin Matei, 51 ani, din Piatra Neamţ.

Mărturiile ar putea continua, dar revin în cabinetul medicului şi întreb:

— Ce afecţiuni trataţi?

— Solicitarea maximă, specifică locului meu de muncă, este pentru afecţiuni reumatice cronice. Nu-mi refuz, însă, să studiez întreaga patologie umană, cu mijloacele acupuncturii, chiar dacă la noi există recomandarea de a face acupunctură în raport strict cu specialitatea ta. Recomandarea asta mi se pare a fi puţin realistă. De ce? A face acupunctură înseamnă, aşa cum spuneam, a-ţi însuşi cunoştinţe complete, iar acest lucru presupune a aplica în practică toate cunoştinţele dobîndite. Înţeleg că un acupunctor de la Herculane, să zicem, poate trata mai mult pacienţii reumatici: dar cunoştinţele dobîndite de el îi vor forma un univers medical care îi va permite să trateze şi, să zicem, ginecopatii, hemiplegii, diabet zaharat, hipertensiunea arterială etc. În ce mă priveşte, nu tratez cancerul şi nici organismele care nu mai au bioenergie!

— Ce cazuri de excepţie aţi vindecat?

— Orice caz de boală e de excepţie. Şi cea mai mare suferinţă e aceea care îţi aparţine ţie însuţi. Nu există boli speciale, de excepţie. Totul e grav!

— Medicul trebuie să fie o persoană dotată în mod special şi de natură? E propriu să zic că e vorba şi de talent medical?

— Cred că da! Nu înţelegeţi prin asta ceva miraculos, înţelegeţi acea încredere personală a medicului, a medicului bun, dotat, pregătit, în sine, în ce ştie şi în modul de a mînui ceea ce ştie. Cred că mai e vorba şi de o anume disponibilitate faţă de suferinzi, de înţelegere. Nu de înţelegere în sensul de bun receptor, ci de răbdarea de a afla modul în care a apărut suferinţa.

— Durerea e un fenomen puternic influenţat şi de psihicul bolnavului. O stare conflictuală oarecare poate determina exacerbarea durerii?

— Mi se întîmplă uneori să consult cupluri: soţ şi soţie. Este interesant de observat cum amîndoi acuză acelaşi **tip** de suferinţă. În mod obiectiv, unul dintre dînşii e sănătos organic. Deci, la unul dintre ei boala este un mimetism. Atunci, cu puţine fraze indic care dintre soţi este agentul psihic agresiv, şi, cu autoritatea medicului, recomand să-şi menajeze congenerul. Este suficient, pentru a-i dispărea pe mulţi ani suferinţa.

— Antici recomandau, cum ştiţi, tratarea mai întîi a sufletului, a psihicului, şi apoi a trupului. Vă apropiaţi de această recomandare în terapie? Cum şi-o explică epoca modernă?

— E un adevăr! Concepţia modernă care categoriseşte organismul uman drept un sistem bio-psiho-social, este definiţia modernă a organismului uman. Această concepţie...

— ...aparţinînd profesorului Petre Brînzei şi Şcolii sale de la Socola...

— Da, această concepţie facilitează, cînd e pusă în practică, mult mai multe vindecări decît înainte de a fi existat. E un instrument foarte bun de abordare a pacientului. Omul e un complex de relaţii şi de forme de integrare cu întreg mediul ambiant. Un singur fir dacă se rupe, în cadrul acestor relaţii, e suficient să apară boala şi, uneori, chiar moartea!

— Colaboratorul dv., Vladimir Arnăutu, administratorul acestei staţiuni, îmi vorbea, printr-un exemplu personal, de calităţile curative ale apelor de la Bălţăteşti: după ce umblase prin mai toată ţara, spunea, timp de şase ani în cîrje, a redescoperit leacul la el acasă. De opt ani, mărturiseşte, n-a mai folosit cîrjele; iar de cinci ani a devenit administrator aici, unde s-a vindecat. Sînt chiar atît de miraculoase aceste ape de Bălţăteşti?

— Colaboratorul meu a spus adevărul. Vă spuneam şi eu că am fost de curînd în Olanda, la Congresul de la Leiden. La întoarcere am trecut prin R.F. Germania şi am văzut, la Baden-Baden, pe o placă de bronz, numele staţiunii noastre, figurînd pe locul doi, după Baden-Baden, în ordinea importanţei curative. Existenţa Bălţăteştilor, însă, se pierde în negura vremii. În 1883, doctorul Konya afirma, în urma unor cercetări, că „izvoarele de la Bălţăteşti sînt cele mai bogate în săruri din toate apele de pe continentul european". Aşa se explică şi faptul că în anii 1901, la Expoziţia internaţională de la Paris, apoi în 1903 şi 1906, la Bucureşti, Bălţăteştilor li se acordă **Medalia de aur.**

— Ce afecţiuni se tratează, în special, aici?

— Durerile cunoscute ca reumatisme, ginecopatii, suferinţe pediatrice, afecţiuni ale sistemului nervos, afecţiuni asociate. Clima are o electroaeroîncărcare ce tranchilizează şi limpezeşte stressul inerent vieţii moderne. Sîntem dotaţi cu tehnică modernă, cu mijloacele electrofizicale, cu spaţii pentru cazare şi masă moderne. Bălţăteştii, prin tot ce îl compune, devine un dar al pămîntului Moldovei, pentru oamenii acestei ţări — România!

N. GRIGORE MARAŞANU

Calciul şi alimentaţia

Prezent în ţesăturile şi umorile fiinţelor vii, calciul este elementul mineral cel mai abundent al organismului, găsindu-se în cantităţi variabile în alimentele animale şi vegetale, cît şi în organismul omenesc. Astfel, în vegetale găsim mai mult calciu în fasolea uscată (1,17g ‰), în lăptucă (1,07 g‰), în orez 0,2 g‰), în cireşe (0,218 g‰), în cartofi (0,15 g‰). Cantităţile de calciu din vegetale variază după specii, organe şi compoziţia terenului; în genere, frunzele sînt mai bogate în acest element decît tulpinile, în timp ce seminţele sînt sărace. Alături de magneziu, calciul este un component permanent al vegetalelor. Aportul în calciu, fluor, fosfor şi vitaminele complexului B al legumelor uscate este foarte ridicat, în timp ce cartofii şi cerealele sînt sărace. Portocalele, prin acidul citric şi ascorbic ce conţin, nu-s decalcifiante — cum s-a crezut — căci citratul, respectiv ascorbatul de calciu format se depun pe matricea (trama) osoasă.

În ceea ce privesc alimentele de natură animală, în general cărnurile conţin puţin calciu. În brînza sărată moale găsim 6,5 g‰, în caşcaval 13.50 g‰, în şvaiţer 10,10 g‰, brînza de vacă 1,62 g‰, iaurtul 1,40 g‰. Laptele de vacă are 0,85—1,28 g‰ calciu, carnea de peşte (ştiuca) 0,66 g‰, iar muşchiul de vită doar 0,047 g‰. Laptele de vacă are un conţinut în calciu de 3—4 ori mai mare decît cel de femeie. În lapte şi brînzeturi raportul dintre calciu şi fosfor (egal cu 1,4) se apropie de cel existent în oase şi laptele de femeie (= 2,0—2,2), alături de vitamina D (cu rol fixator) şi lactoză; aceasta din urmă fermentează şi dă naştere la acid lactic care transformă calciul în lactat, absorbabil.

Alimentele bogate în calciu nu-s numeroase. Laptele, brînzeturile, ouăle (în special gălbenuşul, mai bogat de 20—30 de ori decît albuşul!) şi fructele uscate (nuca are 88 mg% calciu!) sînt cele mai indicate.

La om, calciul reprezintă 1,65% din greutatea corpului, 99% fiind repartizat în oase; un om de 70 kg are un capital de 1,2 kg calciu, de cinci ori mai mult decît sodiu (0,21 kg) şi potasiu (0,28 kg). Osul proaspăt conţine 128—235 g‰ calciu, tendoanele 0,64, muşchii şi sîngele 0,10 g‰.

Carenţele în calciu se observă adesea în foamete şi atunci ele merg paralel cu alte lipsuri, mai ales în protide. În cazurile sarcinilor repetate, ca şi în alăptările prelungite găsim deficienţe în calciu şi ele se datoresc esenţial lipsei de vitamina D_2, de calciu solubil, unei rele absorbţii, dar şi pH-ului intestinal (aciditătii din intestin).

Metalele, din lapte şi brînzeturi: calciu, magneziu, sodiu şi potasiu, sînt alimente **alcalinizante** şi ele favorizează creşterea; în schimb nemetalele (clor, sulf, fosfor) se găsesc în cantităţi mai mici, sînt **acidifiante**, ele contribuie la menţinerea calciului în organism. Astfel se explică rolul mineralizant al laptelui în întărirea scheletului la copii şi prevenirea decalcifierii la adulţi şi vîrstnici. Laptele nu poate fi substituit cu nici un aliment în hrana copilului şi mamei.

În ceea ce priveşte pîinea, în carenţele de calciu este de recomandat cea intermediară, deoarece pîinea neagră — prin acidul fitic ce conţine — contribuie la pierderea calciului, iar cea albă, deşi de recomandat, nu conţine vitamine şi este mai săracă în săruri decît cea neagră. Dulciurile, ca şi cacao (ciocolata), nu-s indicate la persoanele cu deficit calcic, ca şi la copii şi mamele în perioada maternităţii, căci acestea contribuie la spolierea organismului în calciu. Din acest punct de vedere, nu trebuie uitat nici faptul că un consum exagerat de dulciuri măreşte incidenţa cariei dentare. Aportul de fosfor alimentar trebuie de asemenea luat în consideraţie şi cînd raportul Calciu/Fosfor este superior lui 1, se observă o bună absorbţie de calciu. Nevoile de calciu zilnice sînt de 8 mg/kg corp pentru un adult, dar ele fluctuează în funcţie de organisme, variind între 0,50—2,0 g pe zi. În lipsa sodiului din organism, asistăm la pierderi de calciu, căci ionul sodiu este indispensabil absorbţiei calciului.

Din punct de vedere dietetic, fosfatul de calciu constituie unul din aporturile cele mai răspîndite; el reprezintă calciul laptelui de femele, alături de lactoză (un dizaharid). Acest zahăr conservă un pH intestinal scăzut (acid) ce facilitează trecerea calciului prin bariera intestinală. Experimental, dacă se îmbogăţeşte laptele de femele cu fosfaţi se poate antrena o scădere a absorbţiei calcice. Se poate spune, în ceea ce priveşte fosfatul de calciu, că absorbţia lui este bună dacă este ingerat singur sau cu puţină apă zaharată; sau, dacă este absorbit cu o masă uşoară, care nu antrenează un aflux de suc pancreatic şi intestinal, responsabil de-o mărire a pH-ului intestinal (peste 7, cînd — pînă la 14 — intrăm în banda alcalină). Oxalaţii de calciu, din spanac şi alte verdeţuri, sînt puţini solubili şi puţin utilizaţi de organism. Sulfatul de calciu, de asemenea nu-i solubil, încît purgativele ca sulfatul de sodiu şi de magneziu aduc o decalcifiere. Alimentarea hiperprotidică (cu multă carne) aduce de asemenea o mărire a sulfaţilor şi, drept consecinţă, o mărire a calciului urinar.

În concluzie, calciul joacă un rol foarte important în alimentaţie, în special a copilului, mamei şi femeilor gravide, jucînd două roluri:

1. — **plastic**, în formarea scheltului şi,
2. — **fizico-chimic**, reglînd echilibrul hidric, contracţiile organelor, fiind inclus în coagularea sîngelui, a laptelui, în activitatea tripsinei. Parathormonul, spoliind oasele (scheletul) în calciu, nu trebuie să fie indicat drept fixator al calciului medicamentos.

Dr. docent VIRGIL TORJESCU

Totul pentru libertatea țării

ISTORIA NOASTRĂ
VIAȚA NOASTRĂ

● Realizările de azi, o încununare strălucită a luptei de veacuri a poporului nostru ●

Un mare eveniment al celui de-al doilea război mondial

Vestea răsturnării regimului antonescian și a întoarcerii armelor de către România împotriva Germaniei hitleriste s-a răspîndit cu repeziciune pe întreaga planetă. Chiar în cursul nopții de 23—24 august posturile de radio, agențiile de presă, apoi, în ziua de 24 august, ziarele au publicat știri și comentarii care, toate, relevau însemnătatea internațională a acțiunii curajoase a poporului român și analizau consecințele de ordin strategic, politic și logistic ale actului de la 23 August 1944. Din Statele Unite ale Americii în Japonia și de la B.B.C. **(British Broadcasting Corporation)** la **postul de radio Brazzaville,** pretutindeni evenimentele din România erau comentate și interpretate ca avînd o deosebită însemnătate asupra desfășurării războiului prin lovitura dată dispozitivului german din Europa de sud-est, prin agravarea crizei regimurilor politice din Finlanda, Bulgaria, Ungaria și Croația, care gravitau în orbita Reichului nazist și prin smulgerea perimetrului petrolifer de la Ploiești de sub controlul Wehrmacht-ului.

La Cartierul general al lui Hitler de la Rastenburg pe măsură ce acțiunile viguroase și curajoase ale armatei române și formațiunilor patriotice de luptă spulberau încercările trupelor germane de a reprima revoluția română și de a păstra controlul asupra Porții Focșanilor și, în general, a spațiului românesc, atmosfera devenea tot mai apăsătoare. Însemnările unui martor ocular reflectă evoluția stării de spirit în anturajul lui Hitler. La 23 august, la orele 12,00 „Conferința de război cu führerul. Fiecare este preocupat de situația din România. Hitler foarte optimist, lansează imprecații asupra serviciului de informații al S.S. și ministerului de externe și îl imită pe Ribbentrop". A doua zi optimismul führerului a dispărut. „Ribbentrop — notează același martor ocular — pledează circumstanțe atenuante și este sigur că Killinger și Gerstenberg vor restabili situația". Asigurările ministrului de externe aveau să fie repede infirmate de bravura forțelor revoluționare românești. Hitler a apelat atunci la serviciile generalului Rainer Stahel, care se distinsese în reprimarea insurecției de la Varșovia. Dar nimeni și nimic nu mai putea stăvili voința poporului român de a restabili libertatea și independența țării, de a readuce nordul Transilvaniei în hotarele naționale. La 29 august, Hitler era constrîns să recunoască falimentul tentativei sale de a înăbuși lupta poporului român pentru a fi stăpîn la el acasă ; o nouă directivă ordona retragerea trupelor germane pe aliniamentul Carpaților, în încercarea de a constitui un front pe acest lanț muntos. Și această directivă era însă sortită eșecului.

Prin acțiunea de acoperire a frontierei vremelnice, impusă prin dictatul de la Viena, armata română a menținut în sudul Transilvaniei un cap de pod strategic ca și controlul asupra pasurilor din Carpații meridionali, făcînd astfel imposibilă realizarea obiectivului prescris de Hitler.

Comentatorul militar al ziarului britanic **„Evening Standard"** considera acest fapt ca de excepțională însemnătate : **„Coasta Mării Negre este deschisă. Linia potențială de apărare dintre Focșani și Galați a fost depășită. Dar toate acestea pălesc în importanță față de luarea în stăpînire de către români a trecătorilor din Carpați. Aici condițiile erau similare celor de la Monte Cassino din Italia. Germanii ar fi putut să se retragă în trecători și să le păstreze de pe înălțimile muntoase care le domină. Ei ar fi putut să-și retragă multe trupe din România și să se mențină numai cu un ecran subțire** (de efective — n.n.) **în bune poziții defensive. În loc de aceasta, românii țin trecătorile. Germanii sînt pe cale de a fi dezarmați, iar rușii avansează rapid".**

Într-adevăr, prin deschiderea de către revoluția română a Porții Focșanilor, trupele sovietice, care dăduseră pe frontul de est, principalul teatru de operații al celui de-al doilea război mondial, lovituri zdrobitoare Wehrmacht-ului, au avut posibilitatea unei rapide înaintări în direcția Peninsulei balcanice, și, prin Cîmpia ungară, spre Viena.

Agravarea considerabilă a situației strategico-politice a celui de-al treilea Reich era tot mai acut resimțită în cercurile conducătoare naziste. La 30 august, ministrul de externe, J. von Ribbentrop a cerut lui Hitler, printr-un memorandum care analiza noua situație creată în Europa de sud-est, autorizația pentru a întreprinde sondaje de pace, într-o încercare disperată de a salva regimul de catastrofa care îl amenința, Hitler s-a iritat și a refuzat : „Este de-a dreptul copilăros și naiv să te aștepți la o inițiativă politică favorabilă într-un moment de grave înfrîngeri militare". O recunoaștere, rar întîlnită pe buzele führerului și care i-a fost smulsă de marea faptă a poporului român.

La 18 septembrie, în cursul întîlnirii cu conducătorul regimului fascist instaurat în Croația în 1941, Ante Pavelic, Hitler a subliniat din nou gravitatea consecințelor pe care le avea pentru Reich acțiunea României. El a pus evenimentele din România — alături de prăbușirea grupului de armate **„Centru"** din Bielorusia, unul din cele mai mari înfrîngeri suferite de Wehrmacht pe frontul sovieto-german **(„un dublu Stalingrad"** — scrie un istoric vest-german) și de deschiderea celui de-al doilea front în Franța — între cele trei crize cu care Germania fusese confruntată în cursul anului 1944. Era recunoașterea deslușită a puternicului impact strategic pe care revoluția română din august 1944 îl avusese asupra desfășurării războiului.

Derută și panică în lagărul Axei

Consecințele actului de la 23 August 1944 asupra regimurilor aflate în sfera de dominație a Reichului hitlerist au fost la fel de puternice. În Finlanda, opinia publică a urmărit cu cea mai mare atenție evenimentele din România, căpătînd convingerea că exemplul României trebuie urmat. Ziarul elvețian **„National Zeitung"**, din 25 august 1944, a publicat o corespondență din Stockholm în care se arată că acțiunea României **„a suscitat o adîncă impresie la Helsinki. Ziarele finlandeze publică știrea sub titluri uriașe. Ele subliniază că hotărîrea României este de mare importanță pentru Finlanda".** Presiunea opiniei publice din Finlanda asupra guvernului a sporit, așa încît, la 19 septembrie, a semnat armistițiul.

În Bulgaria, criza politică a guvernului prezidat de I. Bagrianov a căpătat, după 23 August, noi dimensiuni. Partidul Muncitoresc (Comunist) Bulgar și Frontul Patriei au salutat lupta muncitorilor și țăranilor români pentru răsturnarea dictaturii și au chemat masele populare din Bulgaria să acționeze în chip similar **„Pentru Bulgaria a sunat ceasul al doisprezecelea** — se spune într-o chemare la greva generală lansată la Plovdiv de comitetul muncitorilor din industria tutunului și de Frontul Patriei — **Datorită trecerii României de partea Aliaților, țara noastră a ajuns să fie complet izolată".** Într-un apel pentru declanșarea grevei generale, lansat de comitetul regional din Plovdiv al Partidului Muncitoresc Bulgar se arăta că **„Trecerea României în lagărul Aliaților a produs derută în lagărul crîncenos lui Hitler al Bagrianovilor".** Lupta poporului bulgar, condusă de comuniști, avea să fie încununată de victoria insurecției antifasciste și antiimperialiste de la 9 septembrie 1944, care a deschis Bulgariei drumul spre socialism.

La Budapesta, în cercurile regimului horthyst, vestea despre acțiunea României a lovit ca un trăsnet. Cercurile conducătoare s-au găsit în fața unei dileme : vechea tentație de a pune stăpînire și pe sudul Transilvaniei și de a organiza, împreună cu unitățile Wehrmacht-ului, un front pe lanțul Carpaților se lovea de avertismentul primit la Berna, la 29 august, de emisarii ungari care angajaseră conversații secrete cu reprezentanții Marii Britanii și S.U.A. că orice acțiune împotriva trupelor sovietice și române va agrava situația Ungariei. După îndelungate discuții a prevalat primul termen al alternativei, trupele horthyste angajîndu-se în operații militare, împreună cu cele germane, împotriva armatelor române și sovietice. Comuniștii unguri au chemat la urmarea exemplului României, arătînd că aceasta era singura cale de salvare a națiunii din catastrofa în care o adusese regimul horthyst.

În statul croat, creat prin dezmembrarea Iugoslaviei în 1941, în urma ocupației germane, regimul fascist al ustașilor lui Ante Pavelic, a cunoscut — potrivit celor declarate de acesta în întîlnirea lui cu Hitler din 18 septembrie — două crize politice. Cea dintîi, provocată de actul de la 23 August 1944, s-a manifestat prin pierderea speranței într-o victorie finală a Germaniei lui Hitler, printre defetiști aflîndu-se chiar membri ai guvernului, între care ministrul de război, Ante Vokic ; cea de a doua criză, declanșată de ieșirea Bulgariei din război a avut drept urmare intensificarea considerabilă a mișcării de partizani.

Ceea ce propaganda nazistă numea **„Festung Europa"** (Fortăreața Europa), în fapt teritoriul aflat sub controlul Germaniei hitleriste, se prăbușea într-un ritm tot mai accelerat. Revoluția română din august 1944 izbise cu putere în zidurile acestei „fortărețe" și soarta ei era pecetluită.

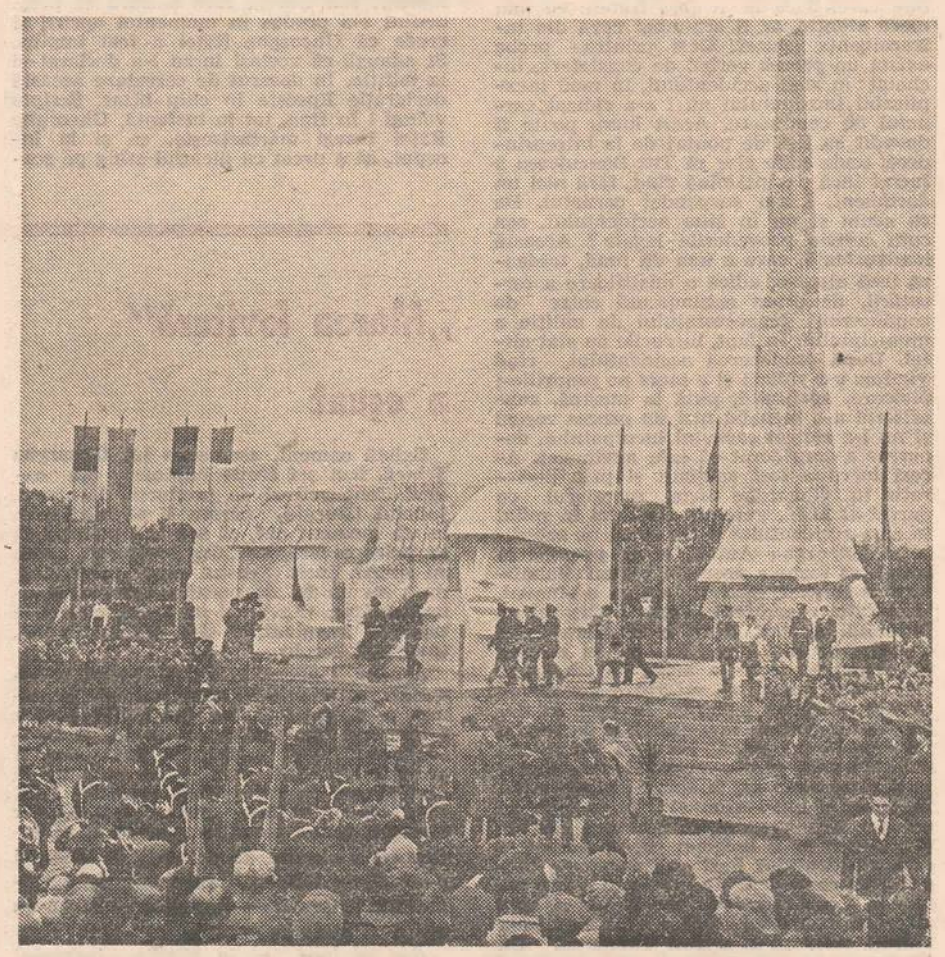

Wehrmacht-ul, paralizat

Una din primele preocupări ale lui Hitler, după aflarea veștii despre căderea regimului de dictatură, fusese de a păstra sub control regiunea petroliferă românească și de a asigura scurgerea „aurului negru" din țara noastră spre economia de război și unitățile motomecanizate ale Wehrmacht-ului. Ordinele führerului nu au putut fi însă executate ; ostașii români au redat țării bogăția răpită. Consecințele pierderii petrolului din România au fost deosebit de grave pentru Reich. Fostul ministru al armamentului, Albert Speer, a definit corect aceste urmări : **„Începînd din iunie 1944, nu puteam asigura decît sub 50 000 tone de benzină lunar, iar din august, cînd trupele noastre au trebuit să părăsească România, cifra a scăzut sub 20 000 tone. Era clar că mergeam spre dezastru. Aceasta a fost cauza înfrîngerii. Ea a apărut nu ca urmare a bombardamentelor strategice aeriene executate de britanici și americani, întrucît producția continua să sporească la sondele din Vest, ci prin pierderea, după 23 August 1944, a surselor de aprovizionare din România (...). Fără doar și poate, acea zi de 23 August 1944 de la București, a dus la o întorsătură decisivă în istoria producției și economiei de război, deci în istoria conflagrației înseși".**

Prin ansamblul consecințelor strategice, politice și economice, actul de la 23 August 1944 s-a numărat printre evenimentele decisive ale celui de-al doilea război mondial. Prin considerabila deplasare de front operată într-un răstimp extrem de scurt, el a dislocat dispozitivul german și, așa cum rezultă din comparațiile specialiștilor cu alte operații din timpul marii conflagrații din anii 1939—1945, a grăbit sfîrșitul războiului cu 200 de zile. Germania hitleristă a fost lipsită astfel de un prețios răgaz pentru a-și spori arsenalul său, îmbogățit deja cu un șir de arme noi — precum bomba zburătoare V_1, racheta balistică V_2, avione cu reacție etc. — sau cu altele aflate în stadiul de proiect sau prototip. Se cuvine amintit aici că prin măsuri draconice, autoritățile Reichului izbutiseră să asigure în iulie 1944 volumul maxim al producției de război germane. Acțiunea României a survenit, așadar, într-un moment cînd — așa cum se arată și în decretul Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. privind decorarea șefului statului român cu ordinul **„Victoria"** — **„încă nu se precizase clar înfrîngerea Germaniei"**, cînd Reichul mai dispunea încă de importante resurse militare, cînd tennica sa de luptă era pe punctul de a înregistra un important salt calitativ. Actul de la 23 August 1944 a spulberat posibilitatea Germaniei hitleriste de a prelungi războiul grație acestor arme noi și a cruțat continentul de noi suferințe și distrugeri. Fapta românească era, așa cum se arăta într-un comentariu al **postului de radio Moscova, la 28 august 1944: „Un pas mai mult decît eroic al unui popor pașnic".**

A patra putere a coaliției antihitleriste

Insurecția română din august 1944 a deschis calea participării țării noastre la războiul antihitlerist. Armistițiul semnat la Moscova, la 12 septembrie 1944, consemna că de la 24 august 1944, orele 4 a.m., România **„a intrat în război și duce războiul de partea Puterilor aliate împotriva Germaniei și Ungariei, cu scopul de a restaura independența și suveranitatea României, pentru care scop va pune la dispoziție nu mai puțin de 12 divizii de infanterie cu mijloacele suplimentare".** Armata română, alături de trupele sovietice, a luptat pentru eliberarea nord-vestului României, încheiate la 25 octombrie 1944, și apoi a participat, împreună cu Armata Roșie, la eliberarea Ungariei, Cehoslovaciei și Austriei, angajînd în operațiile militare un efectiv de 538 536 de oameni. Prin numărul militarilor aflați în luptă, România a fost a patra putere a coaliției antihitleriste, după cei trei mari Aliați. Contribuția ei economică s-a ridicat la peste un miliard de dolari (în valuta anului 1938).

La chemarea Partidului Comunist Român **„Totul pentru front, totul pentru victorie !"**, întregul nostru popor și-a mobilizat forțele într-un mare efort de sprijinire a frontului și a armatei române. Participarea României la războiul antihitlerist a însemnat o valoroasă contribuție a poporului român la zdrobirea Germaniei lui Hitler și a fascismului. În ziua Victoriei, ne-am aflat alături de Națiunile Unite, — chiar dacă la Conferința de pace din anul 1946 nu ni s-a recunoscut, cum era firesc, statutul de cobeligerantă — printre statele cu cel mai însemnat aport la lichidarea marelui flagel care a fost nazismul.

Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la Sesiunea solemnă comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Marii Adunări Naționale și Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste consacrată împlinirii a 40 de ani de la înfăptuirea actului revoluționar de la 23 August 1944 : **„Cinstim și prețuim în mod deosebit luptele grele duse, timp de secole, de înaintașii noștri împotriva asupririi străine și pentru formarea națiunii române, a statului național unitar român. Dar trebuie să spunem, totodată, cu legitimă mîndrie, că realizările din epoca deschisă de revoluția de eliberare socială și națională din August 1944 reprezintă o încununare strălucită a acestor lupte de veacuri ale poporului nostru pentru o viață liberă, independentă și fericită, o puternică afirmare a forței creatoare a întregii națiuni".** Pe drumul deschis de actul de la 23 August 1944, Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român a inaugurat inceputul epocii celei mai bogate în înfăptuiri, care a primit numele marelui constructor al României socialiste, al apărătorului dîrz și neînfricat al vieții libere și independente a poporului român, — **„Epoca Nicolae Ceaușescu".** Acțiunile curajoase ale președintelui Nicolae Ceaușescu în vederea eliminării primejdiei de război și a instaurării unei lumi de pace și colaborare, a lichidării subdezvoltării și a creării unei noi ordini economice internaționale au adus țării noastre un prestigiu internațional fără precedent. Numele României și al președintelui sînt astăzi cunoscute și elogiate pe toate meridianele globului. Așa cum, cu patru decenii în urmă, fapta eroică a poporului român a avut un larg ecou internațional, tot așa astăzi, înfăptuirile poporului român, eforturile sale de a trăi liber într-o lume a păcii și libertății se bucură de o unanimă recunoaștere. Ca în toată milenara sa istorie, poporul român, prin muncă, lupta și creația sa, asigură propășirea patriei și aduce o contribuție de preț la progresul întregii umanități.

Dr. IOAN CHIPER ■

ONORATĂ INSTANȚĂ A MORALEI

„Cele mai multe rele nu vin de prin afară...“

(Grigore Alexandrescu)

● Spectacol cu bucluc ● Cum a încăput victima sub autobuz? ● O bătrînică înaltă și slabă ●

Judecata din urmă

Înainte de a fi judecat pentru vătămare corporală din culpă, șoferului Titi Bonculescu de la IJTL Tîrgu-Jiu i se întocmește ditamai dosarul de urmărire penală nr. 77188/1983, care durează nu mai puțin de șapte luni. Din referatul final reținem că, în ziua de 11.03.1983, șoferul în cauză conducea autobuzul nr. 31—GJ—6660, pe ruta Gară-IATCCR Tîrgu-Jiu, și în jurul orei 19 avu loc un accident în fața casei de cultură. Împrejurările reconstituite de organele de urmărire ar fi cam acestea: după o staționare de 4 minute, șoferul a părăsit stația supraaglomerată și, după numai 5 metri de mers a fost silit să oprească la intervenția călătorilor care strigau că a fost călcat un om. Conducătorul autobuzului a coborît, a ajutat victima să se urce într-un ARO, spre a fi transportată la spital, și și-a continuat cursa, însoțit de un lucrător de miliție, după care a revenit pentru încheierea procesului verbal de constatare. În continuare, însoțit de același lucrător, plt. maj. Gheorghe Anton, inculpatul se deplasează la spital pentru întocmirea buletinului de analiză a alcoolemiei. Se constată, prin urmare, că victima Gheorghe Rățoi era într-o stare accentuată de ebrietate (1,84 g) iar conducătorul auto nu consumase nici o picătură de alcool.

Totuși, Titi Bonculescu e acuzat că a părăsit stația cu ușile deschise, neglijență din pricina căreia Gheorghe Rățoi a căzut de pe scară, fiind călcat de roata din spate dreapta pe piciorul drept, în regiunea femurului. Învinuirea este susținută (e un fel de a spune) de declarațiile martorilor Sevastița Ghinea (fiind aglomerație, un om a căzut singur de pe scară; șoferul a oprit). Mariana Lăudat (înainte ca autobuzul să oprească, a auzit țipete, apoi a văzut „o pată mare de sînge“), Ion Condeescu (cînd a auzit țipete, ușile erau închise), Valeriu Ungureanu (autobuzul a încetinit viteza, oamenii s-au repezit spre ușă, care era închisă, și a auzit țipete). Cum se vede, aceste declarații, luate între sfîrșitul lunii martie și începutul lunii aprilie, nu lasă să se întrevadă prea clar vinovăția lui Titi Bonculescu, șoferului Titi Bonculescu de la IJTL Tîrgu-Jiu i se întocmește ditamai dosarul de urmărire penală nr. 77188/1983, care durează nu mai puțin de șapte luni. Din referatul final reținem că, în ziua de 11.03.1983, șoferul în cauză conducea autobuzul nr. 31—GJ—6660, pe ruta Gară-IATCCR Tîrgu-Jiu, și în jurul orei 19 avu loc un accident în fața casei de cultură. Împrejurările reconstituite de organele de urmărire ar fi cam acestea: după o staționare de 4 minute, șoferul a părăsit stația supraaglomerată și, după numai 5 metri de mers a fost silit să oprească la intervenția călătorilor care strigau că a fost călcat un om. Conducătorul autobuzului a coborît, a ajutat victima să se urce într-un ARO, spre a fi transportată la spital, și și-a continuat cursa, însoțit de un lucrător de miliție, după care a revenit pentru încheierea procesului verbal de constatare. În continuare, însoțit de același lucrător, plt. maj. Gheorghe Anton, inculpatul se deplasează la spital pentru întocmirea buletinului de analiză a alcoolemiei. Se constată, prin urmare, că victima Gheorghe Rățoi era într-o stare accentuată de ebrietate (1,84 g) iar conducătorul auto nu consumase nici o picătură de alcool.

Totuși, Titi Bonculescu e acuzat că a părăsit stația cu ușile deschise, neglijență din pricina căreia Gheorghe Rățoi a căzut de pe scară, fiind călcat de roata din spate dreapta pe piciorul drept, în regiunea femurului. Învinuirea este susținută (e un fel de a spune) de declarațiile martorilor Sevastița Ghinea (fiind aglomerație, un om a căzut singur de pe scară; șoferul a oprit). Mariana Lăudat (înainte ca autobuzul să oprească, a auzit țipete, apoi a văzut „o pată mare de sînge“), Ion Condeescu (cînd a auzit țipete, ușile erau închise), Valeriu Ungureanu (autobuzul a încetinit viteza, oamenii s-au repezit spre ușă, care era închisă, și a auzit țipete). Cum se vede, aceste declarații, luate între sfîrșitul lunii martie și începutul lunii aprilie, nu lasă să se întrevadă prea clar vinovăția lui Titi Bonculescu, culeșcu, așa încît fermitatea acuzei era serios pusă la îndoială.

În **Raportul medico-legal nr. 562/1 sept. 1983**, eliberat de spitalul județean, unde fusese internată victima, se spune că Gheorghe Rățoi a suferit o ischemie acută după zdrobire de pachet vascular, diagnostic agravat în timpul internării (oare de ce?) și soldat cu o cangrenă care a dus la operația de amputare 1/3 inf. coapsă dr. cu bont lăsat larg deschis (conform F.O. nr. 632/16.03.1983). Cauzele accidentului, după observația medico-legală, ar fi următoarele: leziunile au putut fi produse prin tîrîre și călcare. Situația agravîndu-se, conducătorul auto începe să fie privit cu alți ochi, culpa sa ia proporții și, în locul unui accident stupid, cum este calificat în broșura **Claxonul, îndrumar de educație rutieră**, elaborată de Serviciul circulației, unde este prezentat cazul, organele de urmărire penală au o altă imagine despre întîmplare. La dosarul de cercetare apar continuări ale declarațiilor martorilor, de astă dată ferme, de o exactitate cam suspectă și foarte vehemente în precizări. Dacă la început martorii au avut oarecare imprecizie, firească de altfel, în detalii, acum ei își amintesc totul fără nici o ezitare. Și nu uită să precizeze la sfîrșit că primele declarații au fost influențate de inculpat, martorii fiind rugați de acesta să declare în favoarea lui. Iată continuările: Sevastița Ghinea (autobuzul a plecat cu ușile deschise, a auzit țipete și a văzut personal un cetățean lovit la picior), Ion Boștină (deși șoferul a vrut să închidă ușile, autobuzul a pornit totuși cu ele deschise; prima dată declarase că după plecare a auzit țipete), Ion Condeescu (nu poate preciza dacă ușile au fost sau nu închise), Valeriu Ungureanu (autobuzul a plecat cu ușile deschise și a ajutat personal la scoaterea victimei de sub scara din spate). Considerînd valabile și irefutabile aceste completări ale declarațiilor, organele de urmărire il declară vinovat fără dubii pe Titi Bonculescu, punîndu-i în circă și o altă acuză: instigare la mărturie mincinoasă. Pentru această vinovăție și pentru vătămare corporală din culpă, împricinatul e încadrat la art. 184, alin. 2, art. 25 rap. la art. 260 din C.P. cu aplic. art. 33, 34 din C.P.. i se întocmește referat de terminarea urmăririi penale și i se trimite dosarul spre judecare. Un singur lucru dă de gîndit asupra intransigenței cercetării și anume declarația victimei, care de asemenea constituie probă la dosar: „Am urcat în autobuz ținîndu-mă cu mîna de bara de la urcare pe scara autobuzului și după ce autobuzul a pornit, șoferul, cînd a declanșat dispozitivul pentru a închide ușile, mi-a împins picioarele în exterior și mi-a prins mîna în ușă“. S-a ajutat de mîna dreaptă dar i-a obosit și a scăpat cu picioarele sub autobuz. Mărturia lui Gheorghe Rățoi ar presupune că șoferul nu se face vinovat, întrucît a plecat cu ușile închise iar de observat ceea ce s-a petrecut la ușa din spate îi era imposibil, deoarece în stație se aflau foarte mulți oameni veniți să vadă spectacolul cu Jean Constantin. Organele de urmărire penală au considerat însă ca irelevantă această declarație. Probabil, fiindcă venea din partea victimei.

În ciuda aparentei întocmiri impecabile, dosarul prezintă cîteva puncte vulnerabile care, dacă ar fi fost tratate cu mai mare atenție, ar fi schimbat ceva din intransigența acuzei. Deși printre probe există un proces verbal de constatare, încheiat în ziua accidentului, în mod inexplicabil inculpatului nu i s-a ridicat carnetul de conducere. Acest lucru poate fi dovedit cu fișa de pontaj de la întreprindere, unde scrie clar că Titi Bonculescu a lucrat încă o săptămînă cînd, fără nici un document, i s-a suspendat carnetul. De ce acum și nu în ziua accidentului, așa cum cereau prevederile legale? Această inadvertență, care e una de fond, trădează însă altceva, adică o mistificare a cercetării, de acum recunoscută chiar de conducerea Inspectoratului de miliție a municipiului. În fapt, lucrurile au stat altfel. După producerea accidentului, cînd victima s-a ridicat și a mers pe propriile-i picioare, sprijinită, pînă la mașină, subofițerul n-a încheiat nici un proces verbal și nu i-a ridicat carnetul inculpatului, deoarece a considerat că este nevinovat. Acest lucru a fost susținut și prin declarația lui Gheorghe Sîrbu, secretarul de partid al IJTL, care s-a deplasat la spital în ziua accidentului și l-a rugat pe subofițerul Gheorghe Anton, și el prezent la spital, să încheie procesul verbal. Subofițerul a refuzat, motivînd că nu e vinovat. Declarația reprezintă probă la dosarul de judecată. Același lucru e confirmat de declarația lui Aurel Pasăre, în aceeași împrejurare, care l-a auzit pe Gheorghe Rățoi mărturisind că șoferul e nevinovat. O altă probă în instanță. În fine, în dosarul de cercetare mai există și declarația lui Constantin Trică, luată la solicitarea subofițerului, care a auzit victima declarînd către soția sa, la spital: „Lasă omul în pace, că nu-i vinovat“. Ne e greu să credem, prin urmare, că plt. maj. Gheorghe Anton ar fi încheiat proces verbal în ziua accidentului fără să-i suspende carnetul de conducere. Documentul a fost încheiat, cum susține inculpatul și cum sîntem înclinați să credem, abia cînd l s-a ridicat carnetul și a fost antedatat. Un singur lucru n-a putut fi pus de acord cu faptele: data suspendării, infirmată de fișa de pontaj, aflată la dosar, care n-a fost luată în considerație. De ce, nu se știe.

Reconsiderarea accidentului și a vinovăției lui Titi Bonculescu explică și revenirile martorilor care, așa cum se va dovedi în instanță, n-au fost tocmai curate. Lucrurile au fost corelate în mod tendențios, pentru a i se imputa șoferului o culpă de care în prima fază fusese absolvit și aceasta din rațiuni care ne scapă.

Am văzut și noi autobuzul cu pricina. Ușa la care s-a produs accidentul se află în spatele roții, la o distanță de 1,48 cm, și Gheorghe Rățoi ar fi putut fi lovit în împrejurările insinuate doar dacă vehiculul ar fi mers înapoi. Ceea ce nu s-a dovedit. Apoi, nu e de neglijat că de la fusta mașinii pînă la pămînt e o distanță de 24 cm, autobuzul fiind gol, și ar fi trebuit să se țină cont că în condițiile supraaglomerării această distanță se micșorează substanțial. Cum a încăput victima sub autobuz e greu de conceput. Dacă ar fi fost așa iar Gheorghe Rățoi ar fi fost călcat de roată, cum susține dosarul de urmărire penală și cum consideră instanța, nu cumva piciorul ar fi fost rupt, sub greutatea deloc neglijabilă a autobuzului, iar nu strivit? Mai bizar e că în dosar există o schiță a vehiculului care a fost neglijată.

Prea corect nu s-a desfășurat nici procesul la instanța de fond, unde au fost luate în considerație numai continuările la declarațiile martorilor, pe motivul că ele anulează primele declarații. Însă în proces aceiași martori au revenit la depozițiile inițiale, care-l absolveau pe inculpat. La dosarul nr. 8704/1983 există și alte precizări: Ion Condeescu, de pildă, declară că și-a modificat prima declarație, în timpul cercetării, sub presiunea organului care conducea ancheta. Îndrăznim să ne întrebăm, atunci, cine a instigat la mărturie mincinoasă? Oare nu e cusută cu ață albă această acuză? Mai trebuie să spunem că în instanță apare un alt martor, Ion Udrea, care declară că accidentul s-a produs în momentul opririi și crede că Gheorghe Rățoi a fost împins. Și adaugă că același lucru l-a declarat și la miliție. În dosarul de cercetare această declarație lipsește în chip bizar. Scripta volant! În fine, tot în instanță, Gheorghe Rățoi însuși mărturisește, ca și la început, că a urcat cu piciorul stîng pe scară, cu mîna stîngă s-a prins de bară, șoferul a închis ușa care i-a prins mîna, a căzut și scara de la ușă (iar nu roata) i-a prins piciorul. Să nu uităm că declarația vine după ce Gheorghe Rățoi avea piciorul amputat.

Cu toate aceste probe destul de grăitoare care converg spre nevinovăția șoferului arată că el n-a plecat cu ușile deschise (în detaliu e greu de reconstituit accidentul) și că acuza e nefondată. În plus, cum poate neglija instanța depozițiile martorilor din timpul procesului, pe motiv că acele completări ale declarațiilor anulează primele mărturii? Dacă acest lucru e adevărat, înseamnă că și declarațiile din instanță anulează adaosurile din timpul cercetării. Procesul n-a fost însă decît o imitație a cercetării penale, refuzîndu-i-se inculpatului aproape toate probele care l-ar fi absolvit. A fost adică un simulacru. De aceea, în numele legii, instanța condamnă pe Titi Bonculescu la „pedeapsa cea mai grea de doi ani închisoare“, în baza art. 33, 34 C.P., ceea ce reprezintă contopirea pedepsei de doi ani pentru vătămare corporală din culpă și a celei de un an și șase luni pentru instigare la mărturie mincinoasă.

Titi Bonculescu a cerut recurs la Procuratura județeană dar dosarul nr. 750/1984 a fost respins. Acest lucru s-a întîmplat după cîteva luni de la hotărîrea judecătorească, perioadă în care inculpatul a fost lăsat liber dar fără să i se asigure loc de muncă. Dacă într-adevăr Titi Bonculescu a fost vinovat, cum a hotărît instanța, nu e ciudat că de-abia acum i s-a încheiat minuta pentru a i se emite mandatul de arestare? Ar fi fost suficient ca în judecarea cazului să fie luate în considerație probele și martorii iar aceștia să nu fie tratați ca niște fantoșe, pentru ca adevărul să iasă la lumină, nu să fie ținut în bezna relei intenții. După noaptea procesului va trebui să vină însă și ziua elucidării.

RADU G. ȚEPOSU ■

„Marea lovitură“ a eșuat

Există oameni, asemenea lui **Gheorghe Trincă**, fost șef secție lumînări din cadrul Cooperativei de producție Răsuceni, județul Giurgiu, cărora li se năzărește, la un moment dat, că s-a ivit prilejul să se pricopsească, să „dea lovitura“, cum se spune, încît restul vieții să devină dacă nu un fel de paradis, oricum, ceva asemănător. (Reversul medaliei, care este ușor de imaginat, o să-l aflați, concret, ceva mai încolo — N.A.)

Așadar, Gheorghe Trincă, avînd o oarecare experiență în activitatea de procurare a materiei prime (parafină) pentru fabricarea lumînărilor, ca și în desfacerea produsului finit, și-a pus unica și amețitoarea întrebare — în timp ce se afla singur în fața unei oglinzi, încît să-și poată verifica instantaneu reacția gîndului care-i încolțise: „ce-ar fi să încerc eu o afacere de proporții?“ Mirajul unui cîștig fabulos fusese atît de puternic, încît riscurile — inerente — nici n-au mai fost luate în seamă...

Așa se face că la Miliția județului Giurgiu au început să sosească, de la o oarecare vreme, sesizări cu un conținut aproape incredibil despre veniturile ilicite pe care le realizase rapid și în proporții uluitoare Gheorghe Trincă, responsabilul secției de lumînări din Răsuceni.

Șeful miliției județene, în persoana lt. col. **Gheorghe Voican**, analizează cu atenție „cazul“ aproape neverosimil care se ivise și cere maiorului **Valerică Dabu**, șeful serviciului economic, să întreprindă imediat măsurile necesare.

Împreună cu locotenentul **Marian Popescu**, șeful serviciului economic, procedează la verificarea documentelor contabile privind procurarea materiei prime și livrarea produselor finite, în cadrul secției de lumînări din Răsuceni, concomitent cu adîncirea datelor cuprinse în sesizări despre activitatea dubioasă desfășurată de Gheorghe Trincă în cîteva județe limitrofe, stabilind, în final, o situație într-adevăr de-a dreptul surprinzătoare: reușind să corupă unele elemente necinstite de la PECO Ploiești (acestea sînt implicate într-un alt dosar penal la județul Prahova), Gheorghe Trincă a procurat, fără forme legale, 20 000 kg de parafină, în valoare de 200 000 lei, din care a fabricat lumînări, evident, fără să le mai evidențieze în actele financiar-contabile ale unității. Din vînzarea acestora la preț de speculă — așa cum aveau să confirme cercetările — Gheorghe Trincă a realizat un beneficiu ilicit net **numai de 600 000 lei**, bani găsiți de altfel la domiciliul său, cu ocazia percheziției efectuate.

Și întocmai ca în povestea cu broasca lacomă, „marea lovitură“ pe care o plănuise și săvîrșise fostul șef al secției lumînări a pocnit ca un balon atins de flacără, din toată opulența visată de cel în cauză rămînînd coșmarul anilor de închisoare.

MIHAI GROZAVU ■

O mătușă de 1,25 lei

Vineri, 10 august, în jurul prînzului, în centrul Ploieștiului, mă întîlnesc cu un fost coleg de facultate. La despărțire fiindcă trebuia să ajung urgent la gară îmi dăruiește două tichete de călătorie. De autobuz. Dintr-o greșeală, dacă se poate numi așa, la urcare în mașina cu numărul 44, perforez cele două bilete. După o stație se urcă cîteva femei care încep să controleze biletele, fără să prezinte nici o legitimație. Din acest moment totul a început să se deruleze precum în acele filme de groază, de speriat copiii. Lîngă mine o bătrînică înaltă și slabă. Cu mîini lungi și uscate care abia ducea o sacoșă de plastic. Avea lacrimi în ochi. I se ghicea necazul. Cînd a fost întrebată de bilet, bătrîna cu mîinile uscate și tremurînde i-a înmînat tinerei un tichet. Este de București, a replicat controloarea. Noi sîntem la Ploiești. Aici n-ai bilet. Și mîna tinerei femei a apucat cu putere mîna bătrînei. Actele, a spus dur tînăra. Dacă nu, mergem la miliție. Maică nu pot, a bolborosit printre lacrimi bătrîna. Eu merg la spital. Am un mare necaz. Asta nu ne privește pe noi, a spus controloarea. Dumneata nu ai bilet și basta. Ba are bilet, i-am zis. Îl are la mine. Poftiți. El este perforat. Nu este nici un fel de șmecherie. Dînsa este o mătușă și are biletul la mine. A uitat de asta... Dumneata să nu te amesteci. De unde ai sărit? Ce fel de mătușă? Dacă este așa, spune cum o cheamă. Este o mătușă fără nume, i-am răspuns. Dar asta nu contează. Bătrîna este cu mine. Sînt singur și am perforat două bilete. Pe biletul meu pot să invit pe oricine. Asta s-o crezi dumneata, am primit replica. Bătrîna nu merge decît cu noi. Știi cum se numește ce faci? am fost întrebat și am aflat un nou termen: traficant de bilete de călătorie. Și asta se pedepsește conform legilor... Între timp au mai apărut cîteva tinere care fără nici un fel de exagerare s-au repezit la mine. Una mă ținea de mînă. N-am priceput nici pînă acum dacă o făcea din mare dragoste, fiindcă mă și înghiontea în același timp... A început un tărăboi de toată frumusețea. Nici nu ne-am dat seama cînd am ajuns la capăt, adică la Gara de Sud. Aici prima controloare, care era un fel de șefă, s-a transformat într-un fel de dirijor. Nu se deschide ușa de la mijloc, toată lumea coboară pe celelalte uși, a ordonat scurt șoferului care s-a conformat întru totul ordinelor primite. Și dumneata, mi s-a adresat, coboară imediat că altfel chem miliția. Și în acel moment cele trei controloare s-au năpustit asupra mea și am început să fiu împins ca un balot către una din uși. Bătrîna se ținea de mine, și intrase în rol fiindcă îmi spunea prin lacrimi: nu mă lăsa, nepoate! După ce mașina a rămas fără pasageri ușile au fost închise. Lumea ne privea de pe trotuar. Parcă ne aflam într-un acvariu... O iert numai dacă vreau eu, a venit una din replicile șefei. Numai dacă o iert **eu** și dacă **vreau**. Și cum nu **vreau**, n-o iert. Și tot bruscată, bătrîna, fără nici nu fel de exagerare, s-a schimbat la față și a căzut pe unul din scaunele autobuzului. În acel moment, controloarele s-au speriat și au ordonat să se deschidă ușa și să coboare bătrîna, care s-a pierdut prin mulțime. Am rămas în autobuz cu cele trei femei. Dumneata ai lovit-o cu capul de bară, mi-a spus cea tînără. Nu vezi că ești un huligan?! Apare un alt șef care scoate o legitimație și mi-o pune sub ochi. Scrie pe ea **Ion Marcu**. Mai mult n-am putut citi. Șef la cap de linie. Fără să fi ascultat despre ce este vorba, m-a înhățat de mînă și a început, la rîndul lui, să-și susțină recitalul alături de cel al femeilor: huliganule, mergem noi la miliție, să vedem noi cu cine avem de-a face. Te învățăm noi minte... Tot am încercat să-i explic că eu am bilet. Și nu unul — chiar două. Mai încercam să-l explic că sînt în trecere prin Ploiești și că pierd trenul, Degeaba... După multe minute de parlamentări șoferul, sătul de toată discuția, a dus mașina la locul de plecare și a deschis ușile. Noii călători și-au ocupat locurile. Numai așa am putut să scap de tot calvarul. Jos, la capăt de linie, am mai vrut să stau de vorbă cu Ion Marcu. Mi-a întors spatele și mi-a spus: Hai pleacă! Zi mersi că ai scăpat. Despre numele controloarelor s-a făcut că nu aude. Ele au plecat mai departe cu autobuzul ce purta numărul 44...

SORIN POSTOLACHE ■

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

„Am învățat să iubesc pămîntul pe care m-am născut"

■ „Urmăresc cu foarte mult interes manifestările Cenaclului Flacăra. Împreună cu mama mea am participat la toate spectacolele care au avut loc la Reșița, spectacole ale bucuriei de a trăi printre oameni și pentru oameni. De cite ori ascult cîntecele dedicate eroilor neamului nostru — Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Avram Iancu — mă simt mai aproape de ei, îmi vine să îngenunchez și să le mulțumesc pentru tot ce au făcut pentru țară, pentru noi. Cu greu pot spune tot ce simt, dar din cîntecele cenaclului am învățat să iubesc mai puternic pămîntul pe care m-am născut și trăiesc, să iubesc Carpații, Dunărea, Putna, să-mi fie dor de Eminescu, de Marin Preda. Am învățat să iubesc pacea și pe cei ce luptă pentru menținerea ei". **(Eliss Maftei — 17 ani — din Reșița)**

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ „În iulie a.c. am efectuat o excursie, organizată prin O.J.T. Iași, la mai multe obiective istorice din județele Suceava și Neamț. Totul a fost minunat : călătoria, peisajul, monumentele vizitate. Cu o singură excepție : cazarea de la Hanul Agapia. Aici am fost obligați să dormim cîte 3 persoane în camere a căror capacitate era numai de două, camere din care lipseau dulapurile, prosoapele și apa curentă. Păcat că această clădire cu o arhitectură atît de frumoasă în care poposesc anual mii de turiști nu se bucură de grija gospodărească a O.J.T. Neamț". **(Radu Chiseliță, din Iași, str. Vasile Lupu nr. 134)**

■ „Între blocul nostru și blocul vecin M. 17 există un teren de aproximativ 300 m² pe care am dorit să-l amenajăm pentru copii. În urma cererii noastre, Administrația domeniului public a sectorului 5 ne-a eliberat chiar și o aprobare cu nr. 31 din 13 iunie a.c. prin care am fost înștiințați că s-a hotărît înființarea terenului de joacă pentru copii, teren prevăzut de altfel și în proiectul acestui ansamblu de locuințe. Au fost trimise ulterior și utilajele necesare, însă spre surprinderea noastră, A.D.P.-ul și-a retras aprobarea inițială, decizie care nedreptățește zecile de copii nevoiți să se joace în continuare pe aleile dintre blocuri". Semnează **Asociația locatarilor bloc M. 18 din București, str. Cap. Mișcă Petre nr. 5, sector 5.**

■ În urma scrisorii adresate revistei noastre, prin care Mihai Parpalea din București semnala unele aspecte negative din cadrul unității nr. 2 a Cooperativei Automecanica, unde lucrează, **UCECOM — Direcția de organizare, control, personal și învățămînt** ne face cunoscut că au fost luate măsuri de îmbunătățire a întregii activități de producție, indicîndu-se totodată conducerii cooperativei să asigure executarea unor comenzi de lucrări la nivelul potențialului de dotare de care dispune unitatea.

■ **36 de navetiști din satele Susani, Nădălbești și Ignești, județul Arad,** ne scriu nemulțumiți de actualul orar al autobuzelor cu care se deplasează zilnic la locurile lor de muncă din orașul Sebiș. O dată cu intreruperea cursurilor școlare, în loc să fie suspendat autobuzul care ajungea în Sebiș la ora 7,50, cu care circulau îndeobște elevii, a fost anulat cel care ajungea la ora 6,40, situație în care muncitorii întîrzie acum la întreprinderi. Rugăm conducerea I.T.A. Arad să analizeze situația creată și să adapteze orarele autobuzelor nevoilor acestor navetiști.

■ **Nicolae Galiceanu din comuna Orodel, satul Cornu, județul Dolj,** ne scrie că în luna iulie a.c. mai multor pensionari ai C.A.P.-ului din sat li s-au reținut sume din pensie pe motiv că a fost cumpărat de către C.A.P. un autoturism ARO pe care trebuie să-l achite. Rugăm organele județene să verifice legalitatea acestor rețineri care îi frustrează pe bătrînii satului de drepturile cuvenite după mulți ani de muncă.

■ În urma notei critice apărute în numărul din 27 iulie a.c. al revistei noastre, **Direcția județeană a poștelor și telecomunicațiilor Călărași** ne comunică : „Din cercetările efectuate, de nedistribuirea zilnică a presei se face vinovat agentul poștal Marin Dorobanțu. Întrucît acesta a mai îngreunat activitatea și în alte sectoare de poștă, a fost înlocuit cu un cadru corespunzător".

■ Necazul lui **Dumitru Caliniuc din Rădăuți, str. Stadionului nr. 4, bl. 80, ap. 79, județul Suceava,** a început în anul 1983 cînd, așa cum reiese din scrisoarea sa, niște vecini au spart izolația acoperișului pentru a-și monta antenele TV. De atunci, la fiecare ploaie, apa pătrunde în apartamentul său. Deși a făcut pînă acum mai multe cereri la E.G.C.L. Rădăuți pentru repararea terasei, lucrarea nu a demarat încă și corespondentul nostru se gîndește cu neliniște că se apropie toamna. Apelăm la rîndul nostru la E.G.C.L. Rădăuți pentru urgentarea intervenției, considerînd totodată că drept ar fi ca cei ce au produs stricăciunea să plătească.

■ „De curînd mi-am cumpărat o mașină de spălat „Automatic" fabricată la Întreprinderea mecanică Cugir. Cînd am încercat să o folosesc am constatat la ea două defecțiuni importante : 1) Nu își ia singură detergentul din lăcașul special; 2) spălarea durează în loc de 120 de minute, cît se specifică în cartea tehnică, 480 de minute. Adresîndu-mă cooperativei din localitate am avut o surpriză nu tocmai plăcută : mi s-a spus că n-a fost încheiat contractul pentru asigurarea reparațiilor în garanție la acest tip de mașini". **(Lucian Iordăchescu din Craiova, cartier Craiovița Nouă, bl. 110 F, ap. 6).** Îl sfătuim pe corespondentul nostru să se adreseze direct întreprinderii producătoare, care va găsi, sîntem siguri, soluția pentru a-l scoate din impas.

■ „Sînt om bătrîn în etate de 77 de ani. Soția mea are 76 de ani. Sîntem singuri, nu mai avem pe nimeni cu noi în casă. În anul 1983 am contractat un vițel la baza din Bălcești și nici pînă astăzi nu a venit cineva să ni-l ia. Vițelul are acum o greutate de 307 kg și nu mai putem să-l îngrijim că sîntem oameni bătrîni și bolnavi". **(Gheorghe I. Popescu din comuna Roșiile, județul Vîlcea)**

■ Constantin Stanciu și Constantin Florescu din comuna Rociu, județul Argeș, semnalau într-o scrisoare aspecte legate de calitatea lignitului la depozitul de combustibil din localitate. **Direcția comercială a județului Argeș** ne informează că un delegat al I.C.S.M.C. Pitești s-a deplasat la fața locului stabilind măsuri de sporire a exigenței în recepționarea cărbunelui sortat prin ciuruire. Cărbunele praf se va livra spre valorificare Uzinei electrice Doicești.

■ „Din cele 6 sticle cu bere cumpărate la data de 2 iulie a.c. de la unitatea cu autoservire aflată peste drum de hotelul „Deva" din municipiul Deva, n-am putut consuma decît 2. Conținutul celorlalte a trebuit să-l arunc. Menționez că data de fabricație ștanțată pe etichetă este 27.VI.1984, iar marfa a fost recepționată pe 30 iunie cu fișa de recepție 2068. Neputîndu-mi imagina cum un produs garantat pentru 120 de zile se poate altera în numai 5, las rezolvarea acestei enigme pe seama întreprinderii producătoare din Craiova". **(Nicolae Ungureanu, str. Pădurarilor nr. 6, Timișoara)**

■ Avînd în vedere situația cu totul deosebită în care se găsește **Frosa Nica din București, str. Cetatea Poenari, nr. 46, sec. 4** (operată de stenoză mitrală urmînd a suporta o a doua intervenție chirurgicală pe cord deschis în septembrie a.c., mama sa paralizată, iar fiica așteptînd un copil), rugăm Direcția poștelor și telecomunicațiilor a municipiului București să încerce să soluționeze favorabil și în măsura posibilului cît mai urgent cererea sa de instalare a unui post telefonic la domiciliu (nr. 271 041 din 1974), care îi este într-adevăr de o stringentă necesitate.

■ **Consiliul popular al sectorului 3 :** „Vă informăm că Elena Ripă din București, str. Drumul Murgului nr. 4, care s-a adresat revistei dv. solicitînd sprijin pentru încadrarea sa în muncă a fost repartizată la A.S. Loto Pronosport".

■ În urma unor repetate internări, **Elena Damian din Ineu, str. Dunării nr. 7, bl. 44, ap. 21, județul Arad,** a fost pensionată de boală în baza deciziei nr. 545/23 din 22 martie a.c. La cooperativa „Crișul" din Ineu unde corespondenta noastră și-a desfășurat activitatea, s-a întocmit dosarul care a fost înaintat Comisiei de pensii a Cooperației meșteșugărești din Arad, cu promisiunea că în cel mult două luni de zile își va primi drepturile bănești. Au trecut de atunci nu două ci aproape 6 luni și Elena Damian continuă să aștepte pensia. Rugăm organele în drept să urgenteze rezolvarea dosarului, avînd în vedere că petiționara are doi copii în întreținere.

■ Încă o scrisoare ne aduce în atenție practica ilegală a vînzării condiționate. **Vasile Tiboc, muncitor la Combinatul metalurgic din Cîmpia Turzii, județul Cluj,** a cumpărat de la magazinul alimentar nr. 7 din localitate 5 sticle de jumătate kg de alcool dublu rafinat. Pentru fiecare sticlă el a fost obligat să cumpere și cîte un pachet de praf de ouă în valoare de 15 lei, pachete cu termenul de garanție depășit de mai bine de un an. Pe bună dreptate omul se întreabă de ce a trebuit să plătească 75 de lei pentru un produs pe care, o dată ajuns acasă, a trebuit să-l arunce.

■ Ion Bocșe, om al muncii la I.M. Sadu, a sesizat revistei noastre faptul că în mod nejustificat i-a fost imputată de către întreprindere suma de 7 600 lei pentru o prelată, folosită la acoperirea unui vagon. **Inspecția teritorială financiară de stat Gorj** ne informează că litigiul s-a clarificat în sensul că cei 7 600 lei au fost cîștigați prin arbitraj de la Direcția regională C.F.R. Craiova, judecătoria Tîrgu Jiu dînd astfel cîștig de cauză lui Ion Bocșe. Decizia de imputare a fost anulată urmînd ca sumele reținute să i se restituie.

■ „În luna martie a.c. mi-am cumpărat un bilet cu tratament pentru Eforie Nord de la oficiul de turism din localitate. La recepția hotelului „Steaua de mare" din Eforie mi s-a spus că fusesem taxat cu 306 lei mai mult la cazare. Întors acasă m-am prezentat la oficiul de turism, cerînd să mi se restituie suma încasată în plus. Recunoscîndu-și greșeala, funcționarii respectivi mi-au spus că trebuie să aștept două luni pînă la primirea confirmării de la județ și de la Eforie. De atunci sînt însă purtat pe drumuri (menționez că în aceeași situație mai sînt trei persoane, pensionari ca și mine) fără a putea ajunge în posesia banilor". **(Gheorghe Boitoș din Sighișoara, str. George Coșbuc, nr. 39)**

■ O propunere ne parvine din partea lui **Gheorghiță Claudiu din Cluj-Napoca.** Deoarece ambalajul coniacului marca Napoca, o sticlă de o formă mai deosebită reprezentînd o țărăncuță, și care costă 17,50 lei, nu este primit la nici un centru de achiziții, corespondentul nostru sugerează factorilor de resort să permită revalorificarea acestor sticle, ceea ce ar fi și în folosul industriei și în cel al cumpărătorilor.

■ „De un an și jumătate de cînd a fost dat în folosință blocul în care locuiesc, liftul nu funcționează. Repetatele sesizări ale asociației au rămas pînă acum fără vreun rezultat. Cei care ar trebui să-l pună în funcțiune aruncă vina pe constructor, spunînd că în puțul liftului pătrunde apa și deci funcționarea lui nu e posibilă. Cum blocul are 9 (nouă) etaje vă închipuiți în ce situație dificilă se află cei care locuiesc sus, obligați să urce de cîte 2—3 ori pe zi atîtea trepte". **(Ioan Leonte, din Vulcan, bd. Victoriei nr. 18, bl. 3 B 2, județul Hunedoara)**

■ La sesizarea semnată de Z. Danilov din București, Șoseaua Colentina nr. 25, privind unele probleme edilitar-gospodărești. **Administrația domeniului public a sectorului 2** ne informează: terenul de joacă pentru copii va fi amenajat pînă la sfîrșitul lunii august. Au fost somate asociațiile de locatari din blocurile IRTA și OD 37 să respecte obligațiile ce le revin conform Legii nr. 10/1982 privind menținerea curățeniei.

■ **Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Suceava** l-a repartizat pe Gheorghiță Boghian din Suceava, str. Tăbăcăriei nr. 1, ca muncitor la Întreprinderea de industrializarea cărnii Suceava, soluționîndu-i astfel cererea.

■ O suită de 5 fotografii trimise de Constantin Butaș din Deva ilustrează starea jalnică în care se află clădirea căminului cultural din **satul Sălciva, comuna Zam, județul Hunedoara.** Pereți coșcoviți, ferestre sparte, gardul rupt, încăperile înțesate de ambalaje pentru sticle, totul infirmînd posibilitatea desfășurării fie și a celei mai mărunte activități culturale. Ce părere au edilii comunei ?

■ „Recenta apariție la Electrecord a casetei cu înregistrarea „Anotimpurilor" de Antonio Vivaldi, în condiții excelente, ne-a bucurat nespus. Sperăm să fie un început și așteptăm înregistrări cu lucrări reprezentative din creațiile lui Enescu, Bach, Mozart, Beethoven, Paganini. S-ar veni astfel în sprijinul educației muzicale a elevilor noștri, atît la ore cît și în afara lor". **(Profesor Valeriu Danielescu, Școala generală Grumăzești, județul Neamț)**

■ „Ori de cîte ori pronunț cuvîntul „școală" parcurg cu gîndul anii copilăriei în timpul cărora bunii mei părinți de la cele două case de copii infirmi, unde am trăit, m-au crescut, educat și mi-au format gustul pentru învățătură. Acum am devenit și eu părinte la Casa de copii — școlari (fete) din Rîmnicu Vîlcea. Condițiile minunate de aici au creat acestor fete un adevărat cămin, copilăria lor putîndu-se compara cu a tuturor celorlalți copii din țară. Veniți să le vedeți și vă veți convinge". **(Laura Vega, supraveghetoare, Casa de copii școlari, Rîmnicu Vîlcea)**

■ **Dumitru Dumitrescu, pensionar din Drobeta-Turnu Severin, str. Semenic nr. 46,** a făcut cunoscută, acum cîteva luni, redacției noastre comportarea necorespunzătoare a șefului de unitate de la bufetul „Motru" din localitate. Consiliul popular al județului Mehedinți căruia i-am înaintat scrisoarea ne-a informat că pentru abaterile săvîrșite, Petre Popa a fost retrogradat și mutat la Schela Cladovei. O nouă scrisoare primită din partea lui Dumitru Dumitrescu ne dezvăluie faptul că nici locul de muncă, nici atitudinea fostului șef de unitate nu s-au schimbat. Ce explicație ar putea exista ?

■ **Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Deva** ne informează că a soluționat favorabil cererea lui Florin Rus din orașul Brad, Aleea Dacilor nr. 1, încadrîndu-l în muncă la Întreprinderea minieră Barza-Brad, în funcția de mecanic.

■ **Nicolae Vîrciu,** om al muncii la Fabrica de utilaje și accesorii din **Agnita,** a primit în luna aprilie un apartament din fondul locativ al întreprinderii. Spre surprinderea sa, a găsit însă locuința ocupată de o altă familie. Cerînd sprijin la întreprindere, i s-a răspuns că dacă vrea să intre în dreptul său, să dea în judecată cealaltă familie. Pe bună dreptate, omul, părinte a trei copii mici, refuză o asemenea soluție care i-ar cere alergătură și cheltuieli pentru a îndrepta o situație în care a ajuns fără nici o vină.

■ „La Tirlișua, veche localitate din Țara Năsăudului, a văzut lumina zilei Liviu Rebreanu. Bustul marelui scriitor și o placă memorială consfințesc acest lucru. Tot aici, munții Tibleș poartă la poale numeroase izvoare cu ape minerale. Obiceiurile, tradițiile, portul popular, jocurile se păstrează în toată frumusețea și autenticitatea lor. Suficiente motive pentru iubitorii de frumos și de țară să-și îndrepte pașii spre aceste locuri. Dar la Tirlișua este greu să ajungi. Asfaltarea șoselei s-a oprit în satul învecinat, la doar 7 km. Satul unde s-a născut creatorul romanului românesc modern și unde un potențial turistic apreciabil așteaptă să fie valorificat, merită — cred eu — o legătură cu lumea demnă de toate acestea". **(Pompei Cocean, Institutul de speologie Emil Racoviță din Cluj-Napoca)**

■ În ultimii 10 ani, **Veronica Gherasim din comuna Butea, județul Iași,** a primit pensie alimentară pentru cei trei copii minori prin Întreprinderea minieră Fundu Moldovei unde lucrează fostul ei soț. În aprilie a.c., aceasta a fost detașat la Întreprinderea minieră Rovinari. De atunci deși Întreprinderea Fundu Moldovei continuă să-i expedieze alocația de stat pentru copii, nu-i mai trimite pensia, îndrumînd-o să se adreseze la Rovinari, unde de asemenea s-a lovit de un refuz. Rugăm conducerile celor două întreprinderi să ia măsuri de rezolvare a situației pentru că nu e posibil ca Veronica Gherasim să alerge între nordul Moldovei și Oltenia pentru a obține un drept al său stabilit prin lege.

■ **Dumitru Oprinoiu din comuna Viperești, județul Buzău,** ne sesizează atitudinea, cel puțin ciudată, a șoferului care conducea în ziua de 1 iulie a.c. autobuzul cu nr. 31-BV-9762, pe ruta Buzău—Brașov. Pur și simplu, șoferul a refuzat să permită urcarea unui grup de navetiști din Viperești, sub pretextul că nu merg pînă la Brașov. Întrebarea semnatarului scrisorii ni se pare justificată : „Este normal să ți se ceară să plătești un bilet pentru 120 km, cînd tu trebuie să călătorești numai 20 ?".

■ Primim din partea **Centralei antrepriză generală construcții montaj București :** „Problemele sesizate de Asociația de locatari din blocul 7 A, Șoseaua Olteniței nr. 50—52 au fost analizate la fața locului. La această dată sînt rezolvate doleanțele locatarilor, apartamentele și părțile comune fiind în stare normală de folosință".

Pagină realizată de ALEXANDRU ȘERBAN ■

Poșta redacției

Elena Șerbu — Cornu de Jos (Prahova) : Alocația pentru copii se acordă cooperatorului cu munca la domiciliu numai în cazul în care producția efectiv realizată pe întreaga lună este egală sau superioară normei de producție stabilite pentru cei din unitățile de producție organizate. ■ **Maria Mihăilă** — Galați : Se poate cere anularea deciziei de pensie în termen de 30 de zile de la comunicare, după care, conform legislației în vigoare, aceasta a rămas definitivă ■ **Florin Baraboș** — Brașov : Scrieți-ne care vă este necazul. ■ **Carmen Predescu** — Fetești : Puteți solicita aprobarea, pentru detașare, numai inspectoratelor școlare Ialomița și București, cererea, în acest sens, urmînd să fie rezolvată în funcție de criteriile legale ■ **Iosif Heipl** — Reșița : Nu se poate în timpul procesului. ■ **Ioan Cean** — Timișoara : Pe dr. Aurel Rosin îl puteți găsi la Policlinica Universitară Titan, București. ■ **Olga Dobrescu** — Năvodari : Pensia de invaliditate pentru T.B.C. sau boală profesională este aceeași cu pensia pentru boală obișnuită și se calculează în funcție de vechime, retribuție și gradul de invaliditate în care este încadrat. ■ **Lucian Mihalcea** — Galați : Cererea o adresați Ministerului Comerțului Interior. ■ **Gheorghe Barcaceanu** — municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej : Pensiile se stabilesc de către comisiile județene de pensii în funcție de elementele concrete din dosarul de pensionare. Împotriva deciziilor comisiilor de pensii se poate face apel, în termen de 30 de zile de la comunicare, la Comisia centrală de pensii ■ **Rudolf Fazakas** — Simeria : La Academia R.S.R. ■ **Petru Striblea** — Botoșani : a) Fiul dv. o poate acționa în judecată pe fosta soție ; b) Cereți sprijinul Consiliului popular Botoșani.

MARGA NEDELEA ■

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.

SPORT

„Cea mai mare victorie a cuiva e victoria asupra lui însuși"

Calderon

● Festival șahist la Băile Herculane ● Un atribut esențial sportului — frumusețea ●

Turul ciclist al României e gata de drum!

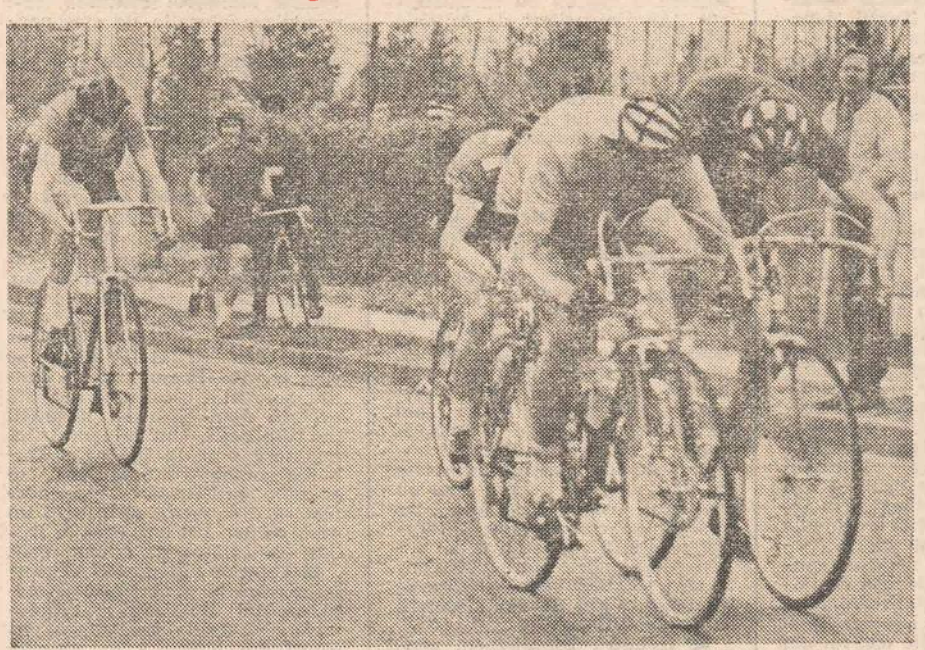

● Un traseu cu 400 km mai lung decît anul trecut ● 4 echipe străine au confirmat participarea ● Tricoul galben va fi atribuit încă înaintea primei etape ● Piatra Fintînele, piatră de încercare ! ● Ca și în ediția precedentă, „Flacăra" va acorda premii celor merituoși ●

Între 2 și 9 septembrie va avea loc, pe un traseu lung de 1 252 de kilometri, cea de a XXII-a ediție a Turului ciclist al României, întrecere cu o frumoasă tradiție, reluată anul trecut după o pauză îndelungată. Cum Turul e gata de drum, i-am solicitat secretarului federației de specialitate, Gheorghe Stănel, cîteva date privitoare la modul lui de desfășurare.

— În două vorbe, tovarășe Stănel, prin ce s-ar deosebi Turul 1984 de cel disputat anul trecut ?

— Anul trecut a fost, ca să zic așa, o competiție de tatonare. Nu ne-am propus altceva în 1983 decît reluarea Turului, readucerea ciclismului, la acest nivel, în atenția opiniei publice. Socotesc că în bună măsură am reușit, dar se cade să mai mulțumesc o dată celor ce ne-au înțeles și sprijinit. Între forurile care ne-au dat o mînă de ajutor s-a aflat, la loc de frunte, și revista „Flacăra", atît prin relatările unor trimiși speciali cît și prin instituirea unor premii mult apreciate de rutieri. Nădăjduiesc că această colaborare va continua. Pe baza experienței din 1983, ca și a celei mai vechi, am hotărît să facem anul acesta un Tur de mai mare amploare, cu participare internațională. Am invitat 6 echipe străine, 4 dintre ele, Grecia, Polonia, Siria și Turcia, confirmîndu-ne sosirea. Așteptăm în aceste zile răspunsurile federațiilor din Cehoslovacia și R.F. Germania, dar ele vor fi, aproape sigur, afirmative. Vor lua startul, de asemenea, 10 echipe românești, între care națională antrenată de Nicolae Voicu, Dinamo, Steaua, Metalul Plopeni etc., în așa fel încît toată suflarea ciclismului să fie prezentă.

— Înțelegem că Turul va fi mai lung, da ?

— El va măsura, împărțit în 9 etape, 1 252 de kilometri, cu aproape 400 mai mulți ca anul trecut. Ca noutate : la fiecare capăt de etapă, caravana va sosi pe stadioane, așa cum se întîmplă în toate marile competiții de acest gen. Mărturisesc că, plecați pe teren pentru recunoașterea traseului, am găsit peste tot, fără excepție, multă înțelegere în acest sens din partea organelor locale. Interesul cu care am fost înconjurați ne-a bucurat și, în același timp, ne-a dat garanții că Turul va fi organizat la un nivel înalt.

— Mai deunăzi, arbitrul principal al competiției, Octavian Amza, aflat în prezent la Barcelona, ca membru în juriul campionatelor mondiale de ciclism profesionist, ne informa despre cîteva „premiere" ale Turului României 1984. Care ar fi ele ?

— S-a mărit, față de 1983, numărul cățărărilor, de la 14 la 18, cele de la Măgura Calului și Piatra Fîntînele fiind de categoria A, ambele plasate în apropiere de Bistrița. Pentru prima dată, Turul va ataca traseele Rîmnicu Vîlcea—Tîrgu Jiu, Tîrgu Jiu—Baia de Aramă, etapă contracronometru, și Vatra Dornei—Piatra Neamț, prin Bicaz. Rute foarte dificile, care vor solicita la maximum energiile și inteligențele concurenților. Mai notați ca noutate : atribuirea tricoului galben încă înaintea primei etape după un circuit de 2 kilometri, la Cîmpulung. Cîștigătorul circuitului va primi tricoul galben și o bonificație de 10 secunde. Va fi, în general, un traseu dur, cu cîteva etape foarte grele, cele de munte îndeobște, dar un traseu care va permite într-o măsură mai mare decît anul trecut etalarea valorii și a experienței.

— Ce greutăți deosebite v-a ridicat organizarea ?

— Am găsit, repet, înțelegere peste tot și am depășit dificultățile avute. Una însă, obiectivă, a rămas : barierele de cale ferată. Cîte două, cîte trei într-o etapă, ba chiar șase de la Bistrița la Vatra Dornei și de la Piatra Neamț la Focșani. Am decis, tocmai pentru a respecta echitatea și a permite celor mai buni rutieri să-și probeze valoarea, neutralizarea cursei la fiecare barieră, dînd drumul cicliștilor mai departe în funcție de sosirea la barieră. E, de altfel, practica internațională.

— Cîte persoane va număra caravana ?

— În jur de 200, înțelegînd prin asta 100 de concurenți și restul, antrenori, mecanici, medici, masori, oficiali, ziariști. Vor fi, de pildă, 29 de mașini tehnice. Aș dori să fac o remarcă : o serie de arbitri, toți foști alergători, s-au declarat de acord să participe la Tur cu mașinile personale, făcîndu-ne astfel un deosebit serviciu. I-aș aminti aici pe Constantin Wagneti din Ploiești, pe Csongo Berekmeri din Tîrgu Mureș, pe Traian Hagiu și Nicolae Gavrilă din București, enumerarea putînd continua. Care ar fi ideea ? Că lumea ciclismului românesc, deși mică, rămîne unită și e gata să răspundă prezent oricărei chemări.

— Ce-ar fi să vă cerem un pronostic : cine va cîștiga Turul ?

— Normal ar fi să-l cîștige echipa României și, la individual, Mircea Romașcanu. Ei n-ar face altceva, terminînd primii, decît să confirme saltul calitativ înregistrat în ultimul timp de ciclismul nostru. Națională, vă reamintesc, a ieșit învingătoare, anul trecut, în Turul Turciei, a ocupat locul 3 în cel al Bulgariei, al R.D.G. etc.

— Dar a încheiat abia pe locul 10 Cursa Păcii, nu ?

— Ajungeam și acolo. Pentru întîia dată după mulți ani, am deplasat în Cursa Păcii o garnitură foarte tînără, cu rutieri de 20—21 de ani, ca Constantinescu, Paraschiv, Nicolae Aldulea, Neagoe. Am vizat perspectiva înaintea rezultatului. Oricare dintre aceștia, și cu astă mă întorc la întrebarea de mai devreme, își poate trece numele pe lista cîștigătorilor Turului României. Nici în ciclism valoarea nu așteaptă numărul anilor.

— Ce șanse acordați alergătorilor străini ?

— Nu-i știm prea bine, abia urmează să sosească, dar echipele lor se anunță redutabile. Prezența lor va da nu doar culoare Turului, ci și, îmi permit să anticipez, echilibru și, ca o consecință logică, dramatism.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Cronicar — spectatorul

De aceea îl iubim

L-am revăzut de curînd în cadrul „secvenței telespectatorului" față-n față cu eternul lui rival Stan Smith. De o parte a fileului toată poezia tenisului, de cealaltă parte uniformitatea un-doi-ului : serviciu puternic, voleu la fel. Și inima mi s-a strîns de durere, amintindu-mi cum matematicul John Mc Enroc l-a învins în meciul România — S.U.A....

Numai el știa să ajungă mingi imposibile, să dea lob lifturi și să pună stopuri cînd nu te așteptai. Cu el tenisul era spectacol.

Generațiile actuale vor crește sub semnul tenisului în forță, liniar, fără floricele, în care totul se subordonează punctului. Computerizat. Dar ei, îmberbii cu lovituri în forță, cu lecțiile învățate papagalicește de acasă, nu vor rezista prea mult. Un om nu poate fi o mașină (vezi Bjorn Borg). Noi cei din tribună, sătui de atîtea computere, vom vrea puțin romantism.

În lumea mai nouă a tenisului au fost și sînt destui buni și foarte buni meseriași, dar geniu nu a avut decît Năstase. Iar Ilie e de-al nostru, român. De aceea îl iubim și-l stimăm.

DAN DĂNUȚ DORU ■

ȘAH

cu Margareta Mureșan

Dispute dîrze

Festivalul șahist desfășurat recent la Băile Herculane a cuprins și a doua ediție a turneului internațional masculin „Prietenia balcanică", reunind șahiști din țările balcanice. Turneul a fost cotat cu un ELO mijlociu de 2340, intrînd în categoria a IV-a. Singurul jucător neînvins, Ovidiu Foișor, fostul nostru campion național, a prestat un joc sigur, fiind autorul unei victorii clare în turneu prin cele 7 puncte acumulate (÷5, =4, —0). La jumătate de punct s-a clasat pe locul 2 un alt fost campion național, Aurel Urzică, aflat în revenire de formă. După comportarea excelentă din turneul internațional de la Satu Mare, maestrul internațional bucureștean confirmă prin calitatea jocului său. A dezamăgit timișoreanul Ion Mărășescu, care obține un rezultat sub posibilități și un loc foarte modest într-o companie mai slabă decît cea în care își adjudecase victoria, cu puțin timp în urmă, în turneul internațional al României. Clasament final : 1. O. Foișor 7 p. ; 2. A. Urzică 6,5 p. ; 3. Ctin. Ionescu 5 p. ; 4. K. Anghelov (Bulgaria) 5 p. ; 5. T. Liverios (Grecia) 5 p. ; 6. M. Garkov (Bulgaria) 4,5 p. ; 7. M. Andreijević (Iugoslavia) 4 p. etc.

Cel mai puternic turneu internațional feminin al României este cel desfășurat anul acesta între 4 și 18 august tot la Băile Herculane. Disputa a fost extrem de dîrză, conducerea clasamentului păstrînd-o pe rînd și pentru puțină durată : marea maestră sovietică E. Ahmîlovskaia, fostă candidată la titlul mondial, apoi marea maestră E. Polihroniade, N. Ioseliani, fostă finalistă a meciurilor candidatelor la titlul mondial, și speranța noastră, G. Olărașu, încă junioară. După victoria la marea maestră Liu She Lan, Elena Ahmîlovskaia a pierdut după două întreruperi la maestra internațională V. Ionescu, plătind parcă doza de mare șansă avută în partida susținută împotriva chinezoaicei. Victoria jucătoarei române, rod bogat al analizelor antrenorului Mircea Pavlov, a conturbat pe moment evoluția marii maestre sovietice. N. Ioseliani a evoluat prudent în primele runde, apoi și-a luat revanșa pentru înfrîngerea suferită la olimpiadă și a depășit-o pe D. Nuțu. Le-a întrecut relativ ușor, pe Liu She Lan (la fel ca și în meciul candidatelor) și pe V. Ionescu, dar a remizat surprinzător cu tînăra maestră (de altfel, singura din turneu cu acest titlu) poloneză J. Jagodzynska. E. Polihroniade a pierdut în fața colegei sale de club, G. Olărașu, care, în prezența a 5 mari maestre și a 7 maestre internaționale, a preluat conducerea după 8 runde prin cele 6 puncte (÷5, =2, —1) surprinzînd prin siguranța jocului. După un debut excelent, marea maestră internațională E. Polihroniade a acuzat o stare evidentă de oboseală în cea de-a doua parte a turneului, oboseală acumulată prin participarea anterioară la turneele open de la Bagneux și de la Biel.

Surprinzător de slab a fost startul marii maestre M. Pogorevici, revelația ultimelor două sezoane, care în prima jumătate a turneului acumulase un număr scăzut de puncte. Evident în lipsă de formă, ea a pierdut toate duelurile internaționale : la Glaz, Ahmîlovskaia, Feustel, iar în fața Gabrielei Olărașu a cedat într-o criză de timp infernală. Dana Nuțu, multipla noastră campioană, s-a zbătut în limita unui rezultat de 50 la sută în prima jumătate a turneului, mizînd pe cunoscutele sale finișuri în forță.

Cu mai multă experiență competițională, Ahmîlovskaia a depășit-o în jocul de mijloc pe G. Olărașu. Deși partida s-a întrerupt, marea maestră sovietică nu a avut probleme prea mari cu analiza, avantajul său fiind suficient pentru victorie. Pînă la jucarea partidelor întrerupte Nana Ioseliani a preluat conducerea clasamentului cu trei runde înainte de finalul competiției prin două victorii consecutive, la Pogorevici și Glaz, totalizînd 7,5 puncte, adică o jumătate de punct peste norma de maestră internațională (spre care viza G. Olărașu) și cu două puncte mai puțin decît cele 9,5 puncte necesare normei de mare maestră internațională. După înfrîngerea suferită la Ahmîlovskaia, G. Olărașu a evoluat slab, nereușind să-și revină și a mai pierdut o partidă, la L. Jicman.

Șahistele sovietice Nana Iosceliani și Elena Ahmîlovskaia și-au disputat finalul competiției, înregistrînd același număr de puncte înainte de ultima rundă, cîte 9,5 puncte, după care Ahmîlovskaia a rămas, cu 10,5 p. (din 13), singură în fruntea clasamentului. Ea a fost urmată de Ioseliani (10 p.), 3—4. Polihroniade și Olărașu (7 p.) ș.a.

MARGARETA MUREȘAN ■

FAIR PLAY

Spectacol sau rezultat?

De la cititorul Vasile Bolboia din localitatea Tînganu, Sectorul agricol Ilfov, am primit următoarele rînduri : „Cred că sportul a apărut din necesitatea omului de a-și face viața mai variată și mai frumoasă. Deci, sportul trebuie să fi avut la începuturi un atribut esențial : frumusețea. Și cum nevoia de frumusețe a omului nu a cunoscut niciodată limite, sportul a cîștigat din ce în ce mai mulți adepți. Treptat, rivalitățile sportive au făcut ca, pe lîngă atributul frumusețe, să apară și atributul eficiență. Cîteodată, frumusețea și eficiența au conviețuit în armonie, altă dată au intrat în contradicție. Cînd au trăit „în pace", sportul a avut de cîștigat, cînd au fost „pe picior de război", sportul a suferit. Ce-ar fi dacă s-ar da prioritate absolută frumuseții și punctajul în clasamentele întrecerilor sportive nu s-ar face după eficiență ? Adică victoria să fie atribuită de un juriu sportivului sau echipei care a practicat cel mai spectaculos joc, care nu a încălcat regulile nescrise ale fair play-ului, care nu a avut abateri disciplinare. Dacă așa ceva ar fi fost posibil, multe dintre actualele ierarhii ar fi avut o altă configurație. În tenis nu ar fi apărut o „mașină de jucat" pe nume Bjorn Borg, iar Ilie Năstase ar fi fost campionul incontestabil al tenisului pe lungimea a vreo două decenii. Campioană mondială la fotbal ar fi invariabil inegalabila echipă a Braziliei, întrucît celelalte competitoare nu ar ajunge niciodată să practice fotbalul de vis pe care-l joacă teribilii copii ai Copacabanei. Cupa Cupelor, ediția '83—'84, nu ar fi fost cîștigată de echipa cu un evantai de vedete mondiale, Juventus Torino, ci de o echipă (aparent) modestă : F.C. Porto. Și astfel de exemple există din abundență. Numai pe inegalabila noastră gimnastă Nadia Comăneci nu o răstoarnă nici un criteriu, fiindcă ea a împletit cu nimeni altă frumusețea (sau, dacă vreți, spectacolul) cu eficiența, rezultatul acestei simbioze perfecte concretizîndu-se în recitaluri sportive fără egal.

Aceste rînduri se vor o pledoarie în păstrarea unuia din atributele care au dus la nașterea sportului : atributul frumusețe".

Stimate Vasile Bolboia, vă mulțumim pentru această pledoarie chiar dacă ea nu va avea nici o finalitate. Milioanele de spectatori care „inundă" arenele sportive vor și spectacol, dar acum, parcă mai mult ca oricînd, vor în primul rînd rezultat. Deși sportul modern atestă : căutarea victoriei este semnificația competiției, noi rămînem la părerea că sportul nu înseamnă nimic dacă se urmărește numai victoria. Sub aspectul său de competiție, el trebuie să constituie o sursă admirabilă pentru spectacole frumoase și emoționale. Dar acesta este un ideal romantic.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

De duminică, din nou la fotbal!

SPORT

• Aşteptăm ca noul campionat să fie mai frumos, mai disputat, mai corect •

Duminică se va da startul într-o nouă ediţie a diviziei A de fotbal, numerotată cu 67. Va fi, tragem nădejde, un campionat mai corect, mai disputat şi mai spectaculos ca precedentele, capabil să susţină efortul echipei reprezentative de a se califica la turneul final al mondialelor din 1986. Am spus-o şi o repetăm : fără un campionat puternic, desfăşurat cu regularitate şi în spiritul sportivităţii, în respectul valorii, nu vom avea o naţională redutabilă, în măsură să ne reprezinte cu cinste în confruntările de anvergură. Prima echipă a ţării trebuie să-şi tragă seva şi inspiraţia din campionat şi dacă, din păcate, acest lucru nu prea s-a întîmplat în ultima vreme, sperăm că el se va produce într-un mod mai evident în sezonul care stă să înceapă. Chestiunea e cu atît mai stringentă cu cît fotbaliştii tricolori vor inaugura curînd „campania" pentru C.M. din Mexic, urmînd să întîlnească la 12 septembrie, la Belfast, reprezentativa Irlandei de Nord.

Despre meciul de la Belfast va fi însă vorba săptămîna viitoare. Pînă atunci ne propunem să vă prezentăm „cărţile de vizită" ale celor 18 divizionare A, cu observaţia că, deşi campionatul bate la uşă, unele din ele încă nu-s complete, o serie de transferuri, e drept, foarte puţine, avînd să fie operate (măcar introduse) în ultimul moment. Veţi constata, parcurgînd fişele de mai jos, că la unii jucători noi, utilizaţi în pregătiri, nu apar (în paranteză) formaţiile de unde provin. Aceştia sînt, de regulă, fotbalişti tineri, de perspectivă, recrutaţi de la echipe inferioare, îndeobşte din raza judeţului, transferul lor putînd fi realizat şi în afara perioadei anuale stabilită de F.R.F., pe tot parcursul sezonului fobalistic, cu excepţia ultimelor 6 etape.

DINAMO BUCUREŞTI

Anul înfiinţării : 1948. Prima participare în divizia A : 1948. Cea mai bună performanţă : de 12 ori campioană a ţării, consecutiv în ediţiile 1981, 1982, 1983.

Culorile tradiţionale : alb-roşu. Stadion : Dinamo, capacitate 17 000 locuri.

ANTRENORI : Cornel Dinu şi Gheorghe Mulţescu.

JUCĂTORI : Moraru, Toma, Rednic, Ion Marin, Nicolae, Andone, Stănescu, **Stredie** (revenit de la Corvinul), **Vlad** (revenit de la Corvinul), Movilă, Multescu, Dragnea, Moldovan, **Suciu** (de la „U" Cluj-Napoca), Ţălnar, **Tulba** (de la F. C. Baia Mare), Augustin, V. Radu, Orac.

STEAUA

Anul înfiinţării : 1947. Prima participare în divizia A : 1947. Cea mai bună performanţă : de 9 ori campioană a ţării.

Culorile tradiţionale : roşu-albastru. Stadion : Steaua, capacitate 30 000 locuri.

ANTRENORI : Florin Halagian şi Victor Dinuţ.

JUCĂTORI : Iordache, Ducadam, Eduard, Belodedici, Tătăran, Iovan, **Bumbescu** (de la F.C. Olt), **Bărbulescu** (de la Petrolul), Laurenţiu, Petcu, Stoica, Puşcaş, Majaru, **Bölöni** (de la A.S.A. Tîrgu Mureş), Balint, Lăcătuş, **Radu II** (de la F.C. Olt), Piţurcă, Cîmpeanu II, **Soare** (revenit de la Dunărea C.S.U. Galaţi).

UNIVERSITATEA CRAIOVA

Anul înfiinţării : 1948. Prima participare în divizia A : 1964. Cea mai bună performanţă : de 3 ori campioană a ţării.

Culorile tradiţionale : alb-albastru. Stadion : „Central", capacitate 30 000 locuri.

ANTRENORI : Mircea Rădulescu şi Costică Ştefănescu.

JUCĂTORI : Lung, Boldici, Negrilă, Tilihoi, Ştefănescu, Săndoi, Ungureanu, Ţicleanu, **Beldeanu** (revenit de la Constructorul Craiova), Irimescu, Balaci, Geolgău, Ad. Popescu, **Oct. Popescu** (de la C. S. Tîrgovişte), Bicu, Cămătaru, Cîrţu.

SPORTUL STUDENŢESC

Anul înfiinţării : 1916. Prima participare în divizia A : 1937. Cea mai bună performanţă : locul 3 în ediţiile 1939 şi 1982.

Culorile tradiţionale : alb-negru. Stadion : Sportul studenţesc, capacitate : 15 000 locuri.

ANTRENORI : Constantin Ardeleanu şi Tănase Dima.

JUCĂTORI : Sperlatu, **Zăriosu** (de la Chimia Turnu Măgurele), M. Mihai, Cazan, Iorgulescu, Munteanu II, Burchel, Mărginean, Şerbănică, Chihaia, Pană, Munteanu I, Meszaros, Fl. Grigore, Terheş, M. Sandu, Coraş, Bucurescu, Hagi, **L. Bozeşan** (revenit de la „Poli" Timişoara), **D. Popescu.**

F.C. ARGEŞ

Anul înfiinţării : 1953. Prima participare în divizia A : 1961. Cea mai bună performanţă : dublă campioană naţională, ediţiile 1971 şi 1978.

Culorile tradiţionale : alb-violet. Stadion : „1 Mai", capacitate : 15 000 locuri.

ANTRENORI : Nicolae Dobrin şi Constantin Cîrstea.

JUCĂTORI : Cristian, Iliescu, **Istrate** (de la C. S. Tîrgovişte), Voicu, Moiceanu, Tulpan, Badea, **Bobaru** (de la Muscelul Cîmpulung), Iovănescu, Toma, Ignat, Moromete, **Albulescu** (de la Cimentul Fieni), Simion, Jurcă, Nica, D. Zamfir, **Ralea** (revenit de la Dunărea C.S.U. Galaţi), Petrescu, Margelatu, **Fl. Marin** (de la Steaua).

S.C. BACĂU

Anul înfiinţării : 1950. Prima participare în divizia A : 1956. Cea mai bună performanţă : locul 4 în ediţia 1972.

Culorile tradiţionale : alb-roşu. Stadion : „23 August", capacitate 20 000 locuri.

ANTRENORI : Dumitru Nicolae-Nicuşor şi Dumitru Chiriţă.

JUCĂTORI : Mangeac, Popa, Andrieş, Cîrpuci, C. Solomon, Arteni, Andronic, Avasicei, Soşu, Adolf, Avădanei, Viscreanu, Elisei, Ghioane, Şoiman, **Mihuţ** (de la Olimpia Satu Mare), Penof, Iancu, **Chitaru** (revenit de la Partizanul Bacău).

ANTRENORI : Gogu Tonca şi Iosif Cavai.

JUCĂTORI : Cavai, **Bănaru** (de la Aversa Bucureşti), P. Grigore, V. Popa, Vizitiu, M. Popa, Florescu, Szekeli, Stana, Varga, Vesa, Găman, Dosan, **Tereche,** Stoinescu, Lasconi, Băluţă, Coca, Henzel.

CORVINUL HUNEDOARA

Anul înfiinţării : 1921. Prima participare în divizia A : 1954. Cea mai bună performanţă : locul 3 în ediţia 1981.

Culorile tradiţionale : alb-albastru. Stadion : Corvinul, capacitate 15 000 locuri.

ANTRENORI : Ion Nunweiller şi Spiridon Niculescu.

JUCĂTORI : Alexa, Ioniţă, **Rus** (de la Aurul Brad), Bogdan, **Mărginean** (de la Dinamo), Dubinciuc, Gălan, Nicşa, **Ştef** (de la Mureşul Explorări Deva), **Chiroceg** (de la Mecanica Orăştie), Petcu, Klein, Mateuţ, Oncu, **Prigorie** (de la Aurul Brad), Gabor, Cojocaru, Tîrnoveanu, Văetuş, **Nan, Burlan.**

RAPID

Anul înfiinţării : 1923. Prima participare în divizia A : 1923. Cea mai bună performanţă : campioană a ţării în ediţia 1965.

Culorile tradiţionale : alb-vişiniu. Stadion : „Giuleşti", capacitate 18 000 locuri.

ANTRENORI : Victor Stănculescu şi Viorel Kraus.

Loturile celor 18 divizionare

F.C. BIHOR

Anul înfiinţării : 1958. Prima participare în diviza A : 1963. Cea mai bună performanţă : locul 7 în ediţiile 1963 şi 1983.

Culorile tradiţionale : alb-albastru. Stadion : **F. C. Bihor**, capacitate 18 000 locuri.

ANTRENORI : Atila Kun şi Alexandru Muta.

JUCĂTORI : Balasz, Liliac, Dianu, Dumitrescu, Zare, I. Gheorghe, Kiss, Bucico, Purdea, Biszok, Mureşan, Grosu, Tămaş, Lazăr, Florean, Ile, Filip, **Crişan** (de la Universitatea Craiova), Georgescu, **Pîrvu** (de la Strungul Arad), **Florean** (de la Politehnica Iaşi).

POLITEHNICA IAŞI

Anul înfiinţării : 1947. Prima participare în divizia A : 1960. Cea mai bună performanţă : locul 6 în ediţia 1965.

Culorile tradiţionale : alb-albastru. Stadion : „23 August", capacitate 13 000 locuri.

ANTRENORI : Constantin Oţet şi Vasile Simionaş.

JUCĂTORI : Bucu, Cîmpeanu, Munteanu, Anton, Ursu, Gheorghiu, Ciocîrlan, Agachi, Sigmirean, Paveliuc, Burdujan, Biro, Cănănău, Sertov, **Damaschin** (de la Rapid), Mazilu, M. Radu.

CHIMIA RÎMNICU VÎLCEA

Anul înfiinţării : 1946. Prima participare în divizia A : 1974. Cea mai bună performanţă : locul 8 în 1974. Stadion : „1 Mai", capacitate 13 000 locuri.

ANTRENORI : Ion Oblemenco şi Dumitru Anescu.

JUCĂTORI : Pavel, Mîrzea, Teleşpan, Preda, Basno, Udrea, Cîncă, Palea, Iovan, Lazăr, Carabageac, Niculcea, **Catrina** (de la I.M.U. Medgidia), **Deaconescu** (de la Lotrul Brezoi), Verigeanu, Ologu, Gîngu, **Epure** (de la Viitorul Drăgăşani), Buduru, **Ancuţa, Racoltea** (de la C.S.M. Reşiţa).

F.C. OLT

Anul înfiinţării : 1972. Prima participare în divizia A : 1979. Cea mai bună performanţă : locul 4 în ediţia 1981.

Culorile tradiţionale : galben-verde. Stadion : „1 Mai" din Slatina, capacitate 12 000 locuri.

ANTRENORI : Ion Voica şi Tache Macri.

JUCĂTORI : Niţu, **Niţă** (de la C.S.S. Craiova), Prepeliţă, Ionaşcu, Căţoi, **M. Zamfir** (de la F.C. Argeş), Boriceanu, **Cojocaru** (de la Petrolul), Balaur, Kallo, Minea, Eftimie, Chivescu, **Mihali** (de la Minerul Baia Borşa), Firănescu, M. Popescu, Leta, Răduţ, **Hanghiuc** (de la Dunărea C.S.U. Galaţi), **Georgescu** (de la Flacăra Automecanica Moreni), **Ciobanu** (de la Metalul Buzău), **Andrei, Turcu** (de la Steaua).

JIUL PETROŞANI

Anul înfiinţării : 1919. Prima participare în divizia A : 1937. Cea mai bună performanţă : locul 3 în ediţia 1948.

Culori tradiţionale : alb-negru. Stadion : Jiul, capacitate 20 000 locuri.

JUCĂTORI : Manu, Ghiuler, **Toader** (de la Unirea Slobozia), Băjan, Sameş, **Marinescu** (de la I.C.P. Bolintin), **Cîrstea** (de la Autobuzul), **Gheară** (de la Aversa), Ion Ion, Şt. Popa, **Preda** (de la Politehnica Iaşi), Rada, **Agiu** (de la C.S. Tîrgovişte), **Goanţă** (de la C.S.M. Drobeta-Turnu Severin), Avram, **Cioacă** (de la Politehnica Iaşi), **Cîrlan** (de la Petrolul Ploieşti), Manea, **Croitoru** (de la Chimia Făltîceni).

A.S.A. TÎRGU MUREŞ

Anul înfiinţării : 1962. Prima participare în divizia A : 1967. Cea mai bună performanţă : locul 2 în ediţia 1974.

Culorile tradiţionale : roşu-albastru. Stadion : „23 August", capacitate 12 000 locuri.

ANTRENORI : Ioan Czako şi Madocsa Kiss.

JUCĂTORI : Naste, Varo, Vodă, Szabo, Jenei, Ispir, **Fodor** (revenit de la Steaua), Gall, **C. Moldovan** (de la Oţelul Reghin), V. Marton, Both, C. Ilie, Botezan, **L. Popa** (de la Metalotehnica Tîrgu Mureş), Ciorceri, Fanici, Muntean, **L. Marton** (de la Viitorul Gheorghieni), Varga, Kian, Ivanov, **Hajnal** (revenit de la Avîntul Reghin).

F.C. BAIA MARE

Anul înfiinţării : 1948. Prima participare în divizia A : 1964. Cea mai bună performanţă : locul 5 în ediţia 1978.

Culorile tradiţionale : galben-albastru. Stadion : „23 August", capacitate 13 000 locuri.

ANTRENORI : Constantin Frăţilă şi Mihai Redeş.

JUCĂTORI : Mia (de la C.S. Tîrgovişte), Gîta, Verdeş, Arezenov, Ignat, Raţ, Rus, Weissenbacher, Sepi, Boroş, Bălan, Sabău, Laiş, Mureşan, Drăgulescu, D. Moldovan, **Nemţeanu** (de la Dinamo), Roznai, **Dorobanţu** (de la Minerul Cavnic), Dragomirescu, **Roatiş, Pinter** (revenit de la Steaua).

GLORIA BUZĂU

Anul înfiinţării : 1971. Prima participare în divizia A : 1977. Cea mai bună performanţă : locul 14 în 1977.

Culorile tradiţionale : roşu-albastru. Stadion : Gloria, capacitate 18 000 locuri.

ANTRENORI : Gheorghe Constantin şi Florian Dumitrescu.

JUCĂTORI : Cristian II, Lazăr, Mircea, Stanciu, Bratosin, Năstase, Stoica, Tică, Stăiculescu, Comănescu, Balaur, Zahiu, Andriesei, Ghizdeanu, Niţă, **State** (de la F.C. Olt), **D. Georgescu** (de la S.C. Bacău), **Marcu** (de la Mecanică fină), Şumulanschi.

F.C.M. BRAŞOV

Anul înfiinţării : 1946. Prima participare în divizia A : 1957. Cea mai bună performanţă : locul 2 în ediţia 1959.

Culorile tradiţionale : gălben-negru. Stadion : „Tineretului", capacitate 16 000 locuri.

ANTRENORI : Ştefan Coidum şi Csaba Györffi.

JUCĂTORI : Stîngaciu, **Polgar** (de la I.M.A.S.A. Sfîntu Gheorghe), Bălan, Anghel, Naghi, V. Ştefan, Şulea, Manciu, Gherghe, Batacliu, Spirea, **Hirşean,** Cramer, Şoarece, Mărgărit, Benţa, Văidean, Cadar, Györffi, Mandoca, **Moşoman** (de la Nitramonia Făgăraş).

POLITEHNICA TIMIŞOARA

Anul înfiinţării : 1921. Prima participare în divizia A : 1948 Cea mai bună performanţă : locul 3 în ediţiile 1950, 1956, 1957, 1962, 1977.

Culorile tradiţionale : alb-violet. Stadion : „1 Mai", capacitate 40 000 locuri.

ANTRENORI : Emerich Dembrovschi şi Virgil Boiţ.

JUCĂTORI : Clipa, Suciu, Leu, Pascu, Murar, Deac, Lehman, Şerbănoiu, Vuşcan, Şunda, Manea, Rotariu, T. Nicolae, **Cl. Bozeşan** (de la Chimica Tîrnăveni), Vlătănescu, Anghel, Giuchici, Bolba, **Dumitrescu** (de la A.S.A. Tîrgu Mureş), **Dănilă** (de la Corvinul Hunedoara).

E lesne de observat : cu excepţia Stelei, care a izbutit achiziţionarea unor jucători de primă mînă, şi a Rapidului, la care Victor Stănculescu a procedat la o remaniere masivă, vizînd mai degrabă perspectiva decît valoarea imediată, recent încheiata perioadă de transferări n-a adus cine ştie ce noutăţi. Spre paguba fotbalului românesc şi spre surprinderea amatorilor, Universitatea Craiova şi Sportul studenţesc, de la care se aşteaptă o cît mai demnă reprezentare în Cupa U.E.F.A., n-au fost în măsură, dintr-un motiv sau altul, să realizeze transferurile dorite şi, încă mai mult, necesare, în condiţiile în care loturile de care dispun sînt restrînse numeric şi solicitate serios la nivelul echipei naţionale. Ambele grupări, din cîte am înţeles, poartă încă tratative, nutrind speranţa unor „mutări" de ultim moment, Stancu (la Sportul), Stingaciu, Mănăilă şi Matei (la Universitatea) continuînd să aştepte dezlegările. Ar fi în folosul fotbalului nostru, al unei cît mai bune reprezentări a lui pe plan internaţional, ca ei să le primească în aceste zile, mai ales că ultimii 3, după cum am mai relatat, au şi trecut examenul de admitere în facultate. Nu pledăm, mai zicem o dată, pentru o echipă sau alta, ci pentru binele şi mai binele fotbalului românesc. În numele acestei idei, solicităm înţelegere din partea cluburilor implicate şi, totodată, acţiune din partea federaţiei, care nu s-a arătat, cel puţin pînă acum, capabilă să ajute întărirea unor formaţii-fanion. N-am fost şi nu sîntem pentru „decimarea" unor echipe, dar am susţinut totdeauna că prin schimburi echitabile, care să mulţumească ambele părţi, acordînd prioritatea cuvenită grupărilor din competiţiile europene, se poate ajunge la acorduri corespunzătoare, care să servească interesele fotbalului nostru. Rostul unui jucător este să joace, şi nu cîştigă nimeni din faptul că Stancu sau Mănăilă stau pe margine. Pierde însă toată lumea şi, în primul rînd, fotbalul ! Sigur că o echipă cum e F. C. Argeş, care se vede lipsită (cu voie sau fără) de cîtiva titulari, constituie o problemă aparte, delicată, dar considerăm că şi în acest caz se pot găsi, cu tact şi răbdare, soluţiile cele mai nimerite.

Dacă echipele fruntaşe s-au mai întărit cît de cît, cu excepţiile amintite, cele din mijlocul plutonului n-au făcut-o nici atît. Nu intenţionăm acum, o analiză a regulamentului de transferări, dar e clar, judecînd după datele aplicării lui, că el nu este cel mai favorabil promovării valorilor. Apreciem că şi din acest punct de vedere se impune o schimbare de optică, îngrădindu-se posibilităţile echipelor „mici", de C şi chiar de judeţ, de a se crampona de fotbalişti talentaţi, care ar putea urca mai rapid în eşaloanele superioare. Numai că şi aceste echipe merită, nu-i aşa, recompensate, ţinîndu-se cont şi de doleanţele lor. Dar şi asupra acestei teme vom mai reveni.

Să notăm, în încheierea acestui documentar, că un nou campionat de fotbal se găseşte în bloc-starturi. Perioada de pregătiri, mai mult sau mai puţin fructuoasă, s-a terminat, echipele îşi definitivează loturile (de unde şi unele posibile modificări în aceste zile), urmînd a le comunica federaţiei pînă la sfîrşitul săptămînii. Este ora ultimelor retuşuri. Nădăjduim că noul campionat va fi superior celor precedente prin corectitudine, ţinută, spectaculozitate şi valoare. Îi dorim să pornească bine şi s-o ţină aşa !

OVIDIU IOANIŢOAIA

TOT FELUL

Voința inimii dă aripi picioarelor

Proverb românesc

● Legenda călărețului avar ● Drumul grâ'ș'nc'or ● Un accident stupid? ●

● Ambalate în cunoscutele cutii și supranumite și chibrituri, produsele Fabricii de chibrituri București se comportă ca niște artificii. Cum le aprinzi, cum fac steluțe și zboară. ● La magazinul alimentar Furnica din orașul Cugir, pachetele cu grisine sînt deschise și cumpărătorii care se plictisesc printre rafturi mai iau cîte una, cîte două. Cine vrea să cumpere grisine trebuie să le cumpere și pe cele lipsă. ● Universitatea din Brașov a realizat două instalații eoliene pentru produs energie electrică pe care le-a instalat la satul de vacanță Roșu (județul Tulcea). Numai că morișttile nu funcționează și energia electrică de pe grind se procură tot cu un generator pe motorină. ● **Drumul care duce spre sediul C.A.P.-ului din Scînteia se intersectează cu șoseaua principală. Dar nu acesta este evenimentul, ci faptul că la această intersecție, pe urmele unui lăcaș de cult-construit în epoca feudală pe vremea domnitorului Vasile Lupu, au fost descoperite mărturii arheologice datînd de pe vremea statului dac centralizat.** ● În ziua de 26 august, la cinema Luceafărul grădină a rulat filmul **Legenda călărețului avar.** La intrare era afișat : pret special 12 lei. Cînd spectatorii au ieșit de la film au constatat că afișul dispăruse. Și dacă intrarea a costat mai puțin înseamnă că numai călărețul era avar ? ● Cooperativa Radioprogres are un centru de reparat televizoare și pe bulevardul Constantin Brâncoveanu. Conform programului, unitatea este deschisă pînă la orele 21. De multe ori în jurul orei 20 poți să spargi ușa și nici atunci nu mai poți spune că e deschisă. ● Cineva care conducea cîțiva lucrători a dispus ca la blocul P.4, sc. 4 de pe Aleea Istru nr. 5 din București să fie instalate schele. Locatarii s-au bucurat, crezînd că blocul lor va fi zugrăvit. A trecut o lună de zile și nimeni nu le mai demontează. Necazurile și nemulțumirile locatarilor vin de la copii și de la cei care ar putea folosi schelele în timpul nopții. ● **C.A.P. D.M. Buza, județul Cluj, a pus la cale o maternitate pentru scroafe, în vederea obținerii unui număr cît mai mare de purcei pentru gospodăriile populației.** ● De la scara B a blocului 20 de pe Calea Mosilor nr. 280 a dispărut pledul unui cărucior de copii. După cîteva zile, de la ușa proprietarului a dispărut și cărucior. Acesta face următorul apel : vino dom'le să-ți dau și pernița ! ● Un bucureștean ne anunță că a cerut un taximetru prin 053. În 18 august conducătorul autoturismului 1 B 16587 a venit cu 33 de lei la bord. Restul cursei a costat 22 de lei. Tu plătești și altul se plimbă în locul tău ! ● **Se afirmă o marcă de ceramică.** Ea se cheamă Faimar, e în căutare de faimă și aparține Întreprinderii Faimar din Baia Mare. ● Unul dintre cei mai serioși fotbaliști din generația lui Mircea Lucescu, fundașul Florin Cheran, un campion al discreției, a devenit antrenorul principal al echipei Dinamo Victoria. Viața fără zgomot continuă. ● **Se află în probe de mare petrolierul Biruința de 150 000 tdw, realizat de Întreprinderea de construcții navale Constanța. Să fie cu noroc !** ● Știti cine produce juguri de o calitate ireproșabilă? C A.P. Gorgota, județul Prahova. Tot acolo se fac niște care care par a merge singure. ● Piinea în Maramures a devenit ceva mai bună. Noua ei calitate se datorează și discuțiilor care au avut loc în adunarea generală a oamenilor muncii de la I.M.P. Maramureș. ● **În curtea Liceului industrial 28 din București (cartierul Drumul Taberei) se află un lac artificial. Instalatorii care se ocupă de țevile scolii susțin că elevii vor face practică la creșterea broaștelor. Tîntarii în grija cui intră ?** ● Cine suferă de inimă are necazuri cu chinidina. Chiar dacă este, nu se găsește. ● La Ohrid, în R.S.F. Iugoslavia ansamblul artistic Altita al Uniunii județene a Cooperației meșteșugărești din județul Gorj a ocupat locul întîi. Pe deasupra, i-a mai dat și la televizor. ● La Secu, în județul Caraș-Severin, s-a inaugurat „Festivalul lacurilor". La festivitate localnicii au constatat că lacul Sfînta Ana n-a participat. La următoarea ediție vor fi invitate și lacuri de peste hotare. ● În noaptea de 23 August mai multe taximetre care erau libere n-au oprit la apelurile insistente ale bucureștenilor. Între ele sînt 1 B 14187 și 9 B 6115. ● Constanța Pește din Unțeni (județul Botoșani) se aștepta de la soțul ei numai la gînduri și fapte bune. Și mai ales, s-o apere. Consecința : acesta i-a dat cu o sticlă în cap și a internat-o la spital. ● Am scris despre Întreprinderea de orologerie din Arad care nu se ocupă de ceasuri. Inginerul Gheorghe Contraș ne comunică faptul că întreprinderea va produce și programatoare, și înregistratoare, și contoare mecanice și turometre. În momentul de față ea nu produce decît microreductoare și nu primește nici o reclamație pentru ceasornicele care merg aiurea. ● Macaronerie : responsabilul magazinului din satul Socoteni, comuna Cruset, județul Gorj, îți vinde un sac cu arpacaș doar dacă vrei să cumperi și o ladă cu macaroane. ● **Am scris de mai multe ori despre felurite locuri în care era bine sau în care era mai rău. Muncitorii tipografi ne roagă să atragem atenția I.A.P.L. Amzei că bufetul tipografiilor de la parterul Casei Scînteii este și slab aprovizionat, și neîngrijit, și neospitalier, cu subliniere în plus pentru prima trăsătură. Poate că factorii de răspundere vor citi și vor avea cu ce să decidă.**

CORNEL NISTORESCU

Cronica șoselei

Un bilanț cu care ne mîndrim (II)

Mutații importante în domeniul circulației rutiere, în cele patru decenii de cînd trăim liberi, au avut loc și în concepția omului care conduce indiferent ce fel de vehicul — autoturism, autocamion, motocicletă ori modesta bicicletă. Mulți factori și-au spus cuvîntul în această privință și în primul rînd nivelul ridicat de civilizație și cultură ce caracterizează societatea noastră socialistă. O parte însemnată a șoferilor amatori posedă trainice cunoștințe tehnice, deseori în domeniul unor ramuri de virf, fapt care nu poate să nu se reflecte, să nu-și pună amprenta și în modul în care cei de la volan își pilotează mașinile ori și le întreține. Gîndirea tehnică, care este o gîndire logică, nu poate să nu influențeze pozitiv conducerea automobilului.

Un rol hotărîtor în civilizarea și sporirea continuă a siguranței rutiere îl reprezintă perfecționarea normelor de circulație, care au ținut pasul cu dezvoltarea societății, cu procesul de modernizare și intensificare a traficului rutier. Putem afirma cu satisfacție că avem azi o lege a circulației cu reglementări precise, detaliate, adaptată la marile prefaceri survenite pe plan tehnic, economic și social, al cărui fir roșu este ideea de a preveni producerea unor fapte de natură a prejudicia interesele societății, ale oamenilor.

Totul în lege e precis și minuțios prevăzut. În interesul tuturor, se pleacă de la necesitatea împiedicării de a pătrunde în rîndul șoferilor a unor oameni care nu prezintă garanția că, aflați la volanul mașinii, o vor pilota de așa natură încît acest instrument să nu devină un pericol pentru cei aflați pe căile rutiere. Zeci, sute de norme reprezentînd, de fapt, tot atîtea măsuri de precauție, continute de regulamentul nostru rutier, au menirea de a frîna, de a împiedica ajungerea la situații primejdioase. Un exemplu : excesul de viteză, ori nereglarea ei în funcție de circumstanțe, constituie, după cum prea bine se știe cauza numărul unu a accidentelor rutiere. Tocmai de aceea, legea consacră un capitol întreg măsurilor destinate să prevină și să combată folosirea abuzivă a vitezei. Această problemă, departe de a fi o simplă chestiune tehnică, ori strict juridică, are implicații pozitive în primul rînd prin instaurarea și menținerea unei circulații calme, echilibrate, sigure. Practicarea unor viteze mari, ori în neconcordanță cu starea concretă a circulației, enervează, irită, întreține o atmosferă de nesiguranță. Să te deplasezi în siguranță dar în același timp cît mai ieftin, își propune și reușește să realizeze legislația noastră rutieră. A circula cu viteză moderată, economică, înseamnă a cheltui mai puțin carburant. Chibzuința, rațiunea în trafic înseamnă deci pentru toți deținătorii de mijloace de locomoție, importante economii. Bineînțeles că spre același obiectiv converg și alte măsuri stipulate în norme legale, măsuri menite să curme apetitul unora pentru transformarea mașinilor statului în propriile lor limuzine, ori înclinați să folosească neregional parcul de autovehicule.

Cine ar fi crezut, acum 20—30 de ani, că vom reuși să eradicăm modul înapoiat, primitiv de pilotare a mașinilor, exprimat, de pildă, în sistemul confuz și periculos de a semnaliza schimbarea direcției de mers prin deschiderea ușii ori prin scoaterea brațului pe fereastră ? Departe de a fi doar probleme de estetică, cum le apreciază unii, anacronismele în circulație erau nocive și prin nesiguranța, deruta pe care le proliferau în traficul rutier. Actualele norme de circulație, modificate în sensul cerințelor vieții moderne de-a lungul anilor înlătură situațiile echivoce confuze.

O însemnată realizare, expresie a creșterii spiritului de responsabilitate cetățenească, o constituie pătrunderea tot mai profundă în rîndul participanților la trafic a conduitei preventive. „Nu să mă bazez pe prudența altuia, ci să fiu prudent eu și pentru semenul de alături de mine", reprezintă comandamentul de bază al comportamentului preventiv în circulație.

„Las'că mă ferește celălalt, chiar dacă merg călare pe linia mediană ; las'că mă observă pietonul și se dă la o parte doar dacă îl claxonez las'că mă vede cel din sens opus și dacă nu-mi funcționează luminile", acestea sînt cîteva din formele concepției de conduită agresivă în trafic, diametral opusă comportamentului civilizat, preventiv, tot mai larg răspîndit în circulația rutieră.

Faptul că în cvasitotalitatea lor, șoferii manifestă responsabilitate, pricepere, prudență, spirit de intrajutorare reciprocă, politețe, că sînt în permanență animați de grija de a nu-și deranja partenerul de drum, ba mai mult, de a-l sprijini pentru efectuarea cu bine a unei manevre sau alta, reprezintă, în ultimă instanță, rodul educației omului de la volan în anii puterii noastre populare, căci omul de la volan se comportă așa cum trăiește, cum este instruit și educat. Viața la volan este o componentă a activității umane în general. Cea mai concretă și elocventă expresie a transformărilor petrecute în circulație, a creșterii nivelului de conștiință a oamenilor de la volan, a tuturor participanților la trafic, a tuturor celor ce folosesc strada, drumul, o reprezintă scăderea an de an (începînd din 1978) a accidentelor de circulație și a consecințelor acestora.

Caz simplu doar în aparență

Pe drept cuvînt, locuitorii orașelor-stațiuni, numeroase pe cuprinsul țării, sînt invidiați. Să respiri în permanență aerul pur, ozonat, să muncești, să te odihnești, să te distrezi într-o localitate înconjurată de păduri, inundată de flori, ferită de zgomot excesiv, de praf, de tot felul de noxe, e un mare privilegiu de a cărui valoare deosebită, culmea, unii nu sînt pe deplin conștienți. De, așa-i cînd te obișnuiești cu binele !

Veniți de la țară, dintr-o comună ialomițeană, chinuită vara de arșița nemiloasă a soarelui și iarna de vînturile și gerurile neîndurătoare, celor doi copii, Dănuț, de nouă ani, și surioara lui, Camelia, de trei, nu le venea a crede că mai există și locuri unde te poți juca liniștit, la umbra brazilor, unde nu e praf, zăpușeală și, în plus, unde de dimineață pînă seara poți asculta, parcă după un program bine aranjat, cele mai frumoase concerte ale păsărilor.

De cînd le veniseră în vacanță cei doi nepoți, Amalia și soțul ei, Valentin, oameni ce își doreau din suflet copii, care întîrziau să vină, erau parcă în al nouălea cer. „Bucuriile ce le încercăm acum, în aceste zile, se vor sfîrși curînd, Valentine. Clipele fericite trec de obicei repede. Copiii se vor întoarce la părinții lor, iar noi vom rămîne din nou singuri. Avem un apartament frumos, mașină, mobilă „stil", mă rog, avem de toate, nici nu visam noi în copilăria noastră săracă o asemenea situație. Poți să-mi spui, însă, ce bucurii, ce satisfacții ne aduc nouă, deocamdată, încă tineri ingineri, subliniez, deocamdată, pentru că anii trec repede, toate astea ? Pentru ce trăim în fond ?" Asemenea reflecții, exprimînd un iz pronunțat de părere de rău, de amărăciune amestecată cu neliniște, deveniseră frecvente acum, cînd contrastul dintre viața lor singură și anostă de pînă atunci, și cea plină, veselă, animată de prezența copiilor, ce o trăiau, era mai pronunțat, mai evident. „Ce ne facem cînd or pleca ăștia mici ?" Valentin încercase un demers pe lîngă fratele său. Cînd i-a telefonat, inima îi bătea să-i spargă pieptul. „Dinule, tare ne-am obișnuit cu copiii. N-ai vrea să-i mai lași la noi cîtva timp ? Vorba aia, tu mai ai patru, pe cînd noi sîntem singuri cuc. Știi cît ne dorim copii, dar, uite, că toate sînt în van. Tratamente din cele mai sofisticate, medicamente de tot soiul și nici un rezultat". „Cum adică, Valentine, băiatul trebuie să înceapă școala ! Eu sînt învățător, mă ocup de el. Și... la urma urmei, cum or să poată trăi fără familia lor, fără noi ?" „O să-i puteți vedea oricînd. Mai venim noi acolo, mai ne vizitați voi..." Dinu nu s-a lăsat convins. A încheiat convorbirea iritat. „Nu știu cum vă pot veni asemenea idei !"

Cei doi soți făceau totul pentru a sădi în copii dorința de a rămîne la el. Nu renunțaseră la ideea înfierii. „Ușor de zis, dar greu de realizat, reflecta Amalia. Familia lui Dinu, în ciuda numărului mare de copii, e, cum se zice, beton armat. Nu-i auzi pe ăștia mici cum scîncesc seara, după ce toată ziua o petrec jucîndu-se în aerul ăsta splendid, după frățiorii și surioarele lor, după mama lor ? Azi noapte, Camelia s-a trezit din somn ca să mă roage, ce crezi ? „Să vină și mama aici, să vadă ce frumos e. Să ne jucăm amîndouă", spunea ea buimăcită de somn. Chiar dacă Dănuța și Dinu vor fi de acord, procesul ăsta de adaptare aici va fi extrem de greu pentru cei doi copii. Va trebui să dovedim mult tact și, de ce nu, diplomație. Dar ce prostii mai vorbesc și eu. Vînd, cum s-ar zice, pielea ursului din pădure".

Ce n-au făcut nefericiții soți pentru cei doi copii ? Excursii prin cele mai minunate locuri, jocuri inventate, jucării scumpe, cumpărate, preocupare permanentă spre a împiedica chiar și pentru o oră instalarea plictiselii. La întrebarea : „Dănuț, e bine la noi, îți place, n-ai vrea să înveți aici, să fii mereu împreună cu Amalia, cu nenea Valentin ?" Pus puțin în încurcătură, în dorința de a nu-și mîhni generoasele rude, Dănuț răspunde evaziv, la început, pentru ca apoi să biruiască francheța copilărească : „E bine, tanti Amalia, e frumos aici, dar ne va fi tare greu fără cei de-acasă. De-ați ști cît mi-e de dor de surioarele și frățiorii mei, de mama, de tata. Camelia e mică, ea nu-și dă încă seama !" Cei doi soți realizează că a continua discuția, e fără sens. Tac amîndoi și privesc spre soarele care apune. „Uite așa, Valentine, apune și viața noastră, apune mai repede pentru că-i tristă". „Hai să nu mai dramatizăm atîta situația. Sîntem abia la început de drum. A-i determina să rămînă cu noi e o treabă complicată, ea nu se rezolvă în cîteva săptămîni".

Se înserează. A doua zi copiii vor pleca acasă. „Unchiule, îmi dați voie să mă plimb puțin cu bicicleta dv. ?" „Urcă, Dănuț !" Plimbarea cu bicicleta e una din marile plăceri ale pustiului, deși e vădit incomodat de înălțimea ghidonului și a cadrului. Dar se descurcă, Fetița, văzînd demarajul frățiorului, începe să scîncească. Vrea și ea la plimbare pe bicicletă. „Hai să nu le stricăm bucuria de a fi împreună, acum, în ajunul plecării". „De acord, Amalia. Dănuț, urc-o pe cadru și pe surioara ta". Băiatului nu-i prea convine. Plimbarea solo ar fi fost mai plăcută. Se întoarce, însă, în dreptul porții și Camelia își ocupă satisfăcută locul preferat. „Echipajul" se pune în mișcare. Pe stradă, mai bine zis o potecă ceva mai largă, unde, de regulă, nu circulă decît rar cîte o bicicletă, se apropie din sens contrar o căruță. Bicicleta ajunge în apropierea ei tocmai la punctul unde ulița se îngustează. Vor avea loc să treacă unul pe lîngă celălalt, cele două vehicule ? Amalia se alarmează, strigă spre băiat : „Dănuț, ai grijă !" Copilul întoarce capul și, aidoma unui șofer neatent, pierde controlul asupra ghidonului. Bicicleta, care tocmai trece peste un dîmb ușor, se răstoarnă. Băiatul cade în dreapta, dar Camelia e proiectată exact sub copitele calului. Animalul, surprins, sforăie nelinștit, dar ferește copilul. E lucru știut, nici un cal n-a lovit vreodată un om căzut la pămînt. Întotdeauna a trecut peste corpul său fără să-l vătăme. Atelajul își continuă însă mersul. Căruțașul, și el surprins, căci totul s-a consumat în cîteva clipe, nu poate opri. Roțile căruței, încărcate cu saci grei, trec peste trupul firav al Cameliei.

VICTOR BEDA ■

Nu ne putem muta de pe Pămînt

UNIVERS

● Vom trăi 300 de ani? ● Sclavii din zilele noastre ● Wembley şi „finala calului alb"

Mondo umano?

Într-o lume relativă

SCLAVAGISM XX. Nu, nu este nici o exagerare în titlul ştirii, iar conţinutul acesteia nu poate să (mai) surprindă. Un grup de experţi ai Naţiunilor Unite s-a întrunit la Geneva ca să studieze ce „forme ia sclavagismul în anul de graţie 1984, în numeroase ţări : lucrul copiilor, tratamentul persoanelor, servajul, vînzarea de femei şi copii, etc. Se precizează că respectivii experţi au studiat dosare serioase, puse la punct pînă în cele mai mici detalii de organizaţii precum Biroul Internaţional al Muncii, Secretariatul O.N.U. şi chiar Interpol. Acesta din urmă s-a referit, după analize riguroase, la cîteva cazuri de sclavagism înregistrate exact în „cea mai liberă dintre lumi — cea americană". Agenţia France Presse relatează textual : „primul (caz) priveşte mai mulţi muncitori agricoli migranţi, aduşi în starea de sclavagism de patru persoane, care au recurs la violenţă spre a-i recruta. Al doilea caz implică trei persoane, ce recrutaseră muncitori, înşelîndu-i asupra salariilor şi găzduirii, pentru a-i transforma în sclavi. Ultimul are în vedere ţărani indonezieni (!?) aduşi ilegal în Statele Unite prin vize obţinute cu mijloace frauduloase". Evident, se vor studia în detaliu şi modalităţile în care, în Brazilia, copiii [illegible] folosiţi la munci în fabrici, mari uneori deşi au între 6 şi 14 ani, iar Thailanda utilizează pe scara cea mai largă „turismul sexy", ca să spunem doar atît. În şirul numelor proprii mai figurează Mauritania (cu muncitori agricoli sau păstori), R. Dominicană (cu sclavi recrutaţi în Haiti), Spania chiar (tot cu copii), ca şi India şi (!?) Grecia. Desigur, practicile sclavagiste sau colonialiste se află în prim-planul dezbaterilor experţilor care, iată, la final de mileniu doi încă îşi cîştigă „o pîine bună" — cum se zice — analizînd reminiscenţele evului mediu. Sau, poate, mai curînd e vorba de un sui generis muzeu viu ?

LOTERIE. La începutul lunii iulie a.c., la loteria organizată în statul Washington, un tînăr egiptean de 26 de ani joacă şi cîştigă 50 000 dolari. Nu mică îi va fi surpriza să constate că i se vor atribui 100 000 dolari, dintr-o eroare a serviciilor loteriei, cum avea să se afle mai tîrziu. Firește, presa, mai întîi, îl prezintă ca pe marele cîştigător al loteriei. Apoi şi ca beneficiar al unei serioase greşeli a unor funcţionari cel puţin distraţi. Numai că citind ambele relatări sau numai una dintre ele, nu ştim — agenţii Serviciilor de Imigrare şi Naturalizare (SIN) intră [illegible]diat în alertă, îi cercetează situaţia tînărului egiptean şi constatînd că intrase cu o viză de student fără a se mai înscrie la facultate, deci fiind într-o situaţie incertă, îl arestează şi decid să-l expulzeze. Dar precaut, tînărul transferase urgent la o bancă din ţara sa toată suma aşa încît nu i se putea confisca nimic din ceea ce cîştigase.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Comentariul săptămînii

Micul şi marele Rabaul

Oraşul Rabaul, cu o populaţie de 70 000 de locuitori, este centrul administrativ al insulei Noua Britanie, provincie de răsărit a statului Papua-Noua Guinee. Situat pe malurile unei lagune pitoreşti şi înconjurat de munţi împăduriţi, Rabaul dispune de toate condiţiile pentru a asigura celor ce locuiesc în el un trai liniştit. Dar, în realitate, oamenii sînt stăpîniţi de nelinişte, îngrijoraţi în permanenţă. Fiindcă oraşul se află în aşteptarea unei catastrofe care poate surveni în orice moment, în orice zi, făcînd să piară toţi locuitorii aşezării. Despre ce ameninţare e vorba ? Despre un cutremur.

După cum scrie **New York Times**, oraşul este situat la poalele unui gigantic lanţ vulcanic, care se întinde pe zeci de kilometri. Particularitatea caracteristică a craterelor de aici constă în faptul că majoritatea sînt de dată relativ recentă. Aşa, de exemplu, în 1937, în partea de răsărit a golfului, s-a înălţat în numai patru zile un crater imens, înalt de 230 de metri. Apariţia lui a fost însoţită de o intensă erupţie de lavă şi de puternice zguduiri subterane, în urma cărora au pierit 500 de oameni. Savanţii au calculat că pe insula Noua Britanie, cutremure puternice au loc în medie la 25 de ani. Ultimul seism a avut loc în 1943 şi a transformat Rabaulul în ruine. Ulterior, oraşul a fost reconstruit, devenind principalul port şi centru comercial al insulei. Dar iată că în prezent el este din nou în pericol. Începînd din 1980, staţiile seismice ale oraşului, care înregistrează în permanenţă oscilaţiile scoarţei pămîntului, au marcat o creştere bruscă a activităţii vulcanice. În zona Rabaulului, acestea au ajuns la 5—6 grade pe scara Richter. S-a semnalat o intensă formare de lavă în straturile superioare ale scoarţei pămîntului, în cîteva locuri a început urcarea uscatului. De pildă, o insulită din mijlocul lagunei s-a ridicat în ultimii trei ani cu 30 de centimetri. După cum au arătat măsurătorile fundului golfului, pe o suprafaţă de 180 metri pătraţi are loc o umflare a solului.

Faţă de această situaţie, autorităţile au luate numeroase măsuri : interzicerea amplasării de noi construcţii, mutarea unor întreprinderi şi, în special, pregătirea în vederea evacuării rapide a populaţiei în cazul unei catastrofe. Această eventualitate nu-i încîntă însă deloc pe locuitorii insulei. „Firește, nu-i tocmai plăcut să trăieşti într-o permanentă ameninţare a nenorocirii, a spus unul dintre ei, dar nu ne vine deloc să ne mutăm, întrucît munţi ca ai noştri şi mare aşa de frumoasă nu vom găsi nicăieri".

De ce ne-a interesat soarta Rabaulului ? Pentru că ea seamănă foarte mult cu cea a planetei noastre în întregul ei. Şi Terra stă pe un imens vulcan — uriaşele acumulări de armament, mai ales nuclear. În aceste condiţii, şi locuitorii Pămîntului sînt ameninţaţi de catastrofa care poate surveni în orice zi. Terra este de fapt tot un Rabaul, unul mai mare. Însă între cele două Rabauluri există unele deosebiri esenţiale. În timp ce în faţa ameninţării care planează asupra oraşului din Noua Britanie omul pare neputincios, catastrofa care ameninţă globul terestru poate fi evitată. Iar imperativul evitării ei rezultă, între altele, şi din cea de-a doua deosebire : dacă populaţia Rabaulului mic se poate totuşi muta în altă parte, populaţia marelui Rabaul nu are unde să se mute.

ION D. GOIA ■

Totul despre Wembley

După cum Parisul nu poate fi conceput fără faimosul Tour Effel, tot aşa capitala britanică nu se poate imagina fără cunoscutul Turn al Londrei. Însă alături de acesta din urmă, de cîteva decenii există un alt monument care dă personalitate oraşului de pe Tamisa : stadionul Wembley. Intrat deja în legendă, faimosul stadion are şi o istorie pe măsură. Căci, oricît ar părea de ciudat, stadionul Wembley n-a fost construit iniţial pentru el însuşi, ci ca accesoriu la un eveniment de mult uitat : Expoziţia imperială britanică din 1923—1927.

Pentru ca publicul să fie atras la expoziţie în număr cît mai mare, s-a hotărît, încă din 1920, ca în chiar incinta complexului expoziţional să se construiască un stadion naţional, pe gazonul căruia să se dispute meciurile finale din Cupa Angliei la fotbal. Stadionul a fost construit, după stringerea fondurilor necesare, în 300 de zile. El a fost gata cu 4 zile înaintea finalei meciului de cupă dintre echipele cluburilor Best Ham şi Bolton Wanderes. În ajunul zilei de 28 aprilie 1923, cînd urma să aibă loc meciul, s-a făcut proba de rezistenţă a tribunelor : prin ele a mărşăluit un batalion de soldaţi.

Capacitatea stadionului era atunci calculată la 125 000 de spectatori, însă în ziua deschiderii în tribune se aflau mai bine de 200 000 de oameni. Din cauza înghesuielii, mulţi dintre spectatori au coborît din tribune şi s-au aşezat pe gazonul terenului. În aceste condiţii meciul nu se putea desfăşura, busculada se putea petrece în orice moment. Situaţia au salvat-o conetabilul (agentul de poliţie) George Scorry şi calul său Billy. Izbutind să ajungă pe un petec de gazon încă neocupat de microbişti, Scorry şi-a mînat calul în cerc şi a reuşit să facă, după o oră de străduinţe, o adevărată minune : mii de oameni s-au dat încetul cu încetul înapoi şi s-au oprit dincolo de marginile terenului. Astfel, acest meci, pe care l-a cîştigat Bolton cu 2—0, a devenit primul eveniment legendar în furtunoasa istorie a Wembley-ului, căpătînd denumirea de „finala calului alb". În 1927 existenţa stadionului a fost serios ameninţată, întrucît expoziţia s-a închis iar organizatorii nu-i găseau cu nici un chip stadionului o întrebuinţare. S-a pus chiar problema demolării lui, dar în cele din urmă a fost creată o societate pe acţiuni care a achiziţionat stadionul plătind suma de 122 500 de lire sterline.

În prezent, Wembley este una din mîndriile cele mai de seamă ale englezului. Pentru microbiştii din Marea Britanie este un fel de sanctuar : ajunge să i se pomenească numele şi în ochii multora apar lacrimi. Căci microbistul de rînd se consideră fericit dacă are norocul să pătrundă măcar o dată în viaţă în tribunele renumitului stadion. Chiar şi dintre fotbalişti, numai o mică parte se pot bucura de cinstea de a juca pe Wembley. Fiindcă aici nu se dispută meciurile obişnuite din campionatul ţării sau din preliminariile Cupei. Toate cluburile de fotbal londoneze au stadioane proprii. Pe Wembley se dispută doar întîlnirile finale şi jocurile naţionalei.

Finalele Cupei au loc totdeauna în luna mai, în una din sîmbete. Atunci spre Wembley se îndreaptă zeci de mii de iubitori ai fotbalului. Biletele se epuizează cu multe zile înaintea jocului şi, ca urmare, la data meciului în faţa Wembley-ului funcţionează o bursă neagră atroce. Microbiştii veniţi de pe continent, în speranţa că vor putea intra şi ei, privesc stupefiaţi cum englezii se despart liniştiţi de zeci de lire sterline, date pe un bilet luat de la speculanţi. În parcările din apropierea stadionului pot fi văzute autobuze sau autoturisme din toate colţurile Marii Britanii. Repartiţia locurilor la meciurile finale are loc astfel : cîte 25 000 de bilete sînt repartizate susţinătorilor fiecăreia din cele două finaliste, o anumită cotă se rezervă susţinătorilor altor cluburi, iar restul se pune în vînzare.

Dar dacă fotbalul este prezent pe Wembley aşa de rar, de unde îşi scoate stadionul fondurilor necesare întreţinerii şi funcţionării lui ? Din organizarea săptămînală a alergărilor de... cîini. Practic, stadionul trăieşte de pe urma veniturilor pe care le aduc aceste „competiţii", ele constituind una din cele mai şocante — pentru un european de pe continent — curiozităţi ale vieţii sportive şi culturale britanice.

ION CODRU ■

Mapamond '84

Elixirul tinereţii?

„Tinereţea veşnică", un vis dintotdeauna al omului, a constituit unul din subiectele preferate ale literaturii. Să amintim cea mai celebră întruchipare a acestei teme — Faustul lui Goethe. O dată cu literatura SF (science-fiction), au apărut şi argumente ştiinţifice în susţinerea acestui subiect în centrul interesului cititorului modern. Dar, iată, în ultima vreme ceea ce părea doar o născocire a imaginaţiei înfierbîntate a omului de artă a devenit temă de cercetare pentru riguroşii oameni de ştiinţă. La Boston, geneticienii americani au anunţat că nu sînt prea departe de a dezlega enigma îmbătrînirii şi a morţii.

Cercetările biologice, în special în domeniul geneticii, s-au soldat cu rezultate importante, lărgind mult sfera cunoştinţelor noastre cu privire la procesul de îmbătrînire a materiei vii şi făcînd chiar să apară speranţa că nu peste multă vreme problema combaterii dificultăţilor senectuţii va putea fi rezolvată cu succes. Firește, ştiinţa nu va găsi un miraculos mijloc împotriva morţii. Obiectivul ei este mult mai modest şi de aceea mult mai uşor de realizat : să amîne cît mai mult timp posibil încetarea din viaţă a fiinţei umane.

Biologii sînt convinşi de mai mult timp că aplicarea a tot ceea ce s-a realizat în ştiinţă pe diferite meridiane ar putea să ducă la o încetinire substanţială a procesului îmbătrînirii. Mai mult chiar, ei afirmă că va veni în curînd ziua cînd omul va atinge 70—80 de ani în perfectă condiţie fizică. Dacă aceste prognoze se vor adeveri, atunci copiii noştri vor ajunge centenari, fără să mai treacă prin vicisitudinile actuale ale vîrstei înaintate, pentru a avea apoi o moarte naturală şi rapidă.

În cazul cînd oamenii de ştiinţă vor descoperi acel mecanism secret de reglare genetică care indică celulelor cînd să-şi înceteze procesul de reproducere, dacă se va afla modul de funcţionare al aşa-numitului orologiu biologic, s-ar putea ajunge chiar la o prelungire substanţială a duratei vieţii, consideră dr. Samuel Goldstein, genetician la Centrul de medicină din Little Rock (statul Arkansas din S.U.A.). Nu ar mai constitui o excepţie vîrste de 200 şi chiar 300 de ani.

ROMEO NĂDĂŞAN ■

Lumea se amuză

După MOSCOW NEWS — U.R.S.S.

Roza vînturilor

PETAR GUDELJ (Iugoslavia)

Marea

Mare de sînge revărsa
marea.
Cipreşii se contractă în beznă,
Lidia, marea, marea.

Inima e-n depărtări, pe înălţimi.
Marea.
Fără barcă, fără lună,
loveşte în cranii.

Scurtă e vara asta

Doamne, ce scurtă e vara asta :
trei fire de jar printre gene.
Nici n-am clipit, şi deodată : Toamna,
gheaţa şi bezna.

Pasărea oarbă şi surdă

Iată, în timp ce leg în noduri şi cîrcei
aceste litere vane, scheletul tău, şerpoi de
piatră, înălţat, se clatină prin miazăzi, în
pietroaie.

Ai strîns la piept scheletul pruncului
tău. Mă tem de soarele întunecat, cel care
deasupra ta se rostogoleşte în ceruri.

Încotro te-ai îndrepta cu pietre în vertebre şi cu scheletul pruncului tău la
piept ? Îţi picură din orbite lacrimi de
piatră.

De douăzeci şi cinci de mii de ani cîntă
o pasăre oarbă şi surdă. O, unde plecaseşi,
printre stelele funerare ale bogomililor,
la piept cu piatra din pîntecul tău ?

Pasărea cîntă.

Numai oameni oameni oameni

Numai oameni, oameni, oameni.
Trei oraşe am clădit
din cranii,
patru turnuri crenelate
din patru plăci ale frunţii.
Şi trei păduri atît de albe
din fluierele picioarelor.

În româneşte de
PETRE STOICA ■

Lumea ca lume

Dor de țară

Oriunde m-aș afla în țara mea, mi-e dor de toată țara mea. Fac ochii mici și, dacă mi-e rușine să cred că, bărbat la 41 de ani, pot plînge de emoția întîlnirii cu un loc anume din această țară, măcar accept să spun că va începe ceața toamnei și că, de aceea, prin ochii micșorați, văd orizonturi opalescente. Dar mi-e un dor înlăcrimat de țara mea. De-abia am venit din țara mea și mi-e un dor nebun de țară. Și-aici, unde scriu, este tot țara mea. Și-acolo unde voi fi mîine este tot țara mea. Că nici una, dintre toate țările, pe care le-am văzut, nu poate fi mai frumoasă decît țara mea. Dacă Maramureșul e Scandinavia a noastră, dacă Mărginimea Sibiului este o Elveție română, iar Bucovina o Austrie română, dacă — așa cum spunea Goga — „Apusenii sînt Tirolul nostru, pumnul Ardealului", dacă la Călărași este un Texas român (în sensul dezvoltării naturale, la limitele sudului), iar Delta Dunării este incomparabilă, dacă prin Brașov și Făgăraș se intră în legenda munților lumii, și dacă drumul Bran-Rucăr este mai frumos decît o călătorie în visul copilăriei, dacă simpla pronunțare înșirată a numelor vrincene Paltinu, Nereju, Năruja agită arborii sub lumina lunară, dacă pe harta României este străjuită de cinci orașe continentale : Iași — ca o stemă a sufletului lui Ștefan cel Mare, Constanța — ca o navă transoceanică hotărîtă să nu mai plece niciăieri, Cluj-Napoca — el, cel mai frumos oraș al adolescenței mele, Timișoara — o mică Europă luminînd țărmul nostru de vest și Craiova — oraș care, pentru mine, oricît aș vrea să uit, oricît ar trebui să mă supăr pe unul dintre oamenii lui, se află dincolo de frumos, de bine și de real, dacă la București inima noastră se simte mereu datoare întregii țări care ne înconjoară Capitala, dacă atîta trudă, atîta inspirație, atîta hotărire, atîta omenie și atîta Românie s-au înnegat în cele două linii cosmice de forță ale anilor noștri — Transfăgărășanul și Canalul Dunăre-Marea Neagră, dacă Unirea cea Mare își are creuzetul la Arad și steagurile la Alba Iulia, dacă e drept și moral și așteptat ca Universitatea din Sibiu să-și înalțe turlele într-o veșnică pomenire a visului lui Avram Iancu și pentru cinstita răsplată că Sibiul a fost mereu tranșeea retragerii române, în vremi mastere, dacă doctorul Radu Rey așteaptă, la Vatra Dornei, cu extraordinarele sale proiecte de viitor, dedicate munților și întemeiate pe o realitate, pe care o cunoaște mai bine decît orice carpatolog, înfăptuirea măcar experimentală a ecuației muntelui românesc, dacă Bihorul și Satu Mare și Sălaj înseamnă pentru mine cam tot ce înseamnă în transcrierea cu indigo carpatin cele trei județe de jos — Dolj și Gorj și Olt, dacă încep să simt tot mai acut chemarea Moldovei în care, printr-un hazard, m-a lăsat mama să vin pe lume acolo unde era învățătoare, și dacă Vîlcea este leagănul mamei și al rădăcinii mele dinspre mama, dacă Doljul rămîne pentru întreaga mea viață tiparul gîndirii și limbii românești așa cum mi-a fixat bunicul meu patern acest tipar din copilăria mea, dacă la Tîrgu Mureș statuia lui Avram Iancu e semn de frăție și de luptă comună, dacă în Ialomița, Slobozia înseamnă și va însemna de-a pururi libertate, dacă umbra lui Bacovia este eternă nutrită de adîncimile Bacăului atît de strălucit spiritual, dacă la Covasna și la Harghita, alături de români, secuii își duc viața lor temeinică și plină de caracter, dacă între județele Suceava și Hunedoara e o asemănare de piscuri ca între două constelații, incomparabile poate cu altele, în sensul că la Suceava găsești un oraș-amiral — Suceava și alte coerente și dulci așezări omenești : Cîmpulung Moldovenesc, Fălticeni, Rădăuți, Gura Humorului, Siret și unica, zic eu, cea mai frumoasă dintre toate cîte cele care le-a lăsat cerul pe pămînt — Vatra Dornei, iar în județul Hunedoara găsești Deva, iar lîngă ea Brad, Orăștie, Călan, Hațeg, Hunedoara, Simeria și Țebea (Țebea care ar merita să fie comuna de sine stătătoare), precum în aceste două arii sînt și minerii cei mulți și puternici și cunoscuți din Valea Jiului — cu Petroșani, Lupeni, Petrila, Uricani, Vulcan, iar în Suceava minerii nu sînt atît de mulți, dar sînt la fel de frumoși, de mîndri, de cinstiți — la Broșteni, dacă Baia Mare și Sighetul

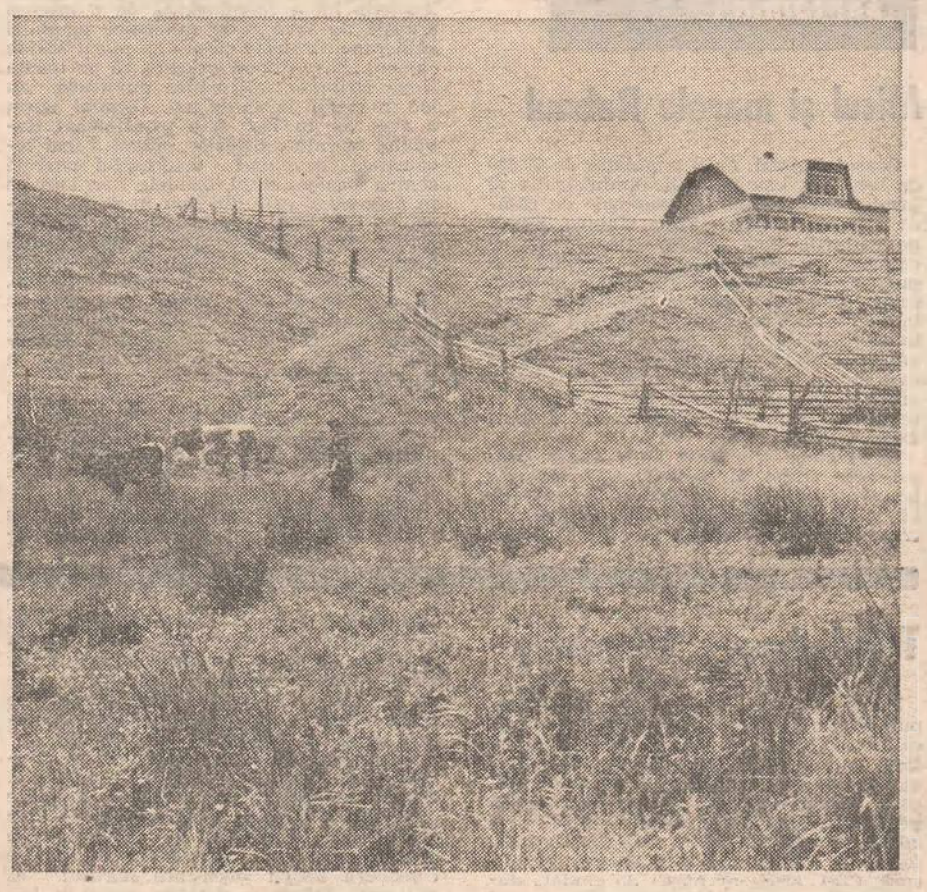

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU

dinți pînă la Vaslui nu este în plan universal decît distanța dintre doi ochi din fruntea unui om, dacă dinspre Bistrița și Năsăud bat clopotele amintirii lui Coșbuc și Rebreanu și Andrei Mureșianu, iar dinspre Dîmbovița — cel mai chitit județ al nostru, împreună cu Giurgiu și Călărași — se aude coaserea urcînd către zenitul toamnei și dacă, în ciuda faptului că parcă m-am simțit stingherit ultima oară cînd am fost la Tulcea, acolo m-aș mai duce în această toamnă să lunec printre oamenii buni și fără nume cu o barcă de ocazie, dacă în Argeș este un Argeș, dar este și un Mușcel, dacă în Olt este un Olt, dar este și un Romanați, dacă între Neamț și Alba se aude toaca seara (legînd Rîmeții de Văratec și de Agapia, și de Turnul Chindiei Tîrgoviștei) iar în eternitate truda celor ce locuiesc aceste județe înalță o punte a sfintei sudori dînd în orice situație-limită lăcaș de refugiu Ceahlăului în Apuseni și Apusenilor în Carpații de răsărit, dacă Drobeta-Turnu Severin este, natural vorbind, cel mai bine așezat oraș oltean, iar Rîmnicu Vîlcea este, prin forța celor ce au condus orașul și l-au iubit, cel mai frumos construit oraș oltean, dacă seamănă între ele, prin splendoarea demersului arhitectonic Tîrgu Mureșul și Pitești, care arată cele mai inspirate orizonturi construite, și dacă Sibiul rămîne pentru mine locul în care mi-ar plăcea să trăiesc în toate vîrstele, dacă la Turnu Severin se aude vocea țărăncii române chemîndu-și copiii acasă, dacă numai o întîmplare a făcut că orașe destinate celei mai înalte misiuni istorice se mărginesc cuviincios cu un loc secund în județele din care fac parte, dar nu încetează a fi rezervoare de frumusețe, de incomparabilă moralitate și venit național : Roman, Făgăraș, Caracal, Mediaș, Medgidia, Dorohoi, Lugoj, Sighet, Cîmpulung Mușcel, Rîmnicu Sărat, Salonta, Cîmpina, Măcin, Pașcani, Caransebeș, Negrești-Oaș, Bîrlad, Toplița, Oltenița, Strehaia, Onești, Odorheiul Secuiesc, Mizil, Sighișoara, Tecuci, Cugir, Moreni, Șimleu Silvaniei, Găești, Turda, Turnu Măgurele, Cisnădie, Adjud, Roșiori, Dej, Făurei, Reghin, Fieni, Urziceni, și dacă toate acestea care există au și o transcriere de conștiință în fiecare dintre noi — se poate spune că, prin dorul nebun care ne leagă de țara noastră în fiecare clipă a vieții, lumea începe în România.

Nu vreau să ridic nici o problemă în aceste rînduri. Chiar nici una. Brațul mi se face de fagure și inima mi se înmoaie cînd mă gîndesc numai la simplul fapt că trecem și că această toamnă care vine ne-ncovoaie insesizabil cu încă o povară de brumă.

Și mi-e dor de țara mea oriunde aș fi chiar dacă plec în clipa următoare în Breaza de Prahova în care, considerînd c-aș fi un longeviv, am hotărît să trăiesc de la vîrsta mea de 40 de ani încoace partea a doua a vieții. Și, parcă, ducîndu-mă la Breaza, simt înfiorarea clopotului de la Rîmeți, din Apuseni, chemîndu-mă și Putna silabisind prin ceața de pe ochii mei care nu vor să-și declare lacrimile legitime. Îmi vine să zic și eu ca și acel tînăr care mi-a scris cîndva într-un cenaclu, înnebunit de atmosfera de acolo : „dacă n-aș fi fost român, fugeam în România".

Mă cheamă spre Ploiești Monumentul atît de îndelung dorit al lui Mihai Viteazul, întemeietorul orașului ; așa cum își așteaptă întruchiparea în bronz Bogdan Vodă, Descălecătorul, la Cuhea (Bogdan Vodă), în Maramureș.

Și mi-e dor de țara mea de parcă nu mai am decît o săptămînă de viață și trebuie să văd totul, să înțeleg totul sau măcar esențialul spre a spune și celor ce m-ar întreba dincolo de limita fizică a existenței mele, ce mai e pe acasă.

Observații de viață

1. De cînd am fost mic și pînă acum, de cîte ori m-am dus să joc fotbal, terenul era închis și îngrijitorul terenului nu era acolo. Dar nici acasă. Cu cît îl căutam cu atît nu-l găseam. De cîte ori n-am fost pregătit să joc fotbal și mergeam la un teren de fotbal și nici nu puteam să joc fotbal, terenul era pregătit, mingea care întotdeauna nu exista acum există, iar îngrijitorul terenului era și la teren și acasă.

2. De cîte ori trebuia să merg într-o direcție, mașinile care se opreau să mă ia mergeau în cealaltă direcție. Atunci m-am hotărît să-mi formez opțiunea despre direcția în care să merg după direcția în care merg mașinile ce se vor opri să mă ia. A urmat criza prelungită a petrolului.

3. De cîte ori moare cineva sîntem surprinși de parcă am fi așteptat să moară altcineva. Din păcate nu moartea ni se pare absurdă, ci numele victimei de la un moment dat.

4. De cîte ori vin gunoierii nu e acasă tocmai acel ce le-ar putea da un bacșiș pentru munca lor amărîtă.

5. Cîntărețul preferat al oamenilor e tocmai acela care nu mai poate să cînte.

6. Atît de puternic marcat a fost de bomba care a explodat lîngă el, Terente din Breaza, încît el a rămas la vîrsta la care l-a găsit marele șoc.

7. De cîte ori am vrut să-mi fac casă, ceva a fost mai scump decît posibilitățile mele. Și cu cît posibilitățile mele au crescut, cu atît ceva a fost mai scump decît era.

8. Exact stofa din care am vrut să-mi fac un costum a fost mereu într-o cantitate insuficientă, prea mare pentru a-mi face niște pantaloni scurți, prea mică pentru a-mi face pantaloni lungi.

9. Toți oamenii pe care i-am cunoscut au fost exact cei care aveau mai mare nevoie de mine.

10. De cîte ori o rudă a mea a vrut să mă invite cînd eram mic la o înghețată, cofetăria era închisă. Abia cînd s-au deschis larg toate cofetăriile mi-a apărut în toată durerea și problema amigdalelor.

11. Spiritul meu s-a întrupat totdeauna în cetățeni ai unor țări a căror monedă trecea printr-o momentană cădere și era neconvertibilă în alte monede.

12. Toți oamenii de care am avut nevoie mi-au devenit prieteni atunci cînd nu mai puteau face nimic pentru mine.

13. Durerea de dinți este cea mai insuportabilă durere, cu excepția fiecărei dureri în clipa în care o ai.

14. Toate pijamalele ne rămîn scurte la șale, exact în locul în care ar trebui să fie lungi.

15. Exact în setul decisiv, în care ai noștri erau hotăriți să recupereze și adversarii așteptau fără speranțe o întîmplare care să-i salveze, a început întotdeauna ploaia.

16. Totdeauna tuturor alor noștri le lipsește fix o sutime ca să intre la facultățile la care încearcă să intre.

17. Cu cît un secret este mai strict păzit, cu atît conținutul lui este mai popular.

18. Toți obraznicii intră în discuție cerîndu-și scuze pentru îndrăzneală.

19. Totdeauna cel la care ne adresăm e prea mic pentru a lua o decizie, iar cel care ar putea lua o decizie e puțin reținut de alte treburi.

20. Ghinionul apare exact în clipa în care ne pregăteam de întîlnirea cu marea șansă.

21. În săptămîna în care nu jucăm la Loto ies exact numerele pe care le jucăm după aceea în zadar 51 de săptămîni.

22. În materie de standard al civilizației nu-i obligatoriu ca atunci cînd e cald afară să fie cald și-n casă și atunci cînd e frig afară să fie frig și-n casă.

23. În fiecare an ori ne pregătim să fie secetă și sînt inundații, ori ne pregătim să fie inundații și e secetă.

24. Nu uita niciodată că verigheta nevestei și dinții soacrei sînt din același material.

25. În interiorul unui tren fiecare om merge în ce direcție vrea. Dar trenul merge într-o singură direcție.

26. Cînd n-aveam mașină toți combustibilii mi se părcau ieftini. Acum am mașină.

27. De la plop pînă la plută, numai crengi ce se sărută.

28. Totdeauna pe șosele ne incomodează vehiculele care, fiind destinate unui beneficiu obștesc concret, îi încurcă pe hoinari în fuga lor.

29. Numai după ce mănînci timp îndelungat la o cantină pricepi gustul mîncării de la mama de acasă.

30. Tocmai cînd mergem noi la mare încep zilele ploioase. Cînd ajungem acasă primim cărți poștale despre zile însorite și, culmea, că tot noi ni le-am trimis.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Flacăra Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : PROBLEMELE OMULUI (Scriso i—audiențe—anchete) — **Răzvan Bărbulescu,** Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia Pătrașcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu — 25 42, 21 30, 25 58 ; PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică—economie—știință) — **Cornel Nistorescu,** Ion D. Goia, Liviu Timbus — 25 66 ; PROBLEMELE CULTURII (Literatură—artă—învățămînt) — **George Arion,** Victor Nițâ — 1457 ; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj—urgențe—sport) — **Ovidiu Ioanițoaia,** Ilie Purcaru, Adrian Dohotaru, Nicolae Grigore, Dumitru Constantinescu Oprea Georgescu, Lionel Nițescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureșan — 21 28 ; PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) — **Dan Bărlădeanu,** Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache — 21 23, 25 69, 20 72, 14 53 ; secretar responsabil de redacție — **Nicolae Cristache** — 21 43 ; redactor șef adjunct — **Nicolae Arsenie** — 21 24 , redactor șef 20 02, Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P O Box 12-201, telex 10376, prsfir București, Calea Griviței nr. 64-66.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 4 LEI

41 505